

10. SINIF

ÖNCE KAVRATAN
SONRA YORUMLATAN
Yeni Nesil Sorular

COĞRAFYA

Ali Rıza GÜNEY

Soru Bankası

Çita
YAYINLARI

Kitabın Adı:

10. Sınıf Coğrafya Soru Bankası

Yazar:

Ali Rıza GÜNEY

1. Baskı Ağustos 2021 / ISBN: 978-625-7806-94-7

Yayın ve Dağıtım:

HTM Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Arıkanlar Bulvarı Ticaret Merkezi 1495. Cadde No: 3/8
İvedik/ANKARA
Tel: (312) 336 04 62 Mail: siparis@citayayinlari.com

Yayıncı Sertifika No: 47539

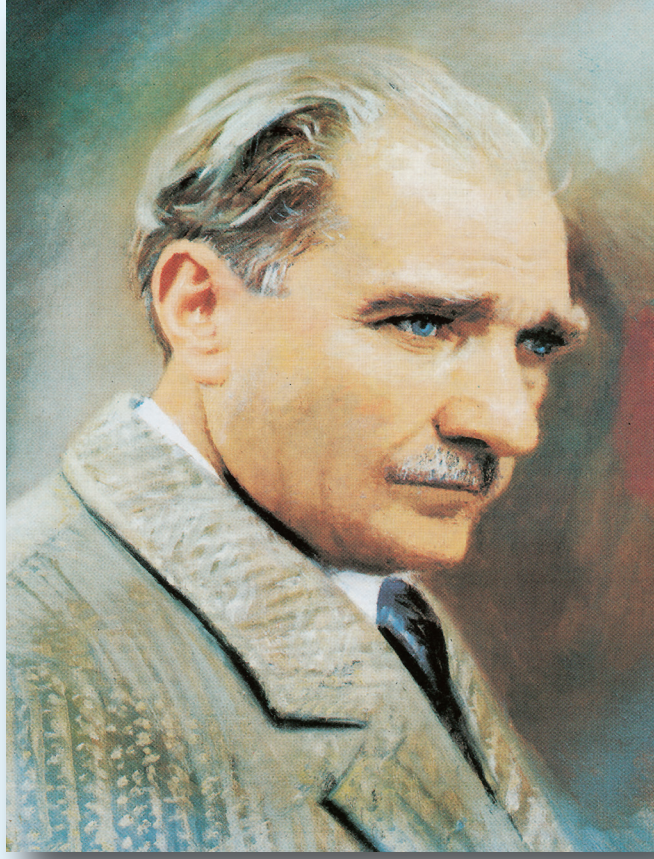
Baskı:

Korza Yayıncılık Basım San. ve Tic. A.Ş.
Yenice Mah. Çubuk Yolu Üzeri No:3 Çubuk / Ankara
Tel: 0312 342 22 08 Fax: 0312 341 14 27
Matbaa Sertifika No: 40961

Yayın Hakları:

© HTM Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE - 1 DOĞAL SİSTEMLER

DÜNYA'NIN TEKTONİK OLUŞUMU	5
JEOLJİK ZAMANLAR	17
İÇ KUVVETLER	23
KAYAÇLAR	35
TÜRKİYE'DE İÇ KUVVETLER	41
DIŞ KUVVETLER	49
TÜRKİYE'DE DIŞ KUVVETLER	71
TÜRKİYE'DE BAŞLICA YÜZEY ŞEKİLLERİ	83
DÜNYADA SU KAYNAKLARI	93
TÜRKİYE'DE SU KAYNAKLARI	103
DÜNYADA TOPRAKLAR	111
TÜRKİYE'DE TOPRAKLAR	121
DÜNYADA BİTKİLER	129
TÜRKİYE'DE BİTKİLER	139

ÜNİTE - 2 BEŞERİ SİSTEMLER

NUFUSUN ÖZELLİKLERİ VE ÖNEMİ	147
DÜNYA NÜFUSUNUN TARİHSEL SÜREÇTEKİ DEĞİŞİMİ	155
DÜNYADA NÜFUSUN DAĞILIŞI	157
NÜFUS PİRAMİTLERİ	161
TÜRKİYE'DE NÜFUSUN DEĞİŞİMİ	165
TÜRKİYE'DE NÜFUSUN DAĞILIŞI	169
TÜRKİYE'DE NÜFUSUN YAPISAL ÖZELLİKLERİ	173
GÖÇLER VE GÖÇLERİN NEDENLERİ	181
TÜRKİYE'DE GÖÇLERİN NEDENLERİ VE SONUÇLARI	185
TÜRKİYE'DE GÖÇLERİN MEKÂNSAL ETKİLERİ	189
EKONOMİK FAALİYETLER	191

ÜNİTE - 3 KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

ULUSLARARASI ULAŞIM HATLARININ GENEL ÖZELLİKLERİ VE ETKİLERİ	199
--	-----

ÜNİTE - 4 ÇEVRE VE TOPLUM

AFETLER	209
---------------	-----

CEVAP ANAHTARI	225
-----------------------------	-----

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Dünya Güneş'ten kopmuş kızgın toz ve gaz bulutunun zamanla kendi etrafında dönerek soğuması ve dışının kabuk bağlaması ile oluşmuştur. Bu nedenle yer iç ısını tam olarak yitirmemiştir.

Yukarıdaki ifadeyi kullanan bir kişi yerin iç ısını kaybetmediğini kanıtlamak için aşağıdakilerden hangisini kullanamaz?

- A) Yer kabuğunda derinlere doğru her 33 m'de sıcaklığın 1 °C artması
B) Genç yapıllı arazilerde jeotermal enerji kaynaklarının bulunması
C) Dünya'nın farklı bölgelerinde aktif volkan konilerinin bulunması
D) Fay hatlarının yaygın olduğu bölgelerde sıcak su kaynaklarının bulunması
E) Karaların denizlere göre daha hızlı ve fazla ısınması

2. Yer kabuğu tek parça halinde değildir. Yer kabuğu bir yapbozun parçaları şeklinde farklı büyüklükteki parçalardan oluşur. Yer kabuğunu oluşturan bu parçalara "levha" denir. Bu levhalar alttaki akışkan magmanın hareketine bağlı olarak farklı yönlerde doğru hareket eder.

Buna göre levha sınırlarında levha hareketlerine bağlı olarak aşağıdaki olaylardan hangisinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) Volkanik patlamaların B) Tektonik depremlerin
C) Toprak erozyonunun D) Orojenik hareketlerin
E) Epirojenik hareketlerin

3. I. Farklı derinliklere yapılan sondajlar
II. Yer kabuğunun dış görünüşünün incelenmesi
III. Volkanik faaliyet sırasında yeryüzüne ulaşan materyalin incelenmesi
IV. Deprem dalgalarının incelenmesi
V. Tortulanma sahalarındaki katmanların kalınlığının incelenmesi

Yukarıda verilen yöntem ve araçlardan hangileri yerin iç yapısı hakkında bilgi edinmek amacıyla kullanılmaz?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) IV ve V

4. İç çekirdeğin yüksek sıcaklığından dolayı manto içindeki ergimiş haldeki materyaller yukarı, üstte soğuyan materyaller aşağı doğru hareket eder. Mantodaki dikey yönlü bu hareketlere "konveksiyonel akımlar" denir. Konveksiyonel akımların etkisi yer kabuğunda ve yeryüzünde de görülür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin oluşumu konveksiyonel akımların etkisi ile açıklanamaz?

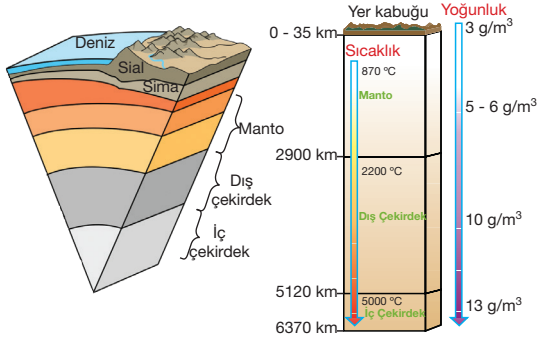
- A) Anadolu Senezoyik Kuaterner evresinde buzulların istilasına uğramasına karşın kalıcı kar sınırının deniz seviyesine kadar inmemiş olması
B) Batı Afrika kıyıları ile Güney Amerika'nın doğu kıyılarındaki Paleozoyik fosillerinin birbirine benzer olması
C) Atlas Okyanusu'nun tabanında büyük bir "S" harfi şeklinde uzanan volkan konilerinin bulunması
D) Hindistan Levhası'nın Avrasya Levhası'na doğru ilerleyerek bu iki levhanın karşılaşma alanında Himalaya Dağları'nı oluşturmaması
E) Afrika ve Arabistan Levhası'nın Avrasya Levhası'na doğru ilerleyerek Tetis Denizi tabanındaki tortuların kıvrılarak karaya dönüşmesini sağlaması

5. Yer kabuğu tek parça halinde değildir. Yer kabuğu "levha" adı verilen parçalardan oluşur. Levhalar mantodaki konveksiyonel akımların etkisiyle hareket eder. Levha hareketleri; yaklaşma, uzaklaşma veya yanıl yer değiştirme şeklinde gerçekleşir.

Buna göre levha hareketlerinin oluşum şekli ve meydana gelen olay eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

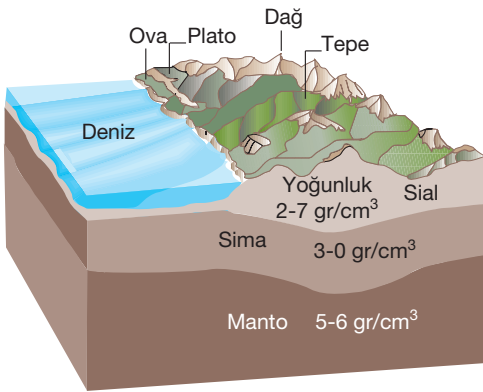
Levha Hareketlerinin Şekli	Meydana Gelen Olay
A) İki okyanusal levhanın uzaklaşması	Volkanik dağlar
B) İki okyanusal levhanın yaklaşması	Fay hatları
C) İki kıtasal levhanın yaklaşması	Geniş alanlı jeosenklinaller
D) Okyanusal ve kıtasal levhaların yaklaşması	Kıvrım dağları
E) Yanıl yer değiştiren iki levha	Şiddetli depremler

6. Aşağıdaki şekilde yer küreyi oluşturan geosferler ve bunların bazı özellikleri gösterilmiştir.

Bu şekillerdeki bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

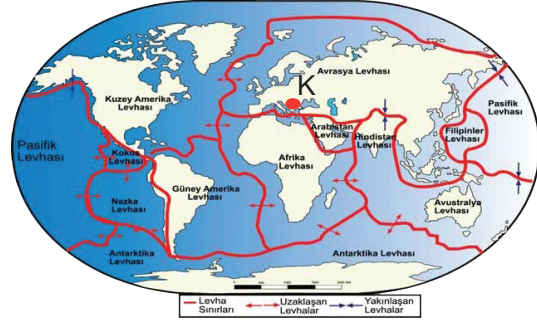
- A) Yer kabuğunun kalınlığı karalarda fazla iken denizlerde daha azdır.
B) Hacmi en fazla olan geosfer manto.
C) Sial kıtasal, sima okyanusal kabuktur.
D) Yer kabuğunun altında sıcaklık ile yoğunluk birbirine paraleldir.
E) Sima tabakasının kalınlığı karaların altında fazla iken denizlerin altında azdır.
7. Aşağıda, Yerküre'nin yapısından bir kesit gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yerkürenin yapısı ile ilgili doğru bir yargı değildir?

- A) Derinlik arttıkça yoğunluk artar.
B) En dış katman olan sial'in kalınlığı karalar altında daha fazladır.
C) Manto ile yeryüzü arasında sial ve sima katmanları bulunur.
D) Yer kabuğu hareketleri enerjisini sial ile sima arasındaki geçiş kısmından alır.
E) Sima katmanının kalınlığı fazla değişmez ve kesintiye uğramaz.

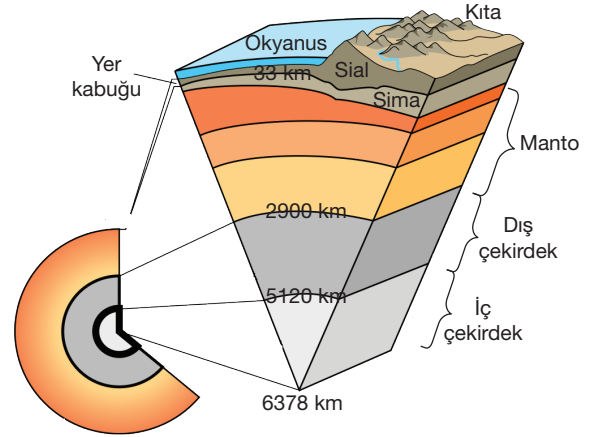
8. Aşağıdaki haritada, Dünya'daki başlıca levha sınırları ve hareket yönleri gösterilmiştir.

Buna göre, haritada gösterilen K noktasında aşağıdaki olaylardan hangisine daha fazla rastlanır?

- A) Tektonik depremler B) Karstik aşındırma
C) Epirojenik hareketler D) İklim değişikliği
E) Kimyasal çözünme

9. Aşağıdaki şekilde yerkürenin iç yapısını oluşturan katmanlar ve bu katmanların bazı özellikleri gösterilmiştir.

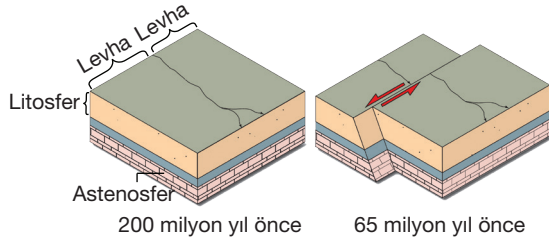

Bu şekilde verilen bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yer kabuğunun kalınlığı okyanuslar altından daha az iken karaların altında daha fazladır.
B) Yer kabuğu sial ve sima katmanlarından oluşur.
C) Yerkürenin hacmi en fazla olan katmanı manto.
D) Yerkürenin merkezinde yer alan katman iç çekirdektir.
E) Yerkürenin en yoğun katmanı yer kabuğudur.

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki şekilde iki karasal levhanın jeolojik dönemlerdeki durumları gösterilmiştir.

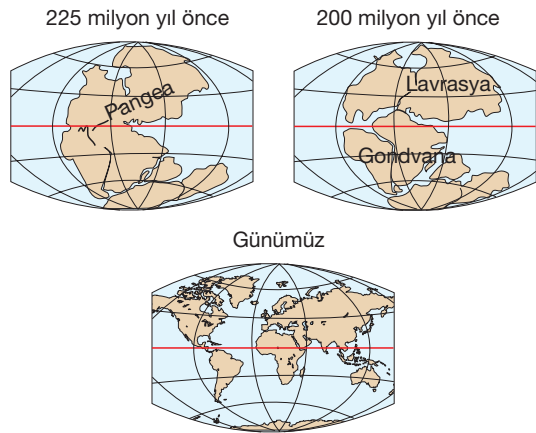
Şekillerdeki bilgilere göre;

- I. levhalarda yanıl yer değıştirme olduğu,
- II. levhaların Dünya üzerindeki yerinin değıştiği,
- III. levhaların ortalama yükseltisinin değıştiği,
- IV. levha sınırlarında depremler yaşandığı

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Aşağıdaki şekillerde Pangea adı verilen kara parçasının jeolojik zamanlar boyunca gösterdiği değışim verilmiştir.

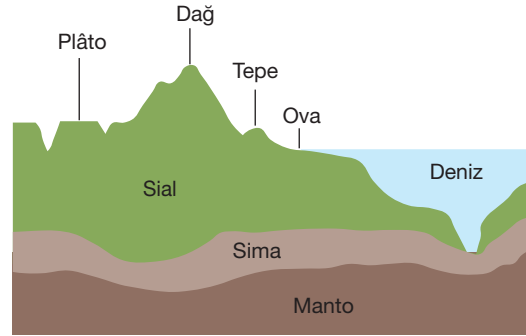
Bu şekillerdeki bilgiler ve değışim incelendiğinde;

- I. Kara alanı azalmıştır.
- II. Yeni karalar ve okyanuslar ortaya çıkmıştır.
- III. Kıtaların birbirine göre konumu değışmiştir.
- IV. Karaların ortalama yükseltisi azalmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

3. Aşağı şekilde yer kabuğunun katmanları gösterilmiştir.

Şekildeki bilgilere göre sial ve sima katmanlarının;

- I. yoğunluk,
- II. levha hareketliliği,
- III. bileşiminde ağırlıklı olan mineraller,
- IV. sıcaklık

özelliklerinden hangileriyle birbirinden farklı olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

4. Dünya günümüzden yaklaşık 4.6 milyar yıl önce kızgın gaz ve toz bulutlarının sıkışması sonucu oluşmuş, eksenini etrafında dönerek soğumaya başlamıştır. Dünya; yoğunluk ve sıcaklık bakımından farklı yer kabuğu, manto ve çekirdek adı verilen geosferlerden oluşmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi çekirdek geosferinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Yer küresinin en yoğun ve en kalın katmanıdır.
- B) Sıcaklığı en fazla olan katmandır.
- C) Diğer katmanların basıncından dolayı kristal haldedir.
- D) Çekirdek levha hareketlerinin ve depremlerin enerjisinin kaynağıdır.
- E) Bileşiminde nikel ve demir gibi ağır elementler daha fazladır.

5. Yerkürede derinlere doğru inildikçe sıcaklık artar bu nedenle mantonun büyük bir kısmı sıvı veya ergimiş haldedir. İç çekirdeğin sıcaklığı dış çekirdekten daha fazla olmasına karşın dış çekirdek sıvı iken iç çekirdek katılaştırmış kristalli bir yapıdadır.

Buna göre iç çekirdekte bulunan maddelerin katılaştırmış olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A) Diğer katmanların basıncının fazla olması
B) Kalınlığının fazla olması
C) Bileşiminde nikel ve demir bulunması
D) Sıcaklığın çok yüksek olması
E) Hacminin az olması

6. Mantonun yüzey kısmına yakın olan kısmen sıcaklığı daha düşük maddeler aşağıya doğru inerken çekirdeğin sıcaklığından dolayı manto içinde ergimiş halde bulunan maddeler ise mantonun yüzeyine doğru çıkar. Bu harekete konveksiyonel akımlar adı verilir.

Buna göre konveksiyonel akımlar sonucunda:

- I. levhaların hareketliliği,
II. derin okyanus çukurları veya sırtlarının oluşması,
III. okyanus çanaklarında tortulların birikmesi,
IV. kayaçların ayrışması,
V. kıvrım ve kırık dağların oluşması

olaylarından hangilerinin oluştuğu söylenemez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

7. Yer kabuğu yapboz gibi parçalardan oluşmaktadır. Yer kabuğunu oluşturan bu parçalara levha adı verilir. Yer kabuğunu oluşturan levhalar mantodaki konveksiyonel akıntılarının etkisiyle hareket halindedir.

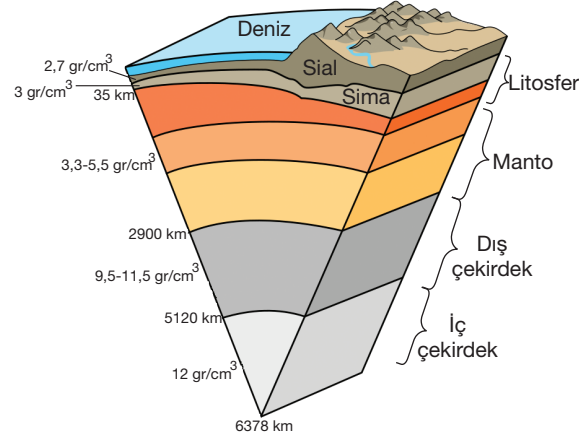
Buna göre levha hareketleri sonucunda;

- I. kıvrım veya kırık dağlar,
II. okyanus ortası sırtları,
III. buzul kalınlığının değişmesi,
IV. küresel iklim değişikliği

oluşumlarından hangilerinin ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

8. Aşağıdaki şekilde Dünya'nın iç yapısı ve katmanları gösterilmiştir.

Şekildeki bilgilere göre yerküre ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Katmanların kalınlıkları aynıdır.
B) Katmanların sıcaklığı aynıdır.
C) Yer kabuğu en yoğun katmandır.
D) Derinlere inildikçe yoğunluk artar.
E) Dış çekirdek hacmi en fazla olan katmandır.

9. Yer kabuğu tek parça halinde değildir. Faylar tarafından parçalanmıştır. Levha adı verilen bu parçalar sürekli hareket halindedir. Levhaların hareketleri; yaklaşma, uzaklaşma ve yanal yer değiştirme olmak üzere üç şekilde gerçekleşir.

Buna göre levhaların hareket etmesinde;

- I. levhaların genişliği ve kalınlığı,
II. mantodaki konveksiyonel akımlar,
III. levhaları oluşturan tabakaların yoğunluğu

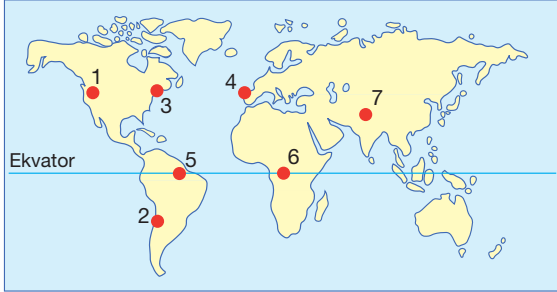
faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

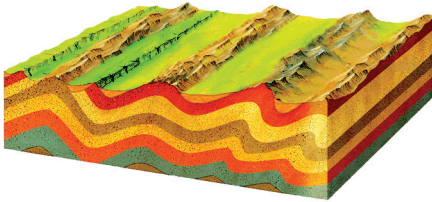
1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. A. Wergener'in Levha Tektoniği Kuramı'na göre, Paleozoyik'te Pangea adı verilen tek kara parçası zamanla parçalanarak levhalara ayrılmış ve levhalar hareket etmektedir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgeler ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi levhaların Paleozoyik dönemde bir arada olduğunu kanıtlamak için kullanılabilir?

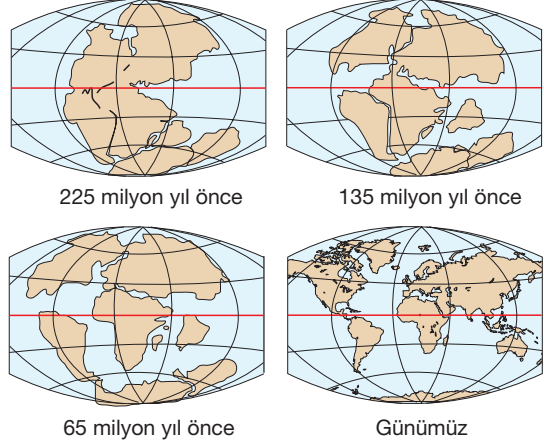
- A) 1 ve 2 numaralı bölgelerde yükselti ortalamasının fazla olması
B) 3 ve 4 numaralı bölgelerin kıyı çizgilerinin birbirine uyacak şekilde olması
C) 4 ve 5 numaralı bölgelerin yağış miktarının fazla olması
D) 5 ve 6 numaralı bölgelerin doğal bitki örtülerinin benzer olması
E) 6 numaralı bölgenin yükselti ortalamasının 7 numaralı bölgeden az olması
2. Aşağıdaki şekilde birbirine yaklaşan iki kıtasal levha sonucunda oluşan kıvrım dağları gösterilmiştir.

Buna göre bu yer şekillerinin aşağıda verilen levha çiftlerinden hangisindeki levhaların karşılaşma alanında oluşması beklenir?

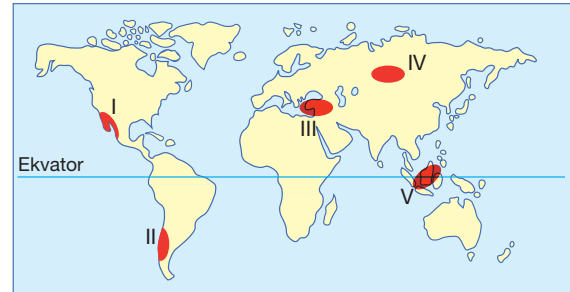
- A) Pasifik Levhası - Kuzey Amerika Levhası
B) Avrasya Levhası - Pasifik Levhası
C) Nazka Levhası - Güney Amerika Levhası
D) Filipinler Levhası - Pasifik Levhası
E) Hindistan Levhası - Avrasya Levhası

3. Aşağıdaki şekillerde Dünya'nın oluşumundan günümüze kadar kıtaların konumundaki değişim gösterilmiştir.

Buna göre kıtaların jeolojik zamanlar boyunca yerlerinin ve birbirine olan konumlarının şekillerdeki gibi değişmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

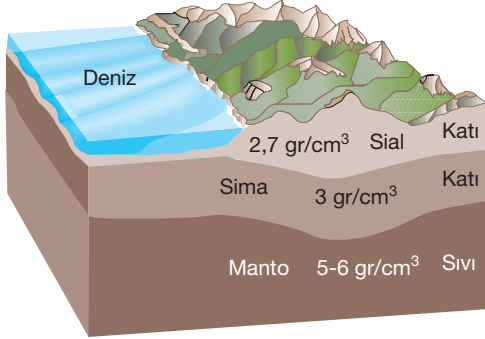
- A) Magmadaki konveksiyonel akımlar
B) Kıtaların yükselti ortalamasının farklı olması
C) Sıra dağların uzanış doğrultusunun farklı olması
D) Volkanik faaliyetlerin her yerde aynı şiddette olmaması
E) Yer kabuğunun kalınlığının her yerde aynı olmaması
4. Yer kabuğu faylar boyunca parçalanmış levha adı verilen parçalardan oluşmaktadır. Mantodaki konveksiyonel akımlar bu levhaları hareket ettirdiği için özellikle levha sınırlarına yakın olan bölgelerde deprem ve volkanik faaliyet gibi tektonik hareketler sık aralıklarla görülür.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde levha hareketlerine bağlı olarak tektonik hareketlerin görüldüğü söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

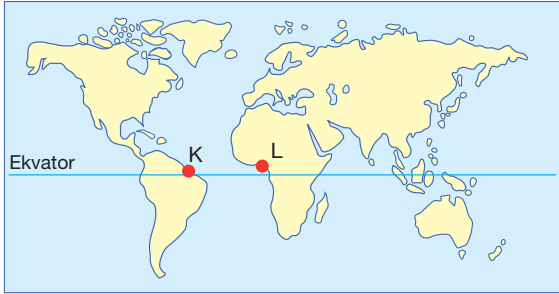
5. Aşağıdaki şekilde yer kürenin katmanlarının bir kısmı gösterilmiştir.

Şekildeki bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Derinlere doğru yoğunluk artar.
B) Sial katmanı okyanus tabanlarında kesintiye uğrayabilir.
C) Sial katmanında sıcaklık sima katmanından daha fazladır.
D) Sima katmanı okyanus tabanlarından yüzeye çıkar.
E) Manto katmanı sıvı olduğu için daha hareketlidir.

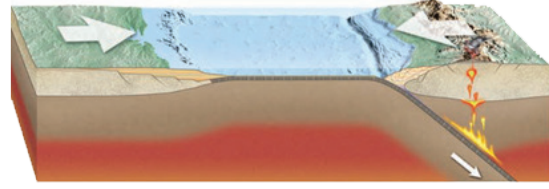
- 6.

Yukarıdaki haritada gösterilen K ve L noktalarındaki fosillerin ve tortul kayaçların birbirine benzemesi aşağıdakilerden hangisini desteklemede kullanılabilir?

- A) İki noktanın genç oluşumlu arazilerde yer alması
B) Yeryüzünde fosillere bu iki bölgede daha fazla rastlanması
C) Tortul kayaçların yeryüzünde en yaygın kayaçlar olması
D) Karaların daha önceki jeolojik devirlerde birleşik olması
E) Volkanik oluşumların bu alanlarda yaygın olması

7. Aşağıdaki şekilde birbirine doğru ilerleyen iki levha gösterilmiştir.

Buna göre iki levhanın birbirine doğru yaklaştığı yerlerde;

- I. tortulaşma ve birikme,
II. yüksek sıra dağlar,
III. yer göçmeleri,
IV. derin deniz çukurları

olaylarından hangilerinin oluşması beklenir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

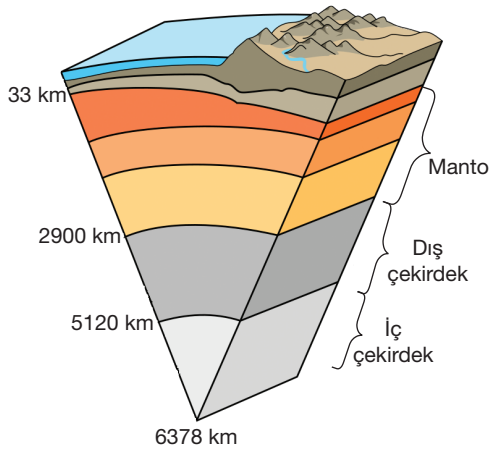
8. I. Yoğunluğu, sıcaklığı ve kalınlığı en fazla olan katmandır. Bileşiminde daha çok nikel ve demirin bulunduğu bu katmanda sıcaklık 6000 °C'ye kadar ulaşmaktadır.
II. Ortalama kalınlığı 35 km olup okyanusların altında kalınlığı az (yaklaşık 8-10 km), kıtaların altında ise fazladır (bazı yerlerde 70 km'ye kadar). Yoğunluk, sıcaklık ve kalınlığı diğer katmanlardan daha azdır.
III. Üst kısmı sial (granitik kabuk) alt kısmı sima (bazaltik kabuk) olmak üzere iki katmandan oluşur.
IV. 35 km derinlikten başlayıp yaklaşık 2900 km derinliğe kadar uzanır Bileşiminde magnezyum ve demir elementleri daha fazladır.

Yukarıda verilen özelliklerden hangilerinin yer kabuğuna ait özellikler olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki şekilde yer küre'nin katmanları gösterilmiştir.

Yer kürenin katmanlarının sıralanışında aşağıdakilerden hangisini etkisi yoktur?

- A) Basınç B) Yoğunluk
C) Kara - deniz dağılışı D) Sıcaklık
E) Maddelerin oranı
2. I. Mantodaki yüksek sıcaklık ve basınç nedeniyle oluşan konveksiyonel akıntılar levhaların farklı yönlere doğru hareket etmesini sağlar.
II. Levha hareketlerine bağlı olarak okyanuslarda veya levha sınırlarında yeni yer şekilleri oluşabilir.
III. I. ve II. Jeolojik Zaman'da hızla hareket eden levhaların günümüzde hareketi durmuştur.

Levha hareketleri hakkında yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III
3. İki levhanın birbirinden uzaklaştığı yerlerde;
I. volkan konileri,
II. kıvrım dağları,
III. okyanus ortası sırtları,
IV. derin okyanus çukurları
oluşumlarından hangilerinin görülmesi beklenmez?
- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

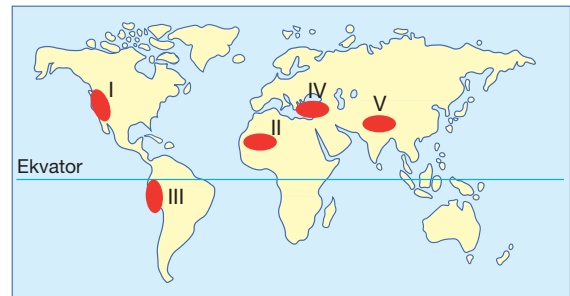
4. Aşağıdakilerden hangisi yerin iç yapısı ile ilgili bilgilerin toplandığı yöntem ve araçlardan biri değildir?

- A) Deprem dalgalarının incelenmesi
B) Çeşitli derinliklere sondajların yapılması
C) Kayaçların laboratuvarlarda kimyasal analizinin yapılması
D) Volkanizma ile yüzeye ulaşan materyallerin incelenmesi
E) Yer kabuğunun dış görünüşünün ve profilinin çıkarılması

5. Levhalar ve levha hareketleri ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) İki kıtasal levhanın birbirine yaklaştığı bölgelerde kıvrım dağları oluşur.
B) Bir okyanusal levha ile bir kıtasal levhanın çarpışma alanında kıvrılma, kırılma ve sıkışma olayları meydana gelir.
C) Okyanusal levhaların hareket hızı az iken kıtasal levhaların hareket hızı daha fazladır.
D) Karşılaşan iki levhanın sınırında yoğunluğu fazla olan levha diğer levhanın altına daldığı için dalma batma zonu oluşur.
E) Levha sınırları depremler ve volkanik olayların yoğun olarak yaşandığı alanlardır.

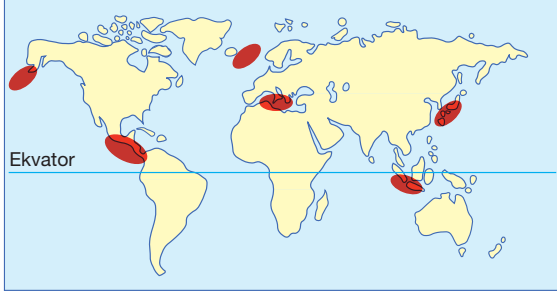
6. I. Jeolojik Zaman oluşumlu karalar dış kuvvetler tarafından uzunca bir süre aşındırılmıştır. Bu nedenle masif adı verilen I. Zaman oluşumlu karalarda sial katmanı daha incedir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde sial katmanı daha incedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

Yukarıdaki haritada gösterilen bölgelerde aktif volkanların yaygın olması bu bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin benzer olduğunu gösterir?

- A) Adaların geniş yer kaplamasının
- B) Jeolojik yapılarının
- C) İklim özelliklerinin
- D) Yükselti ortalamalarının
- E) Doğal bitki örtülerinin

8.

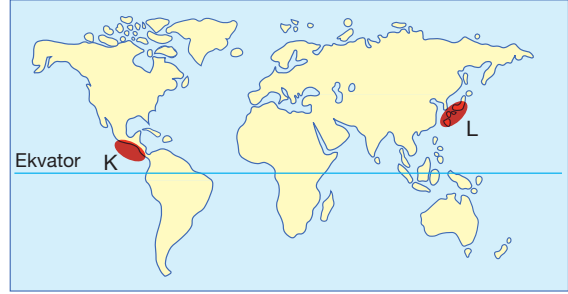
Yer kabuğu I. Jeolojik Zaman'da Pangea adı verilen tek parça karadan ve bu karanın etrafını çevreleyen Pantalassa okyanusundan oluşmaktadır. II. Jeolojik Zaman'da Pangea parçalanarak levhalar birbirinden uzaklaşmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi levhaların birbirinden koparak uzaklaştığını açıklamak için kullanılamaz?

- A) Batı Afrika kıyılarındaki fosiller ile Güney Amerika'nın doğu kıyılarındaki fosillerin benzer olması
- B) Birbirinden binlerce kilometre uzaklıktaki karalarda benzer bitki ve hayvan kalıntılarının bulunması
- C) Atlas Okyanusu'nun doğu ve batı kıyılarındaki kayaların aynı olması
- D) Orta kuşak karalarının batı kıyılarında sıcak doğu kıyılarında soğuk okyanus akıntılarının etkili olması
- E) Birbirinden uzak karaların kıyılarının yapboz şeklinde birbiriyle örtüşmesi

9.

Aşağıdaki haritada levha sınırında yer alan iki bölge gösterilmiştir.

Haritada gösterilen K ve L bölgelerinde volkanizma veya deprem gibi tektonik hareketlerin sık görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dışı kuvvetlerin biriktirmesi ile oluşan kayaların geniş yer kaplaması
- B) Kolay eriyebilen kayaların kalın bir örtü oluşturması
- C) Levhaların sınırlarında yer kabuğunun çatlak ve zayıf olması
- D) Yer kabuğunun kalınlığının fazla olması
- E) Sıra dağlarının ortalama yükseltisinin az olması

10.

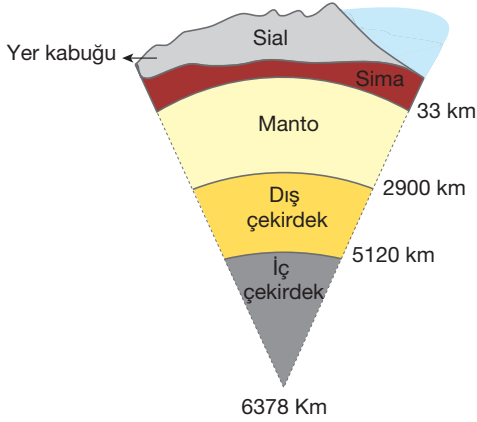
Yüksek, sıcaklık ve basınç altındaki magmanın alt kısmı ile süt kısmı arasında konveksiyonel akıntılar oluşur. Bu akıntılar üzerinde bulunan levhalar da hareket eder. Levhalar farklı hızlarla birbirine doğru, birbirinden uzaklaşan ve yatay yönde hareket ederek yer şekillerini oluşturur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin levha hareketleri sonucunda meydana gelmesi beklenmez?

- A) Tektonik depremlerin oluşması
- B) Yeni fay hatlarının ortaya çıkması
- C) Derin okyanus hendeklerinin oluşması
- D) Volkanik ada yaylarının oluşması
- E) Okyanuslarda da sıcak ve soğuk akıntılarının oluşması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

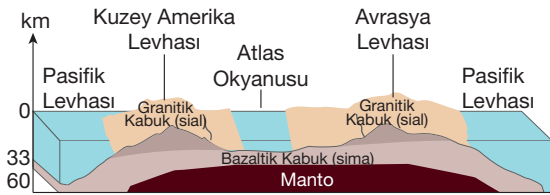
1. Aşağıda yer kürenin katmanları gösterilmiştir.

Bu şekildeki bilgilere göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Yer kabuğu en ince katmandır.
B) Yer kabuğunun kalınlığı karalarda daha fazladır.
C) Merkezde yer alan katman iç çekirdektir.
D) En büyük katman mantodur.
E) Derinlik arttıkça yoğunluk azalır.

2. Aşağıda Kuzey Amerika Levhası ile Avrasya Levhasının dikey kesiti verilmiştir.

Bu kesit incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Yer kabuğunun granitik kabuk kısmı okyanuslarda kesintiye uğramaktadır.
B) Karaların yüksek kesimlerinde granitik kabuk daha kalındır.
C) Bazaltik kabuk okyanus levhalarının altında yüzeye çıkmaktadır.
D) Granitik kabuk okyanus levhalarının altında manto katmanına karışır.
E) Manto katmanının yüzeyden itibaren derinliği her yerde aynı değildir.

3. Yer'in katmanları ile ilgili;

- I. Yoğunluğu ve kalınlığı en az olan katman litosferdir.
II. Hacim olarak yer kürenin %80'e yakın bir kısmını manto oluşturur.
III. Yer kabuğunu hareket ettiren konveksiyonel akıntılar dış çekirdekte meydana gelir.
IV. Yer kabuğunun kalınlığı denizlerde az iken karalarda daha fazladır.

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

4. Yer kabuğu kimyasal yapıları birbirinden farklı iki tabakadan oluşur. Dıştaki tabakaya sial, içteki tabakaya sima denir. Sial tabakasına kıtasal kabuk, sima tabakasına ise okyanusal kabuk denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde sial tabakası daha incedir?

- A) Platolar   B) Dağlar   C) Vadiler
D) Okyanuslar   E) Ovalar

5. I. Mantoda meydana gelen konveksiyonel akıntılar levhaların hareket enerjisinin kaynağını oluşturur.
II. Tüm levhalar birbirine doğru farklı hızlarla ilerlediği için levha sınırları volkan konilerinin yaygın olduğu alanlardır.
III. Bazı yerlerde kalınlıkları 70 km'yi geçen levhaların sınırları kırık hatların, depremler ve volkan ile olayların yoğun olduğu yerlerdir.
IV. Levhaların bir yerde ayrılması başka bir yerde birbirleriyle çarpışmasına neden olur. Levhaların çarpışma alanlarındaki dalma batma zonunda derin çukurlar oluşur.

Yer kabuğunu oluşturan levhalar ve levha hareketleri ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

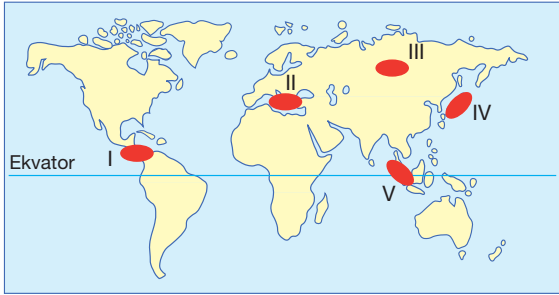
- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. Yer küre; yer kabuğu, manto ve çekirdek olmak üzere geosfer adı verilen katmanlara ayrılmıştır.

Buna göre geosferlerin belirlenmesinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Katmanların kalınlıklarının farklı olması
B) Yeryüzünde yükselti ortalamasının her yerde aynı olmaması
C) Katmanların yoğunluklarının ve bileşimlerinin farklı olması
D) Yer kabuğundan itibaren derinlere inildikçe sıcaklığın artması
E) İç kuvvetlerin enerjisini yerin derinliklerinden alması

7. Yer kabuğu on iki tane büyük ve çok sayıda küçük levha adı verilen parçadan oluşmaktadır. Özellikle levhaların sınırında yer alan bölgeler tektonik hareketlerin daha yoğun olduğu bölgelerdir.

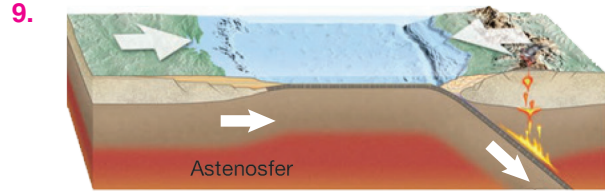

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi levha sınırlarına uzak olduğu için tektonik hareketlerin sınırlı olduğu bölgeler arasında yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Yer kabuğu içinde derinlere doğru sıcaklığın her 33 metrede 1 °C artması aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Troposferin yerin enerji kaybıyla alttan ısındığını
B) Dünya'daki hava olaylarının temelini Güneş'ten gelen enerjinin oluşturduğunu
C) Manto'nun yer kürenin en sıcak geosferi olduğunu
D) Sial katmanının sima katmanından daha sıcak olduğunu
E) Yerin iç ısıyı koruduğunu

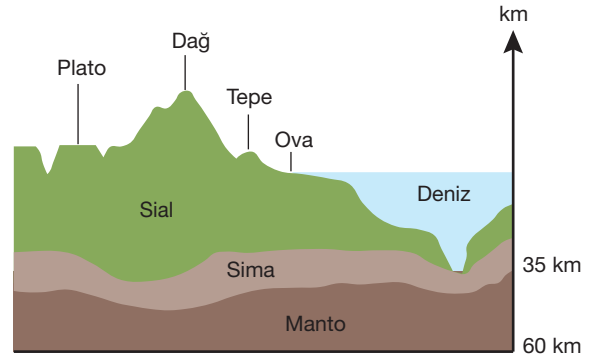

Yukarıdaki şekildeki gibi birbirine doğru hareket eden iki levhanın bulunduğu yerde levhalardan biri diğerinin altına dalar ve erimeye başlar. Dalma batma zonunda derin bir hendek (çukur) oluşur. Dalan levha eridikçe magma yukarı doğru çıkar ve diğer levha üzerinde ..... oluşur.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan kısma aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kıvrım dağları
B) Okyanus tabanı çukurları
C) Ova düzlükleri
D) Zengin fosil yakıt yatakları
E) Sivri volkan konileri

10. Aşağıdaki şekilde yerküreden alınmış bir kesit verilmiştir.

Bu şekilde verilen bilgilere göre aşağıdaki yörelerden hangisinde sial katmanının daha kalın olduğu söylenebilir?

- A) Edirne Yöresi
B) Konya - Karaman Yöresi
C) Hakkari Yöresi
D) Manisa - İzmir Yöresi
E) Gaziantep - Şanlıurfa Yöresi

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Yerin iç yapısı ile ilgili bilgiler toplamak isteyen bir araştırmacı aşağıdakilerden hangisi ile daha fazla bilgi sahibi olabilir?

- A) Denizlerin tuzluluk oranlarının incelenmesi
- B) İklim bölgelerinin sınırlarının belirlenmesi
- C) Deprem dalgalarının incelenmesi
- D) Toprağı oluşturan katların incelenmesi
- E) Yer şekillerinin dış görünüşünün incelenmesi

2. Yeryüzünde meydana gelen levha hareketleri ve bu levha hareketleri sonucunda meydana gelen olaylar ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kırık hatlar boyunca iki levhanın birbirinden uzaklaştığı alanlarda volkanik faaliyetler meydana gelebilir.
- B) Birbirine doğru yaklaşan iki levhanın karşılaşma alanında dalma batma zonu oluşur. Bu alanda tabakaların kıvrılması ile orojenik hareketler meydana gelir.
- C) Çarpışan iki okyanusal levhanın karşılaşma alanında okyanus otası sırtları oluşabilir.
- D) Birbirinden uzaklaşan iki levhanın arasında kalan yerlerde yer kabuğu yırtıldığından volkanik faaliyetler meydana gelebilir.
- E) Birbirine doğru ilerleyen iki karasal levhanın karşılaşma alanlarında derin okyanus hendekleri oluşur.

3. Mantonun yer kabuğuna yakın olan üst kısmına "astenosfer" adı verilir. Astenosfer sıcak ve plastiki yapıda iken alt manto daha sıcak ve sıvı haldedir. Bu nedenle manto içindeki maddeler sürekli hareket halindedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin oluşmasında mantodaki maddelerin hareketlerinin etkisi yoktur?

- A) Levha sınırlarında kıvrım dağlarının oluşması
- B) Yer kabuğunu oluşturan levhaların hareket etmesi
- C) Levha sınırlarında volkan konilerinin oluşması
- D) Tektonik depremlerin oluşması
- E) Karstik arazilerde göçme depremlerinin oluşması

4. Yer kürenin iç yapısı ve katmanları ile ilgili bilgilerin kaynakları arasında;

- I. deprem dalgalarının incelenmesi,
- II. yeryüzünde etkili olan iklimlerin etki alanlarının belirlenmesi,
- III. dış kuvvetlerin yeryüzündeki etki alanlarının belirlenmesi,
- IV. lavların yapısının ve bileşiminin incelenmesi

faaliyetlerinden hangileri yer almaz?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Dünya'da levha hareketleri, volkanik faaliyetler ve depremler gibi tektonik hareketlerin yaşanmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneş'e yakın gezegenlerden biri olması
- B) İç ısıyı kaybetmemiş olması
- C) Yoğunlukları farklı katmanlardan oluşması
- D) Yükselti ortalamasının her yerde aynı olmaması
- E) Karaların oranının denizlerden daha az olması

6. I. Yer kabuğunun alt katmanıdır.
II. Yer kürenin en geniş hacimli katmanıdır.
III. Basınç, yoğunluk ve sıcaklığın en fazla olduğu katmandır.

Yukarıdaki özellikleri verilen geosferler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

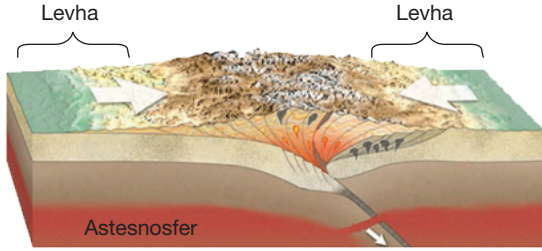
	I	II	III
A)	Sial	Dış çekirdek	İç çekirdek
B)	Manto	Sima	Dış çekirdek
C)	İç çekirdek	Manto	Dış çekirdek
D)	Manto	Dış çekirdek	İç çekirdek
E)	Sima	Manto	İç çekirdek

7. I. Sima
II. Alt manto
III. Sial
IV. İç çekirdek

Yukarıda verilen yer kürenin katmanlarının yoğunluklarına göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I, III, II, IV   B) II, I, IV, III   C) II, IV, III, I
D) III, IV, II, I   E) IV, II, I, III

8. Aşağıdaki şekilde iki farklı karasal levhanın hareket doğrultuları verilmiştir.

Buna göre levhaların karşılaşma alanında

- I. yer kabuğunun kalınlaşması,
II. derin okyanus hendeklerinin oluşması,
III. kıvrım veya kırık dağların oluşması,
IV. deprem görülme olasılığının azalması

olaylarından hangilerinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

9. Alfred Wegener tarafından 1915 yılında oluşturulan Kıtaların Kayması Kuramı 1950 yılında geliştirilerek Levha Tektoniği Kuramı geliştirilmiştir. Bu kurama göre yer kabuğu, levha adı verilen 12 büyük, çok sayıda küçük parçadan oluşur. Levhalar mantodaki konveksiyonel akımlar nedeniyle hareket halindedir.

Buna göre levhaların sınırlarında aşağıdakilerden hangisinin bulunduğu söylenemez?

- A) Taş kömürü yatakları   B) Tektonik depremler
C) Sıcak su kaynakları   D) Fay hatları
E) Volkanik ada yayları

10. I. Sial (granitik kabuk) ve sima (bazaltik kabuk) adı verilen iki katmandan oluşur.
II. Yer kabuğunda derinlere inildikçe yoğunluk azalır.
III. Yüzeysel kısmı kırıklı iken alt kısmında kırıklar bulunmaz.
IV. Levha adı verilen parçalara ayrılmıştır.
V. Kalınlığı karalarda fazla denizlerde altında daha azdır.

Yer kabuğu ile ilgili yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

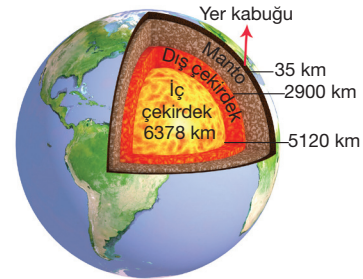
- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

11. – Yoğunluğu en az olan katmandır (2,7 gr/cm³).
– Kalınlığı kıtaların altında fazla, denizlerin altında az derin denizlerde kesintiye uğrar.
– Bileşiminde silisyum ve alüminyum elementleri çoğunluktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen katman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karasal kabuk   B) Okyanusal kabuk
C) Üst manto   D) Alt manto
E) Dış çekirdek

12. Aşağıdaki şekilde yer kürenin iç yapısını gösteren bir kesit verilmiştir.

Buna göre yer kürenin geosferlere ayrılmasında;

- I. yoğunluk,
II. sıcaklık,
III. kalınlık,
IV. basınç

özelliklerinden hangilerinin kullanıldığı söylenemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

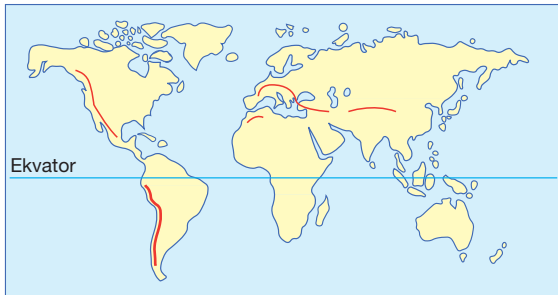
1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. II. Jeolojik Zaman (Mesozoyik) günümüzden 251 milyon yıl önce ve 65.5 milyon yıl öncesi yılları arasında yaşanmış orta canlılar devri olarak adlandırılır. Bu zaman yer kabuğu hareketleri bakımından durgun geçmiş bir zamandır. İlk memeliler ve kuşların oluştuğu bu zamanda sürüngenlerin bir kısmı gelişmiş ve yaygınlaşmıştır.

Yukarıdaki açıklamalar dışında aşağıdakilerden hangisi II. Jeolojik Zaman'ın önemli özellikleri arasında yer alır?

- A) Orojenik hareketlerin yaygın olması
B) Şiddetli volkanik olayların yaşanması
C) İlk kıta çekirdeklerinin oluşması
D) Küresel sıcaklık düşüşüne bağlı olarak buzul dönemlerinin oluşması
E) Karalar üzerinde şiddetli aşınma ve çanaklarda tortulaşmaların oluşması

2. Aşağıdaki haritada III. Jeolojik Zaman'ın Tersiyer Dönemi'nde oluşmuş Alp Orojenez alanları gösterilmiştir.

Bu alanların;

- I. aşınım düzlükleri olması,
II. genç oluşumlu araziler olması,
III. iklim özelliklerinin benzer olması,
IV. önemli deprem kuşaklarına paralel olması

özelliklerinden hangilerinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

3. I. Dünya'nın farklı bölgelerinde linyit, petrol, bor ve tuz yataklarının oluşması
II. Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav kıvrım dağlarının oluşumu
III. İlk kara çekirdeklerinin oluşmaya başlaması ve sularda hayatın başlaması

Yukarıdaki oluşumların eskiden günümüze doğru oluşum sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I - II - III
B) I - III - II
C) II - I - III
D) II - III - I
E) III - II - I

4. - Kıyı taraçaları ve vadi taraçalarının oluşması
- Delta ovalarının oluşması
- Ege Denizi ile İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşması
- Buzulların alanının genişleyerek orta enlemlerdeki birçok dağlık alanın buzulların istilasına uğraması

Yukarıda verilen olayların meydana geldiği jeolojik dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Prekambriyen
B) Paleozoyik
C) Mesozoyik
D) Senozoyik Tersiyer
E) Senozoyik Kuvaterner

5. Türkiye arazisinin ve ana yer şekillerinin büyük bir kısmı III. Jeolojik Zaman'ın Tersiyer ve Kuvaterner dönemlerinde oluşmuştur.

Buna göre;

- I. Marmara Denizi ile Çanakkale ve İstanbul boğazları,
II. Kuzey Anadolu ve Toros Dağları,
III. İç Anadolu ve Doğu Anadolu'daki volkan konileri,
IV. Yıldız Dağları ve Menteşe gibi masif arazileri

yer şekillerinden hangileri III. Jeolojik Zaman oluşumlu değildir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) II ve III
E) II ve IV

6. Türkiye'nin jeolojik geçmişi ile ilgili öğrenciler arasında geçen diyalog aşağıdaki gibidir.

Aslı: Paleozoyik Dönem'e ait alanlar Türkiye'de yaygın değildir. Bu dönemde Zonguldak, Alanya, Anamur, Mardin, Aydın, Yıldız Dağları ile Biga Yarımadası çevresindeki araziler oluşmuştur. Anadolu'daki nemli iklim şartlarından dolayı gür bir bitki örtüsü oluşmuştur. Bu bitkilerin kalıntılarının taşlaştığı Zonguldak Havzası'nda taş kömürü yatakları oluşmuştur.

Mert: Mesozoyik Dönem'de Türkiye'de su altı volkanizması çok yaygındır. Türkiye'nin bulunduğu alan Tetis Denizi adı verilen tortulanma alanı halindedir.

Hasan: Senozoyik Tersiyer Dönem'de Anadolu'nun büyük bir kısmı kıvrılma olayları sonucunda kara haline dönüşmüş, Toroslar ve Kuzey Anadolu Dağları oluşmuştur.

Didem: Senozoyik Kuvaterner Dönem'de Anadolu'nun büyük bir kısmında tropikal iklim özellikleri etkili olmaya başlamıştır. Bu iklimin etkisinden dolayı Anadolu'da buzullar yayılış alanı bulamamıştır.

Buna göre öğrencilerden hangileri Türkiye'nin jeolojik geçmişi ile ilgili yanlış bilgi vermiştir?

- A) Yalnız Didem   B) Yalnız Mert
C) Aslı ve Hasan   D) Mert ve Hasan
E) Hasan ve Didem

7. Türkiye'de taş kömürü yataklarının, linyit yataklarına göre daha az olmasında;

- I. taş kömürü yataklarının olduğu jeolojik dönemde Anadolu arazisinde şiddetli volkanik faaliyetlerin meydana gelmesi,
- II. taş kömürü oluşumuna neden olan canlıların Anadolu'da yaşam alanının dar olması,
- III. Anadolu'da Paleozoyik dönem arazilerinin Senozoyik dönem arazilerine göre daha az yer kaplaması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

8. Aşağıdaki olaylardan hangisi diğerlerinden farklı bir jeolojik dönemde meydana gelmiştir?

- A) Bugünkü bitki ve hayvan topluluklarının belirmeye başlaması
B) Levha hareketlerine bağlı olarak Atlas ve Hint okyanusları ile Alp, Himalaya, Kayalık ve And dağlarının oluşması
C) Sıcaklık ortalamalarının artarak günümüzdeki iklim özelliklerinin oluşması
D) Tetis Denizi tabanındaki tortulların kıvrılarak yeni karalar ve kıvrım dağlarını oluşturması
E) Yeryüzünün farklı bölgelerinde şiddetli volkanik olayların yaşanması

9. Dünya'nın jeolojik geçmişi boyunca yaşanan aşağıdaki olaylardan hangisi günümüze daha uzak bir jeolojik dönemde oluşmuştur?

- A) Suların, kayaçların oluşmaya başlaması ve sularda bakteri ve alglerin ortaya çıkması
B) Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav kıvrım dağlarının oluşumu
C) Pangea'nını parçalanmasıyla Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşumu
D) Dünya'nın çeşitli bölgelerinde linyit, petrol, bor ve tuz yataklarının oluşumu
E) İlk memelilerin ve kuşların ortaya çıkması

10. I. Taş kömürü yataklarının oluşumu
II. Günümüz bitki ve hayvan topluluklarının belirmeye başlaması
III. Sürüngeçleri, balıkların ve kara bitkilerinin ortaya çıkışı
IV. Tetis Denizi'nin oluşumu ve bu deniz tabanında büyük oranda tortulaşma meydana gelmesi
V. Levha hareketlerinin devam etmesine bağlı olarak Alpler, Himalayalar, Kayalık ve And dağları ile Atlas ve Hint okyanuslarının oluşumu

Yukarıdaki olaylardan hangileri Senozoyik'in Tersiyer döneminde gerçekleşmiştir?

- A) I ve III   B) I ve V   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

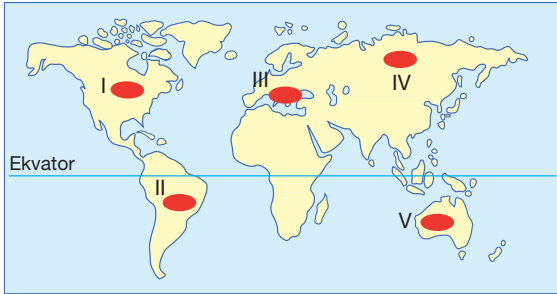
1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. I. Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav kıvrım dağlarının oluşumu
II. Buzul devirlerinin başlaması ve bitmesi
III. Pangea'nını parçalanması ile Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşumu

Jeolojik dönemlerde yaşanan yukarıdaki olayların oluşumuna göre eskiden yeniye doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I - II - III   B) I - III - II   C) II - I - III
D) II - III - I   E) III - I - II

2. I. Jeolojik Zaman'da oluşan Pangea Kitası'nın II. Jeolojik Zaman'da parçalanarak bu parçaların birbirinden uzaklaşması ile Tetis Denizi adı verilen tortulanma alanı oluşmuştur. Tetis Denizi tortulanma sahası III. Jeolojik Zaman'da levha hareketlerine bağlı olarak sıkıştırılarak kıvrım dağlarına dönüştürülmüştür.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinin Tetis Denizi tortullarının sıkıştırılması ile oluştuğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. Dünya'nın oluşumundan itibaren meydana gelen olaylar kronolojik sıraya konularak jeolojik zaman cetveli oluşturulur.

Buna göre jeolojik zaman cetvelinde verilen aşağıdaki olaylardan hangisinin diğerlerinden daha önceki bir dönemde meydana geldiği söylenebilir?

- A) Pangea Kitası ve Panthalassa Okyanusu'nun oluşması
B) Tetis Denizi'nin oluşması ve tortulanma alanına dönüşmesi
C) İlk memelilerin ve kuşların oluşması
D) Dünya'nın çeşitli bölgelerinde linyit, petrol, bor ve tuz yataklarının oluşması
E) Dinozorların neslinin tükenmesi

4. Dünya'nın oluşumundan günümüze kadar geçen süre önemli olayların başlangıç ve bitişine göre dönemlere ayrılmıştır. Bu dönemlerin her birine "jeolojik zaman" adı verilir.

Buna göre;

- I. Pangea adı verilen tek parça karanın oluşması,
II. Alp kıvrım sisteminin oluşması,
III. linyit ve petrol yataklarının oluşması,
IV. Anadolu karasının toptan yükselerek günümüz yüksek halini kazanması

olaylarından hangileri Senezoyoik'in Tersiyer döneminde gerçekleşmiştir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

5. Bazı yer altı kaynaklarının oluşumu dönemin iklim özellikleri ve jeolojik süreçlerin kontrolü altındadır. Bu yer altı kaynakları oluştukları dönemin jeolojik özelliklerini yansıtır.

Buna göre

- I. linyit,
II. taş kömürü,
III. petrol,
IV. bor,
V. tuz

yer altı kaynaklarından hangilerinin oluşumu I. Jeolojik Zaman (Paleozoyik) oluşumludur?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve III
D) II ve V   E) III ve V

6. **Aşağıda verilen jeolojik zaman ve meydana gelen olay eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

Jeolojik zaman	Meydana gelen olay
A) III. Jeolojik Zaman'ın Kuvaterner evresi	Çanakkale ve İstanbul Boğazı'nın oluşması
B) I. Jeolojik Zaman (Paleozoyik)	Taş kömürü yataklarının oluşması
C) III. Jeolojik Zaman'ın Tersiyer evresi	Alp - Himalaya dağ sıralarının oluşması
D) II. Jeolojik Zaman (Mesozoyik)	Hint ve Atlas okyanuslarının oluşması
E) İliker Devir (Prekambriyen)	Suların, kayaçların ve atmosferin oluşmaya başlaması

7. I. Jeolojik Zaman'da Dünya tek parça kara ve tek parça bir okyanustan oluşmaktadır. III. jeolojik devirde yeni karalar ve okyanuslar oluşmuştur.

Buna göre Atlas Okyanusu'nun oluşumu aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Karasal iki levhanın birbirine doğru ilerlemesi
B) III. Jeolojik devirde şiddetli volkanik olayların yaşanması
C) Levhaların zıt yönde ilerleyerek birbirinden uzaklaşması
D) Tek parça okyanus tabanında kalın tortul tabakalarının birikmesi
E) Dış kuvvetlerin karalardan kopardığı diğer materyalleri çukur ve çanak alanlarda biriktirmesi

8. Dünya'nın ilk oluşumundan günümüze kadar geçen süre uzunlukları farklı dönemlere ayrılmıştır. Bu dönemlere "jeolojik zaman" adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi jeolojik zamanların oluşturulmasında kullanılan kriterlerden biri değildir?

- A) Uygarlıkların geçirdiği değişimler
B) Tortul tabakaların oluşum evreleri
C) Kıtaların kayması
D) Şiddetli volkanik patlamalar
E) Belirgin iklim değişiklikleri

9. Jeolojik devirlerin başlangıç bitiş sürelerinin belirlenmesi ve devirlerin ortam özelliklerinin belirlenebilmesi için aşağıdakilerden hangisinden daha fazla faydalanılmaktadır?

- A) Endemik bitkilerin dağılış alanının belirlenmesi
B) Kayaçların bileşiminin belirlenmesi
C) Metalik madenlerin incelenmesi
D) Volkanik kayaçların analizinin yapılması
E) Tortul tabakaların ve fosillerin incelenmesi

10. I. Jeolojik Zaman'da oluşan ilk ve tek parça kara olan Pangea, II. Jeolojik Zaman'da fay hatları boyunca parçalanmıştır. Bu parçalar III. Jeolojik Zaman'da birbirinden uzaklaşmış ve yeni karalar ile yeni okyanuslar oluşmuştur.

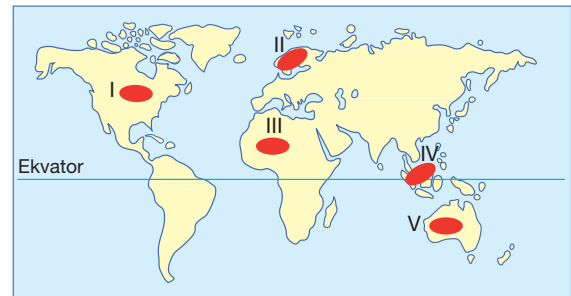
Yukarıdaki paragrafta verilen bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yer kabuğunun kalınlığı her yerde aynı değildir.
B) Tek parça olmayan yer kabuğu magma üzerinde hareket halindedir.
C) Yer kabuğu ağırlığı ölçüsünde magmaya gömülmüştür.
D) Volkanik faaliyetler yer kabuğunun dengesini bozar.
E) Günümüzde karaların hareketliliği durmuştur.

11. Aşağıdakilerden hangisi I. Jeolojik Zaman'da oluşmuş yaşlı arazilerde de görülebilir?

- A) Tektonik depremler
B) Aktif volkanlar
C) Sıcak su kaynakları
D) Fay hatları
E) Epirojenik hareketler

12. Prekambriyen Devri'nde ilk kara çekirdekleri, Paleozoyik Zaman'da ise Pangea adı verilen tek parça kara oluşmuştur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi Pangea'nın parçalarından biri değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

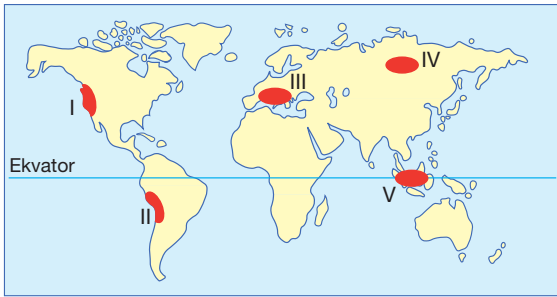
1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Dünya'nın oluşumundan son jeolojik döneme kadar soğuma ve levha hareketlerine bağlı olarak üç tane büyük kıvrım sistemi oluşmuştur. Bu kıvrımlar Paleozoyik başlarında, Paleozoyik sonlarında ve Senozoyik'in Tersiyer döneminde oluşan kıvrımlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Tersiyer döneminde oluşan kıvrım dağlarından biri değildir?

- A) Ural Dağları   B) Himalayalar
C) Alp Dağları   D) Kayalık Dağları
E) And Dağları

2. I. Jeolojik Zaman'da oluşmuş Kaledoniyen ve Hersiniyen kıvrımları ve Pangea Kıtası'nın parçası olan eski kara parçalarına "masif" adı verilir. Masif arazileri tektonik hareketlerin görülmediği alanlardır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi masif araziler arasında yer alır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. Jeolojik dönemler içinde gerçekleşen olaylardan hangisi insan hayatının başladığı aynı jeolojik dönemde gerçekleşmiştir?

- A) Buzul devirlerinin başlaması ve bitmesi
B) Sürüngenlerin, balıkların ve kara bitkilerinin ortaya çıkışı
C) İlk memelilerin ve kuşların ortaya çıkışı
D) Bugünkü bitki ve hayvan topluluklarının belirmeye başlaması
E) Dinozorların neslinin yok olması

4. I. Alp - Himalaya kıvrım sisteminin oluşması
II. Tetis Denizi'nin oluşumu ve bu denizin tortulanma sahasına dönüşmesi
III. Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav kıvrım dağlarının oluşması
IV. Buzul devirlerinin başlaması ve bitmesi
V. İnsan hayatının başlaması ve ilk uygarlıkların ortaya çıkması

Yukarıda verilen olayların hangilerinin III. Jeolojik Zaman'ın (Senozoyik) Kuvaterner döneminde meydana geldiği söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

5. Jeolojik zamanlar ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

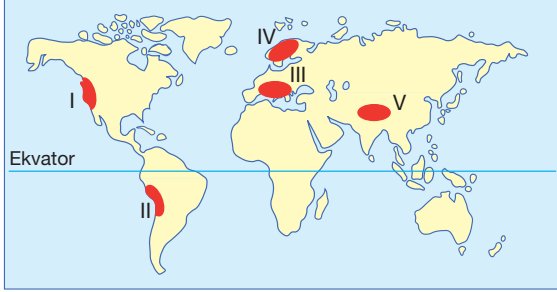
- A) İlk memeliler ve kuşlar II. Jeolojik Zaman'da ortaya çıkmıştır.
B) İnsan hayatının başlaması ve uygarlıkların ortaya çıkması III. Jeolojik Zaman'ın Kuvaterner döneminin olaylarıdır.
C) Atmosferin oluşması ve hayatın başlaması İlkel Devir'in (Prekambriyen) olaylarıdır.
D) Sürüngenler, balıklar ve kara bitkileri III. Jeolojik Zaman'ın Tersiyer devrinde ortaya çıkmıştır.
E) Pangea karasının parçalanmasıyla Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşması II. Jeolojik Zaman'ın olaylarıdır.

6. I. Ammonitler ve dinozorların bu zamanın en önemli canlıları olması
II. Hint ve Atlas Okyanusu'nun oluşumu
III. Tetis Denizi'nin oluşumu
IV. Atmosferin oluşmaya başlaması
V. Levha hareketlerine bağlı olarak Alpler, Himalayalar, Kayalık ve And dağlarının oluşması

Yukarıdaki olaylardan hangilerinin II. Jeolojik Zaman'da (Mesozoyik) gerçekleştiği söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

7. I. Jeolojik Zaman'da Hersiniyen ve Kaledoniyen sıradağları oluşurken, III. Jeolojik Zaman'da Alpler, Himalayalar, Kayalık ve And dağları oluşmuştur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde yer alan sıradağların III. Jeolojik Zaman'da meydana geldiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. Kıtaların çekirdek kısımlarını meydana getiren kıvrımlar oluşmuştur.
II. Atlas ve Hint okyanusları ortaya çıkmıştır.
III. Tetis Denizi'nin oluşumu ve bu deniz tabanında büyük oranda tortulaşmanın meydana gelmesi

Jeolojik dönemlerde yaşanan yukarıdaki olayların oluşumuna göre eskiden yeniye doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I - II - III B) I - III - II C) II - I - III
D) II - III - I E) III - I - II

9. 65,5 milyon yıl öncesi ile günümüz arasında geçen süre III. Jeolojik Zaman (Senozoyik) olarak ifade edilir. III. Jeolojik Zaman'ın ilk evresi Tersiyer ikinci evresi Kuvaterner olarak nitelendirilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Tersiyer döneminde meydana gelen olaylardan biri değildir?

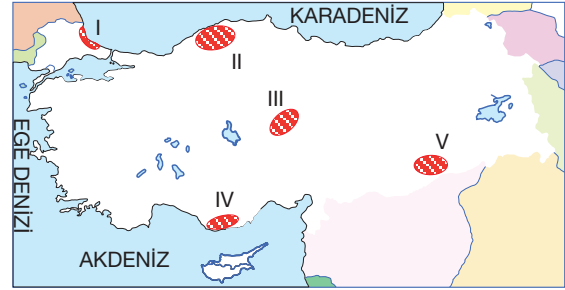
- A) Bugünkü bitki ve hayvan topluluklarının belirlemeye başlaması
B) Dünya genelinde şiddetli volkanik olayların yaşanması
C) Pangea'nın parçalanmasıyla Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşması
D) Alpler, Himalayalar, Kayalık ve And dağlarının oluşması
E) Dünya'nın çeşitli bölgelerinde linyit, petrol, bor ve tuz yataklarının oluşması

10. – Kaledoniyen ve Hersiniyen kıvrımlarının oluşması (Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav dağları)
– Taş kömürü yataklarının oluşumu
– Sürüngenlerin, balıkların ve kara bitkilerinin ortaya çıkışı

Yukarıdaki olayların gerçekleştiği jeolojik dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Prekambriyen (İlkel Devir)
B) Paleozoyik (I. Jeolojik Zaman)
C) Mesozoyik (II. Jeolojik Zaman)
D) Tersiyer - Senozoyik (III. Jeolojik Zaman)
E) Kuvaterner - Senozoyik (III. Jeolojik Zaman)

11. Türkiye'nin jeolojik geçmişine bakıldığında bütün jeolojik zamanlara ait arazilere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Türkiye'de I. Jeolojik Zaman'a (Paleozoyik) ait alanlar çok yaygın değildir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi Türkiye'deki I. Jeolojik Zaman arazilerine örnek verilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. – Karadeniz'in diğer denizlerle bağlantısının oluşması ile denize dönüşmesi
– Epirojenezle ilgili olarak Anadolu Yarımadası'nın toptan yükselmesi
– Egeit Karası'nın çökmesi ile Ege Denizi ve boğazların oluşması

Yukarıda verilen olayların meydana geldiği jeolojik dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Prekambriyen B) Paleozoyik
C) Mesozoyik D) Tersiyer
E) Kuvaterner

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Jeolog Daniel Bernoulli bir ülkede yaptığı araştırmalar sonucunda penepren halini almış arazilerdeki akarsuların önceden denge profiline yakın iken daha sonradan yataklarını tekrar derine aşındırmaya başladığını ve akarsuların denge profilinden uzaklaştığını ifade etmiştir.

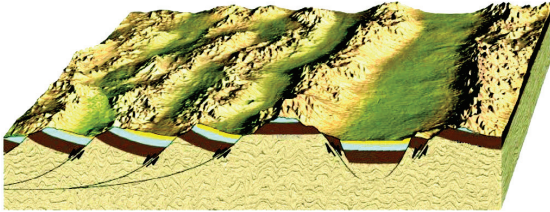
Buna göre Bernoulli bu ülkede yaşanan gelişmelerle ilgili olarak;

- I. Akarsuların hidroelektrik potansiyeli artmıştır.
- II. Akarsulardan rejimi düzenli ve akımı fazla olanlar ulaşımda kullanılmaktadır.
- III. Ülke arazisi yakın bir jeolojik devirde epirojenik hareketlerle yükselmiştir.
- IV. Ülkenin tümünde aktif volkanlara rastlanmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2.

Yukarıdaki yerşeklinin bulunduğu bölgede;

- I. karstik şekiller,
- II. tektonik depremler,
- III. sıcak su kaynakları

gibi unsurlardan hangilerinin görülme olasılığı kesin değildir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

3. Aktif volkanların çevresinde; depremler, lav akıntıları, çamur akıntıları, kül yağmuru ve sel olayları meydana gelebilir. Bu tehlikelere rağmen volkanik araziler önemli yerleşim merkezleri durumundadır.

Bu durumun nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Topraklarının mineral bakımından zengin olması
- B) Yükselti ortalamasının az olması
- C) İklimin ılıman ve yağışlı olması
- D) Yeraltı su rezervlerinin fazla olması
- E) Önemli yolların yakınında olması

4. Yer kabuğunda çok uzun sürede gerçekleşen geniş alanlı alçalma veya yükselme sonucunda oluşan hareketlere "epirojenez" denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi epirojenez ile ilgili bilgiler arasında yer almaz?

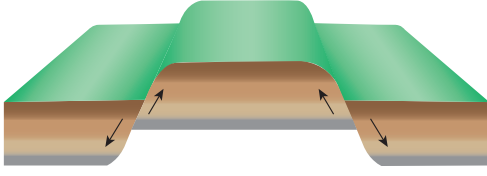
- A) Karanın yükseldiği bölgelerde akarsu vadilerinde seki adı verilen basamaklar oluşur.
- B) Karanın çökmesi halinde kıyı çizgisinin yeri değişerek transgresyon oluşur.
- C) Karanın hafiflemesi ve yükselmesi halinde karanın alanı genişler.
- D) Levhaların esnek tortulları sıkıştırması halinde kıvrım dağları oluşur.
- E) Epirojenez'in oluşumunda yer kabuğunun ağırlık dengesinin bozulmasının payı fazladır.

5. Yer kabuğunda doğal nedenlerden dolayı meydana gelen sarsıntı ve salınımlara tektonik deprem denir.

Buna göre, Richter ölçeğine göre 7.6 şiddetinde bir depremin olduğu bölgede aşağıdaki olaylardan hangisinin meydana gelmesi beklenmez?

- A) Yeni faylarının oluşması
- B) Eski fayların uzaması
- C) Erozyon şiddetinin artması
- D) Heyelan ve kütle hareketlerinin oluşması
- E) Kar kalınlığının fazla olduğu alanlarda çığ düşmelerinin oluşması

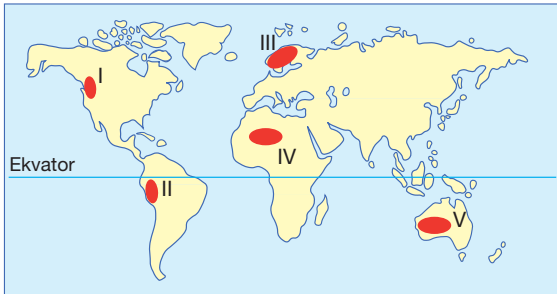
6. Aşağıdaki kesitte iki yer şekli gösterilmiştir.

Bu kesitte verilen yer şekilleri ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Esnekliğini yitirmiş jeosenkinal tortullarında oluşur.
B) Meydana geldiği bölgeler tektonik depremlerin yaygın olduğu bölgelerdir.
C) Fay hatları boyunca yükselti farkları oluşur.
D) Yer kabuğunu oluşturan tabakaların duruşlarında bozulma olmadan toptan yükselme ile oluşur.
E) Bu yer şekillerinin son jeolojik zamanda olduğu bölgelerde yer kabuğu hareketleri devam etmektedir.

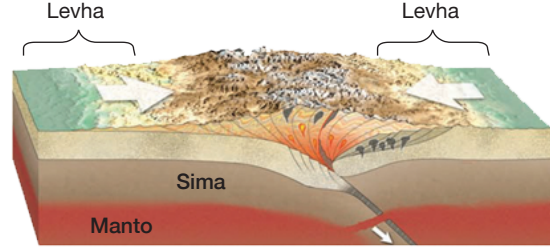
7. Epirojenik hareketler, yer kabuğunu oluşturan tabakaların duruşlarında belirgin bozulma olmadan çok yavaş yükselmesi veya alçalmasıdır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde bu hareketler devam etmektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki şekilde birbirine doğru yaklaşan iki levha ve jeosenkinal tabanındaki tortulların uğradığı durum gösterilmiştir.

Bu şekil incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Magma'nın sıcak olması jeosenkinal tabanındaki tortulları sertleşmesini sağlamıştır.
B) Jeosenkinalerde biriken tortullar kıvrım dağlarının malzemesini oluşturur.
C) Birbirine yaklaşan levhaların tortulları sıkıştırması sonucunda kıvrım dağları oluşur.
D) Jeosenkinal olan denizlerin kıvrılarak yükselmesi ile karaların alanı genişler.
E) Jeosenkinal tortullarının kıvrılması ile oluşan dağlar sıradağ özelliği taşır.

9. Farklı yoğunluk ve kalınlıktaki yer kabuğu parçaları manto üzerinde yüzer durumdadır. Yer kabuğu parçalarının manto üzerindeki bu dengesine "izostatik denge" denir. Bu izostatik dengenin bozulması sonucunda epirojenez olayı meydana gelir.

Buna göre izostatik dengenin bozulmasında;

- I. küresel iklim değişikliğine bağlı olarak karalar üzerindeki buzul kalınlığının değişmesi,
II. bazı bölgelerde yer altı sularının sıcaklığının yıl içinde belirgin olarak değişmesi,
III. tropikal kuşaktaki kıyılarda şiddetli rüzgarların daha sık aralıklarla yaşanması,
IV. dış kuvvetlerin yüksek alanlardan kopardığı malzemeleri çukur ve çanak alanlarda biriktirmesi

olaylarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. I. Aşama: Dış kuvvetlerin karaların eğimli ve yüksek alanlarını aşındırması

II. Aşama: Aşındırılan çeşitli boyuttaki malzemelerin jeosenklinal adı verilen çukur ve çanak alanlarda biriktirilmesi

III. Aşama: Jeosenklinal tortularının levhaların yan basınçları sonucunda kıvrılarak veya kırılarak yükselmesi

Yukarıda oluşum aşamaları belirtilen jeomorfolojik unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Volkanizma
B) Tektonik depremler
C) Epirojenez
D) Orojenez
E) Göçme depremleri

2. Magmanın yeryüzüne çıkması veya yeryüzüne yakın yerlere kadar sokulması olayına volkanizma adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi volkanizma sonucunda meydana gelen olaylardan biri değildir?

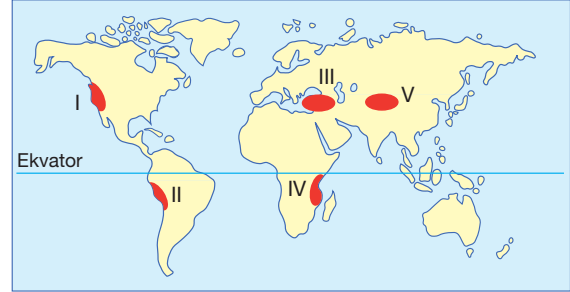
- A) Mineral bakımından zengin toprakların oluşması
B) Soğuyan lavların kıvrım dağlarını oluşturması
C) Volkan konileri veya lav platolarının oluşması
D) Krom, bakır, kurşun gibi yeraltı kaynaklarının oluşması
E) Krater gölleri veya lav set göllerinin oluşması

3. Geniş yer kabuğu parçalarının izostatik dengenin bozulmasına bağlı olarak alçalma veya yükselme olaylarına epirojenez adı verilir. Epirojenez dikey doğrultuda yavaş gerçekleşir.

Buna göre aşağıdaki olaylardan hangisi epirojenez örneği verilemez?

- A) Venedik şehrinin her yıl 4 mm kadar çökmesi
B) Tetis Denizi tortularının kıvrılarak yükselmesi
C) Hollanda ve Danimarka düzlüklerinin çökmeye devam etmesi
D) Buzulların erimesine bağlı olarak İskandinav Yarımadası'nın yükselmesi
E) Egeit Karası'nın çökmesine bağlı olarak Anadolu'nun yükselmesi

4. Yer kabuğunda çeşitli nedenlerle meydana gelen kısa süreli sarsıntılara deprem denir. Depremler levha sınırlarında daha fazla meydana gelir.

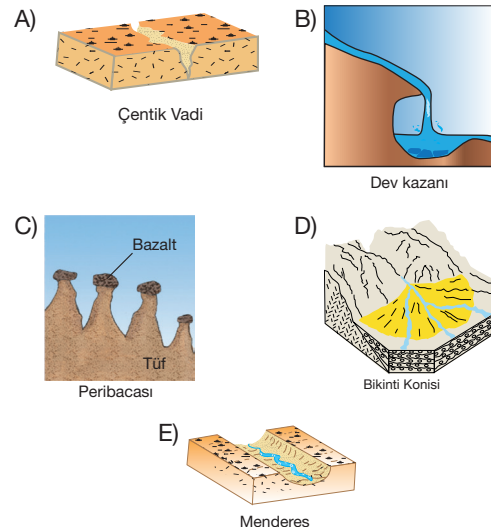

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangilerinde meydana gelen depremlerin iki karasal levhanın birbirine yaklaşması ile oluşmaktadır?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

5. Yer şekillerinin bir kısmı, oluşumları için gerekli olan enerjiyi mantodaki konveksiyonel akımlardan alır. Bu enerjinin sonucunda meydana gelen iç kuvvetler yeryüzü şekillerinin oluşmasını sağlar.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinin hangisinin oluşumunda iç kuvvetlerin etkisi daha fazladır?

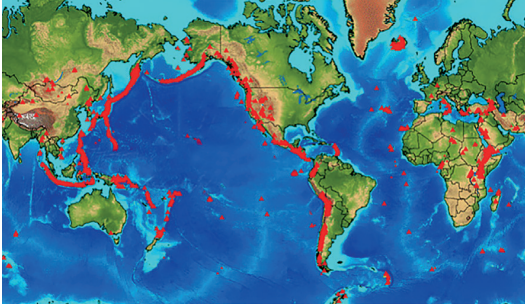

6. Yer kabuğunun kalınlığı her yerde aynı değildir. Yer kabuğu ağırlığı ölçüsünde magmaya gömülmüştür. Ağır olan yerlerde magmaya gömülme fazla iken, ağırlığın az olduğu yerlerde gömülme azdır. Yer kabuğunun magma üzerindeki bu dengesine izostatik denge adı verilir. İzostatik dengenin bozulması halinde yer kabuğunda toptan yükselme veya alçalma meydana gelir.

Buna göre aşağıdaki süreçlerden hangisinin yer kabuğunun izostatik dengesinin bozulmasına neden olmaz?

- A) Dış kuvvetlerin çukur alanlardaki biriktirme faaliyeti
B) Geniş alanlı buzulların erimesi
C) Kara üzerinde yeni bir volkan konisinin oluşması
D) Dış kuvvetlerin kara üzerindeki aşındırma faaliyetinin ilerlemesi
E) Karstik alanlardaki mağaraların tavanının çökmesi

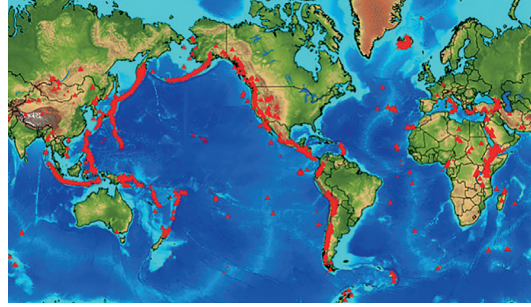
7. Aşağıdaki haritada volkanların yeryüzündeki dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre volkanların görüldüğü alanlarla ilgili olarak, aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Volkan konileri daha çok okyanuslarda ve kıtalarlarında yoğunlaşmıştır.
B) Volkan konilerinin bulunduğu alanlar levha sınırlarına yakındır.
C) En fazla volkan konisi Avustralya ve Avrupa kıtalarında bulunur.
D) Volkan konilerinin dağılışı I. dereceden deprem bölgelerine paralel uzanış gösterir.
E) Asya Kıtası'nın kuzeyi volkan konilerinin seyrek olduğu alanlardan biridir.

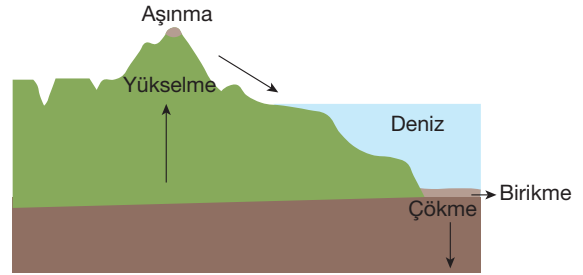
8. Aşağıdaki haritada aktif volkan konilerinin dağılışı gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinin dağılışı ile bu haritadaki dağılışın paralellik gösterdiği söylenebilir?

- A) Tektonik deprem sahaları
B) Yüksek platolar
C) Açık akarsu havzaları
D) Yıkanmış toprak tipleri
E) I. Jeolojik Zaman arazileri

9. Aşağıdaki şekilde kara üzerinde dış kuvvetlerin aşındırma faaliyeti sonucunda meydana gelen süreç gösterilmiştir.

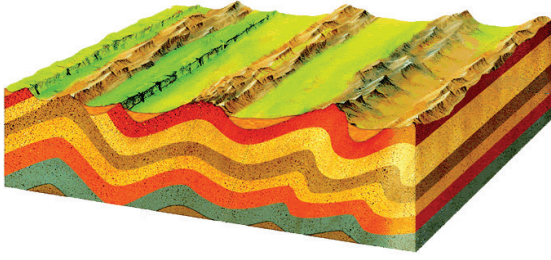

Buna göre şekilde oluşum sürecinin yaşandığı bölgede aşağıdaki değişikliklerden hangisinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) Geniş kara kütlelerinin yükselmesi
B) Deniz seviyesinin gerilemesi
C) Kıyı çizgisinin yerinin değişmesi
D) Kıyıda deniz taraçalarının ortaya çıkması
E) Yüksek kıvrım dağlarının oluşması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

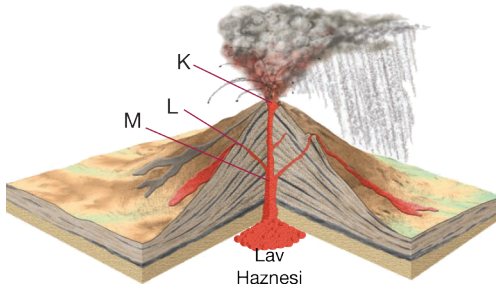
1.

Yukarıdaki kesitte gösterilen yer şekliyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Esnek tortul tabakaların yan basınçlara uğramasıyla oluşmuştur.
- B) Yükselen kısımlara antiklinal adı verilir.
- C) Birbirine doğru yaklaşan levhaların etkisiyle oluşmuştur.
- D) Bu yer şekillerinin görüldüğü alanlarda depremler görülmez.
- E) Yükselen kısımlar kıvrım dağlarını, çöken kısımlar ovaları oluşturur.

2.

Yukarıdaki volkan konisi üzerinde harflerle gösterilen yeryüzü şekilleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak belirtilmiştir?

	K	L	M
A)	Krater	Dayk	Batolit
B)	Maar	Sill	Lakolit
C)	Batolit	Dayk	Kaldera
D)	Kaldera	Maar	Dayk
E)	Krater	Lapilli	Sill

- 3. Farklı yoğunluk ve kalınlıktaki yer kabuğu parçalarının manto üzerindeki izostatik dengesinin (ağırlık dengesi) bozulmasına bağlı olarak meydana gelen toptan yükselme veya alçalma hareketleri epirojenik hareketlerin temelini oluşturur.

Buna göre epirojenik hareketlerin devam ettiği bölgelerde aşağıdaki olaylardan hangisinin epirojeneze bağlı olarak oluşması beklenmez?

- A) Deniz ilerlemesi (transgresyon)
- B) Karanın bir kısmının deniz istilasına uğraması
- C) Deniz tabanındaki tortulların kıvrılarak yükselmesi
- D) Deniz tabanının yükselerek kara halini alması
- E) Sığ kıyıların karaya dönüşmesi

- 4. Magmanın yeryüzüne çıkması veya yeryüzüne yakın yerlere sokulması olarak adlandırılan volkanizma, oluşum yerlerine göre ikiye ayrılır. Derinlik volkanizması, magmanın yer kabuğunun içerisindeki çatlak ve boşluklara sokulması ile oluşur. Yüzey volkanizması magmanın yeryüzüne ulaşmasıyla oluşur. Derinlik ve yüzey volkanizması sonucunda farklı yer şekilleri oluşur.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisi yüzey volkanizması ile oluşan yer şekillerinden biri değildir?

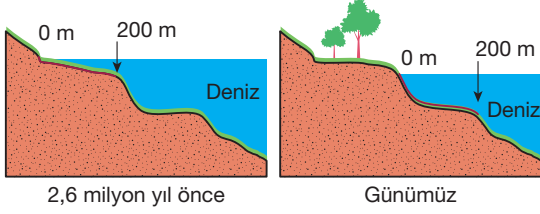
- A) Karda
- B) Krater
- C) Maar
- D) Volkan konileri
- E) Batolit

- 5. Dünyadaki volkanların yaklaşık %75'i Pasifik Levhası'nın çevresinde yer aldığı için bu alana Ateş Çemberi adı verilir.

Buna göre volkanların Büyük Okyanus çevresinde yaygın olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer kabuğunun, bu kısımlarda kırıklı yapıda olması
- B) Yüzeydeki tabakaların aşınma ile incelmış olması
- C) Büyük Okyanus'un doğu ve batısında dağların kuzey güney yönünde uzanması
- D) Büyük Okyanus'un doğu ve batısında eski karaların bulunması
- E) Büyük Okyanus çevresinde yer kabuğunun kalın bir katman oluşturması

6. Kıydan itibaren derinliği 200 m'ye kadar olan deniz diplerine kıta sahanlığı denir.

Buna göre yukarıda gösterilen kıyda günümüzden 2.6 milyon yıl önceki ve günümüzdeki kıta sahanlığının yerinin değişmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Epirojenez B) Gel-git C) Orojenez
D) Depremler E) Volkanizma

7. Birçok volkanik ada veya volkan konilerinin çevresi insanlar ve diğer canlılar için tehlikeli alanlar olmasına karşın bu alanların büyük bir kısmı nüfus yoğunluğunun fazla olduğu alanlardır.

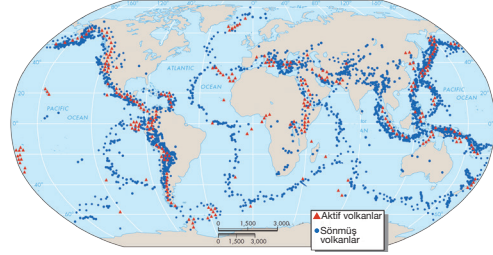
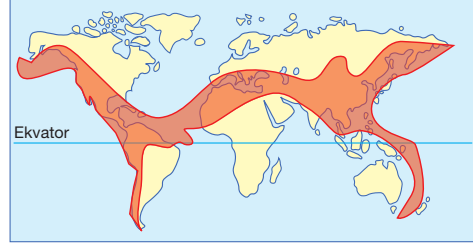
Buna göre volkanik ada ve bölgeler tehlikeli olmasına karşın bu bölgelerin yoğun nüfuslu olmasında volkanik bölgelerin;

- I. maden çeşitliliğinin fazla olması,
II. petrol ve linyit rezervleri bakımından zengin olması,
III. tarım topraklarının mineral bakımından zengin olması,
IV. yıllık yağış miktarının fazla olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki haritalarda depremlerin ve volkan konilerinin yeryüzüne dağılışı gösterilmiştir.

Bu haritalardaki bilgilere göre deprem kuşakları ile volkanik bölgelerinin dağılışının büyük oranda benzerlik göstermesi aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Hem deprem kuşakları hem de volkanik bölgelerde kayaç yapısının aynı olduğunu
B) Fay hatlarının sadece doğu-batı yönünde uzandığını
C) Deprem ve volkanik faaliyetlerin sadece alçak kıyılarda meydana geldiğini
D) Deprem kuşakları ve volkanik bölgelerin dağılışı ile masif arazilerin dağılışının paralel olduğunu
E) Depremler ve volkanik faaliyetler levha sınırlarına yakın alanlarda görüldüğünü

9. Tabakaların duruşlarında bozulma olmadan yer kabuğu parçalarında geniş alanlı alçalma veya yükselme hareketlerine epirojenez adı verilir.

Buna göre epirojenik hareketler sonucunda;

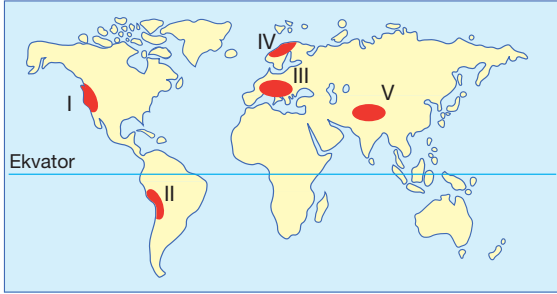
- I. horst ve grabenlerin oluşması,
II. kıyı çizgisinin yerinin değişmesi,
III. kıvrım dağlarının oluşması,
IV. kara parçasının deniz tabanına dönüşmesi

oluşumlarından hangilerinin oluşması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

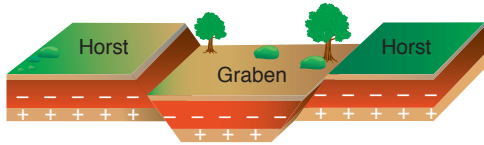
1. Dış kuvvetler tarafından karalardan koparılarak taşınan malzemeler; deniz veya göl tabanlarında birikerek yüzlerce metre kalınlığında tortul tabakaları oluşturur. Bu tortul tabakalar levhaların yaklaşması sonucunda yan basınçlara uğrar. Bu yan basınçların etkisiyle tortullar kıvrılarak veya kırılarak orojenik hareketleri oluşturur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinin III. Jeolojik Zaman'da oluşan orojenik hareketlerle oluştuğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

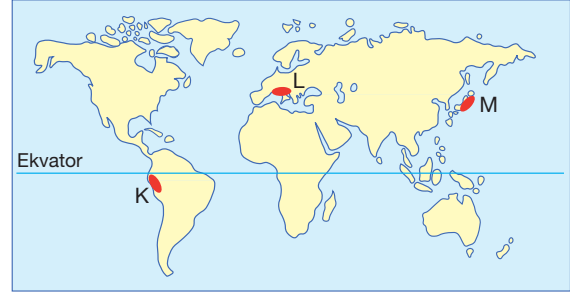
2. Aşağıdaki şekilde jeosenklinal tabanındaki tortulların levhaların yan basınçları sonucunda aldığı görünüş verilmiştir.

Bu jeolojik oluşum ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yan basınçlarla sıkıştırılan tabakaların kırılması ile oluşmuştur.
B) Çöken blok ile yükselen blok arasındaki hat, fay hattı olarak adlandırılır.
C) Jeosenklinal tortulları esnekliğini yitirdiği için kırılma ile yükselmiştir.
D) Horst ve grabenlerin sınırı sıcak su kaynaklarının bulunduğu alanlardır.
E) Fay boyunca yükselen kısımlar kıvrım dağlarını oluşturur.

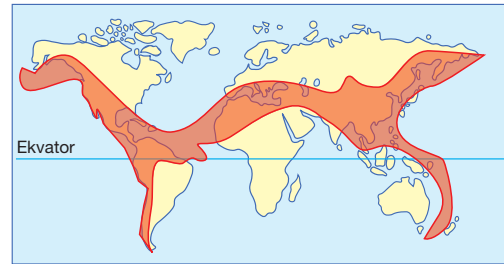
3. Aşağıdaki haritada yeryüzünde büyük depremlerin görüldüğü üç nokta gösterilmiştir.

Bu noktalarda tektonik deprem görülme olasılığının fazla olmasının öncelikli nedeni K, L, M bölgelerinin aşağıdaki özelliklerinden hangisidir?

- A) Bir denize kıyısının bulunması
B) Yükselti ortalamasının az olması
C) Toprak tabakasının ince olması
D) I. Jeolojik Zaman'a ait kayaçların bulunması
E) Levhaların sınırlarına yakın olması

4. Aşağıdaki haritada yeryüzünde büyük depremlerin görüldüğü alanların dağılışı gösterilmiştir.

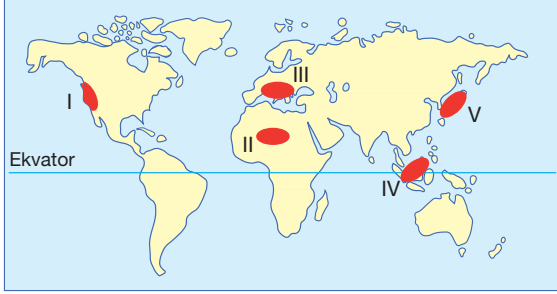
Haritada verilen bilgilere göre;

- I. Güney Afrika Cumhuriyeti,
II. İtalya,
III. Hindistan,
IV. Suudi Arabistan,
V. Avustralya

ülkelerinden hangilerinde şiddetli depremlerin daha fazla görüldüğü söylenebilir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

5.

Volkanik faaliyetlerin yer şekillerine olan etkisini ve magmatik kayaların özelliklerini incelemek isteyen bir grup araştırmacının yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisine seyahat etmesi beklenmez?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6.

Tektonik depremler; levha hareketleriyle meydana gelen yer değiştirme, sıkıştırma, gerilme ve kırılma sonucu oluşan sarsıntılardır.

Buna göre tektonik depremlerin fazla yaşandığı bir bölge ile ilgili

- I. kolay eriyebilen kayaların geniş yer kapladığı,
II. yer kabuğunda kırık ve çatlakların fazla olduğu,
III. toprakların mineral bakımından zengin olduğu,
IV. arazinin oluşum döneminin eski olduğu

bilgilerinden hangilerine kesinlikle ulaşılabilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

7.

Geniş yer kabuğu parçalarında tabakaların duruşlarında bozulma olmadan dikey yönde hareketliliğine "epirojenez" denir.

Buna göre aşağıdaki olaylardan hangisi epirojenik hareketleri örneklendirmek için kullanılabilir?

- A) Büyük Okyanus çevresinde volkanik adaların oluşması
B) Kuzeybatı Avrupa'da kalıcı kar sınırının Güney Avrupa'ya göre daha alçak olması
C) Alp-Himalaya kıvrım sisteminde depremlerin fazla görülmesi
D) İskandinav Yarımadası yükselirken Danimarka ve Hollanda düzlüklerinin çökmeye devam etmesi
E) İtalya ve Sicilya'da aktif volkan konilerinin bulunması

8.

Levhaların hareketliliğine bağlı olarak, yer kabuğunda basınç ve gerilmeler nedeniyle biriken enerjiye direnemeyen yer kabuğu parçalarında ani kırılma ve çatlamlar meydana gelir. Bu nedenle oluşan sarsıntılara "tektonik depremler" denir.

Buna göre tektonik depremlerin fazla görüldüğü alanlar ile ilgili olarak;

- I. Fay hatlarının geçtiği alanlardır.
II. Genç kıvrım dağlarına paraleldir.
III. Masif arazilerdir.
IV. Levha sınırlarına yakındır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) II ve IV

9.

Yer kabuğu parçalarının geniş alanlı ve yavaş olarak yükselmesi veya alçalmasında;

- I. karalar üzerindeki aşındırma faaliyetlerinin ilerlemesi,
II. dış kuvvetlerin aşındırma faaliyetlerinin ilerlemesi,
III. yüksek dağlık alanlarda buzul aşındırmasının daha belirgin olması,
IV. günlük sıcaklık değişimine bağlı olarak kayalarda ayrışmanın şiddetli olması

süreçlerinden hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

10.

Yer kabuğu ağırlığı ölçüsünde mantoya gömülüdür. Bu ağırlık dengesinin bozulması halinde toptan yükselmeler veya alçalmalar yaşanır. Karanın alçalması ile transgresyon (deniz ilerlemesi) karanın yükselmesi ile regresyon (deniz gerilemesi) oluşur.

Buna göre, aşağıdaki olaylardan hangisi bir kıyıda transgresyon yaşanmasına neden olan olaylardan biridir?

- A) Jeosenkinal tabanında tortulanmanın artması
B) Şiddetli volkanik patlamalar sonucunda yüksek volkan konilerinin oluşması
C) Akarsuların yüksek alanları aşındırarak havzasını deniz seviyesine indirmesi
D) İklim değişikliğine bağlı olarak buzul kalınlığının belirgin oranda azalması
E) Kolay eriyebilen kayaları bulunduğu alanlarda erime boşluklarının artması

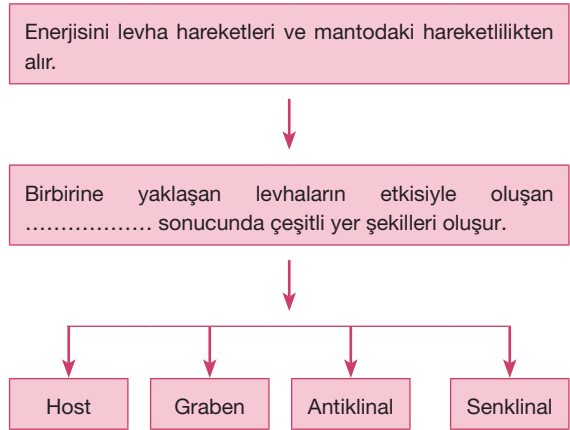
1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. I. Dağların kıyıya paralel uzandığı bölgelerde falez adı verilen uçurumlu kıyıların oluşması
II. Yükseltisi fazla olan ve geniş bir yayılış alanı olan sıradağların oluşması
III. Genç oluşumlu arazilerde sık sık tektonik depremlerin meydana gelmesi
IV. Derinliği az olan kıyılarda delta ovalarının oluşması
V. Eğimin ve engebenin fazla olduğu bölgelerde akarsuların derin vadiler oluşturarak akması

Yukarıdaki yeryüzü şekli oluşum süreçlerinden hangileri üzerinde iç kuvvetlerin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

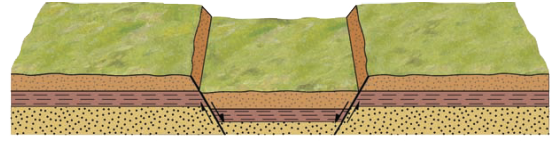
2. Aşağıdaki kavram haritasında iç kuvvetler ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Buna göre yukarıdaki kavram haritasında boş bırakılan kısma yazılması gereken kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) orojenez   B) epirojenez
C) depremler   D) volkanizma
E) magmanın soğuması

3. Aşağıda levha hareketlerine bağlı olarak bir bölgede oluşan yer şekilleri gösterilmiştir.

Bu yer şekillerinin yaygın olduğu bölgelerin;

- I. sıcak su kaynaklarının görülme olasılığının fazla olması,
II. deprem görülme olasılığının fazla olması,
III. kıyı çizgisine yakın olması,
IV. buzul aşındırmasını görülmemesi

özelliklerinden hangileri bu yer şekillerinin oluşum süreci ile açıklanamaz?

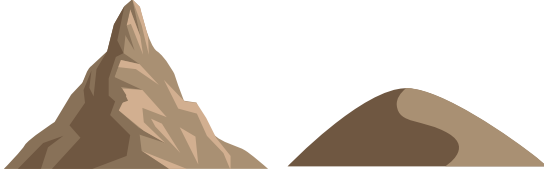
- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

4. I. Dayk, sill ve batolit gibi yerşekilleri yüzey volkanizması sonucunda oluşan yerşekilleridir.
II. Volkanik faaliyetler levha sınırlarında daha yaygın olarak görülür.
III. Masif adı verilen I. Jeolojik Zaman oluşumlu karalarda volkanik faaliyetlerin görülme olasılığı çok düşüktür.
IV. Pasifik Ateş Çemberi dışında yeryüzünde aktif volkanlara rastlanmaz.
V. Volkanik araziler mineral yönünden zengin olduğu için bu arazilerde oluşan toprakların tarımsal verimi yüksektir.

Volkanizma ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

5. Aşağıdaki şekillerde Erciyes Dağı ve Karacadağ (Diyarbakır) volkan konisinin görünüşü verilmiştir.

Erciyes Dağı

Karacadağ

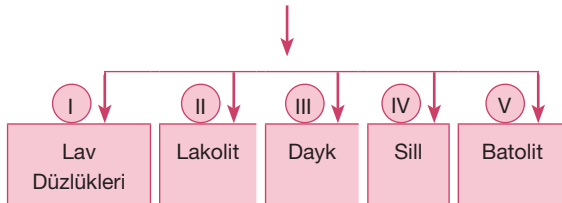
Buna göre Erciyes Dağı daha yüksek ve sivri bir volkan konisi iken Karacadağ'ın volkan konisinin daha yayvan bir volkan konisi olması bu dağların aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Dış kuvvetlerin aşındırma faaliyetlerinin farklı boyutta olması
B) Buldukları bölgenin ortalama yükseltisinin farklı olması
C) Yüzeyde biriken lavların akışkanlığının farklı olması
D) Erciyes Dağı'nın oluşumunda daha çok gaz patlamalarının etkili olması
E) Karacadağ'ın daha eski bir jeolojik dönemde oluşmuş olması

6. Aşağıda volkanizma ile ilgili bir kavram haritası verilmiştir.

Volkanizma; magmanın yeryüzüne çıkması veya yeryüzüne yakın yerlere kadar sokulmasıdır.

Yer kabuğu içindeki çatlak ve boşluklara sokulan magmanın soğuması ile derinlik volkanizması yer şekilleri oluşur.

Buna göre kavram haritasında gösterilen numaralı kavramlardan hangisi yanlış belirtilmiştir?

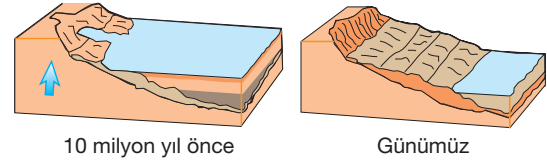
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. Yer şekillerinin oluşturulması sürecinde gerekli olan enerjinin kaynağının üst manto olması
II. Etkili olduğu bölgelerin yükselti ortalamalarında değişikliğe neden olmaları
III. Mantodaki farklı minerallerin yüzeye çıkmasında etkili olmaları
IV. Uzun süreli ve yavaş ilerleyen yer şekli oluşum süreçleri olmaları
V. Yer kabuğundaki etkilerinin yapıcı olmaktan çok yıkıcı olması

Yukarıdakilerden hangileri orojenik ve epirojenik hareketlerin ortak özellikleri arasında yer almaz?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

8. Aşağıdaki haritada bir bölgenin 10 milyon yıl önceki kıyı çizgisinin yeri ve günümüzdeki durumu gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu bölgede regresyon (deniz gerilemesi) yaşanmasına neden olacak bir durumdur?

- A) Karanın üzerindeki buzul kalınlığının artması
B) Karadaki aşındırmanın ilerlemesi
C) Okyanus ortası sırtlarının oluşması
D) Karadaki toprak oluşum sürecinin yavaş ilerlemesi
E) Yer kabuğu parçasının ağırlığının artması

9. Farklı kalınlık veya ağırlıktaki yer kabuğu parçalarının manto üzerindeki izostatik dengesinin bozulması sonucunda oluşan yer kabuğu parçalarında meydana gelen dikey yönlü hareketlilik epirojenik hareketler olarak ifade edilir.

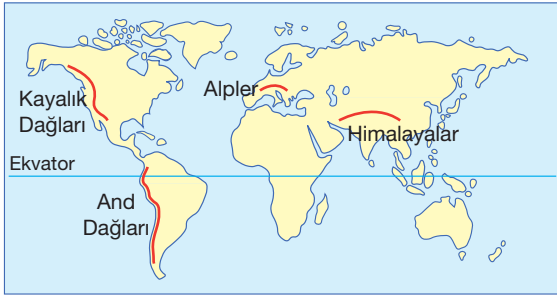
Buna göre aşağıdakilerden hangisi epirojenik hareketlerin gerçekleştiği bir bölgede yaşanması olası olaylardan biridir?

- A) Kıyı çizgisinin yerinin değişmesi
B) İklimin uzun süreli olarak değişmesi
C) Tektonik depremlerin az yaşanması
D) Sıradağların kıyı çizgisine dik uzanması
E) Kayaçların ayrışmasının hızlı olması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki haritada III. Jeolojik Zaman'da (Senozoyik) oluşmuş olan bazı kıvrım dağları gösterilmiştir.

Bu alanlar ve yakın çevresinde tektonik deprem riskinin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Genç oluşumlu arazilerin geniş yer kaplaması
B) Masif adı verilen alanlar olması
C) Levhaların sınırlarına yakın olmaları
D) Aktif fay hatlarının yaygın olması
E) Levhaların karşılaşma alanlarında bulunmaları

2. I. Graben
II. Senklinal
III. Kaldera
IV. Krater
V. Antiklinal

Yukarıdaki yer şekillerinden hangileri aktif volkan konilerinin yaygın olduğu bölgelerde bulunma olasılığı yüksek olan yer şekilleri arasında yer alır?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

3. Yer kabuğunda izostatik dengenin bozulmasına bağlı olarak meydana gelen alçalma veya yükselmeler epirojenik hareketlerin temelini oluşturur.

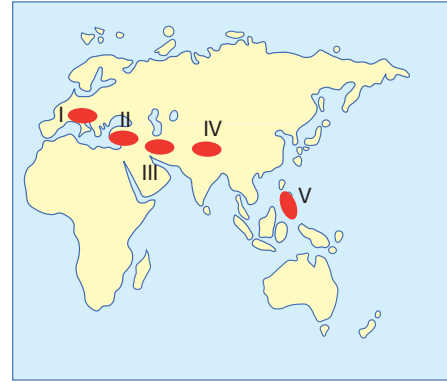
Buna göre;

- I. volkanik patlamalar,
II. kıyılarda taraçaların oluşması,
III. buzul kalınlığının değişmesi,
IV. dış kuvvetlerin yeryüzündeki aşındırma faaliyetleri

olaylarından hangilerinin epirojenik hareketlere neden olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

4. Dünya'da Pasifik Deprem Kuşağı, Akdeniz-Himalaya Deprem Kuşağı ve Atlantik Deprem Kuşağı olmak üzere üç tane deprem kuşağı bulunmaktadır. Levha sınırları ile büyük oranda örtüşen bu kuşakların geçtiği alanlar depremlerin sık görüldüğü alanlardır.

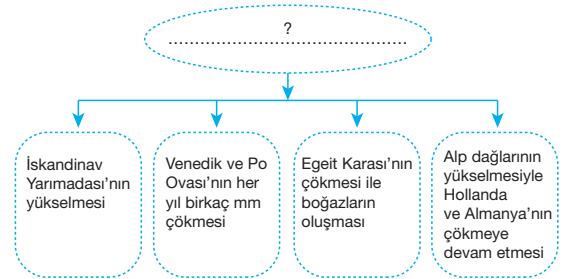

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi diğerlerinden farklı bir deprem kuşağında yer alır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

ÇİTA YAYINLARI

- 5.

Yukarıdaki kavram haritasında boş bırakılan kısma yazılması gereken kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Depremlerin etkilerine örnekler
B) Epirojenik hareketlere örnekler
C) Orojenezin meydana geldiği alanlar
D) Yüzeysel volkanizmasının etkileri
E) II. Jeolojik Zaman'ın olaylarına örnekler

6. Yer kabuğu parçalarının manto üzerindeki izostatik dengesinin bozulmasına bağlı olarak tabakaların duruşlarında bozulma olmadan yükselme veya alçalma şeklinde dikey yöndeki hareketliliği epirojenik hareketler olarak ifade edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi epirojenik hareketler ile ilişkilendirilemez?

- A) Dış kuvvetlerin biriktirme yaptığı alanlarda biriktirme faaliyetlerinin ilerlemesi halinde bu alanlar çökmeye başlar.
B) Yüzeydeki tüm yükselti ve engebelerin aşındırılarak hafifleyen kara parçaları yükselmeye başlar.
C) Üzerindeki ağırlığı artan kara parçaları çökerken yakınındaki bazı alanlar yükselmeye başlar.
D) Küresel iklim değişikliğinin etkisiyle buzul kalınlığının değişmesi sonucunda yükselmeler veya alçalmalar oluşabilir.
E) Levha hareketliliğine bağlı olarak esnekliğini yitirmiş tortullar üzerindeki fay hatları boyunca çöken kısımlar grabenleri oluşturur.

7. Bir bölgenin;

- I. akarsuların kaynak ve ağız kısımları arasında yükselti farkının az olması,
II. kalıcı kar sınırının düşük olması,
III. sıcak su kaynaklarının fazla olması,
IV. karstik aşınım şekillerinin yaygın olması

özelliklerinden hangileri fay hatlarının fazla olduğuna kanıt gösterilebilir?

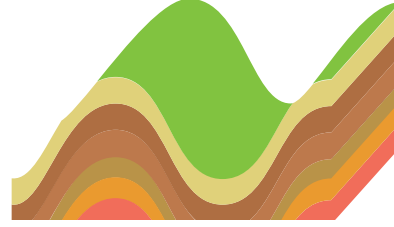
- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

8. I. Alp-Himalaya kıvrım dağlarının oluşması
II. Japonya'nın Tokyo kentinin her yıl belirli bir ölçüde çökmeye devam etmesi
III. Pasifik Ateş Çemberi'nde yer alan adalarda volkanik patlamaların görülmesi
IV. İskandinav Yarımadası'nın buzul kalınlığının azalmasına bağlı olarak 100 yılda 50 cm yükselmesi
V. Ergene Havzası'nın çanaklaşmaya devam etmesi

Yukarıdakilerden hangileri epirojenik olayları açıklamak için kullanılamaz?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

- 9.

Yukarıdaki yer şekli ve oluşum süreci ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Esnek yapıdaki tortulların kıvrılması ile oluşmuştur.
B) Jeosenkinal tabanındaki tortullar levhaların yan basıncı sonucunda kıvrılmıştır.
C) Yer şeklinin oluşumunda dış kuvvetlerin etkisi iç kuvvetlerden daha fazladır.
D) Levha hareketleri sonucunda yükselen kısımlar kıvrım dağlarını oluşturur.
E) Levhaların yan basıncına uğrayan tortulların yapısı bozulmamıştır.

10. Yeryüzünde 450'ye yakın aktif volkan bulunmaktadır. Bu volkanların %75'i Pasifik Levhası'nın çevresinde yer almaktadır. Bu alana Pasifik Ateş Çemberi adı verilir.

Buna göre Büyük Okyanus çevresinde volkanik faaliyetlerin fazla olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Fay ve kırık hatların yaygın olmasıyla
B) Pangea'nın parçalarına yakın olmasıyla
C) Yer kabuğunun kalın olmasıyla
D) Kıyılarda girinti çıkıntının fazla olmasıyla
E) Kolay eriyebilen kayaçların yaygın olmasıyla

11. Epirojenez, orojenez, volkanizma ve depremler nedeniyle oluşan yer kabuğu hareketlerinin tümüne tektonik hareketler adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin oluşumunda tektonik hareketlerin etkisi daha azdır?

- A) Okyanuslarda yeni volkanik adaların oluşması
B) Jeosenkinal tabanındaki tortul tabakaların kıvrılarak yükselmesi
C) Buzul kalınlığının enleme bağlı olarak değişmesi
D) Genç oluşumlu arazilerde horst ve grabenlerin oluşması
E) Kıyı çizgisinin yerinin değişmesi

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. I. Linyit
II. Andezit
III. Tebeşir
IV. Mermer

Yukarıda verilen kayaç türlerinden hangileri organik tortul kayaçlar arasında yer alır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. **Magmatik yüzey kayaçlarının renklerinin koyu ve mat olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi olmamıştır?**

- A) Soğumanın hızlı gerçekleşmesinin
B) Yer kabuğunun dışında soğumalarının
C) Hava ile temas etmelerinin
D) Atmosfer sıcaklıklarının püskürük maddelerin sıcaklıklarından düşük olmasının
E) Mineral bakımından zengin olmalarının

3. Yer kabuğunun üst kısmında bulunan sial katmanına kıtasal kabuk, sial katmanının altında bulunan sima katmanına okyanusal kabuk adı verilir. Sima katmanının büyük bir kısmı magmatik kayaçlardan oluşur.

Buna göre sima katmanının büyük bir kısmının magmatik kayaçlardan oluşması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Sima katmanının kesintiye uğramaması
B) Soğumaya bağlı katılma ile oluşmuş olması
C) Sima katmanının kalınlığının fazla değişmemesi
D) Simanın fay hatları ile parçalanmış olması
E) Derinlere doğru inildikçe yoğunluğun artması

4. Çukur alanlar, göl ve denizlerde birikme ve çökme yoluyla oluşan kayaçlara tortul kayaçlar denir.

Buna göre, aşağıdaki kayaçlardan hangisi tortul kayaçlar içinde yer almaz?

- A) Gnays   B) Mercan kalkerleri
C) Kil taşı   D) Kaya tuzu
E) Maden kömürü

5. **Tortul kayaçların jeolojik devirler boyunca yer kabuğunda meydana gelen değişimler hakkında bilgi vermesi, tortul kayaçların;**

- I. tabakalı olması,
II. içlerinde fosil adı verilen kalıntıların bulunması,
III. en yaygın görülen kayaç olması

özelliklerinden hangilerinin sonucudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

6. Geçmiş jeolojik devirlerde yaşamış olan canlıların jeolojik birikinti ve tortulanma alanlarında tabakalar arasında özel olayların etkisiyle saklı kalabilmiş kalıntılarına fosil denir.

Buna göre aşağıdaki kayaçlardan hangisinin içinde fosillere daha fazla rastlanır?

- A) Gabro   B) Mermer   C) Tüf
D) Gnays   E) Konglomera

7. Yer altı sularının kayaçları eritmesi ile oluşan erime boşlukları ve mağaraların tavanının çökmesi ile çöküntü (göçme) depremleri oluşur. Bu depremler etki alanı dar olan depremlerdir.

Buna göre, çöküntü depremleri aşağıdaki kayaçlardan hangisinin yaygın olduğu bölgelerde daha fazla görülür?

- A) Kalker   B) Granit   C) Bazalt
D) Mermer   E) Çakıltaşı

8. Dış kuvvetler (akarsu, buzul, rüzgâr vb.) tarafından aşındırılarak taşınan kırıntılı malzemelerin çukur ve çanak sahalarda biriktirilerek doğal bir çimento ile bağlanması sonucunda fiziksel (kırıntılı) tortul kayaçlar oluşur.

Buna göre;

- I. andezit,
II. kuvarsit,
III. konglomera (çakıl taşı),
IV. gre (kum taşı),
V. granit

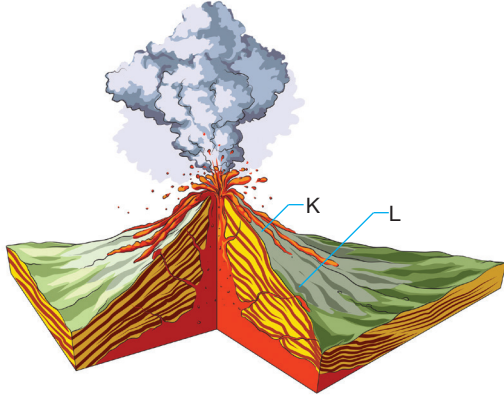
kayaçlarından hangileri doğal çimentolaşma ile oluşan fiziksel tortul kayaçlardır?

- A) I ve II   B) II ve IV   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki şekilde yaklaşık 5000 yıl önce oluşmuş bir volkan konisi gösterilmiştir.

Bu volkan konisinin yamacındaki K ve L noktaları arasında inceleme yapan bir araştırmacının;

- I. bazalt,
- II. kalker,
- III. tüf,
- IV. kil taşı,
- V. andezit

kayaçlarından hangilerinin örneklerini toplaması beklenmez?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

2. Kayaçların fiziksel ayrışması sonucunda ortaya çıkan taneli materyallerin çukur alanlarda biriktirilerek birikim alanlarında suyun içindeki eriyik maddelerin çökmesi ile birbirine bağlanmasına "çimentolaşma" denir. Çimentolaşma sonucunda kayaç parçaları yapışarak yeni kayaçlar oluşur.

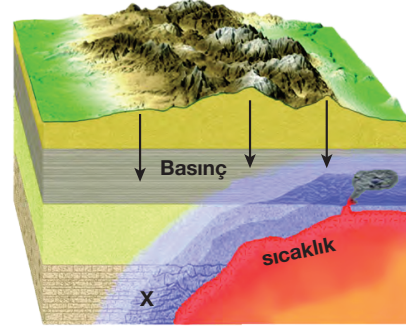
Buna göre

- I. antrasit,
- II. jips,
- III. bazalt,
- IV. kil taşı,
- V. çakıl taşı (konglomera)

kayaçlarından hangilerinin çimentolaşma süreci sonucunda oluşan kayaçlar arasında yer aldığı söylenebilir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

3. Aşağıdaki şekilde, metamorfik kayaçların oluşumu gösterilmiştir.

Buna göre şekil üzerinde gösterilen X noktasında aşağıdaki kayaçlardan hangisinin oluşması beklenir?

- A) Kalker   B) Kum taşı   C) Kömür
D) Kil taşı   E) Mermer

- 4.

Kimyasal tortul kayaçlar suyun içindeki çözülmüş minerallerin çökmesi ile oluşur.

Bu nedenle kimyasal tortul kayaçlar dış kuvvetlerin aşındırma faaliyetlerine karşı dayanıklı değildir.

.....
.....
.....

Yukarıdaki kavram haritasında boş bırakılan kısma yazılması gereken en önemli ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bu nedenle kimyasal tortul kayaçların kullanım alanı geniştir.
B) Bu nedenle kimyasal tortul kayaçların bulunduğu bölgelerde yer şekilleri daha kısa sürede oluşur.
C) Bu nedenle kimyasal tortul kayaçların içinde fosillere fazla rastlanır.
D) Bu nedenle kimyasal tortul kayaçların yaygın olduğu bölgelerin yükselti ortalaması çevresine göre daha fazladır.
E) Bu nedenle kimyasal tortullar volkanik arazilerde daha yaygındır.

5. Suyun içinde erimiş haldeki minerallerin çökmesiyle oluşan kalker, traverten, jips ve kaya tuzu gibi kayaçlar kimyasal tortul kayaçlardır.

Buna göre kimyasal tortul kayaçlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Parçalı ve kırıntılı yapıdadır.
B) Suların aşındırmasına karşı direnci azdır.
C) Karalar üzerinde en fazla alan kaplayan kayaçlardır.
D) Magmanın yeryüzünde soğuması ile oluşurlar.
E) Volkan konilerinin çevresinde yaygındır.

6. Milyonlarca yıl içerisinde magmatik, başkalaşım ve tortul kayaçlar birbirlerine dönüşür. Bu süreçte mevcut kayaçlar derinlere doğru inerek yüksek sıcaklıktan dolayı eriyerek magmaya karışır. Sonra magma belirli yerlerde yüzeye çıkıp soğuyarak katılaşım kayaçlarını oluşturur. Çözülme ve erozyonla yeryüzündeki kayaçlar parçalanıp, taşınıp çukur alanlarda tabakalar halinde birleştirilerek tortul kayaçları oluşturur. Tortul veya katılaşım kayaçları, yüksek basınç ve sıcaklık altında başkalaşım kayaçlarına dönüşmektedir.

Yukarıdaki parçada anlatılan oluşum süreci aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilebilir?

- A) Tortulanma
B) Metamorfizma
C) Ayrışma
D) Kayaç döngüsü
E) Katılaşma

7. Kayaçların dış kuvvetlerin aşındırma faaliyetlerine karşı dirençleri farklıdır. Bazı kayaçlar üzerindeki aşınım şekilleri birkaç yılda oluşurken bazı kayaçlar üzerinde aynı boyutta aşınım şeklinin oluşması için milyonlarca yılın geçmesi gerekebilir.

Buna göre;

- I. jips,
II. kaya tuzu,
III. granit,
IV. mermer,
V. gnays

kayaçlarından hangileri üzerinde meydana gelen aşınım şekilleri daha kısa bir sürede meydana gelir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

8. Yeryüzü şekillerinin oluşması ve bu şekillerin değişmesinde iç-dış kuvvetler, iklim ve kayaçların yapısı önemli bir rol oynar. Kayaçların fiziksel ve kimyasal özellikleri, yeryüzünün şekillenmesinde doğrudan veya dolaylı bir etkiye sahiptir.

Buna göre aşağıdaki oluşumlardan hangisi kayaç yapısı ile ilişkilendirilemez?

- A) Su içinde çözülmüş olan kirecin çökmesiyle sarkıt ve dikit gibi birikim şekillerinin oluşması
B) Volkanik tüfler ve sert bazalt kayaçlarının yüzeyel akışlı sular tarafından aşındırılması ile peribacalarının oluşması
C) Rüzgârların kurak ve yarıkurak bölgelerde yer şekillerinin oluşumunda daha etkili olması
D) Granit, bazalt ve siyenit gibi dirençli kayaçların çevresine göre daha yüksek bloklar şeklinde aşındırılmadan kalması
E) Kalker ve jips gibi kimyasal tortul kayaçların kalın bir örtü oluşturduğu bölgelerde erime çukurlarının yaygın olması

9. Gnays, şist, kuvarsit, mermer ve elmas gibi metamorfik (başkalaşım) kayaçlar daha önce oluşmuş olan magmatik veya tortul kayaçların başka bir kayaca dönüşmesiyle oluşmuştur.

Buna göre metamorfik kayaçların oluşumunda aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yüksek sıcaklık ve basınç
B) Fiziksel ayrışma
C) Ayrışma ve tortulanma
D) Soğuma ve katılaşma
E) Çimentolaşma ve sıkışma

10. I. Sertlik derecelerinin az olması
II. İçlerinde fosil bulunmaması
III. Yer altı ve yer üstü sularının eritmesine karşı direncinin az olması
IV. Aşındırma sürecine karşı dirençlerinin fazla olması
V. Suyun içinde çözülmüş haldeki minerallerin çökmesi ile oluşması

Yukarıdakilerden hangileri kimyasal tortul kayaçların özellikleri arasında yer almaz?

- A) I ve II
B) I ve V
C) II ve III
D) II ve IV
E) IV ve V

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Kayaçlarla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Linyit ve taş kömürü karbon oranı fazla olan organik tortul kayaçlardır.
- B) Siyenit, diorit ve granit gibi derinlik kayaçları dış kuvvetlerin aşındırma faaliyetlerine karşı dirençlidir.
- C) Derinlik kayaçlarının kristalleri yüzey kayaçlarının kristallerinden daha küçüktür.
- D) Yüksek sıcaklık ve basınç altında başkalaşım geçiren kayaçların sertlik derecesi artar.
- E) Su içinde en hızlı çözülen ve eriyen kayaçlar kimyasal tortul kayaçlardır.

2. Yüzeyin büyük bir kısmını andezit, bazalt ve granit gibi kayaçların kapladığı arazilerde kalıcı ve belirgin yer şekillerinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Bu kayaçların aşınmaya karşı dayanıklı olması
- B) Bu kayaçların yayılış alanının geniş olması
- C) Volkanik bölgelerde yer altı sularının az olması
- D) Bu kayaçların bulunduğu alanlarda arazilerin geçirimsiz olması
- E) Volkanik bölgelerde doğal bitki örtüsünün seyrek olması

3. Magmatik kayaçlar; magmanın yer kabuğunun içerisinde veya yeryüzüne çıkıp katılaşması ile oluşan kayaçlardır. Bu kayaçlar yer kabuğunun yaklaşık %65'ini oluşturur. Magmatik kayaçlar magmanın soğuduğu yere veya soğuma hızına bağlı olarak ikiye ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi magmanın daha hızlı soğuması ile oluşan ince kristalli magmatik kayaçlara örnek verilebilir?

- A) Diorit
- B) Siyenit
- C) Granit
- D) Gabro
- E) Obsidyen

- 4. – Suyun içinde çözülmüş haldeki minerallerin suyun buharlaşması sonucunda çökmesi ile oluşur.
- Fiziksel ufalanma sonucunda oluşan taneli materyallerin çukur alanlarda biriktirilerek doğal bir çimento ile birleşmesi ile oluşur.
- Tortul veya magmatik kayaçların yer kabuğunun derinliklerinde yüksek sıcaklık ve basınç altında mineral ve yapısal özelliklerinin değişmesi ile oluşur.
- Magmanın yer kabuğunun iç kısımlarındaki çatlak ve boşluklara sokularak yavaş yavaş soğumasıyla oluşur.

Yukarıdaki açıklamalarda aşağıdaki kayaçlardan hangisinin oluşumu ile ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) Jips (alçı taşı)
- B) Mermer
- C) Linyit
- D) Gabro
- E) Kum taşı

- 5. Deniz Öğretmen; "Başkalaşım kayaçların oluşumunu tortul ve magmatik kayaçların metamorfizmaya uğraması ile oluşan daha sert kayaçlardır." şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeden sonra öğrencilerden biri; "öğretmenim metamorfizma nedir?" şeklinde soru sormuş ve Deniz Öğretmen metamorfizmayı açıklamıştır.

Buna göre Deniz Öğretmen'in metamorfizma kavramını aşağıdakilerden hangisi ile açıkladığı söylenebilir?

- A) Yumuşak ve süngerimsi kayaçların boşluklarına suların dolmasıdır.
- B) Günlük sıcaklık farkının yüksek olduğu iklim bölgelerinde kayaçların bu sıcaklık farkı nedeniyle ayrışması veya parçalanmasıdır.
- C) Yer kabuğunun altında kayaçların yüksek basınç ve sıcaklık sonucunda fiziksel ve kimyasal olarak değişime uğramasıdır.
- D) Çukur yerlerde biriken taş parçalarının suyun içinde çözülmüş olan minerallerin çökmesiyle birbirine bağlanmasıdır.
- E) Dış kuvvetlerin yüzeydeki kayaçları aşındırması veya ayrışmış materyalleri başka yerlere taşımasıdır.

6. Dış kuvvetler tarafından taşınan parçaların, çözülmüş materyallerin ve canlı kalıntılarının göl, deniz veya karalardaki çukur alanlarda birikerek sertleşmesi ile tortul kayaçlar oluşur.

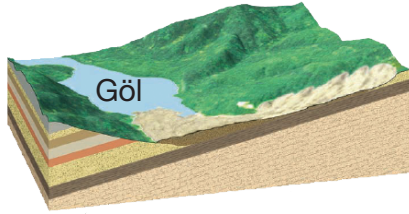
Buna göre

- I. çok sert ve diğer kayaçları çizebilecek yapıda olmaları,
- II. tabakalı yapıda olmaları,
- III. renklerinin açık olması,
- IV. içlerinde fosillerin bulunması

özelliklerinden hangileri tortul kayaçların ortak özellikleri arasında yer alır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. Aşağıdaki şekilde bir akarsuyun III. Jeolojik Zaman'ın ilk dönemlerinde biriktirme yaptığı göl alanı gösterilmiştir.

Bu gölün bulunduğu yerde günümüzde aşağıdaki kayaçlardan hangisinin daha fazla bulunduğu söylenebilir?

- A) Mermer   B) Granit   C) Gnays
D) Diorit   E) Kum taşı

8. Bazalt, andezit ve obsidyen gibi yüzey kayaçları küçük kristalli kayaçlardır. Granit, siyenit ve gabro gibi derinlik kayaçları büyük kristalli kayaçlardır.

Buna göre magmanın katılaşması ile oluşan magmatik kayaçların farklı boyutlardaki kristallerle sahip olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kayaçları oluşturan magmadaki minerallerin farklı olması
- B) Magmanın soğuma hızlarının birbirinden farklı olması
- C) Lavların sıcaklığının farklı olması
- D) Lavların basınçla yeryüzüne doğru ilerlemesi
- E) Kayaçların oluştuğu jeolojik zamanın farklı olması

9. Tortul ve magmatik kayaçların yer kabuğunun derinliklerinde yüksek sıcaklık ve basınç altında mineral ve yapısal özelliklerinin değişmesiyle başkalaşım kayaçları oluşur.

Buna göre aşağıdaki kayaç ve oluşan başkalaşım kayacı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Kayaç	Başkalaşım Kayacı
A) Kalker	Mermer
B) Granit	Gnays
C) Kum taşı	Kuarsit
D) Taş kömürü	Elmas
E) Bazalt	Şist

10. Dolin, polye, obruk ve mağara gibi erime ile oluşan yer şekilleri karstik yer şekilleri olarak adlandırılır.

Buna göre karstik yer şekilleri;

- I. kalker,
- II. kum taşı,
- III. jips (alçı taşı),
- IV. bazalt,
- V. granit

kayaçlarından hangilerinin kalın bir örtü oluşturduğu bölgelerde oluşabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

11. Kalker (kireç taşı), jips (alçı taşı), kaya tuzu, ve traverten kimyasal tortul kayaçlardır.

Buna göre;

- I. çok sert ve dayanıklı bir yapıya sahip olmaları,
- II. suyun içindeki kireç, alçı, tuz ve karbonat gibi minerallerin çökmesi ile oluşmuş olmaları,
- III. bitki ve hayvan kalıntılarının belli alanlarda birikip sertleşmesiyle oluşmaları,
- IV. yer altı ve yer üstü sularının aşındırma faaliyetlerinin kısa sürede yer şekillerini oluşturması

özelliklerinden hangilerinin kimyasal tortul kayaçlara ait olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Levhaların hareketine bağlı olarak gerilmeye uğrayan Batı Anadolu'daki sert tabakaların yükselen kısımlarında Bozdağlar, Yunt Dağları ve Aydın Dağları gibi dağlık alanlar oluşmuştur.

Buna göre;

- I. Doğu-batı yönünde kıyıya dik uzanırlar.
- II. Yüzeyindeki volkanik malzemenin aşınması ile oluşmuş verimli topraklar geniş yer kaplar.
- III. Fay hattı boyunca yükselmiş kırık dağlardır.

yargılarından hangileri Bozdağlar, Yunt Dağları ve Aydın Dağları'nın ortak özellikleri arasında yer alır?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

2. Türkiye'de fay hatlarının dağılışını gösteren bir harita incelendiğinde, aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi sağlanamaz?

- A) Sıcak su kaynaklarının dağılışı
- B) Jeotermal enerji potansiyeli yüksek olan yöreler
- C) Göçme depremlerinin görüldüğü yöreler
- D) I. ve II. dereceden deprem bölgelerinin dağılışı
- E) Deprem olasılığı az olan yöreler

3. I. Jeolojik Zaman oluşumlu olan arazilerde yer kabuğu hareketleri durma noktasına gelmiştir. Bu nedenle bu jeolojik dönemde oluşmuş arazilerde tektonik depremlerin görülme olasılığı çok azdır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde tektonik depremlerin görülme olasılığı daha düşüktür?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4. Türkiye'nin bulunduğu yer kabuğu tabakası; hareket halindeki magmanın etkisiyle alçalma, yükselme ve kırılmaya uğramıştır. Dış kuvvetler tarafından aşındırılarak hafifleyen Anadolu III. Jeolojik Zaman'ın sonlarına doğru epirojenezle yükselmeye başlamıştır.

Buna göre Anadolu'nun;

- I. yükselti ortalamasının doğuya doğru artması,
- II. platoların geniş yer kaplaması,
- III. ortalama yükseltisinin fazla olması,
- IV. kıyılarında delta ovalarının yaygın olması,
- V. sıradağların doğu - batı yönünde uzanması

özelliklerinden hangileri epirojenez ile açıklanabilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

5. Anadolu karası Senozoyik'te Alp Orojenezi ile oluşmuş, Egeit karasının çökmesi ile toptan yükselmiş engebeli ve dağlık bir kara parçasıdır. Ortalama yükseltisi fazla olan Anadolu'da yükselti ortalaması doğuya doğru artmaktadır.

Buna göre Doğu Anadolu'da yükselti ortalamasının daha fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Sıradağların doğu-batı yönünde uzanması
- B) Arabistan Levhası'nın kuzeye doğru hareket etmesi
- C) Çöken Egeit karasına uzak olması
- D) Fay hatlarının fazla olması
- E) Volkanik arazilerin geniş yer kaplaması

6. III. Jeolojik Zaman'da Türkiye'de oluşan Kuzey Anadolu Dağları ve Toroslar genç kıvrım dağlarıdır.

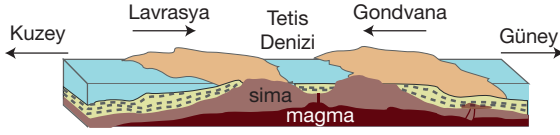
Buna göre Kuzey Anadolu Dağları ve Torosların bulunduğu alanlarda;

- I. antiklinal,
- II. traverten,
- III. peribacaları,
- IV. senklinal

yer şekillerinden hangilerinin kesinlikle bulunduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

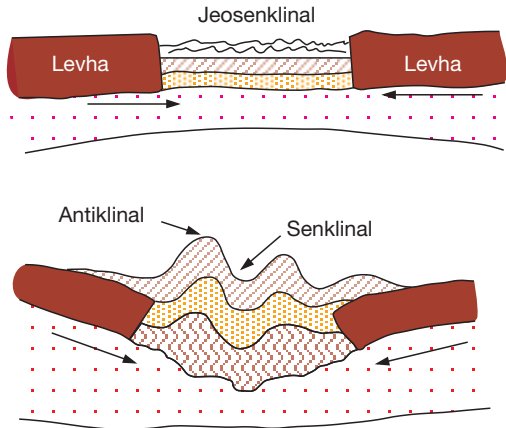
7. Aşağıdaki şekilde II. Jeolojik Zaman'da başlayıp III. Jeolojik Zaman'ın sonlarına kadar devam eden Alp Orojenezi gösterilmiştir. Türkiye arazisinin büyük bir kısmı bu orojenez ile oluşmuştur.

Buna göre Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde levhaların hareket yönünün etkisi daha fazladır?

- A) Yükselti ortalamasının fazla olması
B) Kıyılarında delta ovalarının yaygın olması
C) Karstik arazilerin güneyde daha yaygın olması
D) Üç tarafın denizlerle çevrili olması
E) Sıradağların doğu-batı yönünde uzanması

8. Aşağıdaki şekillerde birbirine doğru yaklaşan iki karasal levhanın yan basınçlarıyla sıkışan tortulların yükselmesi ve dağ oluşum süreci gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki dağlardan hangisinin oluşumu bu şekiller ile açıklanamaz?

- A) Kaçkar Dağları
B) Güneydoğu Toroslar
C) Ağrı Dağı
D) Orta Toroslar
E) Küre Dağları

9. Birbirine doğru ilerleyen levhaların jeosenkinal tortullarını yanlardan sıkıştırması sonucu orojenez meydana gelir. Levhaların yan basınçlarına maruz kalan tortullar genç ve esnek ise kıvrılma, yaşlı ve kıvrılma özelliğini yitirmişse kırılmaya uğrar.

Buna göre;

- I. Tendürek,
II. Bozdağlar,
III. Canik Dağları,
IV. Güneydoğu Toroslar,
V. Aydın Dağları

dağlık alanlarından hangileri jeosenkinal tortulların kırılması ile oluşmuştur?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

10. Türkiye arazisi III. Jeolojik Zaman'da Tetis Denizi tortullarının kıvrılarak su yüzeyine çıkması ile oluşmuştur. İlerleyen Alp Orojenezi ile oluşan Anadolu karası dış kuvvetler tarafından aşındırılarak hafiflemiştir. Bu kara parçası III. Jeolojik Zaman'ın sonlarına doğru epirojeniz ile yükselmeye başlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye arazisinin yakın bir jeolojik zamanda şekillendiğinin kanıtlamak için kullanılamaz?

- A) Sıcak su ve jeotermal enerji kaynaklarının fazla olması
B) İç kesimlerdeki ova ve platoların yükseltisinin fazla olması
C) I. ve II. derece deprem bölgelerinin geniş alan kaplaması
D) Akarsuların kaynak ve ağız kısımları arasındaki yükselti farkının fazla olması
E) Zonguldak ve Bartın çevresinde taş kömürü yataklarının bulunması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen I, II ve III numaralı yörelerde şiddetli depremler sık görülürken, IV ve V numaralı yörelerde depremlerin sık görülmemesi bu yörelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi bakımından farklı olmalarıyla açıklanabilir?

- A) Toprak türü
- B) Arazinin jeolojik yapısı
- C) İklim özellikleri
- D) Toprak tabakasının kalınlığı
- E) Tabakaların eğim derecesi

2. Türkiye'de II. Jeolojik Zaman'ın sonları ile III. Jeolojik Zaman'ın sonlarına ait olan volkanik şekiller ve araziler bulunmaktadır. Bu arazilerde volkanik materyallerin ayrışması ile mineral yönünden zengin volkanik topraklar oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerin hangilerinde volkanik unsurların etkili olduğu topraklara daha fazla rastlanır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

3. I. Ege kıyılarında delta ovalarının yaygın olması
II. Çukurova deltasının çökmeye devam etmesi
III. Egeit karasının çökmesi ile İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşması
IV. Kıvrım dağlarının kuzeyde ve güneyde kıyıya paralele uzanması
V. Doğu Anadolu'da volkanlardan çıkan lavların doğal set göllerini oluşturması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de epirojenik hareketlerin görüldüğünü kanıtlamak için kullanılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

4. Türkiye'de şiddeti ve yıkıcı etkisi fazla olan depremlerin sık yaşanması Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin göstergesidir?

- A) Yükselti ortalamasının fazla olduğunun
- B) Tektonik göl oluşumunun fazla olduğunun
- C) İklim çeşitliğinin fazla olduğunun
- D) Yer şekillerinin çeşitli olduğunun
- E) Yer kabuğu hareketlerinin devam ettiğinin

5. (I) Türkiye'nin bulunduğu yer kabuğu tabakası; hareket halindeki magmanın etkisiyle alçalma, yükselme ve kırılmaya uğramıştır. (II) III. Jeolojik Zaman'ın ortalarından itibaren tektonik hareketlerin etkili olduğu Anadolu'nun büyük bir bölümü kara haline almıştır. (III) Daha sonra dış kuvvetler tarafından aşındırılarak hafifleyen kara parçası, III. Jeolojik Zaman'ın sonlarına doğru epirojenezle yükselmeye başlamıştır. (IV) Bu epirojenezle deniz seviyesine yakın düzlükler yükselmeye uğradığı için akasuların vadisini derine doğru aşındırması sonucunda platolar oluşmuştur. (V) Anadolu'nun kuzeyinde ve güneyinde kıvrım dağlarının kıyı çizgisine paralel olarak uzanmasının temel nedeni III. Jeolojik Zaman'ın sonlarına doğru epirojenezle yükselmesidir.

Türkiye arazisinin oluşum sürecinin anlatıldığı yukarıdaki parçada numaralı cümlelerden hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6. III. Jeolojik Zaman'ın ortalarında orojenez ile oluşan Anadolu karası daha sonra dış kuvvetler tarafından aşındırılarak hafifleyen bu kara parçası, III. Jeolojik Zaman'ın sonlarına doğru epirojenezle yükselmeye başlamıştır.

Buna göre Anadolu karasının epirojenez ile yükselmesi;

- I. Anadolu'da platoların geniş yer kaplaması,
- II. akarsu vadilerinde sekilerin oluşması,
- III. iç bölgelerde tektonik göllerin oluşması

olaylarından hangilerinin oluşumunda daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. – Türkiye'de ortalama yükseltinin fazla olması (1132 m)
– İç kesimlerde yüksek düzlüklerin geniş yer kaplaması
– Akarsuların derine aşındırması ile oluşan platoların hemen hemen her bölgede bulunması

Türkiye'nin yukarıdaki özelliklerini kazanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

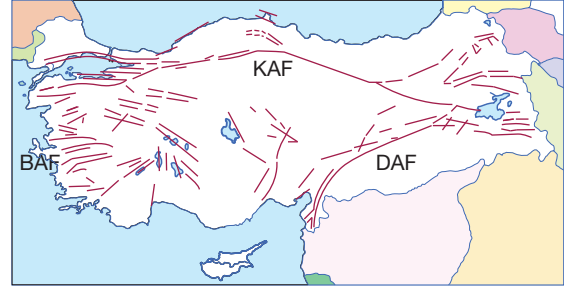
- A) Orojenez   B) Epirojenez
C) Volkanizma   D) Tektonik depremler
E) Akarsu aşındırması

8. Yeryüzünde Pasifik Deprem Kuşağı, Akdeniz-Himalaya Deprem Kuşağı ve Atlantik Deprem Kuşağı olmak üzere üç deprem kuşağı bulunmaktadır. Türkiye; Akdeniz-Himalaya Deprem Kuşağı üzerinde yer aldığı için birinci dereceden deprem bölgeleri geniş yer kaplar.

Buna göre aşağıdaki yörelerden hangisi birinci dereceden deprem bölgeleri arasında yer almaz?

- A) Büyük ve Küçük Menderes ovaları
B) İzmit Körfezi çevresi
C) Van Gölü'nün batı ve kuzeybatısı
D) Konya Ovası ve çevresi
E) Hatay - Maraş Grabeni

9. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki fay hatlarının dağılışı gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Batı Anadolu Fay Hattı küçük parçalardan oluşmaktadır.
B) Doğu Anadolu Fay Hattı ile Kuzey Anadolu Fay Hattı Van Gölü çevresinde birbirine yaklaşmaktadır.
C) Marmara Denizi'nin güneyi deprem riskinin çok az olduğu alanlar arasında yer alır.
D) Kuzey Anadolu Fay Hattı doğu-batı yönünde uzanmaktadır.
E) Tuz Gölü'nün güneyi ile Akdeniz kıyıları arasında kalan bölge deprem riski az olan alanlar arasında yer alır.

10. Kuzey Anadolu Dağları ve Toroslar; birbirine doğru ilerleyen levhalar arasında kalarak sıkışan jeosenk-linal tabanındaki tortulların kıvrılarak suyun üzerine çıkması ile oluşmuş sıradağlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Toroslar ve Kuzey Anadolu Dağları'nı oluşturan tabakaların deniz tortullarından oluştuğunu açıklamak için kullanılabilir?

- A) Kıyı çizgisine paralel uzanması
B) Yükselti ortalamasının doğuya doğru artması
C) Doğuya doğru kıvrım sıralarının birbirine yaklaşması
D) Fay kuşaklarının uzanışına paralel olarak uzanması
E) Tabakalar arasında deniz kabuklularının fosillerinin bulunması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki haritada son yıllarda Türkiye'de meydana gelen şiddetli ve yıkıcı depremlerin görüldüğü yerler gösterilmiştir.

Haritada gösterilen yörelerde şiddetli depremlerin görülmüş olması bu yörelerin aşağıdaki özelliklerinden hangileri ile ilişkilendirilebilir?

- A) Mutlak (matematik) konumlarıyla
B) İklim özellikleriyle
C) Toprak tipleriyle
D) Jeolojik yapılarıyla
E) Doğal bitki örtüleriyle

2. Aşağıdaki haritada Doğu Anadolu'daki volkanik dağlar gösterilmiştir.

Bu volkan konilerinin güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda uzanması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Volkanik faaliyetlerin aynı jeolojik dönemde meydana gelmiş olması
B) Aynı fay hattındaki volkanik patlamaların sonucunda oluşmuş olmaları
C) Kıvrım dağlarının da bu alandaki uzanışının güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda olması
D) Bu volkan konilerinin yüzey volkanizması ile oluşmuş olması
E) Bu alanda dağ sıralarının daha fazla olması

3. Türkiye arazisinin %42'si I. dereceden deprem kuşağı üzerindedir. Türkiye nüfusunun %54'ü I. ve II. dereceden deprem kuşakları ve çevresinde yaşamaktadır.

Türkiye'nin bu durumu arazilerinin;

- I. bulunduğu iklim kuşağı,
II. ortalama yükselti,
III. jeolojik yapısı,
IV. oluştuğu jeolojik zaman

özelliklerinden hangileri ile **daha fazla** ilişkilendirilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Ayhan; yaşadığımız yörenin yer şekillerinin oluşum sürecini kısaca anlatınız şeklindeki etkinliğe aşağıdaki bilgileri yazmıştır.

II. Jeolojik Zaman'da Tetis Denizi tabanında yer alan bu bölge tortulanmanın belirgin olduğu bir alandır. Birbirine doğru ilerleyen levhaların yan basıncına uğrayan tabakalar sert olduğundan kırılmıştır. Fay adı verilen kırıklar boyunca yükselen bloklar dağları, alçalan bloklar ovaları oluşturmuştur. Bulduğumuz ova çöken blok üzerinde yer almaktadır.

Buna göre Ayhan'ın yaşadığı yöre aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kocaeli
B) Kayseri
C) Aydın
D) Nevşehir
E) Samsun

5. Jeosenkinal adı verilen geniş alanlı birikim ve tortulanma sahalarında genellikle tabakalar halinde biriken tortullar birbirine doğru ilerleyen levhaların yan basıncı sonucunda kıvrılarak veya kırılarak yükselerek suyun üzerine çıkar. Orojenez adı verilen bu tektonik hareketler sonucunda kıvrım dağları veya kırık dağlar oluşur.

Buna göre aşağıdaki dağlardan hangisinin oluşumu orojenez ile açıklanamaz?

- A) Nemrut Dağı
B) Ilgaz Dağları
C) Köroğlu Dağları
D) Karasu-Aras Dağları
E) Nur Dağları

6. Aşağıdaki haritada üç dağlık alanın yeri gösterilmiştir.

Bu dağların oluşum şekilleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	Bozdağlar	Canik Dağları	Karacadağ
A)	Volkanik	Kırıklı	Kıvrımlı
B)	Kıvrımlı	Volkanik	Kırıklı
C)	Kıvrımlı	Kırıklı	Volkanik
D)	Kırıklı	Kıvrımlı	Volkanik
E)	Kırıklı	Volkanik	Kıvrımlı

7. Anadolu'nun bulunduğu alanda yer kabuğu hareketlerinin fazla görülmesi ile Anadolu'nun levhalar tarafından sıkıştırılmaya devam etmesi sonucunda üç önemli fay hattı bulunmaktadır. Kuzey Anadolu Fay Hattı, Doğu Anadolu Fay Hattı ve Batı Anadolu Fay Hattı Anadolu'daki yeni oluşumlu fay hatlarıdır.

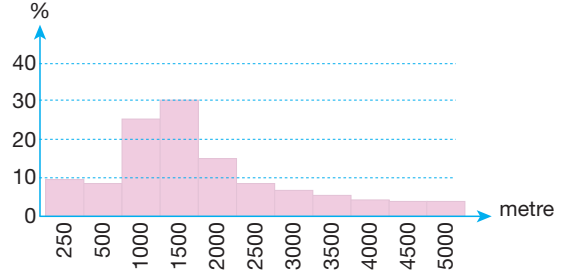
Buna göre

- I. Bolu,
- II. Hatay,
- III. Kahramanmaraş,
- IV. Uşak,
- V. Kütahya

illerinden hangileri Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

8. Aşağıdaki grafikte Türkiye arazisinin yükselti basamaklarına göre dağılımı gösterilmiştir.

Sadece grafikteki bilgilere göre Türkiye ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkiye arazisinin yarısından fazlasını 1000 metreden yüksek sahalardan oluşturur.
- B) Alp-Himalaya dağ sisteminde yer alan dağların uzanışı genellikle doğu-batı doğrultuludur.
- C) Türkiye'nin yükseltisi genel olarak batıdan doğuya doğru artar.
- D) Türkiye arazisi yakın bir jeolojik dönemde oluştuğu için volkanik araziler fazladır.
- E) Volkanik oluşumlu dağlar Türkiye'nin iç kesimlerinde ve doğusunda daha geniş yer kaplar.

9. Türkiye'deki kıvrım ve kırık dağları jeosenkinal (Tetis Denizi) tabanındaki tortulların levhaların yan basınçlarına maruz kalması ile oluşmuştur.

	Levhanın Niteliği		Levhanın Hareket Yönü	
	1. Levha	2. Levha	1. Levha	2. Levha
I	Karasal	Karasal	Kuzey	Kuzey
II	Karasal	Okyanusal	Doğu	Batı
III	Karasal	Okyanusal	Kuzey	Güney
IV	Karasal	Karasal	Güney	Kuzey
V	Okyanusal	Karasal	Batı	Batı

Buna göre tabloda niteliği ve hareket yönleri verilen numaralı levha hareketlerinden hangisinin Türkiye'deki orojenik hareketlerin oluşumunda etkili olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

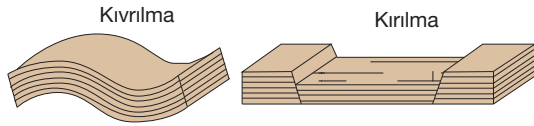
1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. I. Kuzey Anadolu ve Toros dağları
II. Batı Anadolu'daki grabenler
III. İstanbul ve Çanakkale boğazları
IV. Egeit karasının çökmesi
V. İç kesimlerdeki lav platoları

Yukarıdakilerden hangilerinin oluşumunda orojenik hareketlerin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

2. Aşağıdaki şekillerde jeosenklinal tabanındaki tortuların levhaların yan basınçları sonucunda meydana gelen görünüşleri verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki dağlardan hangisi şekillerde gösterilen oluşumlardan herhangi birine benzer?

- A) Erciyes Dağı   B) Rize Dağları
C) Aydın Dağları   D) Bolkar Dağları
E) Nur Dağları

3. Türkiye'nin yer şekilleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Dağlık alanların büyük bir kısmı orojenez sonucunda oluşmuştur.
B) Arazinin büyük bir kısmı III. Jeolojik Zaman'da oluşmuştur.
C) Batı Anadolu'daki dağlar tortuların kıvrılması ile oluşmuştur.
D) Epirojenik hareketlerin etkisiyle iç kesimlerdeki ovaların yükseltisi fazladır.
E) İç kesimlerdeki ovaların büyük bir kısmı orojenez sonucunda oluşmuştur.

4. III. Jeolojik Zaman'ın sonlarına doğru Anadolu karası epirojenik hareketlere bağlı olarak toptan yükselmiştir.

Buna göre Anadolu'nun toptan yükselmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Avrasya, Afrika ve Arabistan levhalarını kuzeyden ve güneyden sıkıştırması
B) Anadolu'nun yüksek kesimlerindeki buzulların tamamen erimesi
C) Kuzey Anadolu Fay Hattı'nda yeni kırıkların ve çatlakların oluşması
D) Doğuya doğru gidildikçe yükselti ortalamasının artması
E) Egeit karası ile Akdeniz ve Karadeniz çanaklarının çökmesi

5. Magmadaki yüksek ısı ve hareketliliğe bağlı olarak yatay ve dikey uzanışı olan çatlak veya kırıklara fay hattı adı verilir.

Buna göre Türkiye'de fay hatlarının yaygın olduğu yöreler ile aşağıdakilerden hangisi arasında paralellik olduğu kesin değildir?

- A) Tektonik deprem kuşakları
B) Jeotermal enerji kaynakları
C) Horst ve grabenler
D) Karstik araziler
E) Sıcak su kaynakları

6. Yer kabuğunun magma üzerindeki izostatik dengesinin bozulması sonucuna dikey yönde yükselmeler veya alçalmalarla epirojenik hareketler oluşur. III. Jeolojik Zaman'ın ortalarında aşındırılarak hafifleyen Anadolu karası bu jeolojik zamanın sonlarına doğru yükselmeye başlamıştır.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumu Türkiye arazisinin şekillenmesinde epirojenik hareketlerin etkisini açıklamak için kullanılabilir?

- A) Doğu Anadolu'daki volkan konileri
B) Kuzey Anadolu Dağları
C) İstanbul ve Çanakkale boğazları
D) Batı Anadolu'daki çöküntü ovaları
E) Batı Toroslardaki karstik yüzey şekilleri

Yukarıdaki haritada gösterilen yer şekillerinin;

- I. iç kuvvetlerin yapıcı etkisi ile oluşmuş olması,
- II. yakın çevresine göre yükseltisinin fazla olması,
- III. dış kuvvetlerin biriktirme faaliyetinin belirgin olması
- IV. oluşum döneminin III. Jeolojik Zaman olması

özelliklerinden hangilerinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

- 8.
- I. İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşması
  - II. Kuzey Anadolu Dağları ve Toros Dağları'nın oluşması
  - III. Batı Anadolu akarsularının ağız kısmında delta ovalarının oluşması
  - IV. İç Anadolu ve Doğu Anadolu'daki volkan konilerinin oluşması
  - V. İç Anadolu'da toprak aşındırmasının şiddetli olması

Yer şekillerinin oluşum süreçleri ile ilgili yukarıda verilenlerden hangilerinin oluşumu iç kuvvetlerin etkisiyle açıklanamaz?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

9. Kalker, jips, kaya tuzu ve dolomit gibi kolay eriyebilen kayaların kalın bir tabaka oluşturduğu bölgelerde yer altında oluşan erime boşluklarının çökmesi ile göçme çöküntü depremleri oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde kayaç yapısı nedeniyle göçme depremlerinin oluşması beklenir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Yukarıdaki haritada gösterilen dağlık alanların;

- I. genç oluşumlu araziler olması,
- II. yer kabuğu hareketlerinin devam ediyor olması,
- III. taş kömürü yataklarının yaygın olması,
- IV. yüksek kısımlarında volkan konilerinin bulunması

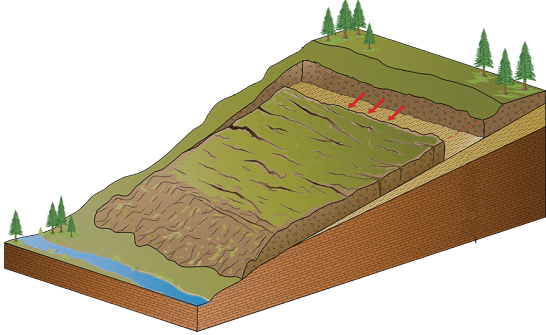
özelliklerinden hangileri yönünden ortak olduğu söylenemez?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

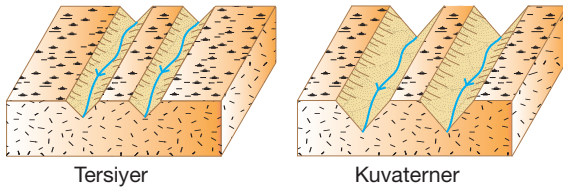
1. Aşağıdaki şekilde kayaların, toprağın ve büyük kütlelerin yerçekiminin etkisiyle yamaç boyunca aşağıyı doğru kaymasıyla oluşan heyelan olayı gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi heyelan olaylarının artmasında etkili değildir?

- A) Eğimin fazla olması
B) Kar erimelerinin artması
C) Yağış miktarının fazla olması
D) Buharlaşmanın şiddetli olması
E) Arazi yapısının killi olması

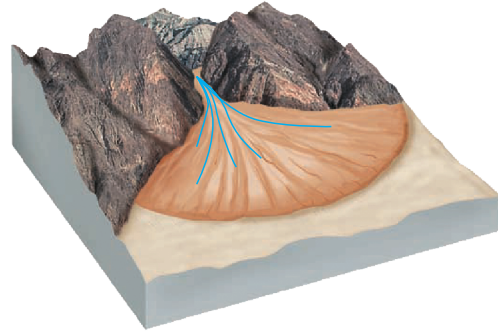
2. Aşağıdaki şekillerde bir bölgedeki akarsu vadilerinin Senozoyik Tersiyer ve Senozoyik Kuvaterner dönemlerindeki görünüşü gösterilmiştir.

Bu bölgedeki akarsu vadilerinin Senozoyik Kuvaterner dönemindeki görünüşünü kazanmasında aşağıdakilerden hangisinin gerçekleştiği söylenebilir?

- A) Bölgeye düşen yıllık yağış miktarının artması
B) Bölgede yaşanan volkanik faaliyetlerin artması
C) Akarsuların akış hızının azalması
D) Bölgenin epirojenik hareketlerle yükselmesi
E) Akarsuların taşıdığı yük miktarının artması

3. Aşağıdaki şekilde birikinti konisi gösterilmiştir.

Bu yer şeklinin oluşumunda;

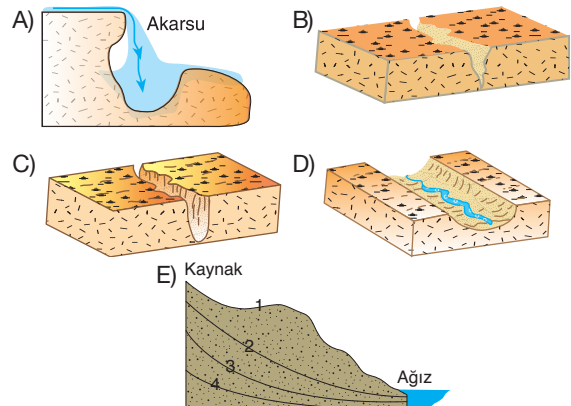
- I. eğimin azalması,
II. kayaç yapısının değişmesi,
III. taşınan su miktarının artması,
IV. akarsuyun akış hızının azalması

faktörlerinden hangileri etkilidir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve IV
D) II ve IV   E) III ve IV

4. Akarsuyun aşındırma veya biriktirme faaliyetlerinin derecesini belirleyen temel faktör havzanın engebe durumu ve akarsuyun yatak eğimidir.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda hem aşındırma hemde biriktirme faaliyetleri birlikte etkili olmuştur?

5. – A Bölgesi'nde heyelan olaylarının %80'i ilkbahar aylarında gerçekleşmektedir.
– B Bölgesi'nde heyelan olayları her mevsim birbirine yakın oranlarda gerçekleşmektedir.

Buna göre, A ve B bölgelerinin;

- I. yerşekilleri,
II. yağış rejimi ve biçimi,
III. ortalama yükseltileri

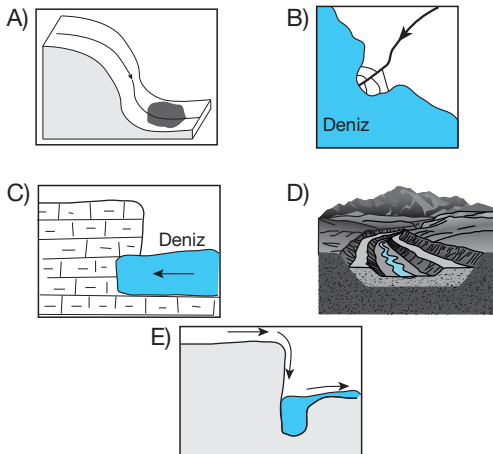
özelliklerinden hangilerinin farklı olduğu kesindir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

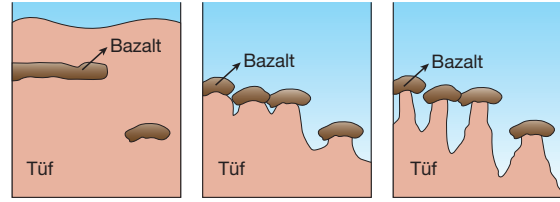
6. Yatak eğimi ulaşım elverişli olan bir akarsuda ulaşımında faydalanma ancak yılın bazı dönemlerinde mümkünse bu durum akarsuyun aşağıdaki özelliklerinden öncelikle hangisi ile açıklanabilir?

- A) Vadi genişliği
B) Akarsuyun uzunluğu
C) Akarsuyun rejimi
D) Kaynak ile ağız kısmı arasındaki yükselti farkı
E) Akarsu havzasına düşen yağış miktarı

7. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda sadece akarsu aşındırması etkili olmuştur?

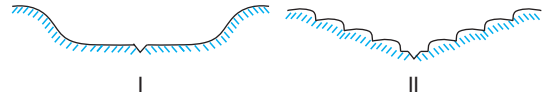
8. Aşağıda peribacalarının oluşum süreci gösterilmiştir.

Bu yer şekillerinin oluşumunda aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Farklı dirençteki kayaların bulunması
B) Doğal bitki örtüsünün cılız olması
C) Levha hareketlerine bağlı olarak tabakaların kırılması
D) Sel suları ve sağnak yağışların aşındırıcı etkisi
E) Rüzgârların aşındırma faaliyetini hızlandırması

9. Aşağıdaki I. şekilde bir akarsu vadisinin Senozoyik Tersiyer evresindeki hali, II. şekilde Senozoyik Kuvarterner evresindeki hali gösterilmiştir.

Bu akarsu vadisinin II. şekildeki görünümü kazanmasında aşağıdaki süreçlerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Hafifleyen karanın toptan yükselmesi
B) Akarsuyun yatağında biriktirme yapması
C) Akarsuyun yatağını tekrar derine aşındırması
D) Deniz gerilemesi ile kıyı çizgisinin yerinin değişmesi
E) Rüzgârların bitki örtüsünden yoksun yüzeyleri aşındırması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Yeryüzünü oluşturan malzemelerin erime, çatlama, ufalanma ve dağılma şeklinde kimyasal ve fiziksel süreçlerle parçalanmasına çözülme denir.

Buna göre kayaların fiziksel çözülmesinin; çöller, karaların iç kesimleri ve yüksek dağlık alanlarda daha belirgin olması bu alanların aşağıdaki özelliklerinden hangisi yönünden benzer olmasının sonucudur?

- A) Yamaç eğimi
B) Doğal bitik örtüsü
C) Nem miktarı
D) Jeolojik yapı
E) Güneş ışınlarının düşme açısı

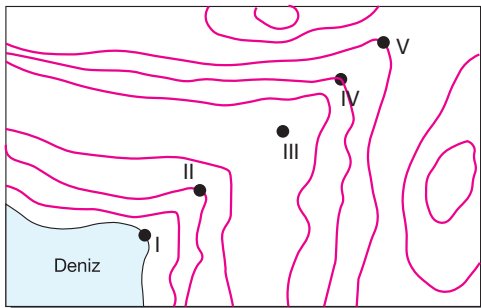
2. Akarsuların oluşturduğu;

- I. taban seviyesi ovası,
II. delta ovası,
III. kırgıbayır,
IV. çentik vadi,
V. ırmak adası

yeryüzü şekillerinden hangileri akarsuyun fiziksel aşındırma gücünün fazla olduğu alanlarda oluşan yeryüzü şekilleridir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

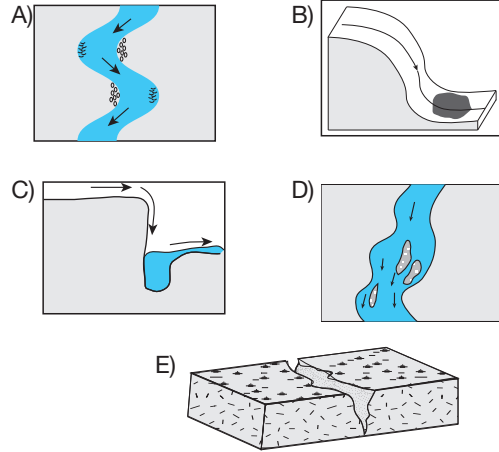
3. Akarsular eğimin azaldığı yerlerde menderes adı verilen kıvrımlar yaparak akar.

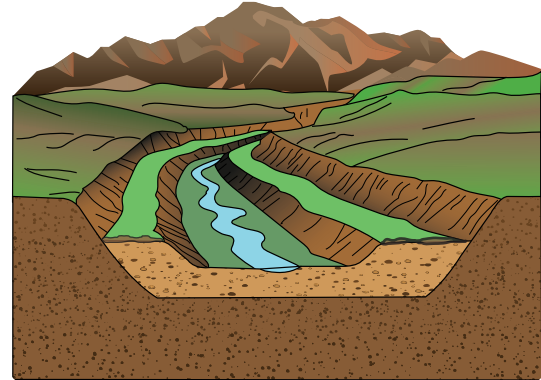
Buna göre yukarıdaki topografya haritasında gösterilen vadi üzerindeki numaralı noktalardan hangisinde akarsuyun menderes oluşturduğu söylenebilir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

4. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşması için eğimin ani olarak azalması gerekmektedir?

5. Aşağıdaki şekilde havzasında sekilerin olduğu bir akarsu vadisinin kesiti gösterilmiştir.

Buna göre bir akarsuyun havzasında sekilerin oluşmasında bu akarsu havzasında;

- I. taşınan yük miktarının azalması,
II. taşının su miktarının azalması,
III. taban seviyesinin değişmesi,
IV. karanın epirojenik hareketlerle yükselmesi,
V. yıllık yağış miktarının artması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

6. Çözülmeyle ortaya çıkan malzemelerin bir kısmının, yer çekiminin etkisiyle eğim doğrultusunda hareket ederek yer değiştirmesine kütle hareketleri denir. Kütle hareketleri; heyelan, çamur akıntısı, toprak kayması ve kaya düşmeleri şeklinde gerçekleşir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kütle hareketlerine neden olan faktörlerden biri değildir?

- A) İnşaat çalışmaları ile yamaçların eğim dengesinin bozulması
B) Kar erimeleriyle toprağın su ile doymun hale gelmesi
C) Yamaçlardaki tabakaların eğim yönüne paralel uzanması
D) Tarım alanlarında nadas yönetiminin yaygın olması
E) Şiddetli sağanak yağışların görülmesi

7. Denize dökülen bir akarsuyun delta oluşturabildiği alan ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

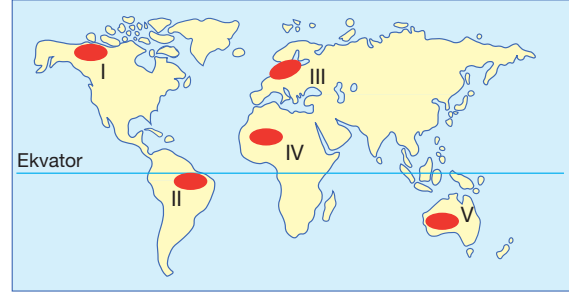
- A) Gel-git genliği fazladır.
B) Kıta sahanlığı geniştir.
C) Kıyıda güçlü akıntılar yoktur.
D) Güçlü dalga oluşumu yoktur.
E) Akarsuyun taşıdığı alüvyon miktarı fazladır.

8. Dağlık alanlardan gelerek eğimin azaldığı düzlüklere ulaşan akarsuyun taşıma gücü azaldığından taşıdığı alüvyonları biriktirir.

Buna göre dağlık alandan düzlüğe ulaşan bir akarsu üzerinde aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşması beklenmez?

- A) Birikinti konisi
B) Dağ eteği ovası
C) Geniş tabanlı vadi
D) Irmak adası
E) Çentik vadi

9. Bir bölgenin iklim özellikleri ile o bölgede yer şekillerinin oluşmasında etkili olan dış kuvvetler arasında sıkı bir ilişki bulunur.

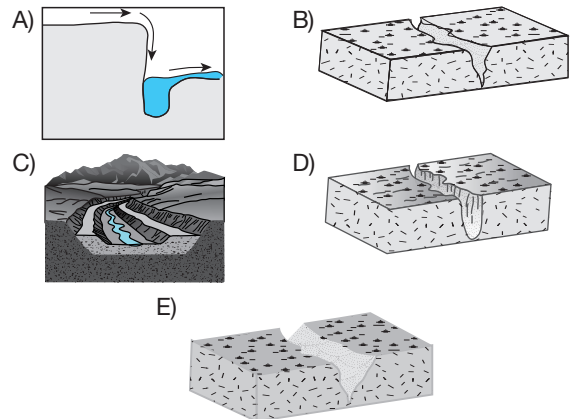

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangilerinde akarsular yeryüzünü şekillendiren en önemli dış kuvvettir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

10. – Akarsular eğimin azaldığı yerde biriktirme yapar.
– Akarsular eğimin fazla olduğu yerde aşındırma yapar.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin bulunduğu alanda akarsu hem aşındırma hem biriktirme yapmıştır?

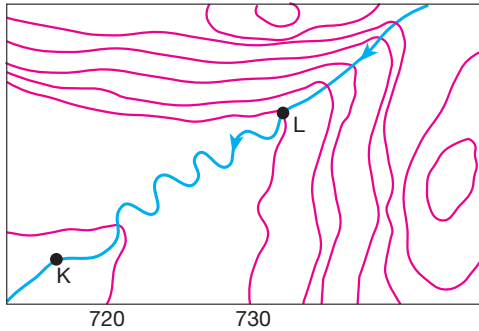
1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Bir akarsuyun doğduğu yere kaynak, denize veya göle döküldüğü yere ise ağız adı verilir. Akarsular kaynak kısımlarına yakın alanlarda derine aşındırma sonucunda çentik vadiler, ağız kısmına yakın alanlarda ise yanlara doğru aşındırma ile geniş tabanlı vadiler oluşturur.

Buna göre akarsuyun kaynak kısmında farklı ağız kısmında farklı yöne doğru aşındırma yapmasına neden olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağız kısımlarında yağış miktarının azalması
B) Akarsuyun taşıdığı su miktarının azalması
C) Yatak eğiminin kaynak kısmında fazla ağız kısmında az olması
D) Kaynak kısmındaki kayaların ağız kısmındaki kayalardan daha geçirimli olması
E) Doğal bitki örtüsünün ağız kısmında daha cılız olması

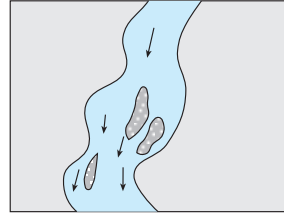
2. Aşağıda bir bölgenin topografya haritası gösterilmiştir.

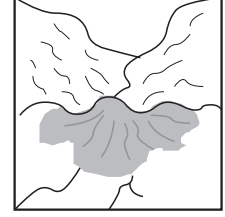
Buna göre akarsuyun L ve K noktaları arasında menderesler (büklüm) oluşturmasına neden olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yatak eğiminin ve hızının azalması
B) Akarsuyun geçirimli kayaların bulunduğu bir alana ulaşması
C) Akarsuyun deniz seviyesine yakın bir yere ulaşması
D) Taşınan su miktarının artması
E) Akarsuyun toprak kalınlığı fazla olan bir bölgeye ulaşması

3.

Irmak Adası

Birikinti Konisi

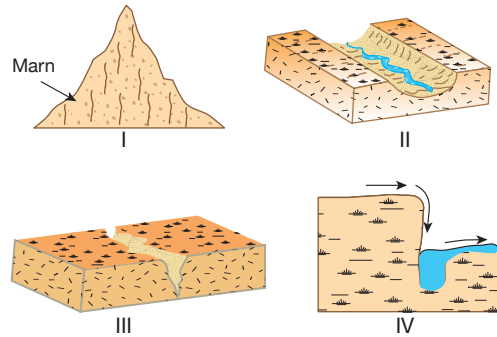
Aşağıdakilerden hangisi, yukarıda gösterilen yer şekillerinin ortak özelliklerinden biri değildir?

- A) Eğimin azaldığı yerde oluşması
B) Akarsu biriktirmesi ile oluşması
C) Akarsuyun akış hızının azalması
D) Akarsuyun taşıma gücünün azalması
E) Akarsuyun rejiminin düzenli olması

4. Bir akarsuyun fiziksel aşındırma gücünün azalmasına neden olan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yük miktarının azalması
B) Yatak eğiminin azalması
C) Tabakaların geçirimli olması
D) Havzasının geniş olması
E) Akarsuya karışan kol sayısının artması

5.

Yukarıda verilen yer şekillerinden hangileri akarsuyun akış hızının ve aşındırma gücünün azaldığının göstergesidir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

6. Volkanik tüflerin ve bazaltların bulunduğu hafif eğimli yamaçlarda akasular, sel suları ile yüzeysel akışlı suların yüzeyi aşındırması sonucunda oluşmuş kuleye benzer, koni şeklindeki yer şekillerine peribacaları adı verilir.

Buna göre peribacalarının oluşumunda aşağıdaki faktörlerinden hangisinin etkisi daha azdır?

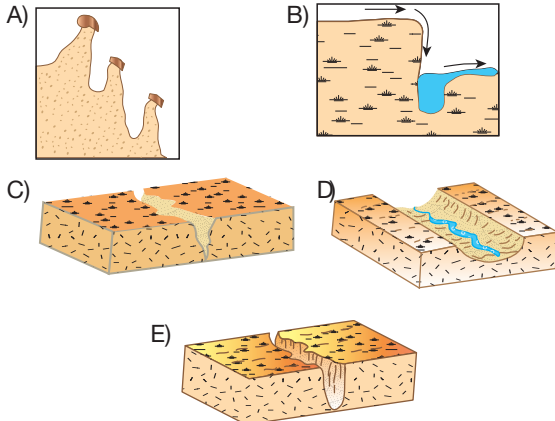
- A) Farklı dirençteki volkanik kayaların geniş bir alan kaplaması
B) Akasuların akım düzeninin düzensiz olması
C) Akarsuyun fiziksel aşındırma gücünün fazla olması
D) Rüzgârların aşındırma faaliyetini hızlandırması
E) Bitki örtüsünün cılız olmasına bağlı olarak aşındırmanın hızlanması

7. Aşağıdakilerden hangisi menderesler oluşturan bir akarsuyun özelliklerinden biridir?

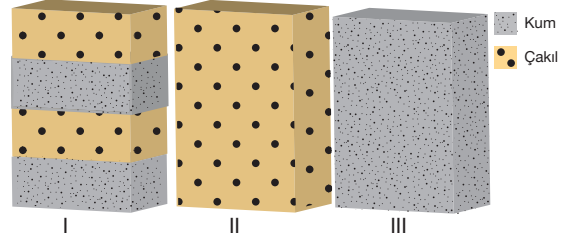
- A) Boyu kısalmıştır.
B) Akımı artmıştır.
C) Enerji potansiyeli artmıştır.
D) Kimyasal aşındırması azalmıştır.
E) Yatak eğimi azalmıştır.

8. Akarsular eğimin azaldığı bazı yerlerde yanlara doğru genişler akış hızı azalır. Bu nedenle akarsular kendi yatağının içinde biriktirme faaliyetleri sonucunda ırmak adalarını oluşturur.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin yaygın olduğu yerlerde ırmak adalarının oluşması beklenir?

9. Aşağıdaki şekillerde üç farklı akarsuyu biriktirme yaptığı alandan alınmış yıllık kesitler gösterilmiştir.

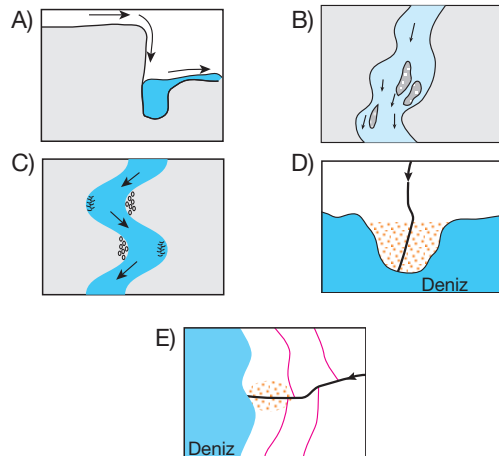

Akarsuyun taşıdığı malzemelerin boyutunu belirlemeyen temel faktör akarsuyun taşıdığı su miktarı olduğuna göre bu akarsuların akımı ve rejimi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) I. akarsuyun rejimi düzenlidir.
B) II. akarsuyun debisi yüksek, rejimi düzenlidir.
C) III. akarsuyun debisi yüksek rejimi düzensizdir.
D) I. akarsuyun debisi yıl içinde üç defa yükselmiştir.
E) III. akarsuyun taşıdığı su miktarı diğer akarsulardan fazladır.

10. Ortalama yükselti ve engebenin fazla olduğu alanlar genç oluşumlu arazilerdir. Genç oluşumlu arazilerde akarsuların akış hızı fazla olduğu için fiziksel aşındırma gücü daha fazladır.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisi engebenin fazla olduğu bölgelerde oluşan yer şekilleri arasında yer alır?

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Akarsu aşındırmasının son aşaması olan peneplen (yontuk düz) deniz seviyesine yakın hafif dalgalı düzlüklerdir. Peneplenleşmiş arazilerin epirojenik hareketler sonucunda toptan yükselmesi ile akarsuların kaynak ve ağız kısımları arasındaki yükselti farkı arttığı için akarsuların derine aşındırma gücü artar.

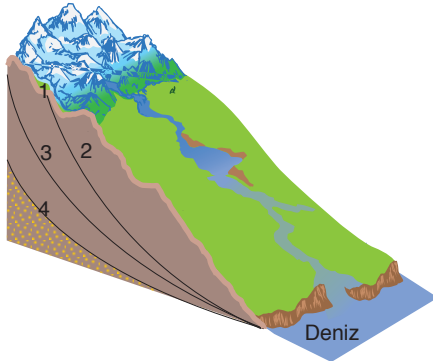
Buna göre peneplen yüzeylerin epirojenez ile yükselmiş olduğu bölgelerdeki;

- I. ırmak adaları,
- II. plato,
- III. seki (taraça),
- IV. kırgıbayır,
- V. taban seviyesi ovası

yer şekillerinden hangilerinin oluşumu epirojenez ile açıklanabilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

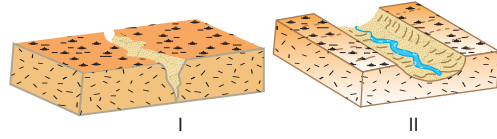
2. Aşağıdaki şekilde bir akarsuyun yatağındaki denge profili oluşumu gösterilmiştir.

Buna göre akarsuyun yatağını şekilde gösterilen 4. konuma ulaştırması aşağıdakilerden hangisi üzerinde daha az etkili olmuştur?

- A) Akarsuyun akış hızı
- B) Akarsuyun taşıma gücü
- C) Akarsuyun aşındırma kuvveti
- D) Akarsuyun hidroelektrik potansiyeli
- E) Akarsuyun rejimi

3.

Yukarıdaki şekillerde havzasında en yaygın olarak görülen vadi tipleri verilen akarsular ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) I. akarsuyun hidroelektrik potansiyeli daha fazladır.
- B) II. akarsu sulama faaliyetlerinde daha kolay kullanılabilir
- C) I. akarsu denge profiline daha yakındır.
- D) II. akarsuyun yanlara aşındırma gücü daha fazladır.
- E) I. akarsuyun akış hızı II. akarsudan yüksektir.

4. Avrupa kıtasından kaynağını alıp Atlas Okyanusu'na dökülen akarsuların ağız kısmında delta oluşmazken Akdeniz'e dökülen akarsuların ağız kısımlarında delta oluşumunun yaygın olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

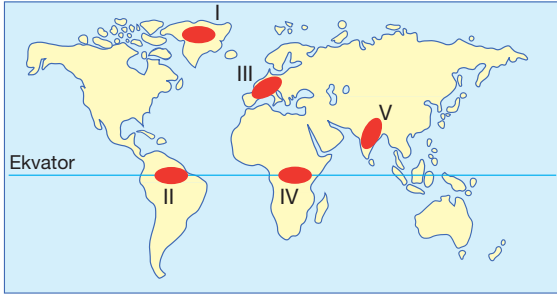
- A) Atlas Okyanusu kıyılarında gel-git genliğinin fazla olması
- B) Atlas Okyanusu'na dökülen akarsuların akımının daha fazla olması
- C) Akdeniz kıyılarında kıta sahanlığının dar olması
- D) Akdeniz'e dökülen akarsuların rejiminin düzensiz olması
- E) Atlas Okyanusu'na dökülen akarsuların taşıdığı yük miktarının daha fazla olması

5. Akarsuyun vadisi veya havzasındaki kayaları eritmesi ile gerçekleşen aşındırma kimyasal aşındırma olarak adlandırılır. Akarsuyun vadisi veya havzasındaki kayaları parçalanması ile gerçekleşen aşındırma ise fiziksel aşındırma adını alır.

Buna göre bir akarsuyun fiziksel aşındırmasının şiddeti üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Akarsuyun taşıdığı su miktarı
- B) Akarsuyun akış hızı
- C) Havzadaki kayaların direnci
- D) Havzanın denize göre konumu
- E) Akarsuyun taşıdığı yük miktarı

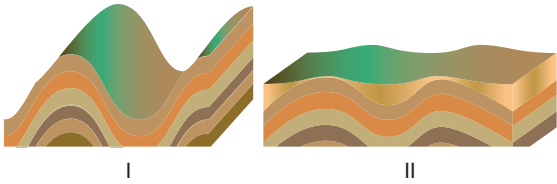
6. Yeryüzünde dış kuvvetler içerisinde en geniş etki alanına sahip olan akarsular (karaların yaklaşık %70'i), özellikle ekvatorial bölgede ve orta kuşakta daha etkilidir. Akarsular havzalarında veya yataklarında aşındırma ve biriktirme yaparak yeryüzünü şekillendirir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin iklim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda hangisinde yeryüzü şekillerinin oluşumunda akarsuların etkisi daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

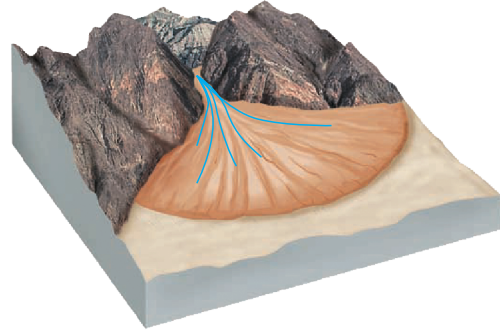
7. Aşağıdaki şekillerde bir bölgenin ilk oluşum hali ile penelen haline geldiği dönemdeki görünüşü gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi II. şekildeki yer şekillerinin yaygın olduğu bölgedeki akarsuların özelliklerinden biri değildir?

- A) Yatak eğimi azalmıştır.
B) Akarsu üzerinde menderesler artmıştır.
C) Vadiler yanlara doğru genişlemiştir.
D) Vadiler denge profiline yaklaşmıştır.
E) Akarsuyun fiziksel aşındırma gücü artmıştır.

8. Aşağıdaki şekilde birikinti konilerinin oluşumu gösterilmiştir.

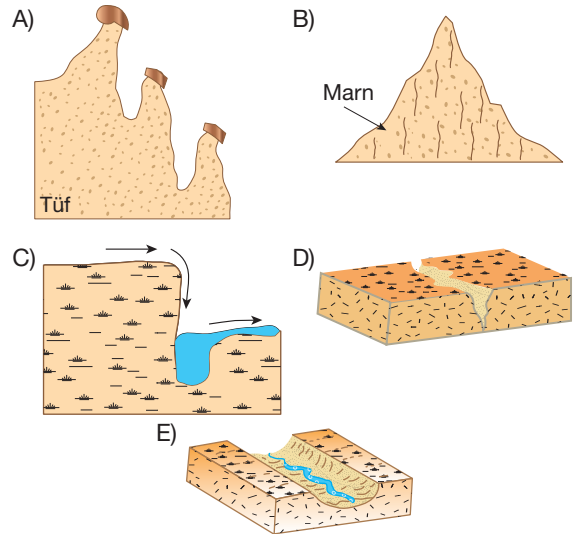

Buna göre bir yerde akarsuyun birikinti konisi oluşturması bu akarsuyun aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile daha fazla ilişkilidir?

- A) Akım miktarı B) Akım düzeni
C) Yatak eğimi D) Su sıcaklığı
E) Havzasının genişliği

9. Akarsuların yer şekillerini oluşturma sürecinde biriktirme veya aşındırma şeklinde etkili olmasını belirleyen temel faktör yatak eğimi ve akarsuyun akış hızıdır.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluştuğu alanda akarsuyun yatak eğiminin daha az olduğu söylenebilir?

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Akarsuların yeryüzünü şekillendirme süreci ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

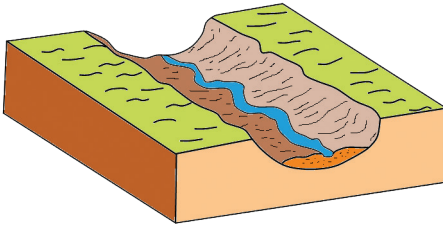
- A) Akarsuların fiziksel ve derine aşındırma faaliyeti eğimin fazla olduğu yerlerde daha fazladır.
- B) Akarsuların biriktirme yapabilmesinin en önemli koşulu yatak eğiminin azalmasına bağlı olarak akarsuyun taşıma gücünün azalmasıdır.
- C) Yatak eğiminin az olduğu yerlerde akarsuların yanlara aşındırma gücü daha fazladır.
- D) Taşınan su miktarı, yük miktarı ve eğimin fazla olması akarsuyun fiziksel aşındırmasını artıran faktörlerdir.
- E) Aşındırmanın ileri aşamalarında denge profiline ulaşan akarsuların kaynak ve ağız kısımları arasındaki yükselti farkı artar.

2. – Birikinti konisi; dağlık alanların eteklerinde dağdan gelen akarsuların biriktirmesi ile oluşur.
- İrmak adaları; akarsuların yatağının yanlara doğru genişlediği alanlarda akarsuyun taşıdığı malzemeleri kendi yatağının içinde biriktirmesi ile oluşur.

Buna göre birikinti konileri ve ırmak adalarının oluşumunda etkili olan ortak faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taşınan su miktarının azalması
- B) Akarsuyun akış hızının azalması
- C) Vadinin derinliğinin artması
- D) Taşınan yüklerin küçük olması
- E) Vadideki kayaç türünün değişmesi

3.

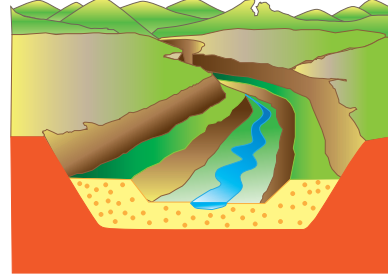
Yukarıda yer şeklinin oluştuğu bölgenin;

- I. akarsuyun yatak eğimi,
- II. akarsuyun hidroelektrik potansiyeli,
- III. akarsuyun rejimi

özelliklerinden hangileri ile ilgili yorum yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

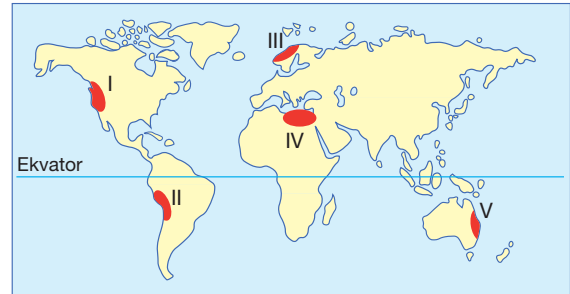
4. Aşağıdaki şekilde bir akarsuyun vadisinin enine profili gösterilmiştir.

Buna göre akarsuyun vadisinde yukarıdaki yer şeklinin oluşmasında öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Yükseltisi azalan havzanın epirojenez ile yükselmesi
- B) Akarsuyun akış hızının azalması
- C) Akarsuyun akımının artması
- D) Taşınan malzemelerin boyutunun küçülmesi
- E) Akarsuyun akış yönünün değişmesi

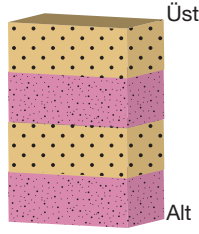
5. Bir akarsuyun denize döküldüğü alanda denizin içine doğru yapmış olduğu biriktirme ile oluşan düzlüklere delta adı verilir.

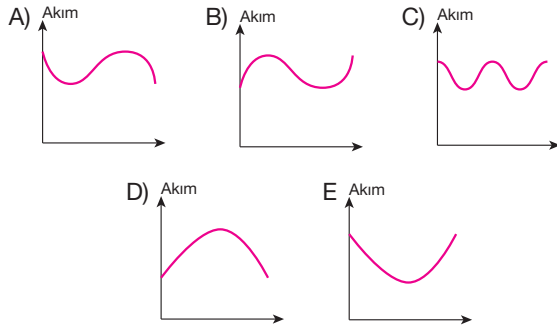
Delta oluşumunda etkili olan faktörler göz önünde bulundurulduğunda yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde akarsuların delta oluşturması daha kolaydır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

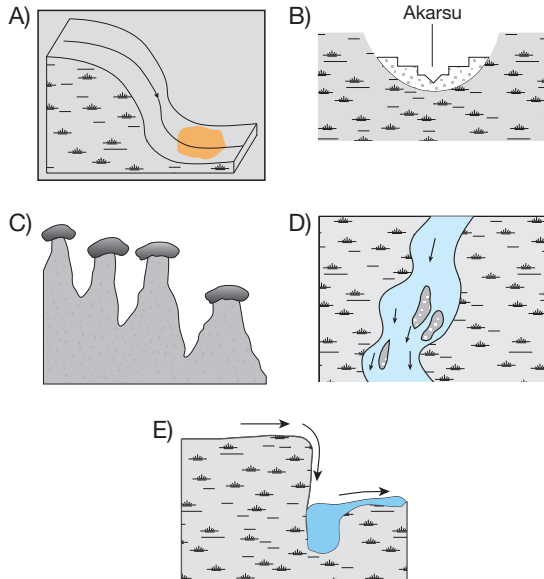
6. Akarsuyun taşıdığı malzemelerin boyutunu (iri, ufak) taşıyan su miktarı belirler.

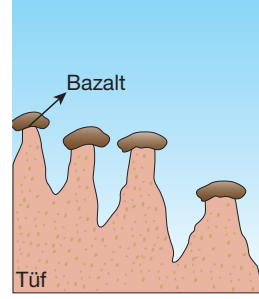
Buna göre biriktirme yaptığı alandaki bir yıl boyunca biriktirilen malzemelerin kesiti verilen akarsuyun akım grafiği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

7. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin yaygın olduğu bölgenin son jeolojik zamanda epirojenez ile yükseldiği söylenebilir?

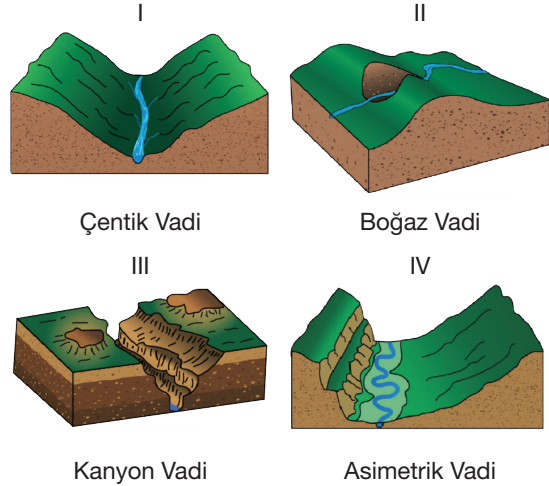
8. Aşağıdaki şekilde peribacaları gösterilmiştir.

Bu yer şekillerinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin doğrudan etkili olduğu söylenemez?

- A) Sağanak yağışlar
B) Yüzeysel akışlı sular
C) Yer altı suları
D) Volkanik arazi
E) Eğim

9. Aşağıda enine profillerine göre vadi çeşitleri gösterilmiştir.

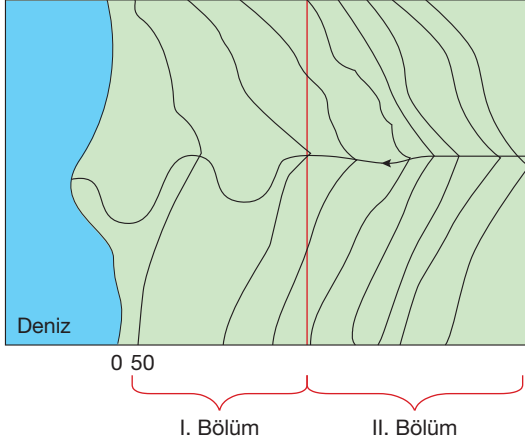

Şekillerde gösterilen vadi tiplerinden hangilerinin oluşumunda havzadaki kayaların özelliğinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki topografya haritasında bir akarsuyun iki farklı bölümdeki uzanışı gösterilmiştir.

Bu akarsuyun iki bölümü ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. bölümde hidroelektrik gücü daha azdır.
B) II. bölümde yatak eğimi fazladır.
C) I. bölümde akarsuyun fiziksel aşındırma gücü daha fazladır.
D) II. bölüm baraj yapımına daha elverişlidir.
E) I. bölümde akarsu yanlara doğru genişlemiştir.

2. Yeryüzünde iç kuvvetler yeni dağlar veya karalar oluştururken dış kuvvetler bu yüksek alanları aşındırarak yükselti farklarını azaltmaya çalışır.

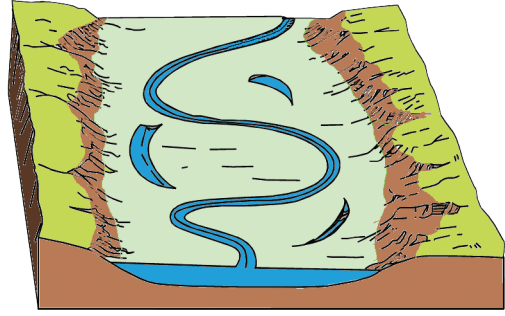
Buna göre yeryüzünün şekillenmesinde etkili olan aşağıdaki dış kuvvetlerden hangisi enerji kaynağı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Dalgalar
B) Rüzgârlar
C) Gel-git
D) Buzullar
E) Akarsular

3. Bir akarsuyun denize döküldüğü alanda delta oluşturması, bu akarsu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olamaz?

- A) Havzasında fiziksel aşındırma gücünün fazla olduğunun
B) Yatağı boyunca çözülebilen kayaların yaygın olduğunun
C) Ağız kısmında akıntıların güçlü olmadığına
D) Ağız kısmında denizin sığ olduğunun
E) Yük taşıma gücünün fazla olduğunun

- 4.

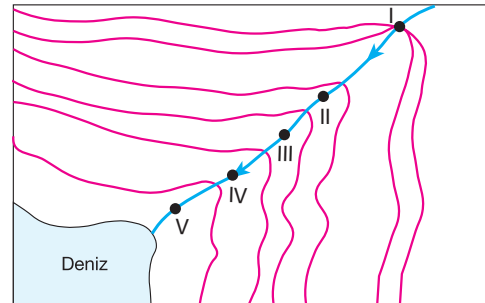
Bir akarsuyun yatağında yukarıdaki yer şeklinin oluşması akarsuyun;

- I. akış hızı,
II. uzunluğu,
III. yatak eğimi

özelliklerinden hangilerinin azaldığını göstermez?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

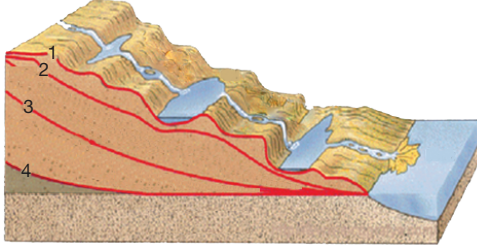
5. Tabakaların aşındırmaya karşı farklı direnç göstermesi sonucunda arazide eğim kırıkları oluşur. Akarsular üzerinde çağlayanların görüldüğü bu alanlarda suların yüksekten döküldüğü yerlerde dev kazanı adı verilen yer şekilleri oluşur.

Buna göre yukarıdaki topografya haritası üzerinde gösterilen numaralı noktalardan hangisinde dev kazanı oluşması beklenir?

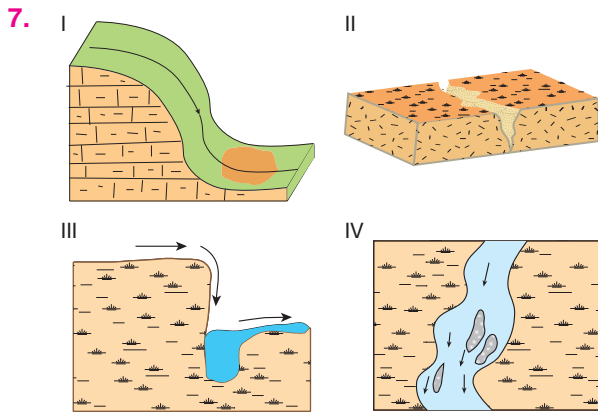
- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

6. Aşağıdaki şekilde bir akarsuyun vadisinde denge profili oluşumu gösterilmiştir.

Buna göre vadisini 4 numaralı konuma ulaştırmış bir akarsu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

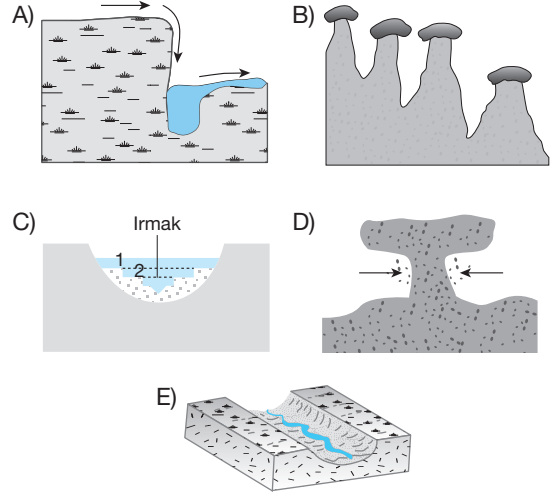
- A) Yatak eğimi azalmıştır.
B) Akarsu vadisi ulaşımaya uygun hale gelmiştir.
C) Akarsuyun derine ve geriye aşındırma gücü azalmıştır.
D) Akarsu vadisi üzerinde menderesler ve ırmak adaları oluşur.
E) Kaynak kısmının yükseltisi değişmemiştir.

Yukarıdaki yer şekillerinden hangilerinin oluştuğu yörede akarsuyun akış hızının azaldığı söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşabilmesi için epirojenik hareketler sonucunda deniz gerilemesinin gerçekleşmiş olması gerekir?

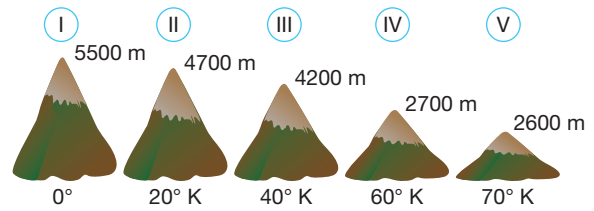

9. Rüzgârlar da diğer dış kuvvetler gibi etkili olduğu bölgede yeryüzünü aşındırıp, kopardığı malzemeleri taşır ve biriktirerek yer şekilleri oluşturur.

Buna göre, rüzgârların yarı kurak bölgelerde özellikle çöllerde etkili olmasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Kayaçların mekanik ayrışmasının şiddetli olması
B) Yüzeyin bitki örtüsünden yoksun olması
C) Yüzeydeki toprağın kuru ve taneli olması
D) Toprak neminin çok az olması
E) Yer kabuğunun faylarla parçalanmış olması

10. Aşağıdaki şekilde beş dağın enlem numarası ve yükselti değeri verilmiştir.

Bu dağlardan hangisinde kalıcı kar sınırının deniz seviyesinden daha yüksekte olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

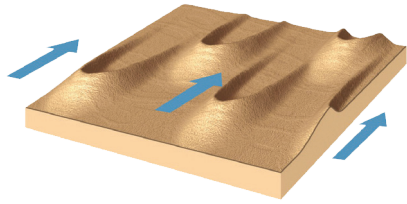
1. Bir bölgede lapa, obruk, polye gibi yer şekillerinin oluşabilmesi için;

- I. kimyasal tortul kayaçların kalın bir tabaka oluşması,
- II. yağış miktarının yeterli olması,
- III. yer altı sularının yeterli olması,
- IV. doğal bitki örtüsünün gür olması

gibi etkenlerden hangilerinin bulunması gerekli değildir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) II ve IV

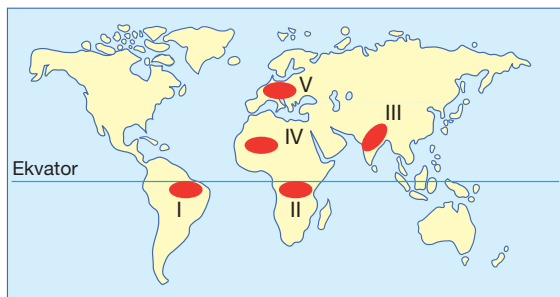
2.

Yukarıda gösterilen yer şekillerinin yaygın olduğu bölgeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğal bitki örtüsü seyrek.
- B) Rüzgâr aşındırması ve biriktirmesi belirgindir.
- C) Rüzgâr erozyonu şiddetlidir.
- D) Kayaçların kimyasal ayrışması fazladır.
- E) Rüzgâr birikim şekillerinin yeri sabit değildir.

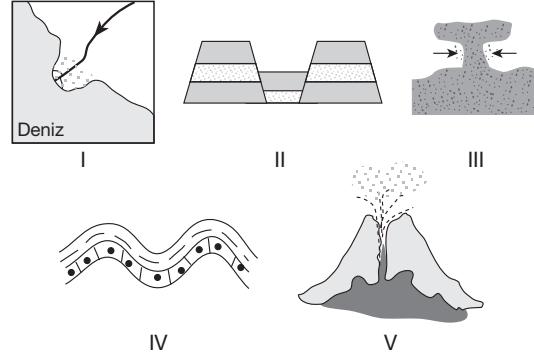
3. Sık ve uzun boylu bitkiler rüzgarın hızını azaltarak rüzgârın aşındırma gücünü azaltır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde bitki örtüsünün rüzgârın aşındırma gücünü azaltıcı etkisi daha azdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

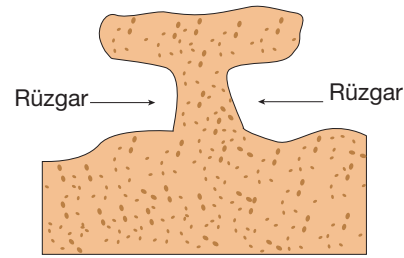
4.

Yukarıda verilen yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda dış kuvvetlerin etkisi daha belirgindir?

- A) I ve III   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

5.

Yukarıdaki yer şeklinin yaygın olarak olduğu bir bölgenin özellikleri arasında;

- I. günlük sıcaklık farklarının yüksek olması,
- II. doğal bitki örtüsünün seyrek olması,
- III. kimyasal çözülmenin şiddetli olması,
- IV. erozyonun şiddetinin fazla olması

özelliklerinden hangileri yer almaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

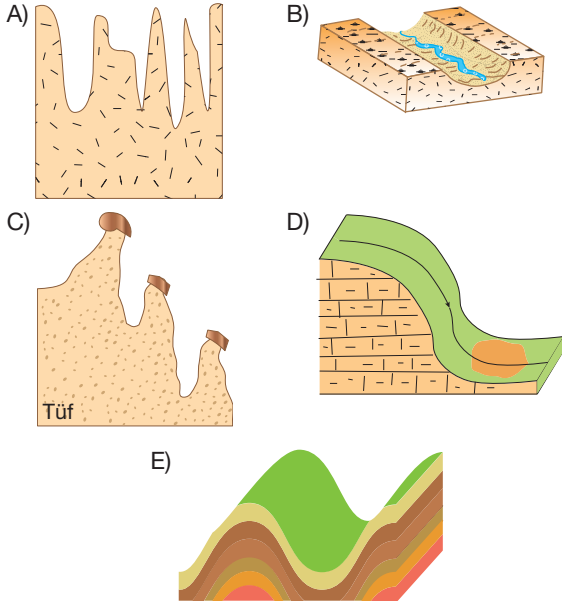
6.

Akarsu vadilerinden biri olan kanyon vadilerin karstik arazilerde yaygın olması aşağıdakilerden hangisiyle daha fazla ilişkilendirilebilir?

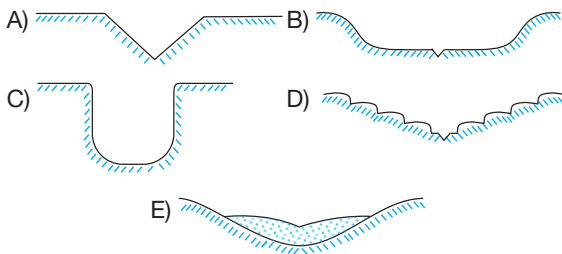
- A) Akarsuyun yatak eğiminin fazla olması
- B) Geçirimsiz kayaçların kalın bir tabaka oluşturması
- C) Doğal bitki örtüsünün seyrek olması
- D) Akarsuların yer altı suları ile beslenmesi
- E) Kolay eriyebilen kayaçların geniş yer kaplaması

7. Yer altındaki gözenek ve boşluklarda bulunan yer altı suları, yüzey suları ile birlikte doğada bulunan kalker, kaya tuzu, jips, tebeşir gibi kayaları eriterek çeşitli yer şekillerini oluşturur. Bu yolla oluşan şekillere karstik şekil adı verilir.

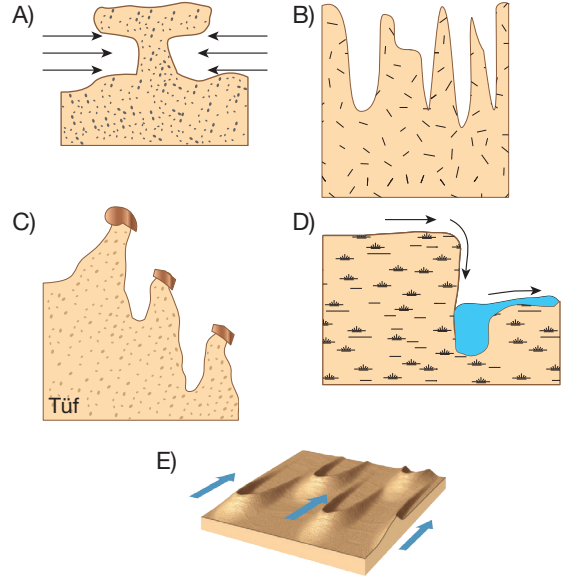
Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin karstik arazilerde yaygın olduğu söylenebilir?

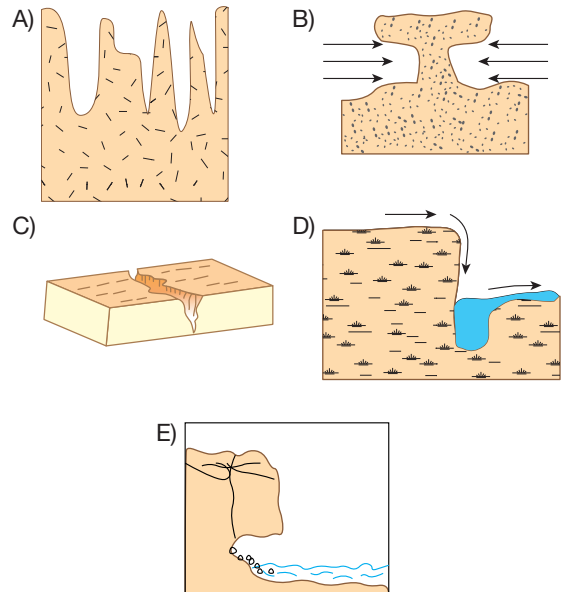
8. Aşağıda enine profili gösterilen vadilerden hangisi buzul aşındırması ile oluşmuştur?

9. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisi, yüzeysel akışlı suların kalkerli araziye kimyasal yoldan aşındırması ile oluşan yer şekillerinden biridir?

10. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda rüzgârlar dolaylı olarak etkili olmuştur?

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Yatay tabakaların görüldüğü alanlarda zayıf malzemenin aşınması sonucu tek tek tepeler halinde yükselen diklikler meydana gelir. Bu tek kayaların zamanla rüzgârlar tarafından aşındırılması sonucunda mantar kaya adı verilen yeryüzü şekilleri oluşur.

Buna göre

- I. günlük sıcaklık farklarının az olması,
- II. doğal bitki örtüsünün cılız olması,
- III. kayaların kimyasal çözülmesinin fazla olması,
- IV. yıllık yağış miktarının az olması,
- V. havadaki nem miktarının fazla olması

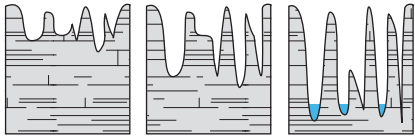
özelliklerinden hangileri mantar kayalarının yaygın oluşu bölgelerin ortak özellikleri arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve V
D) III ve V   E) IV ve V

2. Buzul vadilerinin, buzullar ortadan kalktıktan sonra deniz altında kalması ile oluşan fiyord tipi kıyıların Türkiye’de görülmemesi; Türkiye’nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kuzey Yarım Küre’de yer alması
- B) Orta kuşakta yer alması
- C) Ortalama yükseltisinin fazla olması
- D) Yer şekillerinin engebeli olması
- E) Kuzeyde ve güneyde dağların kıyıya paralel uzanması

3. Aşağıdaki şekillerde lapyaların oluşum süreci gösterilmiştir.

Buna göre lapyaların aşağıdaki alanlardan hangisinde yaygın olduğu söylenebilir?

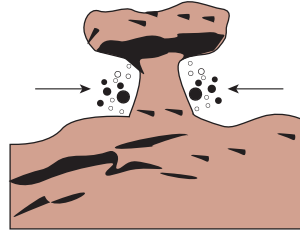
- A) Volkan konilerinin çevresi
- B) Karstik araziler
- C) Kıyı ovaları
- D) Yağışlı bölgeler
- E) Fay hatlarının çevresi

4. Kolay eriyebilen kayaların yer altı ve yüzey suları ile eritilmesi ile oluşan karstik şekiller sıcak ve nemli bölgelerde daha yaygındır. Bu iklim bölgelerinde kolay eriyebilen kayaların kalın bir tabaka oluşturması karstik şekillerin yaygın olduğu alanların en önemli özelliğidir.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin yaygın olduğu bölgelerde çözülebilen kayaların fazla yer kapladığı söylenebilir?

- A) Seki   B) Mantar kaya
C) Polye   D) Birikinti konisi
E) Boğaz vadi

- 5.

Yukarıda gösterilen yer şeklinin oluştuğu bölge ile ilgili;

- I. Kuraklık şiddetlidir.
- II. Yer şekillerinin engebese fazladır.
- III. Bitki örtüsünden yoksun yüzeyler fazladır.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

6. Lös toprakları; rüzgârların taşıyıp biriktirdiği küçük boyutlu malzemelerle oluşturulan topraklardır.

Buna göre, lös topraklarına aşağıdakilerden hangisinde daha fazla rastlanır?

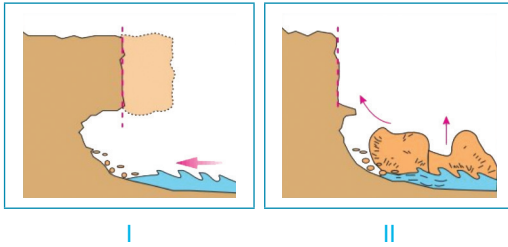
- A) Yarı kurak bölgeler
- B) Sulak bölgeler
- C) Karstik araziler
- D) Bitki örtüsünün gür olduğu alanlar
- E) Delta ovaları

7. Enerjisini yerin derinliklerindeki ısıdan alan iç kuvvetler yeryüzünde yükselti farklarını oluşturur. Ancak; enerjisini atmosferden alan dış kuvvetler bu yükselti farklarını ortadan kaldırmaya çalışırlar. Yer şekilleri bu iki gücün mücadelesi sonucunda dış görünüşünü kazanır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi dış kuvvetlerle ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Kurak ve yarı kurak bölgelerde aşındırma faaliyetlerini daha çok rüzgârlar yapar.
B) Ekvatora yakın olan yerler ve ortak kuşaktaki alçak bölgelerde buzulların aşındırma faaliyetleri görülmez.
C) Orta kuşakta ve ekvatorial bölgede yer şekillerinin oluşumunda etkisi en fazla olan dış kuvvet akarsulardır.
D) Kayaçların ve kayaçları oluşturan minerallerin özellikleri aşındırma etkenlerine olan direnci belirler.
E) Buzul aşındırma ve biriktirme şekillerine sadece kalıcı karların bulunduğu yerlerde rastlanır.

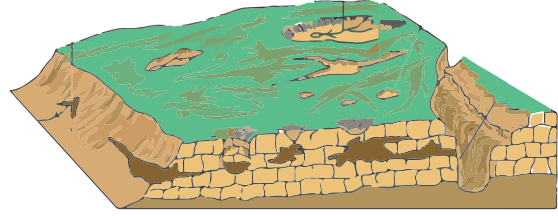
8. Aşağıdaki şekillerde falez oluşum süreci gösterilmiştir.

Buna göre bu yer şekli ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenemez?

- A) Kıta sahanlığının dar olduğu kıyılarda oluşur.
B) Kıyıda gel-git genliği fazladır.
C) Dağların kıyıya paralel uzandığı kıyılarda daha yaygındır.
D) Bu kıyılar dalga aşındırması ile oluşur.
E) Boyuna kıyıların olduğu bölgelerde yaygındır.

- 9.

Yukarıdaki blokdiyagramda gösterilen yer şekillerinin yaygın olduğu bölge ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesin olarak doğrudur?

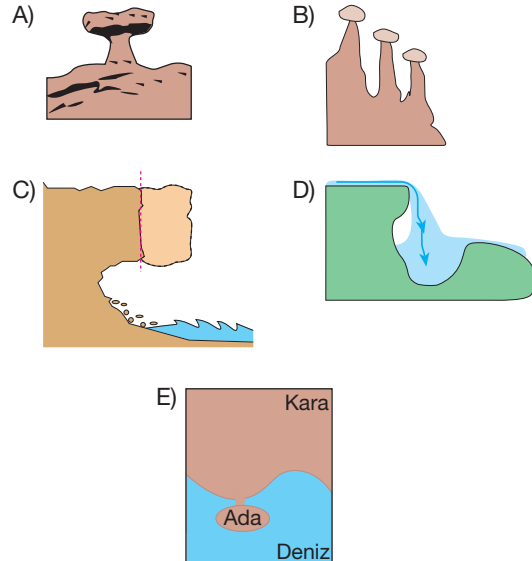
- A) Doğal bitki örtüsü gürdür.
B) Volkanik araziler geniş yer kaplar.
C) Kolay eriyebilen kayaçlar kalın bir örtü oluşturur.
D) Kıydan uzak iç bölgelerde yer alır.
E) Yağış rejimi düzenlidir.

10. Yer altı ve yüzey suları kalker (kireç taşı), kaya tuzu, jips (alçı taşı), tebeşir, dolomit gibi kayaçları eriterek karstik şekillerin oluşmasını sağlar. Bu yer şekillerinin yaygın olduğu arazilere karst topografyası adı verilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi karstik arazilerde yaygın olan yer şekillerinden biri değildir?

- A) Lapyta   B) Obruk   C) Polye
D) Mağara   E) Moren tepeleri

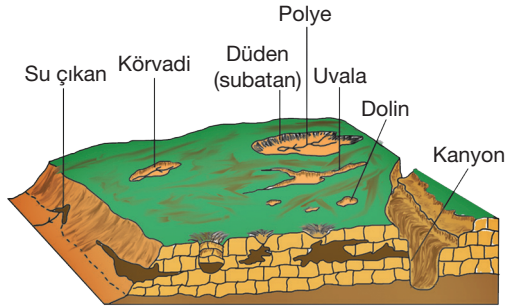
11. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşmasında rüzgârlar doğrudan etkilidir?

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki blok diyagramda bir bölgede yaygın olan yer şekilleri gösterilmiştir.

Bu yer şekillerinin yaygın olduğu bir bölge ile ilgili;

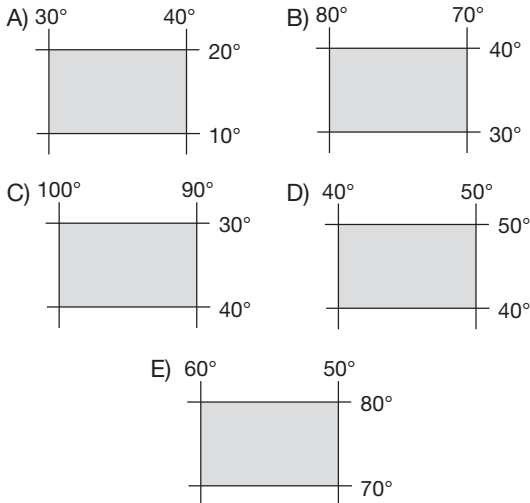
- I. Kayaçların kimyasal çözünmesi yaygındır.
- II. Kaynak sularının sıcaklığı yüksektir.
- III. Yüzey suları az iken yer altı suları fazladır.
- IV. Geçirimsiz kayaçlar geniş yer kaplar.

yargılarından hangileri söylenemez?

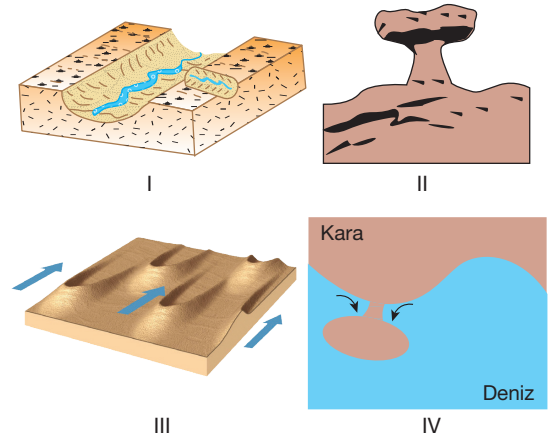
- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Yıl boyunca erimeden kalabilen karların başladığı yükseltiye kalıcı kar sınır adı verilir. Kalıcı kar sınırını belirleyen en önemli faktör iklim özellikleridir.

Buna göre aşağıda enlem ve boylam dereceleri verilen bölgelerden hangisinde kalıcı kar sınırının deniz seviyesine daha yakın olduğu söylenebilir?

- 3.

Yukarıdaki yer şekillerinden hangileri kurak iklim bölgelerinde oluşan birikim şekilleri arasında yer alır?

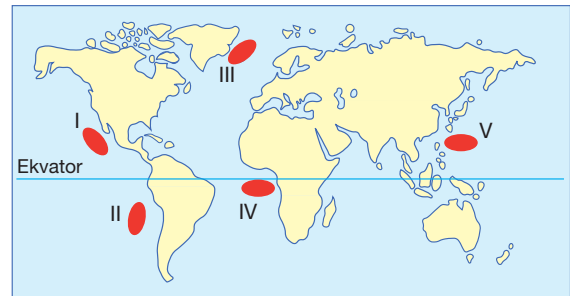
- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

4. Dış kuvvetlerin yeryüzü şekillerinin oluşumuna etkisi bölgenin iklim özellikleri, topografya faktörleri ve kayaç yapısına göre değişir.

Buna göre lapy, obruk ve polye gibi yeryüzü şekillerinin yaygın olduğu bölgelerde aşağıdaki kayaç türlerinden hangisinin geniş yer kapladığı söylenebilir?

- A) Kalker   B) Mermer   C) Bazalt
D) Granit   E) Andezit

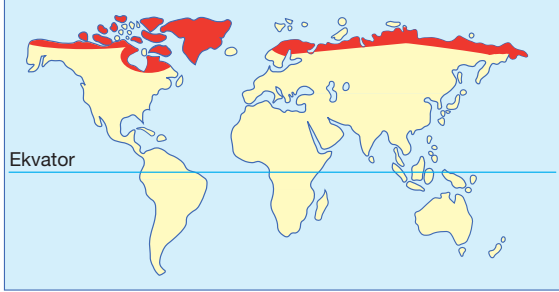
5. Aysbergler; örtü ve vadi buzullarından koparak akıntılarla deniz veya okyanuslarda ilerleyen buz kütleleridir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde aysberglerin görülme olasılığı daha yüksektir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Soğuk iklim bölgelerinde üst üste biriken kar kütlelerinin sıkışması ile oluşan buzullar yer çekimi ve kendi ağırlığının etkisiyle harekete geçer. Bu alanlarda buzul hareketine bağlı olarak aşındırma ve biriktirme şekilleri oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen bölgelerde aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin yaygın olduğu söylenemez?

- A) Sirk gölü
B) Moren tepeleri
C) Mantar kaya
D) Sirk çukuru
E) Drumlin tepeleri

7. – Karstik bölgelerde yer altına sızan suların aşındırma faaliyetlerinin devam ederek zaman içerisinde genişleyerek oluşan boşluklardır.
– Yağışlarla birlikte yüzeysel akışa geçen suların özellikle kalkerler üzerinde oluşturduğu oluk, delik, çukur veya kanal biçimindeki en küçük karstik şekillerdir.
– Galerilerin tavanlarının bir kısmının zamanla çökmesi ile oluşan ve derinlikleri yüzlerce metreyi bulabilen çukurlardır.
– Karstik arazilerde yer altından çıkan suların özellikle yamaçlarda yayılması sonucu eriyik malzemelerin çökerek birikmesi ile oluşur.

Yukarıdaki açıklamalarda aşağıdaki yer şekillerinden hangisi ile ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) Mağara
B) Obruk
C) Traverten
D) Lapyta
E) Polye

8. Kalker tabakaların kalın olduğu ve geniş alanlara yayıldığı bir bölgede araştırma yapan bir araştırmacının;

- I. mantar kaya,
II. dolin,
III. obruk,
IV. tombolo,
V. lagün

gibi yer şekillerinden hangilerine rastlama olasılığı daha fazladır?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

9. Mağara tavanlarından damlayan suların içindeki malzemelerin bir çıkıntı gibi tavanda birikmesiyle sarkıtlar, tabanda birikmesiyle de dikitler oluşur. Sarkıt ve dikitlerin zamanla gelişip birleşmesiyle sütun adı verilen şekiller oluşur.

Buna göre;

- I. sadece dış kuvvetlerin aşındırması ile oluşmaları,
II. yer altı sularının etkisi ile oluşmaları,
III. kalker ve jips kayaların yaygın olduğu bölgelerde oluşmaları

özelliklerinden hangileri sarkıt, dikit ve sütunlar ile ilgili doğru bilgiler arasında yer almaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

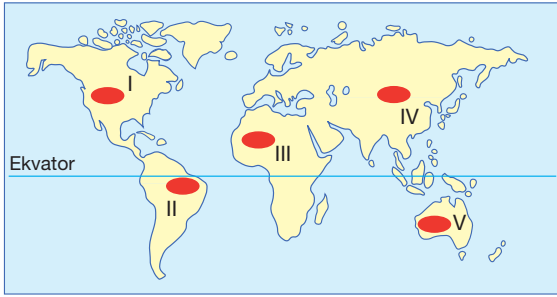
10. I. Yüzey ve yer altı suları
II. Bitki örtüsünün gür olması
III. Kayaçların geçirimsiz olması
IV. Kolay çözülebilen kayaçlar
V. Magmatik derinlik kayaçları

Karstik yer şekillerinin veya karst topografyasının oluşumunda yukarıdaki faktörlerden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

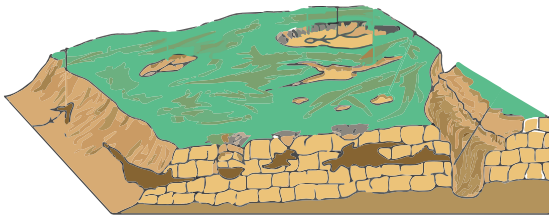
1. Rüzgârlar kurak ve yarı kurak bölgelerde yer şekillerinin oluşumunda etkisi en fazla olan dış kuvvettir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerde yeryüzü şekillerinin oluşumunda rüzgârların etkisi daha azdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. Aşağıdaki blok diyagramda bir bölgede yaygın olan yer şekilleri gösterilmiştir.

Blok diyagramda gösterilen yer şekillerine bakıldığında bu bölgenin;

- I. yağışın mevsimlere dağılışı,
II. ortalama yükselti,
III. yaygın olan kayaç türü,
IV. bölgede etkili olan dış kuvvet

özelliklerinden hangileri hakkında bilgi elde edilebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

3. Karstik bölgelerde yer altına sızan sular, buralarda da aşındırma faaliyetlerine devam eder. Aşındırmanın zamanla ilerlemesiyle mağara adı verilen boşluklar oluşur. Mağaraları birbirine bağlayan boşluklara ise galeri adı verilir.

Buna göre mağara ve galerilerin içinde aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşması beklenir?

- A) Polye   B) Lapy   C) Dolin
D) Sarkıt   E) Uvala

4. Aşağıdaki şekilde, mağara tavanlarından damlayan suların içindeki çözünmüş malzemenin bir çıkıntısı gibi tavanda birikmesiyle sarkıt, tabanda birikmesiyle dikit, sarkıt ve dikitlerin gelişip birleşmesi ile oluşan sütunlar gösterilmiştir.

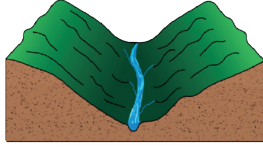
Buna göre şekilde gösterilen yer şekillerine sık rastlanılan bir bölgede;

- I. kalker,
II. mermer,
III. jips,
IV. tüf,
V. bazalt

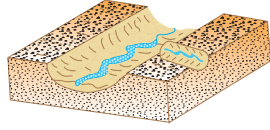
kayaçlarından hangilerinin yaygın olduğu söylenebilir?

- A) I ve III   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

5. Aşağıdaki şekillerde akarsu ve buzulların oluşturduğu vadilerin enine profili gösterilmiştir.

Akarsu Vadisi

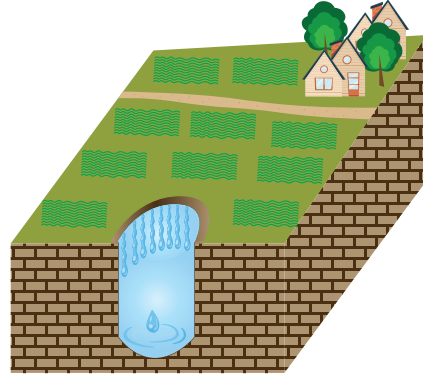

Buzul Vadisi

Bu vadilerin enine profilinin farklı olmasında aşağıdakilerden hangisi diğerlerine göre daha fazla etkilidir?

- A) Bölgenin kayaçlarının farklı olması
B) Buzulların derine ve yanlara doğru aşındırma yapması
C) Akarsu vadilerinin boyunun daha uzun olması
D) Buzul aşındırmasının daha eski bir jeolojik dönemde başlamış olması
E) Akarsuyun taşıdığı su miktarının fazla olması

7. Aşağıdaki şekilde mağara veya galerilerin tavanının çökmesi ile oluşan yer şekli gösterilmiştir.

Bu yer şeklinin oluşmasında aşağıdaki süreçlerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

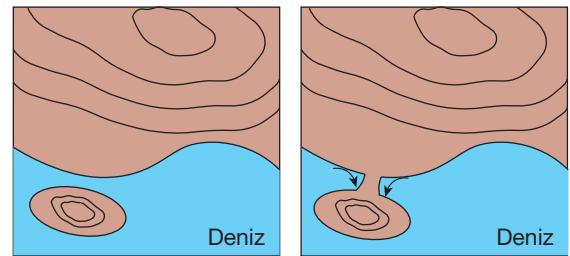
- A) Volkanik patlamalar B) Buzul aşındırması
C) Karstik aşındırma D) Akarsu biriktirmesi
E) Rüzgâr aşındırması

6. Soğuk iklim bölgelerinde kar örtüleri eremediği için üst üste birikir. Bu karlar kalın bir örtü meydana getirir ve kendi ağırlıklarının altında sıkışarak buzullara dönüşür. Oluşan buzul kütleleri, yer çekimi ve kendi ağırlığının etkisiyle hareket ederek yer şekillerini oluşturur.

Buna göre buzullar ve buzulların oluşturduğu yer şekilleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hareket eden buzulların biriktirme faaliyeti sonucunda moren tepeleri oluşur.
B) Buzulların başladığı yükselti Ekvator'dan kutuplara doğru deniz seviyesine iner.
C) Eski akarsu vadilerinde aşındırma yapan buzullar vadiyi U şeklinde buzul vadisine dönüştürür.
D) Buzul aşındırması sonucunda oluşan çukur alanlara sirk adı verilir.
E) Buzulların biriktirdiği morenlerin üst üste yığılması ile hörgüç kaya adı verilen yer şekilleri oluşur.

- 8.

Yukarıda oluşumu gösterilen yer şekli ve özelliği ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Gel-git genliğinin fazla olduğu kıyılarda oluşur.
B) Dalga biriktirmesi ile oluşmuştur.
C) Oluşumu kıyı oklarının adayı karaya bağlaması ile açıklanabilir.
D) Daha önce ada olan alan yarım adaya dönüşmüştür.
E) Derinliği az olan sığ kıyılarda oluşan birikim şekillerine örnektir.

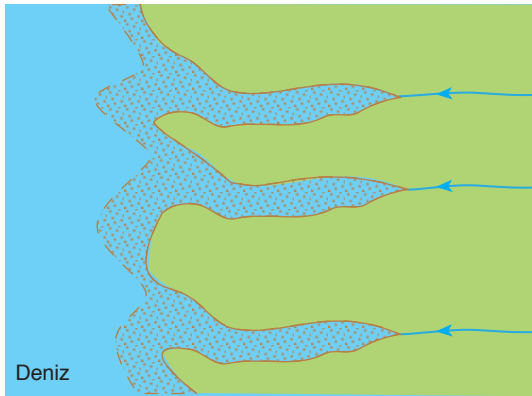
1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. - Platolar üzerindeki derince yarılmış akarsu vadilerinin epirojenik hareketler sonucunda sular altında kalmasıyla oluşur.
- Gel-git genliğinin fazla olduğu okyanus kıyılarında suların çekilmesi ve deniz diplerinin yüzeye çıkmasıyla oluşur.
- Kanyon şeklindeki karstik vadilerin sular altında kalması dar ve derin koyların meydana gelmesiyle oluşur.
- Dağların kıyı çizgisine paralel uzandığı alanlarda deniz seviyesinin yükselmesiyle dağlar arasındaki senkinal ve vadilerin sular altında kalmasıyla oluşur.

Yukarıda oluşum şekli açıklamaları ile kıyı tipleri eşleştirildiğinde aşağıdaki kıyı tiplerinden hangisi dışta kalır?

- A) Dalmaçya tipi kıyılar   B) Kalanklı kıyılar
C) Watt tipi kıyılar   D) Ria tipi kıyılar
E) Skyer tipi kıyılar

2. Aşağıda akarsuların denize döküldüğü alanda oluşan kıyı tipi gösterilmiştir.

Bu kıyı tipinin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Akarsu aşındırmasının belirgin olması
B) Akarsuların taşıdığı yük miktarının fazla olması
C) Gel-git aşındırmasının fazla olması
D) Kıyıda eğimin ve engebenin fazla olması
E) Dalgaların aşındırma ve biriktirme faaliyetlerinin fazla olması

3. Dağların kıyıya paralel uzandığı bölgelerde boyuna kıyı oluşur.

Buna göre boyuna kıyıyla ilgili;

- I. Kıyıda ada ve yarımada oluşumu azdır.
II. Kıyıda falez oluşumu fazladır.
III. Kıyılarda girinti ve çıkıntı fazladır.
IV. Kıta sahanlığı dardır.
V. Deniz etkisi iç kesimlere daha fazla ilerler.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

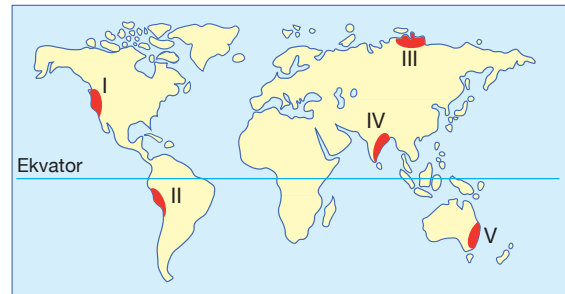
4. Kıyı tipleri ve kıyıların şekillenmesi ile ilgili;

- I. Haliçli kıyıların oluşumunda gel-git genliği etkilidir.
II. Dalmaçya tipi kıyıların karanın epirojenik hareketlerle yükselmesi sonucunda oluşur.
III. Boyuna kıyıların bulunduğu bölgelerde doğal liman oluşumu fazladır.
IV. Karanın epirojenik hareketlerle çökerek eski akarsu vadilerinin deniz altında kalması ile ria tipi kıyıların oluşur.
V. Enine kıyılarda girinti çıkıntı, koy ve körfez oluşumu fazladır.

yargılarından hangisi yanlıştır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

5. Dağların kıyıya paralel uzandığı bölgelerde girinti çıkıntının az olduğu boyuna kıyı oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangilerinde boyuna kıyı tipi görülür?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

6. I. Ria tipi kıyılar
II. Haliçli kıyılar
III. Dalmaçya tipi kıyılar
IV. Watt kıyılar
V. Limanlı kıyılar

Yukarıdaki kıyı tiplerinden hangilerinin oluşmasında epirojenik hareketlerin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

7. Dağların kıyıya paralel uzandığı bölgelerde boyuna kıyılar, dağların kıyıya dik uzandığı bölgelerde enine kıyılar oluşur.

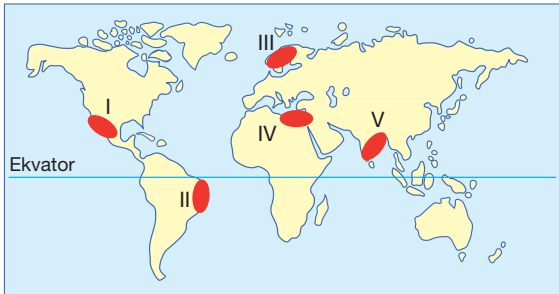
Buna göre boyuna ve enine kıyılar karşılaştırıldığında;

- I. kıyıda girinti çıkıntı,
II. kıyının kuş uçuşu mesafesi ile gerçek uzaklık arasındaki fark,
III. falez oluşumu,
IV. denizel etkinin yayılış alanı

özellikleri yönünden boyuna kıyılarda daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

8. Buzul vadilerin yükselen deniz sularının altında kalması sonucu fiyortlu kıyılar oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde fiyortlu kıyılara rastlanır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Buzul vadilerinin yükselen deniz sularının altında kalması sonucu fiyortlu kıyılar oluşur. Buzulların oluşturduğu yeryüzü şekillerinin sular altında kalmasıyla ise skyer tipi kıyılar meydana gelir.

Buna göre fiyortlu ve skyer tipi kıyıların yaygın olduğu bölgeler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin bir bilgidir?

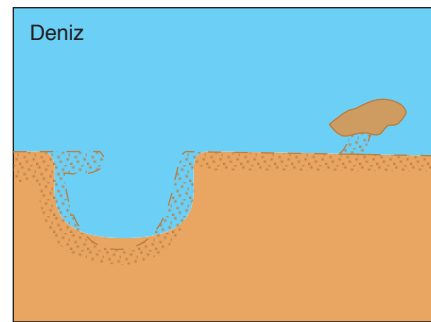
- A) Gel-git genliği azdır.
B) Dağlar kıyıya paraleldir.
C) Akarsuların biriktirme faaliyeti fazladır.
D) Kalıcı kar sınırı deniz seviyesine yakındır.
E) Kıyıda kolay eriyebilen kayalar yaygındır.

10. I. Fiyortlu kıyılar
II. Dalmaçya tipi kıyılar
III. Skyer tipi kıyılar
IV. Ria tipi kıyılar
V. Kalanklı kıyılar

Yukarıdaki kıyı tiplerinden hangilerinin oluşumunda enlem faktörünün etkisi daha fazladır?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

11. Aşağıdaki şekilde bir kıyıda oluşan yer şekilleri gösterilmiştir.

Buna göre kıyı oklarının ilerleyerek adayı karaya bağladığı ve koyun önünü kapattığı kıyılarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Denizin derinliği azdır.
B) Kıta sahanlığı geniştir.
C) Deniz içinde dalga biriktirmesi etkilidir.
D) Kıyıda güçlü akıntılar bulunmaz.
E) Kıyıda buzul aşındırması fazladır.

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Sağanak yağışlar sonucunda oluşan sel suları ve akarsular eğimli yamaçlardan özellikle fiziksel aşındırma veya ayrışma ile ortaya çıkan irili ufaklı materyalleri eteklerde eğimin ani olarak azalması nedeniyle biriktirir. Bu biriktirme sonucunda birikinti konileri, birikinti konilerinin büyümesi ile birikinti yelpazeleri oluşur. Bu birikinti konileri ve yelpazelerinin zamanla birleşmesi ile dağ eteği ovaları ortaya çıkar.

Buna göre aşağıdaki yörelerden hangisinde dağ eteği ovalarına daha az rastlanır?

- A) Konya çevresi   B) Giresun çevresi
C) Muş çevresi   D) Sivas çevresi
E) Bolu çevresi

2. Türkiye'nin önemli akarsularından olan Çoruh Nehri'nin hidroelektrik potansiyeli fazla iken Gediz Nehri'nin hidroelektrik potansiyeli daha düşüktür.

Buna göre Çoruh ve Gediz nehirlerinin hidroelektrik potansiyelinin birbirinden farklı olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Havzadaki buharlaşma koşullarının
B) Akarsuların yatak eğiminin
C) Akarsuların döküldükleri denizin derinliğinin
D) Havzanın yağış rejiminin
E) Akarsu havzalarının genişliğinin

3. Tabakaların aşınmaya karşı dirençlerinin farklı olduğu alanlarda arazi üzerinde eğim kırıklıkları oluşur. Akarsuların üzerinde şelale ve çağlayanların görüldüğü bu alanlarda yüksekte dökülen suların aşındırması ile dev kazanı adı verilen çukurlar oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangilerinde bu tür yer şekillerinin daha az görülmesi beklenir?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

4. Fırat Nehri'nin vadisi boyunca akarsu aşındırma şekillerinin ve çentik vadilerin fazla olmasında, aşağıdakilerden hangisinin payı daha azdır?

- A) Havzasının büyük bir kısmında eğimin fazla olması
B) Akış hızının fazla olması
C) Kısa mesafede yükseltinin değişmesi
D) Taşınan su miktarının fazla olması
E) Akarsuyun boyunun uzun olması

5. Akarsular eğimin fazla olduğu alanlarda derine aşındırma gücü fazla olduğu için çentik vadiler oluşur. Eğimin azaldığı düzlük alanlara ulaşan akarsular, yanlara doğru aşındırma ve birlikte biriktirme yaparak menderes adı verilen bükümler oluşturur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde akarsular üzerinde menderes oluşumunun daha yaygın olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Akarsuların kaynak ve orta kısımlarında özellikle fiziksel aşındırma ile oluşmuş yüklerini denize döküldükleri yerlerde denizin içine doğru biriktirmeleri sonucunda delta ovaları oluşur. Ege kıyılarında delta oluşumu yaygınken Doğu Karadeniz kıyılarında delta oluşumu yaygın değildir.

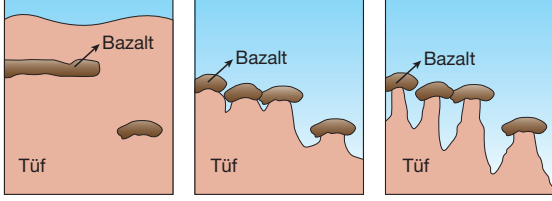
Buna göre Doğu Karadeniz kıyılarında delta oluşumunun yaygın olmamasında;

- I. akarsuların taşıdığı yük miktarının az olması,
II. kıta sahanlığının dar olması,
III. akarsuların aşındırma gücünün az olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

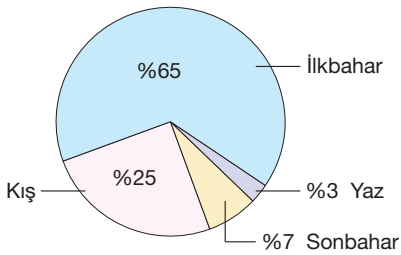
7. Aşağıdaki şekillerde Ürgüp-Göreme çevresindeki peribacalarının oluşum süreci gösterilmiştir.

Buna göre peribacaları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sağanak yağışlarla oluşan sellerin aşındırması etkilidir.
B) Yakın çevrede kırgıbayır oluşumları da görülebilir.
C) Volkanik, farklı dirençli kayaçların aşındırılması ile oluşmuştur.
D) Bu yer şekillerinin oluşumunda bitki örtüsünün cılız olmasının etkisi fazladır.
E) Bu yörede rüzgârların yer şekillerinin oluşumundaki etkisi çok azdır.

8. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de kütle hareketlerinin mevsimlere göre dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre Türkiye'de kütle hareketlerinin en fazla ilkbahar mevsiminde görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış rejiminin düzensiz olması
B) Tarım arazileri dışındaki arazilerde hayvan otlatmanın artması
C) Tarım arazilerinin işlenmeye başlanması
D) Kar erimeleriyle toprağın su ile doygun hale gelmesi
E) Akarsuların debisinin azalması

9. Sağanak yağışlar sonucunda oluşan sel sularının eğimli yamaçlardaki volkanik tüfleri aşındırması ile peribacaları adı verilen kuleye benzer konik yer şekilleri ortaya çıkmıştır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde peribacalarına yaygın olarak rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türkiye'de karst topografyasına ait şekillerin en yaygın olduğu yerler Orta ve Batı Toroslardır. Özellikle Teke Yarımadası, Göller Bölgesi ve Taşeli Platosu'nda çeşitli karstik şekillere ait örnekler yaygındır.

Buna göre Türkiye'de karst topografyasının yaygın olduğu alanların ortak özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Geçirimli tabakalar geniş yer kaplar.
B) Yıllık yağış rejimi düzenlidir.
C) Yerleşmeler ve nüfusun seyrek olduğu alanlardır.
D) Kayaçlar aşındırıcı faktörlere karşı dirençsizdir.
E) Yer altı suları bakımından zengindir.

11. Sağanak yağışlarla oluşan seller yamaçlarda yarıntılar oluşturur. Bu yarıntılardan oluşan topografyaya kırgıbayır (badlans) adı verilir. Ürgüp - Göreme, Çankırı çevresi, Gaziantep ve Şanlıurfa Platoları Türkiye'de kırgıbayır oluşumunun yaygın olduğu alanlardır.

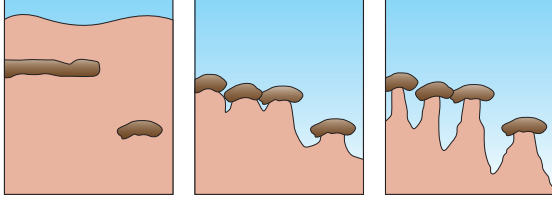
Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de kırgıbayır oluşumunun yaygın olduğu alanların en önemli ortak özelliğidir?

- A) Yarı kurak iklim özelliklerinin etkili olması
B) Yükselti ortalamasının az olması
C) Doğal bitki örtüsünün gür olması
D) Engebe ve eğimin çok az olması
E) Organik tortul kayaçların yaygın olması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki şekilde peribacalarının oluşum süreci gösterilmiştir.

Ürgüp - Göreme (Nevşehir) çevresinde bu yer şekillerinin oluşmasında

- I. volkanik (tüflü) arazi,
- II. bitki örtüsünün cılız olması,
- III. karstik kayalar,
- IV. yüzeysel akışlı sel suları

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

2. Ege Denizi'ne dökülen Bakırçay, Gediz, Küçük ve Büyük Menderes akarsularının ağız kısmına yakın alanlarda menderes oluşumunun yaygın olması aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

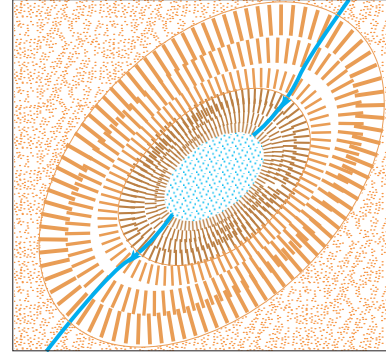
- A) Ulaşılan arazinin eğiminin azalması
- B) Akarsuların açık havzaya sahip olması
- C) Havzada fay hatlarının yaygın olması
- D) Akarsuların taşıdığı alüvyon miktarının fazla olması
- E) Bu akarsuları rejiminin düzensiz olması

3. Akarsular tarafından derince yarılmış çevresine göre yüksekte olan düzlüklere plato adı verilir.

Buna göre İç Anadolu'da engebe az olmasına karşın akarsuların derine gömülerek platolar oluşturmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Rüzgâr aşındırmasının şiddetli olması
- B) Volkanik oluşumlu arazilerin geniş yer kaplaması
- C) Etrafının dağlarla çevrili olması
- D) Düzlüklerin epirojenezle yükselmiş olması
- E) Doğal bitki örtüsünün cılız olması

4. Aşağıdaki şekilde Muradiye Şelalesi'nde oluşan dev kazanının kuş bakışı görünüşü gösterilmiştir.

Bu yer şeklinin oluşumunda etkisi en fazla olan faktör akarsuyun aşağıdaki özelliklerinden hangisidir?

- A) Yatak eğimi   B) Taşınan su miktarı
C) Yük miktarı   D) Akarsuyun uzunluğu
E) Havzasının jeolojik yapısı

5. Aşağıdaki haritada Ege Denizine dökülen akarsular ve bu akarsuların oluşturduğu deltalar gösterilmiştir.

Bu akarsuların denize döküldükleri alanda delta ovaları oluşturmasında;

- I. akarsuların graben içinde akması,
- II. akarsuların bol miktarda alüvyon taşınması,
- III. kıta sahanlığının geniş olması,
- IV. dağların doğu-batı yönünde uzanması

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

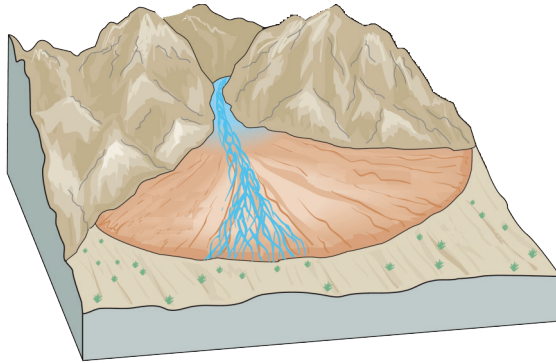
6. Kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde bitki örtüsünün de seyrek olması sonucu sağanak yağışlarla oluşan yüzeysel akışlı sular veya seller yamaçlarda kırgıbayır (badlans) adı verilen aşırı parçalanmış ve yarılmış to-pografyayı meydana getirir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde kırgıbayır topografyasına daha fazla rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

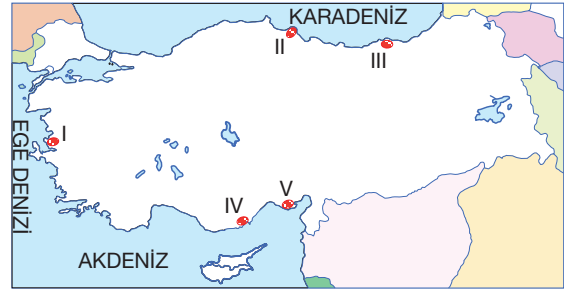
7. Aşağıdaki şekilde Erciyes Dağı'nın eteklerinde oluşan bir yer şekli gösterilmiştir.

Bu yer şeklinin oluşmasında öncelikle aşağıdaki-lerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Erciyes Dağı'nın yükseltisinin fazla olması
B) Akarsuyun volkanik arazide akması
C) Akarsuyun kar erimeleri ile beslenmesi
D) Erciyes'in yamaçlarında bitki örtüsünün farklılaş-ması
E) Akarsuyun yatak eğiminin azalması

8. Akarsuların eğimli alanlar ve kaynak kısımlarından koparak taşıdığı çeşitli boyuttaki malzemeleri dö-küldükleri göl veya denizin içine doğru biriktirmesi ile deltalar oluşur. Bir kıyıda deltaların oluşabilmesi için denizin sığ olması, akarsuyun bol miktarda alüv-yon taşınması, kıta sahanlığının geniş olması ile kıyıda güçlü akıntıların ve gel-gitin olmaması gerekir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde denize dökülen akar-suyun delta oluşturması beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Damla coğrafya ödevinde yer alan etkinliği aşağıdaki gibi çözmüştür.

"Aşağıda oluşum şekli ve bulunduğu yerlerin dağılışı ve-rilen yer şekillerinin isimlerini belirtiniz."

Oluşum Şekli	Bulunduğu Yer	Yer Şekli
I Dağlık alanlardan gelen akarsuların eğimin azaldığı yerlerde yapmış olduğu biriktirmelerdir.	Doğu Anadolu	Dağ içi Ovası
II Akarsuların eğimin azaldığı yerlerde kendi yatağının içinde biriktirme yapması ile oluşur.	Batı Anadolu	Irmak adası
III Volkanik tüflerin yaygın olduğu eğimli yamaçların sel suları ile aşındırılarak kale şeklini kazanması ile oluşur.	Ürgüp - Göreme	Peneplen
IV Dağ sıralarını enine kesen akarsuların dağları yarması ile oluşur.	Orta Karadeniz	Boğaz vadisi

Buna göre Damla, oluşum şekli ve bulunduğu yer-lerin verildiği yer şekillerinden hangilerini yanlış olarak belirtmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Akarsuların havzasındaki dağlık alanları aşındırması ile havzasını taban seviyesine yakın bir noktaya indirilmesi sonucunda peneplen adı verilen hafif dalgalı düzlükler oluşur.

Türkiye'de peneplen arazilerin bulunmamasında;

- I. iklimin çeşitli olması,
- II. orta kuşakta yer alması,
- III. epirojenik olarak yükselmesi

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

Yukarıdaki haritada gösterilen bölgede akarsuların aşağıdaki yer şekillerinden hangisini oluşturması beklenmez?

- A) Delta   B) Taban seviyesi ovası
C) Irmak adası   D) Dev kazanı
E) Menderesler

3. Türkiye'de buzul etkisi ile oluşan kıyı tiplerine rastlanmaz.

Türkiye'nin bu özelliği aşağıdaki faktörlerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Dağların kuzeyde ve güneyde kıyıya paralel uzanması
- B) Ekvator'a kutuplara göre daha yakın olması
- C) Ortalama yükseltinin batıdan doğuya doğru artması
- D) Türkiye'nin, üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada olması
- E) Batı Anadolu ve kıyı bölgelerinde kar yağışının az olması

4. Aşağıdaki haritada beş yöre gösterilmiştir.

Haritada gösterilen numaralı yöreler ile bu yörede oluşan akarsu aşınım veya birikim şekli eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I - Delta   B) II - Menderes
C) III - Plato   D) IV - Dağ içi ovası
E) V - Taban seviyesi ovası

5. Kaçkar Dağları, Cilo Dağı ve Toros Dağları üzerinde küçük sirk gölleri bulunur.

Buna göre Türkiye'de sirk göllerinin bulunması aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) I. Jeolojik Zaman'da oluşmuş arazilerin bulunduğu
- B) II. İç kesimlerde yıllık yağış miktarının az olduğuna
- C) III. İklim çeşitliliğinin belirgin olduğuna
- D) IV. Kıyı uzunluğunun fazla olduğuna
- E) V. Yüksek alanlarda buzulların bulunduğu

6. Bir bölgede karstik aşınım ve birikim şekillerinin yaygın olması bu bölge ile ilgili;

- I. yer şekillerini engebeli olduğu,
- II. çözülebilen kayaların yaygın olduğu,
- III. volkanik arazilerin geniş yer kapladığı,
- IV. yer altı suları bakımından zengin olduğu

özelliklerinden hangilerini kanıtlar?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki beş dağlık alan gösterilmiştir.

Türkiye'nin iklim özellikleri yer şekli özellikleri (yükselti) gibi faktörlerin etkisi göz önünde bulundurulduğunda haritada gösterilen dağlık alanlardan hangisinde buzul aşınım şekillerinin görülmesi beklenmez?

- A) Uludağ
B) Karacadağ
C) Cilo dağı
D) Ağrı Dağı
E) Kaçkar Dağları

8. Kayaçların yer altı ve yer üstü suları tarafından ayrıştırılmasına kimyasal çözüme adı verilir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen alanda kimyasal ayrışmanın fazla olmasında;

- I. doğal bitki örtüsü,
II. kayaç yapısı,
III. dağların oluşum dönemi,
IV. yağış miktarı,
V. sıcaklık ortalaması

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha azdır?

- A) I ve III
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

9. Aşağıdaki haritada Türkiye'de rüzgârların yeryüzü şekillerini biçimlendirmede etkili olduğu alanların dağılışı gösterilmiştir.

Haritada gösterilen alanların;

- I. yıllık yağış miktarının az olması,
II. kayaçların fiziksel (mekanik) ayrışmasının şiddetli olması,
III. toprak yıkanmasının fazla olması,
IV. yaz mevsiminin serin ve yağışlı geçmesi

özelliklerinden hangilerinin ortak olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Bugünkü iklim şartlarına bağlı olarak kalıcı kar sınırı, ülkemizde 3000 metrenin üzerinde yer almaktadır. Bu nedenle buzullara ve buzulların oluşturduğu şekillere Ağrı, Erciyes, Kaçkar, Toros, Buzul gibi dağların yüksek kesimlerinde rastlanır.

Buna göre Türkiye kutuplara yakın olmasa da yukarıda verilen alanlarda buzulların oluşturduğu yer şekillerine rastlanması aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Karasal iklimin yayılış alanının geniş olması
B) Kış aylarında kar yağışının fazla olması
C) Yükselti ortalamasının fazla olması
D) Volkanik dağların yaygın olması
E) Kış aylarında sıcaklık ortalamasının düşük olması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Türkiye'de buzul vadilerinin ve buzul aşındırması ile şekillenmiş arazilerin deniz altında kalması ile oluşan kıyı tiplerine rastlanmaz.

Türkiye'nin bu özelliğine neden olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyılarında gel-git genliğinin az olması
B) Yükselti ortalamasının fazla olması
C) Türkiye'nin şekillenmesinde orojenik hareketlerin etkisinin fazla olması
D) Buzulların bulunduğu yükseltinin fazla olması
E) Dağların kıyıya paralel uzanması

2.

Yukarıdaki harita gösterilen taralı alanın kayaç özellikleri düşünüldüğünde aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin görülme olasılığı daha azdır?

- A) Düden
B) Obruk
C) Polye
D) Sarkıt ve dikitler
E) Moren depoları

3. Dağların kıyıya yakın yükselmeye başladığı ve kıyı çizgisine paralel olarak uzandığı yerlerde falezli kıyı tipi yaygındır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı alanlardan hangisinde falezli kıyı tipi yaygın değildir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

4.

Yukarıdaki Marmara Denizi ve çevresi haritası üzerinde gösterilen taralı alanlardaki kıyı tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ria
B) Boyuna
C) Dalmaçya
D) Fiyort
E) Enine

5. Sığ kıyılarda kıyıya yakın bir adanın dalgaların biriktirdiği malzemelerle karaya bağlanması ile oluşan yarımadalara "tombolo" denir.

Buna göre aşağıdaki yarımadalardan hangisi tombolo oluşumuna örnektir?

- A) Gelibolu
B) Kocaeli
C) Kapıdağı
D) Biga
E) Teke

6. Aşağıdaki haritada Türkiye'de karstik aşınım ve birikim şekillerinin en yaygın olduğu alan gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi haritada gösterilen bölgenin özelliklerinden biri değildir?

- A) Sık sık kütle hareketleri yaşanır.
B) Yüzeyde dolin, lapy ve uvala gibi erime çukurları bulunur.
C) Yüzey suları bakımından fakir alanlardan biridir.
D) Mağara ve galeri oluşumu yaygındır.
E) Geçirimli tabakalar ve topraklar yaygındır.

7. Falezler; dalgaların dik kıyılarda karanın alt kısmını aşındırması ile altı boşalan karanın çökerek uçurumların meydana gelmesi sonucunda oluşur.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen kıyılarda falez oluşumunun yaygın olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Dağların kıyıya yakın ve paralel olması
B) Denizi tuzluluk oranının az olması
C) Doğal bitki örtüsünün gür olması
D) Deniz akıntılarının etkili olmaması
E) Kayaçların dirençli olması

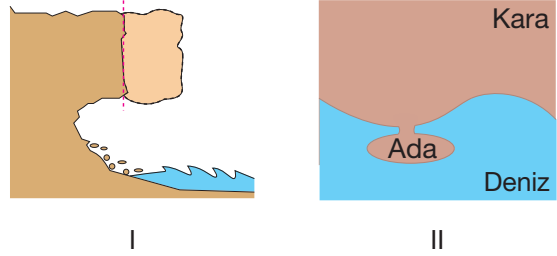
8. Kolay eriyebilen kayaçların kalın bir tabaka oluşturduğu bölgelerde dolin ve uvalaların genişleyip birleşmesiyle oluşan geniş erime çukurlarına polye adı verilir. Türkiye'de gölova da denilen polyeler tarımın yapılabildiği geniş erime çukurluklarıdır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen ovalardan hangisinin polye olduğu söylenebilir?

- A) Düzce B) Acıpayam C) Menemen
D) Pasinler E) Ceylanpınar

9. Aşağıda iki kıyıda oluşmuş yer şekilleri gösterilmiştir.

Bu yer şekillerinin oluştuğu kıyıların aşağıdakilerden hangisi yönünden farklı olduğu söylenebilir?

- A) İklim B) Jeolojik yapı
C) Bitki örtüsü D) Ekvotara göre konum
E) Kıta sahanlığı

10. Mağara, lapy, dolin, polye ve obruk gibi yer şekillerinin Batı Toroslar'da yaygın olması bu alanın aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Yıllık yağış rejiminin düzensiz olması
B) Kış ılıklığının belirgin olması
C) Kayaç yapısının kalker gibi çözülebilen kayaçlardan oluşması
D) Yıllık güneşlenme oranının yüksek olması
E) Torosların deniz etkisinin iç kesimlere ilerlemesini engellemesi

11. Türkiye'nin;

- I. fiyord tipi kıyıların görülmemesi,
II. kıyılarında haliçlerin oluşmaması,
III. İstanbul ve Çanakkale boğazlarının ria tipi kıyılara örnek oluşturması,
IV. skyer tipi kıyıların görülmemesi,
V. Karadeniz kıyılarında falez oluşumunun Ege kıyılarına göre daha yaygın olması

özelliklerinden hangileri orta kuşakta yer alması ile açıklanabilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Türkiye'de Ege kıyılarında enine kıyılar, Akdeniz ve Karadeniz kıyılarında boyuna kıyılar görülür.

Buna göre Türkiye kıyılarında farklı kıyı tiplerinin görülmesi bu kıyıların;

- I. yıllık sıcaklık ortalaması,
- II. denizelliğin etki alanı,
- III. kıyıdaki koy ve körfez sayısı,
- IV. kıyıdaki bitki örtüsünün çeşitliliği

özelliklerinden hangileri bakımından farklılık göstermesine neden olur?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. I. Watt tipi kıyılar
II. Fiyortlu kıyılar
III. Skyer tipi kıyılar
IV. Haliçli kıyılar

Yukarıdaki kıyı tiplerinden hangilerinin Türkiye kıyılarında görülmemesi Türkiye'nin okyanusa kıyası olmaması ile açıklanabilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

3. Dalga biriktirmesi ile oluşan kıyı oklarının gelişerek karaya yakın bir adayı karaya bağlamasıyla bu ada bir yarımada haline dönüşür. Bu yer şekli oluşumuna tombolo veya bağlı ada adı verilir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen yarımadalardan hangisi tombolodur?

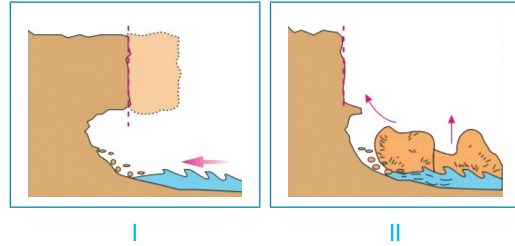
- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4. Uludağ, Giresun Dağları, Kaçkar Dağları, Yalnızçam Dağları, Bey Dağları, Bolkar Dağları, Aladağlar, Erciyes Dağı, Mercan Dağları, Bingöl Dağları, Süphan Dağı, Ağrı Dağı ve Buzul Dağları Türkiye'de buzul aşındırma ve birikim şekillerinin görüldüğü en önemli alanlardır.

Bu dağlık alanlarda buzulların etkisi ile oluşan yer şekillerinin görülmesinde etkili olan en önemli faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalıcı kar sınırının üzerinde kalan kısımlarının bulunması
B) Doğu-batı yönünde uzanması
C) Yakın bir jeolojik zamanda şekillenmiş olması
D) Dağlık alanları oluşturan tabakaların kolay aşınabilir olması
E) Doğal bitki örtüsünün cılız olması

5. Aşağıda bir kıyı şeklinin oluşum süreci verilmiştir.

Bu yer şeklinin oluşumu ve dağılışı ile ilgili aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

- A) **İpek:** Sıradağların kıyıya paralel uzandığı alanlarda yaygındır.
B) **Duygu:** Bu yer şekillerinin oluştuğu alanlarda kıta sahanlığı dardır.
C) **İsmail:** Ege kıyıları gibi eğimin az olduğu kıyılarda bu yer şekillerinin oluşumu azdır.
D) **Metin:** Bu yer şekilleri kıyıdaki volkanik ve karstik arazilerde oluşabilir
E) **Arzu:** Bu yer şekilleri eğimli alanlarda dalga aşındırması ile oluşmuştur.

6. Eğimin fazla olduğu dik kıyılarda karanın alt kısmının dalgalar tarafından aşındırılarak altı aşınan kısmın çökmesiyle oluşan uçurumlu kıyılara falez veya yalıyar adı verilir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı kıyılardan hangilerinde falezlerin yaygın olması beklenmez?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. Karstik aşınım ve birikim şekilleri jips ve kaya tuzu kayaları üzerinde daha hızlı erime meydana geldiği için belirgin değildir. Kalker tabakaların kalın örtü oluşturduğu alanlarda karstik şekiller daha kalıcı ve belirgindir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde karstik aşınım ve birikim şekillerinin daha yaygın olduğu söylenbilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. Türkiye'de karst topografyasına ait yer şekillerinin en yaygın olduğu alanlar; Batı Toroslar, Orta Toroslar, Teke Yarımadası ve Taşeli Platosu çevresidir.

Bu alanlarda karstik yer şekillerinin yaygın olmasında;

- I. mağara ve galerilerin yaygın olması,
II. kimyasal tortul kayaların yaygın olması,
III. dağların kıyıya paralel uzanması,
IV. erimeyi hızlandıracak iklim özelliklerinin görülmesi

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenmez?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

9. Türkiye'de birikinti konisi, çentik vadi, menderes gibi akarsuların etkisiyle oluşan yer şekilleri yaygındır. Ancak hörgüç kaya, moren setleri gibi buzulların etkisi ile oluşan yer şekilleri yaygın değildir.

Buna göre Türkiye'de buzulların etkisi ile oluşan yer şekillerinin az olmasında etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuzey-güney uzanışının doğu-batı uzanışından fazla olması
B) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
C) Engibeli ve dağlık bir araziye sahip olması
D) İklim çeşitliliğinin belirgin olması
E) Ekvator'a kutuplara göre daha yakın olması

10. Batı Anadolu'daki dağların arasındaki grabenlerde akan akarsuların vadisinde ırmak adaları ve mendereslerin yaygın olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Akarsuların dağlardan gelen kaynaklarla beslenmesiyle
B) Grabenlerde akarsuların yatak eğiminin az olmasıyla
C) Akarsuların taşıdığı su miktarının kış aylarında artmasıyla
D) Kıyıda biriktirmeyi engelleyecek faktörlerin etkisiz olmasıyla
E) Akarsuların havzasının açık olmasıyla

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıda Kapıdağı Yarımadası ve yakın çevresi verilmiştir.

Buna göre Kapıdağı Yarımadası tombolosunun oluşmasında etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dalga biriktirmesi   B) Dalga aşındırması
C) Akarsu biriktirmesi   D) Karstik aşındırma
E) Rüzgar aşındırması
2. Bitkilerin yetişme alanının genişliğini belirleyen temel faktör sıcaklık ve nem gibi iklim özellikleridir. Türkiye'de kısa mesafelerde sıcaklık değerleri değiştiği için iklim tipleri değişir.

Buna göre ortalama yükseltisi 500 metreye kadar olan yerlerde yetişme şartları bulan bir bitkinin aşağıdaki ovalardan hangisinde yetişmesi beklenmez?

- A) Bafra Ovası   B) Çukurova
C) Menemen Ovası   D) Karacabey Ovası (Bursa)
E) Malazgirt Ovası

3. Duygu coğrafya ödevinde yer alan etkinliği aşağıdaki gibi çözmüştür.

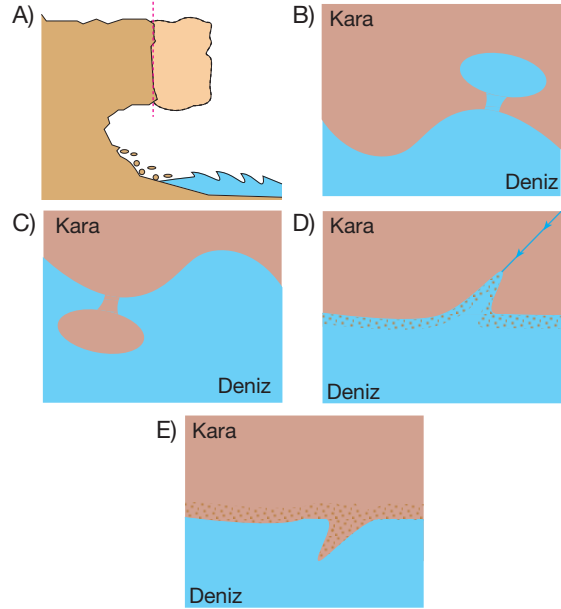
"Aşağıdaki yer şekillerini dalga biriktirmesi ve dalga aşındırmasına göre sınıflandırınız."

Yer şekli	Dalga Biriktirmesi	Dalga Aşındırması
I Kapıdağı Yarımadası	✓	
II Antalya falezleri		✓
III Çukurova lagünleri		✓
IV Patara Kumsalı	✓	
V Kuşadası Sahili	✓	

Buna göre Duygu, yer şekillerinden hangisinin oluşumunun sınıflandırmasını yanlış yapmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

4. Aşağıda verilen yer şekillerinden hangisine Türkiye kıyılarında rastlanmaz?

5. Aşağıda deniz sularının kıyıya paralel uzanan dağlar arasındaki vadiler veya çukurluklara dolmasıyla kıyı çizgisine paralel uzanışlı adalardan oluşan Dalmaçya kıyıları gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki alanlardan hangisi Dalmaçya tipi kıyılara örnek verilebilir?

- A) İstanbul Boğazı   B) Batı Akdeniz
C) Ege Kıyıları   D) Doğu Karadeniz
E) Orta Karadeniz

6. Ege kıyılarında kuş uçuşu mesafe ile kıyının gerçek uzunluğu arasındaki farkın Karadeniz ve Akdeniz kıyılarına göre daha fazla olmasında;
- kıyının kuzey-güney, dağların doğu-batı yönünde uzanması,
  - yer şekillerinin temelini kırık dağlar ve çöküntü ovalarının oluşturması,
  - dağların kıyı çizgisine dik uzanması,
  - akarsuların menderesler oluşturarak akması,
  - tuzluluk oranının güneyden kuzeye doğru azalması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. Ay ve Güneş'in çekim kuvvetine bağlı olarak deniz sularının gün içinde yükselip alçalmasına gel-git, gel-git ile suların yükseldiği ve çekildiği nokta arasındaki seviye farkına gel-git genliği adı verilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye kıyılarında gel-git genliğinin az olduğunu kanıtlamak için kullanılabilir?

- A) Farklı kıyı tiplerinin görülmesi
B) Dağların doğu-batı yönünde uzanması
C) Falez oluşumunun yaygın olması
D) Batı Anadolu'da kıta sahanlığının geniş olması
E) Kıyılarında haliç oluşumunun görülmemesi

8. Dağların kıyı çizgisine dik uzandığı bölgelerde enine kıyılar oluşur. Batı Anadolu'nun Ege Denizi kıyıları enine kıyı tipine örnek verilebilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Ege kıyılarının özelliklerinden biri değildir?

- A) Kıyıda girinti ve çıkıntı fazladır.
B) Koy, körfez ve doğal liman oluşumu yaygındır.
C) Kıyıda falez adı verilen dik kıyılar yaygındır.
D) Akarsuların deniz içinde biriktirme faaliyeti daha kolaydır.
E) Denizel etkiler karanın iç kesimlerine daha fazla ilerleyebilir.

9. Dalgaların biriktirmesi ile oluşan kıyı oku, kıyı seti, tombolo, koy seti ve lagün gibi yer şekilleri Marmara Denizi kıyılarında yaygın olarak oluşmuştur.

Buna göre Marmara Denizi kıyılarında dalga birikim şekillerinin yaygın olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Kıta sahanlığının geniş olması
B) Kıyı uzunluğunun az olması
C) Sıradağların kıyıya paralel uzanması
D) Denize dökülen akarsu sayısının az olması
E) Marmara Denizi'nde dalgalı gün sayısının az olması

10. I. Dağların kıyı çizgisine uzanış doğrultusu
II. Gel-git ve akıntılarının etkisi
III. Buzul aşındırması
IV. Orojenik ve epirojenik hareketler
V. Dalga aşındırması ve biriktirmesi

Türkiye'de farklı kıyı tiplerinin ve kıyı şekillerinin oluşmasında yukarıdaki faktörlerden hangilerinin etkisinden söz edilemez?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

11. Mutlak konum özelliklerinden dolayı Türkiye'de buzulların etkili olduğu alanlar oldukça sınırlıdır. Türkiye'nin iklim şartlarına bağlı olarak kalıcı kar sınırı 3000 metrenin üzerinde yer alır. Bu nedenle Türkiye'de buzulların etkisiyle oluşan yer şekilleri sınırlıdır.

Buna göre Türkiye'de buzulların etkisiyle oluşan aşağıdaki yer şekillerinden hangisi diğerlerine göre daha yaygındır?

- A) Fiyortlu kıyılar   B) Skyer tipi kıyılar
C) Sander düzlükleri   D) Sirk çukuru
E) Drumlin tepeleri

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Türkiye'de dağlık alanların ve yüksek platoların geniş yer kaplaması aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Akarsuların akış hızının fazla olması
- B) Kara ve demir yolu yapım maliyetinin yüksek olması
- C) Kısa mesafelerde iklim özelliklerinin değişmesi
- D) Tarıma ayrılan alanların oranının az olması
- E) Maden çeşitliliğinin az olması

2. Aşağıdaki haritada İç Anadolu çevresindeki dağlık alanlar gösterilmiştir.

Buna göre İç Anadolu'nun dağlarla çevrili olmasının aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkisi daha azdır?

- A) Bazı akarsuların havzasının kapalı olması
- B) Doğal bitki örtüsünün cılız olması
- C) Karasallık etkisinin belirgin olması
- D) Yer yer volkanik arazilerin bulunması
- E) Yıllık yağış miktarının az olması

3. I. Kuzey Anadolu Dağları ve Toroslar Alp-Himalaya kıvrım sisteminin bir parçasıdır.
II. Türkiye'deki horst ve grabenler I. Jeolojik Zaman arazilerinde oluşmuştur.
III. Sıradağlar doğu-batı yönünde uzandığı için kıyı bölgelerimizdeki dağların tamamı kıyı çizgisine paralel uzanır.
IV. İç Anadolu ve Doğu Anadolu'daki volkanik dağlar bir hat boyunca oluşmuştur.

Türkiye'nin dağları ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

4. Türkiye, III. Jeolojik Zaman'da Alp Orojenezi ile oluşmuş engebeli ve dağlık bir ülkedir. Orojenez sonucunda oluşmuş kıvrım dağları ve kırık dağların yükseltisi fazladır. Yine birçok bölgemizde bu jeolojik dönemde oluşmuş volkanik dağlara rastlanır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin yukarıdaki parçada anlatılan özellikleri ile açıklanamaz?

- A) Kara ve demir yolu yapım giderlerinin fazla olması
- B) Gerçek alan ile haritadan hesaplanan alanı arasındaki farkın fazla olması
- C) Akarsuların akış hızı ve enerji potansiyelinin yüksek olması
- D) İklim özelliklerinin kısa mesafelerde değişmesi
- E) Büyük bir bölümünde yağış rejiminin düzensiz olması

5. I. Ulaşım faaliyetlerinin maliyetinin artması
II. Tarım alanlarının oranının azalması
III. Akarsuların rejiminin düzensiz olması
IV. En fazla yağışın ilkbahar aylarında düşmesi

Türkiye'de batıdan doğuya doğru yükselti ortalamasının artması ve sıradağların birbirine doğru yaklaşması yukarıdakilerden hangileri üzerinde daha fazla etkili olur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6. Doğu Anadolu'da yer şekillerinin engebeli ve ortalama yükseltinin fazla olmasının;

- I. iklim özellikleri,
- II. yer altı kaynakları,
- III. ulaşım olanakları,
- IV. tarım alanlarının oranı,
- V. kış turizmi potansiyeli

unsurlarından hangileri üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğu söylenemez?

- A) I ve III
- B) II ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

7. Kuzey Anadolu Dağları Batı ve Doğu Karadeniz'de kıyıdağlıtan yükselmeye başlar ve bazı yerlerde iki sıra halinde doğu-batı yönünde uzanır. Bu nedenle Doğu ve Batı Karadeniz engebeli ve yüksek alanlar arasında yer alır.

Buna göre Kuzey Anadolu Dağları'nın özellikle Doğu Karadeniz'deki uzanışı ve engebe durumunun etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Tarıma ayrılan alanların oranının düşük olması
B) Doğu Karadeniz'de düzlük alanların az olması
C) Kütle hareketlerinin fazla olması
D) Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın geçitlerle sağlanması
E) Yağışın mevsimlere dağılışının düzenli olması

8. Ege kıyılarının Karadeniz ve Akdeniz kıyılarına göre daha girintili ve çıkıntılı olması

- I. dağların kıyı çizgisine dik uzanması,
II. dökülen akarsuların taşıdığı alüvyon miktarının fazla olması,
III. falez oluşumunu az olması

özelliklerinden hangileri ile açıklanabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

9. Türkiye'de dağlar genelde doğu-batı doğrultusunda uzanmaktadır. Ancak kıyıya göre konumları bölgelerimize göre farklılık gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki dağların yukarıdaki özellikleri sonucunda ortaya çıkan durumlardan biri değildir?

- A) Karadeniz kıyılarında kıyı ile iç kesimler arasında iklim farklılığının belirgin olması
B) Akdeniz kıyılarında en fazla yağışın kış aylarında düşmesi
C) Batı Anadolu'da Ege limanları ile iç kesimler arasında kara ve demir yolu ulaşımının kolay olması
D) Denizden gelen nemli havanın yükselmesiyle oluşan yağışların kuzey ve güney kıyılarımızda daha fazla görülmesi
E) Ege kıyılarında enine, Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında boyuna kıyıların oluşması

10. Batı Anadolu'da dağlar kıyı çizgisine dik uzanırken Doğu Karadeniz kıyılarında dağlar kıyıdağlıtan itibaren yükselmekte ve kıyı çizgisine paralel uzanmaktadır.

Buna göre dağların uzanışının Batı Anadolu'da ve Doğu Karadeniz'de farklı olması bu alanlarda;

- I. yıllık yağış miktarı,
II. kıyıdağlıtan girinti ve çıkıntının durumu,
III. güneşlenme süresi,
IV. güneş ışınlarının yere düşme açısı

özelliklerinden hangilerinin farklı olmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

- 11.

Yukarıdaki haritada gösterilen K - L noktaları arasında iklim özelliklerinin farklı olmasına karşın M - N noktaları arasındaki iklimlerin benzer olması Batı Anadolu'nun aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kış ılıklığının belirgin olması
B) Dağların kıyıya dik uzanması
C) Fay hatlarının yaygın olması
D) Sıcak su kaynaklarının yaygın olması
E) Yıllık yağış miktarının daha az olması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Türkiye'de dağlar genel olarak doğu-batı yönünde uzanır. Dağların bu uzanış doğrultusu nedeniyle dağlar Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında kıyı çizgisine paralel Ege kıyılarında ise kıyı çizgisine dik uzanır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Batı Anadolu dağlarının Ege kıyılarına dik uzanmasının sonuçları arasında yer almaz?

- A) Limanlar ile iç kesimler arasındaki ulaşımın kolay olması
B) Denizel iklim özelliklerinin daha geniş bir alana yayılabilmesi
C) Kıyı ovalarında kış ılıklığının belirgin olarak yaşanması
D) Ege kıyılarında girinti ve çıkıntının fazla olması
E) Ege kıyılarında koy ve körfezlerin fazla olması

2. Özellikle Toroslar ve Kuzeydoğu Anadolu Dağları olmak üzere Türkiye'de dağlar genel olarak doğu-batı yönünde uzanmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi üzerinde Türkiye dağlarının uzanış doğrultusunun etkisinden söz edilemez?

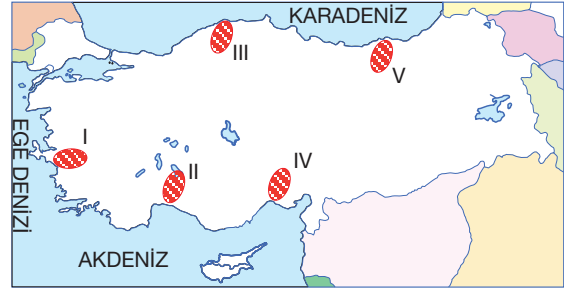
- A) Türkiye'de buzulların yer şekillerinin oluşumunda etkisinin az olması
B) Yağış miktarı az olan karasal iklim bölgelerinin geniş olması
C) Karadeniz kıyılarında kuzey-güney yönündeki ulaşımın zor olması
D) Akdeniz kıyıları ile iç kesimler arasında bitki örtüsünün farklı olması
E) Kuzey ve güney kıyılarımızda yağış miktarının iç kesimlere göre daha fazla olması

3. Akarsular tarafından derince yarılmamış olan çevresine göre daha alçakta olan düzlüklere ova adı verilir.

Buna göre Türkiye'deki ovalar ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlış olur?

- A) Ulaşım faaliyetleri çevresine göre daha kolaydır.
B) Tarım ve sulama faaliyetlerine uygun alanlar geniştir.
C) Ova yüzeyindeki topraklar mineral yönünden zengindir.
D) Oluşumlarında buzul biriktirmesinin etkisi fazladır.
E) Kıyı ovalarının oluşumunda akarsu biriktirmesinin etkisi daha fazladır.

4. Yüksek dağlık alanlarla karşılaşarak yükselen hava kütleleri yükseldikçe soğuduğu için yağış oluşumunu hızlandırır. Bu dağların diğer yamacında hava kütleleri alçalarak yağış oluşumundan uzaklaşır. Bu durum nedeniyle dağların yamaçları arasında iklimsel farklılıklar belirgindir. Sıradağların yamaçları arasındaki iklim özelliklerinin farklılığı dağların kıyıya paralel uzandığı bölgelerde daha belirgindir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde dağların kuzey ve güney yamaçları arasındaki iklim farklılığının daha az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Akarsular tarafından derince parçalanmamış çevresine göre alçakta kalan geniş düzlüklere ova adı verilir. Türkiye'de ovaların oluşumunda akarsu biriktirmesi, karstik aşındırma ve tektonik hareketler gibi faktörler etkilidir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen ovalardan hangisinin oluşumunda diğerlerinden farklı bir faktör etkili olmuştur?

- A) Düzce B) Muğla C) Develi
D) Bulanık E) Erzurum

6. Bir yerin tamamen düz kabul edilerek hesaplanan yüz ölçümüne izdüşüm olan, tüm engebeler, çukurluklar ve yükseltilerin hesaplamaya dahil edildiği yüz ölçümüne gerçek alan adı verilir. Yer şekillerinin engebeli ve dağlık olduğu yerlerde gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark daha fazladır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Akarsular dağlık ve engebeli bölgelerden geçerken yataklarının bazı bölümlerinde eğimin azalmasıyla taşıma gücü azalır. Özellikle dağlarla çevrili çukur alanlarda taşıma gücü azalan akarsuların biriktirme faaliyeti ile dağ içi ovaları oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen ovalardan hangisinin dağ içi ovaları olduğu söylenebilir?

- A) Bafra Ovası
B) Büyük Menderes Ovası
C) Konya Ovası
D) Iğdır Ovası
E) Harran Ovası

8. Türkiye'de ovaların oluşumunda orojenik hareketler ile dış kuvvetlerin faaliyetleri etkili olmuştur.

Buna göre;

- I. Çarşamba Ovası,
II. Burdur Ovası,
III. Çukurova,
IV. Erzincan Ovası,
V. Elmalı Ovası

ovalarından hangilerinin oluşumunda karstik süreçlerin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

9. Türkiye'nin ortalama yükseltisi fazla olmasına karşın platoların ve yüksek düzlüklerin yaygın olması aşağıdakilerden hangisinden kaynaklanır?

- A) I. dereceden deprem bölgelerinin geniş yer kaplaması
B) Deniz seviyesine yakın düzlüklerin epirojenez ile yükselmesi
C) III. Jeolojik Zaman'ın Kuvaterner döneminde buzul aşındırmasının etkili olması
D) Arazinin levha hareketleri sonucunda kıvrılarak yükselmesi
E) Volkanik faaliyetler sonucunda oluşmuş olan arazilerin geniş yer kaplaması

10. Türkiye'de akarsuların derine aşındırması sonucunda oluşan platoların en geniş yer kapladığı alan İç Anadolu ve Doğu Anadolu'dur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu ve Doğu Anadolu platolarının genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Ovalardan sonra yerleşmelerin ve nüfusun yoğun olduğu alanlardır.
B) Plato yüzeylerinde ulaşım faaliyetleri dağlık alanlara göre daha kolaydır.
C) İklim özellikleri ve sulama olanakları nedeniyle kuru tarım faaliyetleri yaygındır.
D) Tarım alanlarında makine kullanımına uygun alanlar geniştir.
E) Sulama faaliyetlerinde akarsuların kolayca kullanılacağı alanlardır.

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Çukurova deltası Seyhan ve Ceyhan ırmaklarının Akdeniz'e döküldükleri alanda yapmış olduğu biriktirme ile oluşan Türkiye'nin en büyük delta ovasıdır.

Buna göre Çukurova deltasının oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Akarsuların bol alüvyon taşıması
B) Akdeniz kıyılarında gel-git genliğinin az olması
C) Akdeniz'de güçlü akıntılarının görülmemesi
D) Seyhan ve Ceyhan ırmaklarının havzasının dar olması
E) Seyhan ve Ceyhan ırmaklarının havzasında erozyonun şiddetli olması

2. Dağların bulunduğu bölgeye etkilerinden biri de eğimin fazla olması nedeniyle kütle hareketlerinin ve erozyonunun artmasına neden olmaktadır. Çünkü eğimin fazla olması dış kuvvetlerin aşındırma gücünü artırıcı etkide bulunur.

Kuzey Anadolu Dağları'nın kuzey yamaçlarından eğim fazla olmasına rağmen erozyonun diğer bölgelerimize göre daha az olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Yağış oluşum şekli   B) Bitki örtüsü özellikleri
C) Ortalama yükselti   D) Jeolojik yapı
E) Yağış rejimi

3. Türkiye'nin yer şekillerinin genel özellikleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yükselti genelde batıdan doğuya doğru artar.
B) Kıvrım dağları volkanik dağlara göre daha geniş yer kaplar.
C) Batı Anadolu'daki dağların oluşumunda kırılma etkilidir.
D) İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da platolar yaygındır.
E) Ülkemizdeki tüm dağların yükseltisi platoların yükseltisinden fazladır.

4. Denizden gelen nemli hava kütlelerinin yamaç boyunca yükselmesi ve soğuması ile yamaç yağışları oluşur. Yamaç yağışları dağların kıyıya paralel uzandığı ve yüksek olduğu alanlarda daha fazla görülür.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde yamaç yağışlarının daha az görüldüğü söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Türkiye'de dağlık alanların fazla olması ve ortalama yükseltisinin fazla olmasının Türkiye'nin;

- I. kış aylarında sıcaklık ortalamasının düşük olması,
II. akarsuların taşıdığı su miktarının fazla olması,
III. akarsuların akış hızının fazla olması,
IV. bazı yörelerde karstik yer şekillerinin yaygın olması,
V. ulaşım olanaklarının kısıtlı olması

özelliklerinden hangileri üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

6. Çukurova, Balat Ovası, Menemen Ovası gibi kıyı ovalarında tarımsal verim Konya Ovası, Pasinler Ovası, Merzifon Ovası gibi iç ovalardan daha fazladır.

Buna göre Türkiye'de kıyı ovaları ile iç ovaların tarımsal veriminin farklı olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) İklim özelliklerinin farklı olması
B) Toprak kalınlığının farklı olması
C) Tarım makineleri kullanımının farklı olması
D) Tarımda çalışanların oranının farklı olması
E) Toprak türlerinin farklı olması

7. Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında yetiştirilen çay, turunçgil, fındık ve zeytin gibi tarım ürünleri kıyından 150 km kadar içeride olan alanlarda yetiştirilemez. Ege kıyılarında yetiştirilebilen zeytin, incir ve turunçgil gibi tarım ürünleri kıyından yaklaşık 200 km kadar iç kesimlerde yetişebilmektedir.

Yukarıdaki parçada verilen bilgilere göre Ege kıyılarının bu özelliğinin oluşması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Düzlük alanların geniş olması
B) Kıyı uzunluğunun fazla olması
C) Alüvyon toprakların fazla olması
D) Yer altı suları bakımından zengin olması
E) Dağların kıyıya dik uzanması

8. Sıradağların kıyı çizgisine paralel uzandığı alanlarda kıta sahanlığı dar olduğu için akarsuların delta oluşumu daha zordur.

Buna göre aşağıdaki akarsulardan hangisinin delta oluşturması yukarıdaki açıklama ile çelişir?

- A) Bakırçay
B) Gediz
C) Göksu
D) Küçük Menderes
E) Büyük Menderes

9. Kalker, jips ve kaya tuzu gibi kolay çözülebilen kayaların yüzey suları tarafından eritilmesi ile oluşan erime çukurlarının genişleyip birleşmesiyle oluşan çukurlara polye veya gölova adı verilir. Polyeler tabanında tarım yapılabilen ve yerleşmelerin de kurulabileceği geniş karstik ovalardır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde polyelerin yaygın olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Doğu Anadolu’da kıvrım dağları birbirine yaklaşmakta ve levha hareketleri sonucunda daha yüksek dağlık alanlar geniş yer kaplamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu’nun bu özelliğinin etkileri arasında gösterilemez?

- A) Akarsuların fiziksel aşındırmasının şiddetli olması
B) Yer altı sularının yüzeye yakın olması
C) Tarım alanlarının dar ve parçalı olması
D) Bazı yörelerde hayvancılık faaliyetlerinin tarım faaliyetlerinin önüne geçmesi
E) Akarsu ve sel suları ile oluşan erozyonun şiddetli olması

11. Türkiye’de ova ve platolar geniş yer kaplamasına karşın iç kesimlerdeki ova ve platoların yükseltilerinin fazla olması; Türkiye’nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Son jeolojik zamanda epirojenez ile yükselmesi
B) Ekvator’a kutuplara göre daha yakın olması
C) Kıvrım dağlarının doğu-batı yönünde uzanması
D) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
E) İklim çeşitliğinin belirgin olması

12. Kuzey Anadolu Dağları’nın kıyıya paralel uzanmasının;

- I. kıyıdağı yağış miktarı,
II. kıyı ile iç kesimleri arasındaki ulaşım,
III. kıyılardaki güneşlenme süresi,
IV. Karadeniz kıyılarında boyuna kıyıların oluşması,
V. kıyılarda yağışlı gün sayısının miktarı

özelliklerinden hangileri üzerindeki etkisi daha azdır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıdaki haritada Türkiye'de yıllık yağış miktarının az olduğu bazı alanlar gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada gösterilen yörelerde yağış miktarı az olmasına karşın tarımsal verimin artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Sulama faaliyetlerinin kolay olması
B) Karasal iklim koşullarının etkili olması
C) Yükselti ortalamasının az olması
D) Makina kullanımının fazla olması
E) Bitki örtüsünün cılız olması

2. Ovalar çevresine göre alçakta olan, akarsuların yüzeyden aktığı hafif dalgalı düzlüklerdir. Bu nedenle ovalar tarımsal verimin fazla olduğu, yerleşme ve nüfuslanmanın yoğun olduğu beşeri veya ekonomik faaliyetlere olumlu etkileri olan yer şekilleridir. Tüm bunlara karşın ovalar pek çok açıdan sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki ovaların sorunlarından biri değildir?

- A) Kentlerin ovalara doğru genişlemesi
B) Akarsuların biriktirme faaliyetinin fazla olması
C) Orman alanlarının tarım ve yerleşim alanına dönüştürülmesi
D) Kentsel ve sanayi kaynaklı atıkların ovaları kirletmesi
E) Sanayi kuruluşlarının kıyı ovalarında kurulması

3. Türkiye'de Orta Anadolu ovalarının yükseltisi 1000 m, Doğu Anadolu ovalarının yükseltisi ise 2000 m'ye kadar ulaşabilmektedir.

Türkiye ovalarının yukarıdaki özelliği, Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile daha fazla ilişkilidir?

- A) Anadolu'nun Alp-Himalaya kıvrım sistemi üzerinde bulunması
B) Türkiye arazilerinin bir kısmının I. Jeolojik Zaman'da oluşmuş olması
C) Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olması
D) III. Jeolojik Zaman'ın ortalarından itibaren epirojenik olarak yükselmesi
E) III. Jeolojik Zaman'da şiddetli volkanik patlamaların görülmesi

4. Akarsuların iç kesimlerdeki engebeli alanlardan aşındırma ile kopardığı materyalleri kıta sahanlığının geniş olduğu ağız kısımlarında deniz içine doğru biriktirmesiyle deltalar oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangilerinde deltalara rastlanmaz?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

5. Elmalı, Korkuteli ve Çukurova gibi ovaların iklim özellikleri benzer olmasına karşın Çukurova'da tarım faaliyetleri daha yaygındır.

Bu durumun oluşmasında ovaların aşağıdaki özelliklerinden hangisinin farklı olmasıyla ilgilidir?

- A) Yükselti ortalaması
B) Yüzölçümleri
C) Sulama olanakları
D) Akarsuların akış hızı
E) Doğal bitki örtüleri

Yukarıdaki haritada gösterilen K yöresinde kıyı düzlüklerinin ve delta ovalarının L yöresine göre daha fazla olması K yöresinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile daha fazla ilişkilidir?

- A) Dağların yükseltisinin az ve kıyıya uzak olması
- B) Yıllık yağış miktarının daha az olması
- C) Akarsuların dağları dik olarak kesmesi
- D) Doğal bitki örtüsünün gür olması
- E) Tektonik deprem riskinin az olması

7. Türkiye'deki Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes akarsularının içinde aktığı graben adı verilen çöküntü alanlarının oluşması aşağıdakilerden hangisinin sonucunda gerçekleşmiştir?

- A) Orojenez
- B) Volkanizma
- C) Epirojenez
- D) Deniz ilerlemesi
- E) Akarsu aşındırması

8. I. Ulaşım faaliyetleri dağlık alanlara göre daha kolaydır.
II. Kuru tarım ve hayvancılık faaliyeti yaygındır.
III. Akarsular tarafından derince parçalanmıştır.
IV. Tüm platoların doğal bitki örtüsü bozkırlardır.
V. Platolarda sulama faaliyetleri ovalara göre daha kolaydır.

Türkiye'nin platoları ile ilgili yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

9. Doğu Anadolu'da dağların geniş yer kaplaması ve yükselti ortalamasının fazla olması

- I. ulaşımın olanaklarının sınırlı olması,
- II. kar yağışlı gün sayısının fazla olması,
- III. güneşlenme oranının kuzey kıyılarına göre daha fazla olması,
- IV. tarım alanlarının dar ve dağınık olması

özelliklerinden hangilerine neden olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

10. Kıydan itibaren derinliği 200 m'ye kadar olan deniz diplerine kıta sahanlığı adı verilir. Dağların kıyıya olan mesafesi ve uzanış doğrultusu kıta sahanlığının genişliğini belirleyen en önemli faktördür.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı alanlardan hangilerinde kıta sahanlığı daha geniştir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

11. – Büyük bölümünde kara ve demir yolu yapım maliyetleri yüksektir.
– Ekili dikili alanların oranı düşüktür.
– Kısa mesafelerde iklim ve sıcaklık özellikleri değişir.

Türkiye'nini yukarıdaki özelliklere sahip olmasında aşağıdakilerden hangisi ile daha fazla ilişki kurulabilir?

- A) Türkiye'nin orta kuşakta yer alması
- B) Yükselti ortalamasının batıdan doğuya doğru artması
- C) Sıradağların doğu-batı yönünde uzanması
- D) Yer şekillerinin eğimli ve engebeli olması
- E) Aktif fay hatlarının yaygın olması

1. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Platolar, yatak eğimi azalan ve denge profiline yaklaşan bir akarsuyun tekrar derine aşındırması ile oluşmuş geniş düzlüklerdir. Bu durum akarsuyun derine ve fiziksel aşındırma gücünün artmasıyla ilişkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de platoların oluşum süreci üzerinde etkili değildir?

- A) Kıyı çizgisinin yerinin değişmesi
B) Akarsuyun havzasının daralması
C) Akarsuyun yatak eğiminin artması
D) Epirojenik hareketlerle karanın yükselmesi
E) Kaynak kısmı ile ağız kısmı arasında yükselti farkının artması

2. Aşağıdaki haritada Türkiye'de sıradağların kıyı çizgisine göre konumları gösterilmiştir.

Dağların kıyı çizgisine göre konumu Karadeniz, Akdeniz ve Ege kıyılarının;

- I. deniz etkisinin yayılma alanı,
II. kıyı tipi,
III. kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım koşulları,
IV. kuzey-güney yönlü karayolu yapım maliyetleri
- özellikleri bakımından benzerlik göstermesi beklenir?**

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

3. Anadolu'daki volkanik dağlar, III. Jeolojik Zaman'da meydana gelen volkanik faaliyetler sonucu oluşmuştur. Bu faaliyetler, volkanik malzemeyi üst üste biriktirerek yüksek dağların oluşmasına neden olmuştur.

Buna göre aşağıdaki dağlardan hangisinin oluşumu volkanik faaliyetler ile açıklanabilir?

- A) Bozdağlar   B) Ilgaz Dağı
C) Murat Dağı   D) Küre Dağları
E) Tendürek Dağı

4. Türkiye'nin Ege kıyılarının uzunluğu 2805 km iken Karadeniz kıyılarının uzunluğu ise 1695 km'dir.

Buna göre Ege ve Karadeniz kıyılarının gerçek uzunlukları arasında belirgin bir fark olmasında Ege kıyılarının aşağıdaki özelliklerinden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Dağların kıyı çizgisine dik uzanması
B) Kıyıda girinti ve çıkıntının fazla olması
C) Yükselti ortalamasının batıdan doğuya doğru artması
D) Kıyıda koy ve körfezlerin fazla olması
E) Ege kıyılarından yarımadaların fazla olması

5. Kıyı tiplerinin oluşmasında, dağların uzanış doğrultusu, epirojenez ve dış kuvvetlerin faaliyetleri etkilidir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen kıyılarından hangisinde kıyı tipinin oluşumunda; kıyıya paralel uzanan dağlar arasındaki vadilerin sular altında kalmasıyla kıyıya yakın ve kıyıdaki dağlara paralel adaların oluşumunun etkili olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Tektonik ovalarda yer altı sularının (taban suyu) yüzeye yakın olması ve yer altı suları bakımından zengin olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Çevrelerine göre alçakta olması
- B) Yıllık yağış miktarının fazla olması
- C) Yüzeyde geçirimsiz materyallerin yaygın olması
- D) Tarıma ayrılan alanların fazla olması
- E) Akarsuların ova yüzeyinde akması

7. I. Oluştukları jeolojik zaman
II. Karstik alanların genişliği
III. En fazla yağış alan yamaç
IV. Oluşum şekilleri
V. Kıyı çizgisine göre uzanış doğrultusu

Yukarıdakilerden hangileri Kuzey Anadolu Dağları ve Toros Dağları'nın ortak özellikleri arasında yer almaz?

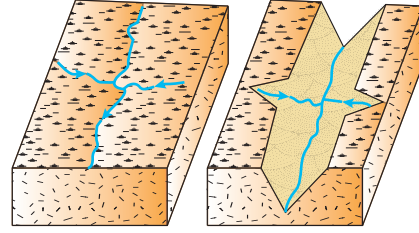
- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

8. Yakın çevresine göre alçakta olan, yüzeyleri akarsular tarafından alüvyon örtülerle kaplanmış düzlüklere "ova" adı verilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de ovalarının özelliklerinden biri değildir?

- A) Üzerlerinde yapılacak kara ve demir yollarının yapım maliyeti düşüktür.
- B) Yüzeyi kaplayan alüvyal örtüler mineral yönünden zengin toprakları oluşturur.
- C) Akarsuların derine gömülmüş olması sulama faaliyetlerini zorlaştırır.
- D) Yer altı suları yüzeye, çevresindeki alanlara göre daha yakındır.
- E) Genellikle çevrelerine göre yerleşme ve nüfuslanma daha fazladır.

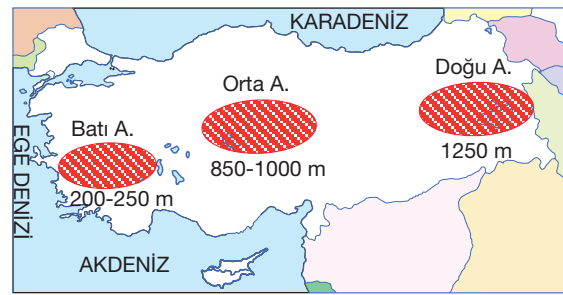
9. Aşağıdaki şekillerde Türkiye'deki platoların oluşum süreci gösterilmiştir.

Buna göre Türkiye'de platoların oluşumunda yaşanan süreçler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Epirojenez - Akarsu aşındırması
- B) Orojenez - Akarsu aşındırması
- C) Orojenez - Akarsu biriktirmesi
- D) Volkanizma - Buzul aşındırması
- E) Epirojenez - Orojenez

10. Aşağıdaki haritada Batı Anadolu, Orta Anadolu ve Doğu Anadolu'da tektonik ovaların ortalama yükseltileri gösterilmiştir.

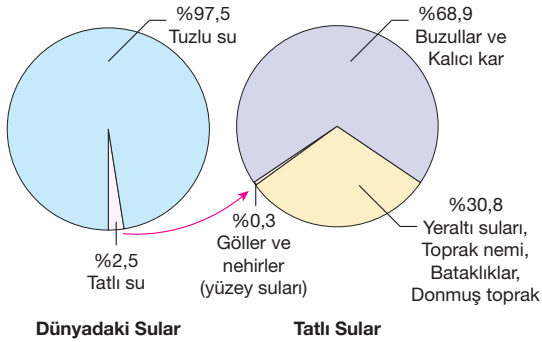

Haritadaki bilgilere göre Türkiye ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Engibeli alanlar daha geniş yer kaplar.
- B) Yükselti ortalaması azdır.
- C) Ovalar platolardan daha geniş yer kaplar.
- D) Yükselti ortalaması genelde batıdan doğuya doğru artar.
- E) Türkiye'deki ovaların tamamı tektonik hareketler ile oluşmuştur.

1. ÜNİTE 2. BÖLÜM

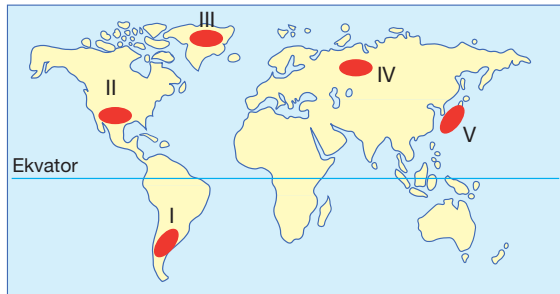
1. Aşağıdaki grafiklerde Dünyadaki su kaynakları ile tatlı suların kaynaklarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Grafiklerdeki bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Dünyadaki suların büyük bir kısmı tuzlu sudur.
B) Dünyadaki suların %30,8'i yer altı suları, toprak nemi, bataklıklar ve donmuş topraklarda yer alır.
C) Yeryüzündeki tatlı suların bulunduğu en büyük kaynak buzullar ve kalıcı karlarda depolanmış sulardır.
D) Yeryüzündeki tatlı sular arasında en az paya sahip olan kaynak yüzeysel sulardır.
E) Yüzeysel sular, yer altı suları gibi buzullar dışındaki su kaynaklarının tatlı sular içindeki payı %50'den azdır.

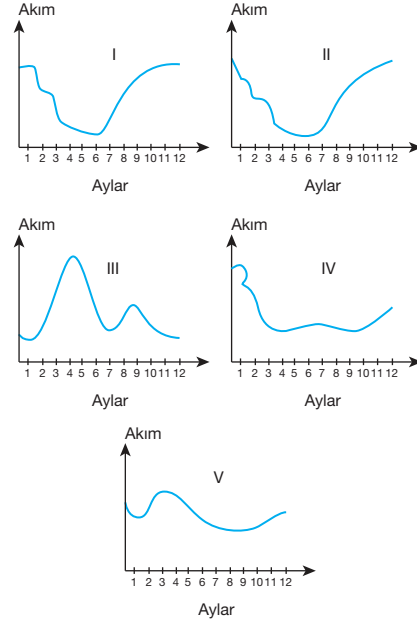
2. Yeryüzündeki tatlı suların %68,9'u buzullar ve kalıcı kar alanlarında yer alır. Buzullardaki su miktarı yeryüzündeki tüm akarsuların yıl boyunca taşıdıkları suların 700-800 katı kadardır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin hangisi buzullarda depolanmış halde bulunan tatlı su kaynakları bakımından daha büyük potansiyele sahiptir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

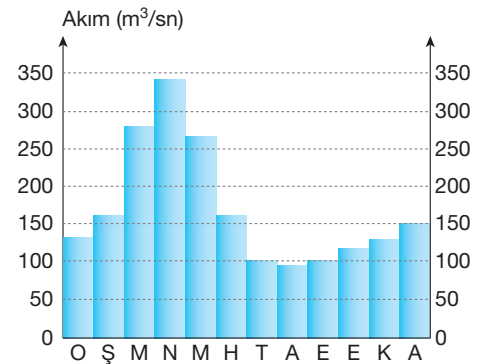
3. Aşağıdaki grafiklerde Kuzey Yarım Küre'de yer alan beş akarsuyun aylara göre ortalama akım grafiği gösterilmiştir.

Buna göre akarsulardan hangisinin daha çok kar erimeleri ile beslendiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

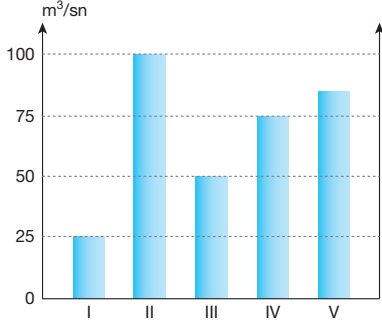
4. Aşağıdaki grafikte, bir akarsuyun aylara göre akım değerleri verilmiştir.

Bu akarsu ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Akarsuyun rejimi düzensizdir.
B) Akarsu Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
C) Akımın en fazla olduğu mevsim kıştır.
D) Akarsuyun rejimi ulaşımaya uygundur.
E) Akarsuyun havzası kapalı havza özelliği taşır.

5. Aşağıdaki grafikte yıllık toplam debileri birbirine yakın olan beş akarsuyun en az ve en fazla debilerinin olduğu dönemler arasındaki fark gösterilmiştir.

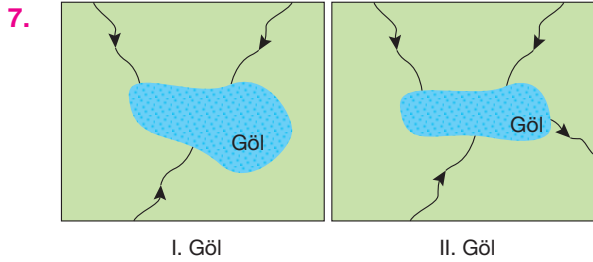
Buna göre akarsulardan hangisinin rejimi daha düzenlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Bir akarsuyun bütün kollarıyla birlikte sularını topladığı bölgeye "akarsu havzası" denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir akarsu havzasının genişliğini etkilemez?

- A) Akarsuya karışan kolların sayısı
B) Akarsuyun boyu
C) Yer şekillerinin engebe durumu
D) Bölgenin yağış miktarı
E) Bölgenin enlem derecesi

Yukarıda verilen göller ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) I. gölün deniz seviyesinden yükseltisi daha fazladır.
B) II. gölün besleyen akarsular karstik kaynaklarla beslenir.
C) Her iki göl Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
D) I. gölün sularının acı olma olasılığı daha yüksektir.
E) II. gölün suları sulama amaçlı kullanılamaz.

8. Okyanuslarda çeşitli nedenlere bağlı olarak oluşan yatay yönlü geniş kütleler halindeki su hareketlerine "akıntı" adı verilir.

Buna göre okyanus akıntılarının oluşmasında;

- I. sürekli rüzgârlar,
II. gel-git olayı,
III. derinlik farkı,
IV. tuzluluk (yoğunluk) farkı

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

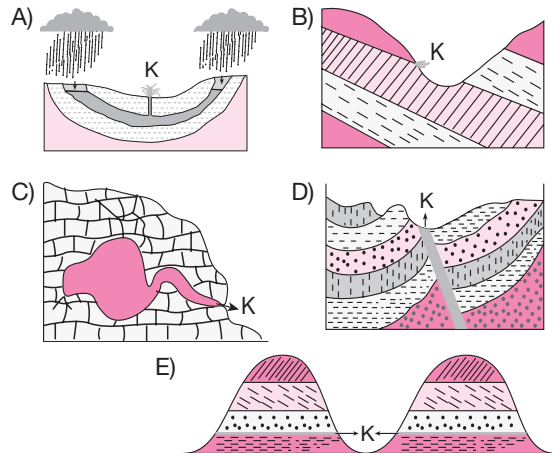
9. Bazı kaynakların sularının yıl boyunca sıcak olmasında;

- I. bulunduğu bölgenin iklim özellikleri,
II. suların yeryüzüne çıktığı yerin yükseltisi,
III. kaynaklandığı yerin derinliği,
IV. bulunduğu bölgenin bitki örtüsü,
V. bulunduğu bölgenin jeolojik yapısı

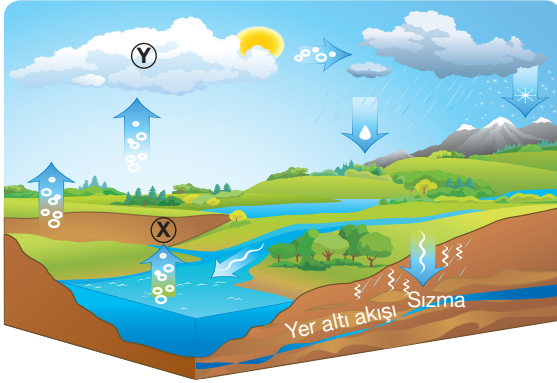
faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

10. Aşağıda verilen kaynak çeşitlerinden hangisine karstik arazilerde daha yaygın olarak rastlanır?

1. Aşağıda yeryüzündeki genel su döngüsü gösterilmiştir.

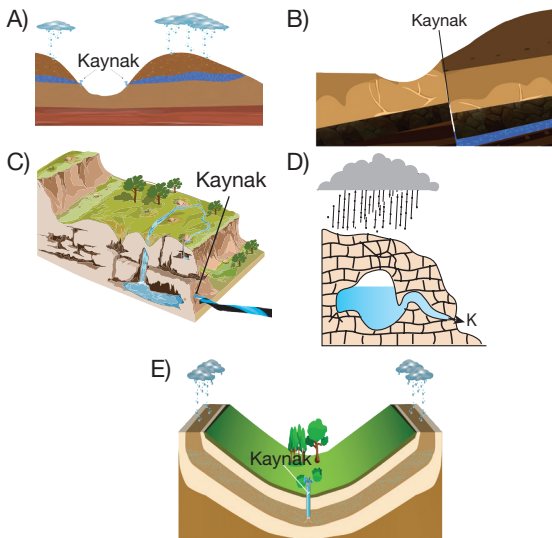

Buna göre su döngüsünün süreçlerinin gösterildiği yukarıdaki şekilde X ve Y harfleri ile belirtilen aşamalar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	X	Y
A)	Terleme	Yağış oluşumu
B)	Buharlaşma	Sıcaklık artışı
C)	Terleme	Buharlaşma
D)	Buharlaşma	Yoğunlaşma
E)	Yoğunlaşma	Yağış oluşumu

2. Kaynak suları magmadan gelen sıcak gazlar veya sıcak sularla besleniyorsa genelde mineralce zengindir.

Buna göre aşağıdaki kaynaklardan hangisinin mineral çeşitliliğinin daha fazla olduğu söylenebilir?

3. Göl sularının tuzlu, tatlı, acı veya sodalı olma durumu suların kimyasal özelliği olarak nitelendirilir.

Buna göre göl sularının kimyasal özellikleri üzerinde;

- buharlaşma yüzeyinin genişliği,
- gölün su toplama havzasındaki kayaçların cinsi,
- gölün bulunduğu enlem derecesi,
- su toplama havzasındaki bitki örtüsü,
- göl ve çevresindeki buharlaşma koşulları

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha azdır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

4. Yeryüzüne düşen yağışların ve yeryüzündeki suların yer altına sızarak geçirimsiz bir tabaka üzerinde birikmesi ile yer altı suları oluşur.

Buna göre, yer altı sularının oluşumu ve beslenmesi üzerinde;

- bölgenin yağış miktarı,
- tabakaların geçirimsizliği,
- tabakaların oluştuğu jeolojik dönem

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

5. Buharlaşmanın şiddetli olduğu alanlarda denizlerin tuzluluk oranı daha yüksektir.

Noktalar	Tuzluluk Oranı (%)
I	12
II	18
III	35
IV	21
V	24

Buna göre Atlas Okyanusu üzerinde tuzluluk oranı ölçülen, tablodaki noktalardan hangisinin Ekvator'a daha uzak olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. I. Yer kabuğu hareketleri sonucunda çevresine göre alçakta kalan çukurluklara suların dolmasıyla oluşur.
II. Kolay eriyebilen kayaların kalın ve geniş bir örtü oluşturduğu alanlarda bu kayaların yüzey suları tarafından eritilmesi ile oluşan çukurluklara sularının dolmasıyla oluşur.

Yukarıda oluşum süreçleri tanımlanan göller aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

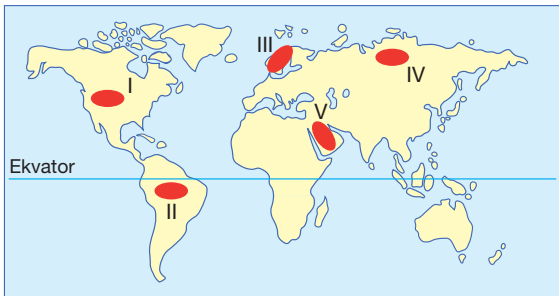
	I	II
A)	Krater	Volkanik set
B)	Alüvyon set	Tektonik
C)	Tektonik	Karstik
D)	Karstik	Maar
E)	Heyelan set	Tektonik

7. Bir akarsu yatağının herhangi bir kesitinde bir saniyede geçen su miktarına akım (debi) denir. Akarsu-yun akım miktarının yıl içinde gösterdiği değişimlere rejim denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi akarsu rejimi-etkileyen faktörlerden biri değildir?

- A) Havzanın genişliği
B) Havzanın yağış rejimi
C) Havzanın buharlaşma koşulları
D) Kar veya buz erimeleri
E) Havzanın açık veya kapalı olması

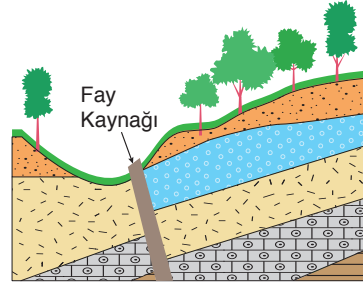
8. Dünyadaki suların %2,5'i tatlı sulardan oluşur. Tatlı suların oranının düşük olmasının yanı sıra tatlı suların yeryüzüne dağılışı düzenli değildir. İklim özelliklerinin etkisiyle su kaynakları ülkelere veya bölgelere göre farklılık gösterir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde kişi başına düşen tatlı su kaynaklarının miktarı daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki şekilde bir fay kaynağı gösterilmiştir.

Bu kaynakların yaygın olduğu bölgeler ile ilgili;

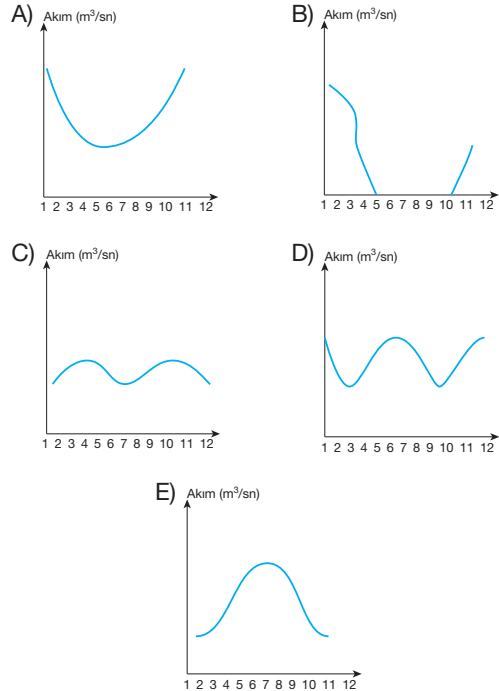
- I. Genç oluşumlu arazilerdir.
II. Sular mineral yönünden zengindir.
III. Kolay eriyebilen kayalar yaygındır.

yargılarından hangilerinin kesin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. Bir akarsuyun ulaşım faaliyetlerinde kullanılabilmesi için; akarsu rejiminin düzenli, taşınan su miktarının yeterli ve yatak eğimlerinin az olması gerekir.

Buna göre yatak eğimleri birbirine yakın olan ve aşağıda aylara göre akım değişimi verilen akarsulardan hangisinin taşımacılığa en az elverişli olduğu söylenebilir?

1. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Akarsu yatağının herhangi bir kesitinde bir saniyede geçen su miktarına akım (debi) denir.

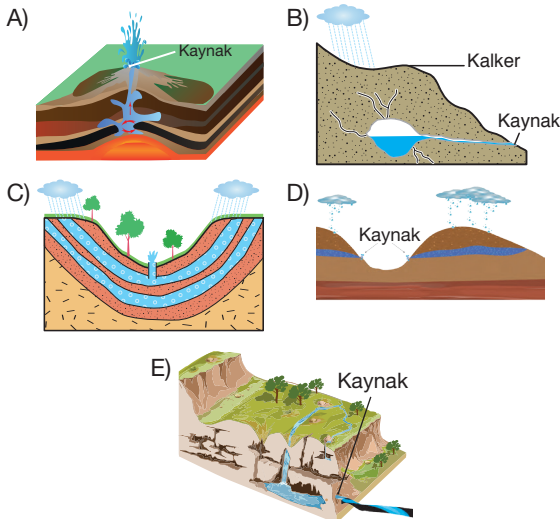
Buna göre Ekvatorial bölgenin en önemli akarsuları olan Amazon (120.000m³/sn) ve Kongo (75.000 m³/sn) nehirlerinin akımının yüksek olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Akarsuların boyunun uzun olması
B) Havzalarına düşen yağış miktarının fazla olması
C) Havzalarında geçirimsiz tabakaların yaygın olması
D) Havzalarında doğal bitki örtüsünün gür olması
E) Havzalarının açık havza özelliği taşıması

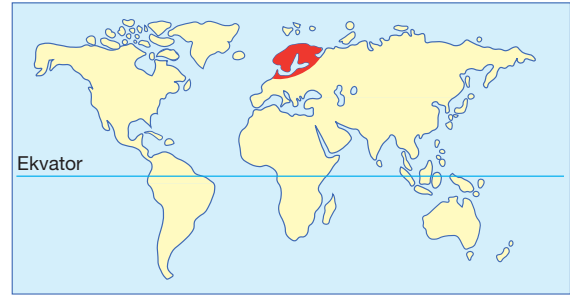
2. Aşağıdaki kaynak türleri ile bu kaynağın yaygın olduğu bölgelerin özellikleri eleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Kaynak	Bölgenin Özellikleri
A) Fay kaynakları	Genç yapılı arazi
B) Gayzer kaynakları	Kolay eriyebilen kayaların yaygın olduğu arazi
C) Artezyen kaynakları	Geçirimli ve geçirimsiz tabakaların bulunduğu çukur alanlar
D) Karstik kaynaklar	Kalkerli araziler
E) Yamaç kaynakları	Vadilerin yer altı sularını kestiği alanlar

3. Aşağıda oluşumları gösterilen kaynaklardan hangisinde yüzeye ulaşan suların sıcaklığı mevsime göre daha az değişir?

4. Karalar üzerindeki çukur yerleri veya çanakları dolduran su kütlelerine göl adı verilir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen bölgede aşağıdaki göl oluşum şekillerinden hangisi daha yaygın olarak görülür?

- A) Karstik göller
B) Volkanik göller
C) Buzul gölleri
D) Heyelan set gölleri
E) Kıyı set gölleri

5. Su kaynakları ile ilgili öğrenciler arasında geçen diyalog aşağıdaki gibidir.

Ayla: Bitkilerin terlemesi, toprak nemi, akarsu, göl, deniz ve okyanuslardaki suların buharlaşarak atmosfere, atmosferdeki suların yağış oluşumuna bağlı olarak yeryüzüne inerek yüzeysel veya yer altı akışına geçmesi olayı hidrolojik döngünün aşamalarıdır.

Yalçın: Yer altındaki suyu süzen, ileten ve depolayan ortamlara akifer adı verilir.

Ceren: Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe buharlaşma azaldığı için deniz sularının tuzluluk oranı azalır.

Murat: Yeryüzündeki tatlı suların %50'den fazlasını göller ve akarsular oluşturur.

Didem: Yeryüzündeki göllerin oluşumunda tektonik hareketler, volkanik faaliyetler ve dış kuvvetlerin faaliyetleri etkili olur.

Buna göre öğrencilerden hangilerinin su kaynakları ile ilgili verdiği bilginin yanlış olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız Ayla
B) Yalnız Murat
C) Ayla ve Yalçın
D) Yalçın ve Ceren
E) Ceren ve Didem

6. (I) Yer altı ve yer üstü suları ile yağışlar tarafından beslenen göller; sahip oldukları su özellikleri bakımından tatlı, tuzlu, acı ve sodalı olabilir. (II) Göl sularının farklı özellikte olmasını bulunduğu yerin iklim koşulları, göl çanağının kayaç yapısı, gölü besleyen kaynakların su özelliği, gölün büyüklüğü ve derinliği ile gideğeni- nin olup olmaması etkiler. (III) Göller, beslenme kaynaklarından çanaklarına kapasiteyi aşan miktarda su geldiğinde oluşan fazlalığı gideğenleri (göl ayağı) va- sitesiyle boşaltır. (IV) Yer altı veya yer üstü gideğenleri bulunan göllerin suları acı veya tuzludur. (V) Göllerin sınıflandırılmasında daha çok göl çanağının oluşum şekli kullanılır.

Göller ile ilgili bilgilerin bulunduğu yukarıdaki par- çada numaralı cümlelerden hangisinde yanlış bil- gi verildiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Yıllık yağış miktarı 2000 mm'nin üzerinde olan bir bölgenin yer altı suları ve kaynaklar bakımından zengin olmamasında bu bölgenin aşağıdaki özel- liklerinden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yüzeydeki tabakaların geçirimsiz olması
B) Güneşlenme oranının az olması
C) Ova ve platoların geniş yer kaplaması
D) Fay hatlarının ve kırık hatların az olması
E) Doğal bitki örtüsünün gür olması

8. Akarsular; içme suyu, kullanma suyu sağlama ile hid- roelektrik üretimi ve tarımda sulama amacıyla kulla- nılmaktadır.

Buna göre

- I. kapalı havza içinde yer alan,
II. akımında mevsimlik değişimin çok az olduğu,
III. dar ve derin vadilerden akan,
IV. yılın bazı dönemlerinde akışı ortadan kalkan

özelliklerinden hangilerine sahip olan akarsuların yılın tamamında sulama faaliyetlerinde kesin ola- rak kullanılabilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

- 9.

Yukarıdaki kavram haritasında boş bırakılan bö- lümlere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

- A) Göl çanağının kayaç yapısı
B) Gölün gideğininin olup olmaması
C) Bulunduğu bölgenin iklim özellikleri
D) Gölün büyüklüğü ve derinliği
E) Gölün oluştuğu jeolojik zaman

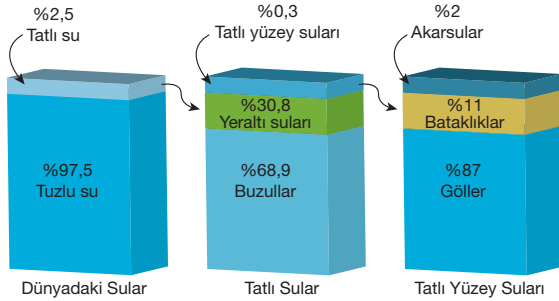
10. Kıtalar arasındaki büyük çukurları dolduran büyük su kütlelerine okyanus denir. Kıtaların kenarında yer alan veya bir kıtanın iç kesimlerine kadar sokulmuş okya- nus ile bağlantılı olan ancak okyanustan daha küçük su kütlelerine deniz adı verilir.

Buna göre okyanus ve denizlerle ilgili aşağıda ve- rilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İç denizlerin okyanuslarla bağlantısı kenar deniz- lere daha azdır.
B) Deniz ve okyanusların tuzluluk oranı Ekvator'dan kutuplara doğru azalır.
C) Okyanuslara boğazlar aracılığıyla bağlantısı olan kıtaların içlerine sokulan denizlere iç deniz denir.
D) Okyanuslardaki akıntı adı verilen su hareketlerinin en önemli nedeni derinlik farkıdır.
E) Deniz ve okyanus suları tuzluluk oranı nedeniyle tarımsal faaliyetlerde işlenmeden kullanılamaz.

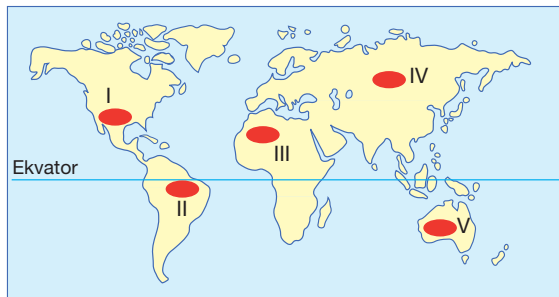
1. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Aşağıdaki grafiklerde dünyadaki su kaynaklarının dağılışı verilmiştir.

Bu grafiklerdeki bilgilere göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Dünyadaki tatlı suların en fazla bulunduğu kaynak göllerdir.
- B) Dünyadaki suların %2,5'lik bir kısmı tatlı sulardan oluşur.
- C) Tatlı sular içinde payı en az olan kaynak tatlı yüzey sularıdır.
- D) Tatlı yüzey suları göller, bataklıklar ve akarsulardan oluşur.
- E) Buzullar tatlı sular içinde payı en fazla olan kaynaktır.
2. Suyun güneş enerjisi (buharlaşma) ve yerçekiminin (yağış oluşumu) etkisiyle litosfer, hidrosfer, biyosfer ve atmosfer arasındaki yer değiştirmesi su döngüsü (hidrolojik döngü) olarak ifade edilir. Bazı iklim bölgelerinde bu döngü yılın belirli dönemlerinde meydana gelirken bazı iklim bölgelerinde yılın daha uzun bir döneminde gerçekleşir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde su döngüsünün yıl içinde daha az kesintiye uğradığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Akarsuyun herhangi bir kesitinden bir saniyede geçen su miktarına akım (debi) denir. Akarsuyun akım miktarının yıl içinde gösterdiği değişimlere akarsu rejimi denir.

Buna göre bir akarsuyun rejimi üzerinde;

- I. taşınan yük miktarı,
II. akarsuyun uzunluğu,
III. havzanın iklim özellikleri,
IV. havzaya düşen yağışların şekli,
V. akarsuyun yatak eğimi

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

4. Karalar üzerindeki çukur yerleri veya çanakları dolduran su kütlelerine göl adı verilir. Göllerin oluşumunda tektonik hareketler, buzullar, karlaşma, volkanik faaliyetler ve doğal set oluşumu gibi faktörler etkili olur.

Buna göre doğal set göllerinin oluşmasında aşağıdaki süreçlerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Kütle hareketleri B) Akarsu biriktirmesi
C) Karstik aşındırma D) Dalga biriktirmesi
E) Volkanik faaliyetler

5. Akarsuların akım miktarının yıl içinde gösterdiği değişimlere rejim adı verilir. Akarsular rejimlerine göre; düzenli rejimli, düzensiz rejimli ve karma rejimli akarsular olarak üç grupta incelenir.

Buna göre;

- I. beslenme alanının geniş olması,
II. yıl içinde akımında birden fazla yükselme ve çekilmenin görülmesi,
III. birden fazla kaynaktan beslenmesi,
IV. akım miktarında yıl içinde fazla değişkenlik görülmemesi,
V. genel olarak debilerinin az olması

özelliklerinden hangilerinin karma rejimli akarsulara ait olduğu söylenemez?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

6. Bir gölün fazla sularını yer altından bir kanal vasıtasıyla veya yüzeyde akarsu ile dışarı taşıyan unsura göl ayağı (gidegen) adı verilir.

Buna göre göl ayağı bulunan bir göl ile ilgili;

- I. Yüzey alanı geniştir.
II. Suları tatlıdır.
III. Göl çanağının derinliği fazladır.

yargılarından hangileri kesin olarak söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Bir akarsuyun yıl içinde taşıdığı su miktarında meydana gelen değişimlere rejim adı verilir.

Buna göre bir akarsuyun rejiminin gösterildiği grafiğe bakıldığında;

- I. akarsuyun havzasının kapalı veya açık havza olma durumu,
II. yıl içinde kuruyup kurumadığı,
III. havzanın yağış rejimi,
IV. havzanın ortalama yükseltisi

özelliklerinden hangileri ile ilgili kesin bir bilgiye ulaşılabılır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

8. Yeryüzünde canlı yaşamının devamı ve yer şekillerinin oluşum sürecinin sürekliliği için su döngüsü gereklidir. Su döngüsü; güneş enerjisi ve yerçekiminin etkisiyle suyun hidrosfer, litosfer, biyosfer ve atmosfer arasında sürekli hareket etmesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi su döngüsünün süreçlerinden biri değildir?

- A) Bitkilerin topraktan aldığı suların bir kısmının terleme ile atmosfere vermesi
B) Hidrosferdeki suların ısınma ve buharlaşmaya bağlı olarak su buharı halinde havaya karışması
C) Atmosferdeki su buharının soğumaya bağlı olarak yoğunlaşarak bulutları oluşturması
D) Deniz, göl veya akarsulardaki suyun güneş ışınlarının etkisiyle moleküllerine ayrılması
E) Yağış oluşumu ile yeryüzüne düşen suların yüzeyel veya yer altı akışı ile denizlere karışması

9. Yeryüzüne düşen yağışların ve yeryüzündeki suların yer altına sızarak geçirimsiz bir tabaka üzerinde birikmesiyle yer altı suları oluşur. Bir bölgede yüzey sularının yer altına sızmasını kayaç ve toprakların geçirimli olması, yağış miktarı, arazinin eğimi ve bitki örtüsü gibi faktörler etkiler.

Buna göre, aşağıdaki kayaçlardan hangisinin geniş ve kalın bir örtü oluşturduğu bölgelerde yer altı su potansiyelinin daha fazla olması beklenir?

- A) Kalker   B) Kil   C) Bazalt
D) Granit   E) Mermer

10. Yeryüzündeki su kaynaklarının yaklaşık %97,5'ini tuzlu sular, %2,5'lik kısmını ise tatlı sular oluşturur.

Buna göre

- I. toprak nemi ve yer altı suları,
II. buzullar ve kalıcı kar tabakaları,
III. bataklıklar ve donmuş toprak,
IV. dışa akışı olmayan göller

su kaynaklarından hangileri tatlı su kaynakları arasında yer almaz?

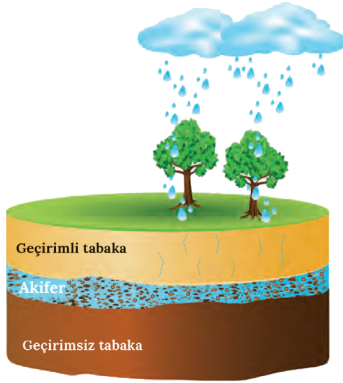
- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

11. Doğal set gölleri; çevresine göre alçakta olan vadi, tektonik çukur veya koy gibi alanların ön kısımlarının doğal setlerle kapanması ve bu setin gerisinde suların birikmesi sonucunda oluşur.

Buna göre aşağıdaki göl oluşum şekillerinden hangisi doğal setleşme ile açıklanamaz?

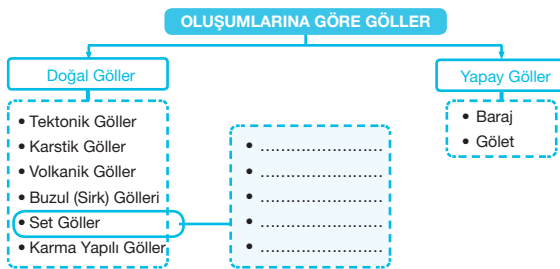
- A) Mağaraların tavanının çökmesi ile oluşan derin çukurlarda suyun birikmesi
B) Kütle hareketleri ile kayan kütlelerin bir akarsuyun vadisine yığılması
C) Aktif volkanlardan çıkan lavların bir vadi veya çukurun önünü kapatması
D) Kıyı oklarının ilerleyerek koy veya körfezlerin önünde kıyı setlerini oluşturarak bu alanı denizden ayırması
E) Akarsuların taşıdığı alüvyonları akarsu vadisi, koy veya körfezlerin önünü kapatacak şekilde biriktirmesi

1. Aşağıdaki şekilde bir akiferin kesiti gösterilmiştir.

Akiferlerin yer altı sularının oluşumu üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda aşağıdakilerden hangisi yer altı sularının beslenmesini etkileyen faktörlerden biri değildir?

- A) Arazinin yüzey eğiminin fazla olması
B) Su toplama havzasının Ekvator'a uzak olması
C) Yüzeydeki bitki örtüsünün gür olması
D) Su toplama havzasına düşen yağış miktarının fazla olması
E) Toprağın ve yüzeydeki kayaların geçirirliliğinin fazla olması
2. Aşağıdaki kavram haritasında oluşumlarına göre göl türleri gösterilmiştir.

Buna göre yukarıdaki kavram haritasında boş bırakılan bölüme yazılacak göl oluşum şekillerinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Obruk oluşumu
B) Heyelan ve kütle hareketleri
C) Lav akıntıları
D) Dalga biriktirmesi
E) Akarsu biriktirmesi

3. **Dünyada'ki su kaynakları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

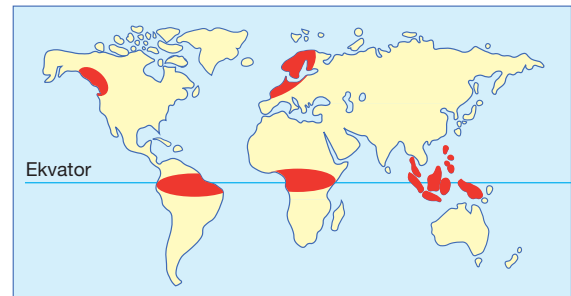
- A) Yeryüzünün %71'lik bir kısmını denizler ve okyanuslar oluşturur.
B) Yeryüzündeki suların %97,5'lik bir kısmını tuzlu sular oluşturur.
C) Dünyadaki tatlı su kaynakları içinde payı en fazla olan kaynak yer altı sularıdır.
D) Tatlı sular içinde en az paya sahip olan kaynak göller ve nehirlerdir.
E) Su döngüsü yeryüzündeki canlı yaşamının devamı için gerekli faktörlerden biridir.

4. Eğime bağlı olarak yılın tamamında veya belirli bir dönemde bir yatak boyunca akışa geçen yüzey sularına akarsu denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi akarsuların beslenme kaynaklarından biri değildir?

- A) Yer altı suları ve kaynaklar
B) Kar ve buz erimeleri
C) Yağış suları
D) Okyanus akıntıları
E) Göllerin fazla suları

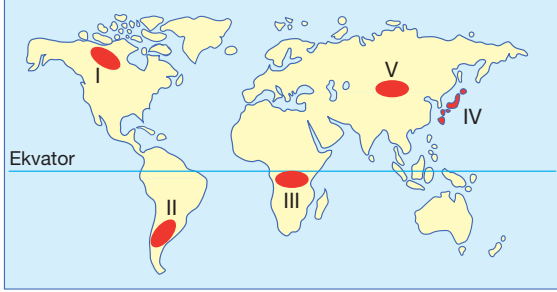
5. Aşağıdaki haritada düzenli rejime sahip akarsuların havzaları gösterilmiştir.

Haritada gösterilen bölgelerdeki akarsuların rejiminin düzenli olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Bölgenin yağış rejiminin düzenli olması
B) Akarsu havzalarının geniş olması
C) Akarsuların akımının yüksek olması
D) Akarsuyu besleyen küçük akarsuların fazla olması
E) Akarsuların yatak eğiminin fazla olması

6. Yağmur suları ile beslenen akarsuların akımında meydana gelen yıl içindeki değişimler havzanın iklim özelliklerinin kontrolü altındadır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde yağmur suları ile beslenen akarsuların rejiminin daha düzenli olduğu söylenebilir?

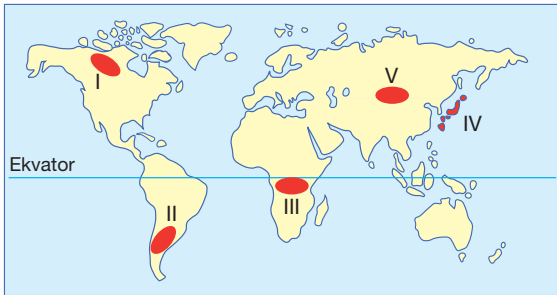
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Göl sularının tuzlu, tatlı, acı veya sodalı olma durumu gölün kimyasal özellikleri olarak ifade edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi göl sularının kimyasal özelliği üzerinde daha az etkiye sahiptir?

- A) Göl yüzeyinin deniz seviyesine göre yükseltisi
B) Gölün yer altı veya yüzeydeki gideğen durumu
C) Beslenme kaynaklarının durumu
D) Su toplama havzasının iklim özellikleri
E) Gölün çevresindeki kayaçların yapısı

8. Aktif volkanik bölgelerde yer altındaki sıcak suların ve su buharının belirli aralıklarla fışkırması sonucu oluşan kaynaklara gayzer denir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde gayzer kaynaklarına rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Kaplıca veya ılıca gibi bazı kaynakların su sıcaklığının yüksek olması ve bu kaynakların sularının sıcaklığında mevsime bağlı değişikliklerin belirgin olmamasını sağlayan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Organik tortul kayaçların yaygın olduğu bölgelerde oluşması
B) Yüzeye çıkan suların magmaya yakın yerlerden gelen suların oluşması
C) Yağış ve buz erimeleri ile yer kabuğuna sızan ve yer kabuğunun içinde biriken suların oluşması
D) Yıl boyunca sıcaklık ve yağış miktarı fazla olan iklim bölgelerinde oluşmaları
E) Kumlu ve çakıllı depolar içinde biriken suların yüzeye ulaşması ile oluşmaları

10. Karstik kaynaklar; yer altı sularının kireçtaşı, alçı taşı ve kaya tuzu gibi suda kolay çözünebilir kayaçların arasında birikerek tekrar yeryüzüne çıkması sonucunda oluşur.

Buna göre karstik kaynakların yaygın olduğu bir bölge ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesindir?

- A) Yıllık yağış miktarı azdır.
B) Doğal bitki örtüsü gürdür.
C) Dağlar kıyıya paralel uzanır.
D) Yer altı suları bol miktarda çözünmüş madde içerir.
E) Geçirimsiz tabakalar kalın bir örtü oluşturur.

11. Bir akarsuyun vadisi boyunca ulaşım yapılabilmesi için akarsuyun ve vadinin çeşitli özelliklere sahip olması gerekir.

Buna göre üzerinde yıl boyunca ulaşım yapılabilen bir akarsuyun özellikleri ile ilgili aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

- A) **Levent:** Akarsu vadisi denge profiline ulaşmıştır.
B) **Şebnem:** Akarsuyun yatağında eğim kırıklıkları bulunmaz.
C) **Dilek:** Akarsuyun taşıdığı su miktarı fazladır.
D) **Kemal:** Akarsuyun akımında yıl içinde belirgin değişimler görülmez.
E) **Duygu:** Akarsu yılın bazı dönemlerinde kurumaktadır.

1. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Denizlerde; gel-git, sürekli rüzgarlar, yoğunluk farkı (tuzluluk) ve seviye farkı nedeniyle akıntılar oluşur. Türkiye'nin kıyısı olan denizler arasındaki en önemli akıntı Karadeniz'den Marmara ve diğer denizlere doğru seviye farkı nedeniyle oluşan üst akıntıdır.

Buna göre Karadeniz'in su seviyesinin Marmara Denizi ve diğer denizlere göre daha fazla olmasında;

- su toplama havzasında yıllık yağış miktarının fazla olması,
- Karadeniz'e Türkiye ve diğer ülkelerden dökülen akarsuların bol su taşıması,
- 200 metre derinlikten sonra canlı yaşamının çok sınırlı olması

**faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylene-
mez?**

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) II ve IV

2. Bir gölün fazla sularını yer altından bir kanal vasıtası ile, yüzeyde akarsu ile dışarı akıtan unsurlara gide-
gen veya göl ayağı adı verilir. Gideğeni bulunan göl-
lerin suları yenilenebildiği için suları tatlıdır.

**Buna göre aşağıdaki göllerden hangisinin suları
tatlıdır?**

- A) Van Gölü   B) Tuz Gölü
C) Burdur Gölü   D) Acıgöl
E) Beyşehir Gölü

3. Bir akarsuyun tüm kolları ile birlikte sularını topladığı
alana havza adı verilir. Her akarsu döküldüğü denizin
veya kapalı havzanın bir parçasıdır.

Buna göre;

- Meriç,
- Yeşilırmak,
- Fırat,
- Aras,
- Ceyhan

**akarsularından hangilerinin sularını Türkiye'nin
sınırları dışında denize veya göle ulaştırdığı söy-
lenebilir?**

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

4. Türkiye'de yer alan göller, sularının içerdiği kimya-
sal özellikler bakımından farklılık gösterir. Beyşehir ve
Uluabat göllerinin suları tatlı iken, Van Gölü'nün suları
sodali, Tuz Gölü'nün suları ise tuzludur.

**Buna göre bir gölün sularının kimyasal özellikleri
üzerinde;**

- su toplama alanında yağış miktarının az olması,
- su toplama alanındaki kayaçların yapısı,
- gölün gideğenin olmaması

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

5. Sularını deniz veya okyanuslara ulaştırabilen akar-
sular açık havza, çeşitli nedenlerden dolayı (iklim
özellikleri ve yerşekilleri) ulaştıramayan akarsular ise
kapalı havza özelliği gösterir.

**Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen nume-
ralı yörelerden hangisinin kapalı havza içinde yer
aldığı söylenebilir?**

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Türkiye'deki akarsuların özellikleri ile ilgili aşağı-
da verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- Karadeniz kıyılarında dağlar kıyıya paralel uzandı-
ğı için Karadeniz'e dökülen birçok akarsuyun
boyu kısadır.
- Ege Denizi'ne dökülen akarsular genellikle graben-
ler içinde doğu-batı yönünde akarak denize
ulaşır.
- Birden fazla iklim bölgesinden geçen akarsular
karma düzensiz rejimli akarsulardır.
- Akdeniz'e dökülen akarsular fay kaynakları ile
beslendiği için akımı yıl boyunca yüksektir.
- Kaynağını Doğu Anadolu'dan alan akarsuların
beslenmesinde kar erimelerinin payı fazladır.

7. Rafting akış hızı ve debisi yüksek akarsularda motorsuz botlarla yapılan su sporudur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde akarsuların rafting yapmaya daha az elverişli olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. Deniz suyu sıcaklığı
II. Tuzluluk oranı
III. Su seviyesi
IV. Buharlaştırma ile su kaybı

Türkiye'nin kıyısı olan denizler karşılaştırıldığında yukarıdakilerden hangilerinin Karadeniz'de diğer denizlere göre daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) II ve IV

Yukarıdaki haritada gösterilen alanda kaynak sularının kireçli olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Arazinin yakın bir jeolojik dönemde oluşmuş olması
B) Yıllık yağış miktarının fazla olması
C) Karstik yapıları azizlerin yaygın olması
D) Volkanik kayaların geniş yer kaplaması
E) Kapalı havzaların bulunması

10. I. Akarsu rejimi ve yatak eğimi nedeniyle Türkiye'deki akarsular taşımacılık faaliyetlerinde kullanılamaz.
II. Doğu Anadolu akarsularının hidroelektrik potansiyeli Batı Anadolu akarsularına göre daha fazladır.
III. İç suların bir kısmı tatlı su balıkçılığı faaliyetlerinde kullanılır.
IV. Doğu Anadolu'da eğim ve engebenin fazla olması nedeniyle göllerin büyük bir kısmı hidroelektrik üretiminde kullanılmaktadır.
V. Türkiye'deki göller akarsularla beslendiği için yıl içinde seviye değişim görülmez.

Türkiye'nin su kaynakları ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

11. Karadeniz'e dökülen Kızılırmak Bafra, Yeşilirmak Çarşamba delta ovalarını oluştururken Sakarya Nehri'nin denize döküldüğü alanda delta oluşturamamıştır.

Buna göre Sakarya Nehri'nin büyük bir delta oluşturamamasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Denize döküldüğü alanda derinliğin fazla olması
B) Taşıdığı su miktarının fazla olması
C) Kıyıda gel-git genişliğinin fazla olması
D) Kaynak ve ağız kısmı arasında yükselti farkının az olması
E) Havzasına düşen yağış miktarının az olması

12. Türkiye akarsularının boylarının genelde kısa olmasında;

- I. Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada olması,
II. akarsuların taşıdığı yük miktarının fazla olması,
III. akarsuların rejiminin düzensiz olması,
IV. kuzeyde ve güneyde dağların kıyıya paralel uzanması

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

1. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Türkiye'de sıcak su kaynakları ve kaplıcaların yaygın olduğu araziler geniş yer kaplar.

Türkiye'nin bu özelliğinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsuların fiziksel aşındırma gücünün fazla olması
B) Genç yapılı araziler ve fay hatlarının yaygın olması
C) Peneplenmiş alçak yüzeylerin tekrar yükselmeye uğramış olması
D) Kuzeyde ve güneyde dağların kıyıya paralel uzanması
E) Yağış rejiminin düzensiz olduğu alanların geniş yer kaplaması

2. Aşağıdaki tabloda bazı göllerin yüzölçümü, derinliği ve deniz seviyesinden yükseltileri gösterilmiştir.

Göller	Yüzölçümü (km ²)	Derinliği (m)	Yükselti (m)
Hazar	440.000	1098	-26
Van	3.738	400	1646
Aral	65.000	68	43
Tuz Gölü	1.576	1	925
Lüt	920	399	-349

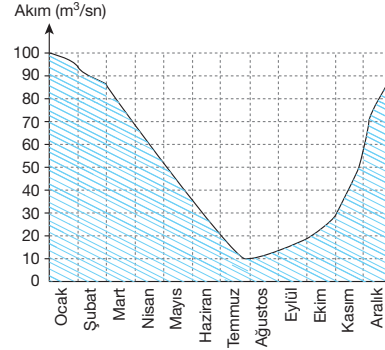
Tablodaki bilgilere göre, göllerden hangisinin yüzey alanı (yüzölçümü) yıl içinde daha fazla değişiklik gösterir?

- A) Hazar
B) Van
C) Aral
D) Tuz Gölü
E) Lüt
3. Bir akarsuyun tüm kolları ile birlikte sularını topladığı alana akarsu havzası denir. Sularını deniz veya okyanuslara ulaştırabilen akarsular açık havzalı, ulaştırılamayanlar ise kapalı havza olarak ifade edilir. Türkiye'deki İç Anadolu Havzası, Hazar Gölü Havzası, Van Gölü Havzası, Göller Yöresi Havzası kapalı havzalardır.

Buna göre Türkiye'de kapalı havzaların geniş yer kaplamasında, aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Sıradağların kıyıya paralel uzanması
B) Menderes oluşumlarının fazla olması
C) Akarsuların boyunun uzun olması
D) Yıllık yağış miktarının fazla olması
E) İklim çeşitliliğinin fazla olması

4. Aşağıda Türkiye'de yer alan bir akarsuyun aylara göre akım grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre bu akarsu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Manavgat
B) Fırat
C) Dicle
D) Yeşilırmak
E) Aras

5. Yer altına sızma, göl ayağı ile dışarıya taşınma ve buharlaşma gibi su kaybı miktarı su kazanımından fazla olan göllerin yüzey alanı mevsime bağlı olarak daha fazla değişim gösterir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen göllerden hangisinin yüzey alanı mevsime göre daha fazla değişim gösterir?

- A) İznik Gölü
B) Kuş Gölü
C) Tuz Gölü
D) Çıldır Gölü
E) Van Gölü

6. Yer altı sularının kırılma ve faylanmalara bağlı olarak yeryüzüne çıkmasıyla fay kaynakları oluşur. Bu kaynakların suları magmaya yakın alanlardan geldiği için suları genellikle sıcak ve mineral yönünden zengindir. Türkiye'de sahip olunan arazi özelliklerinden dolayı fay kaynakları yaygındır.

Buna göre, Türkiye'de fay kaynaklarının yaygın olması Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin sonucunda ortaya çıkmıştır?

- A) Üç tarafın denizlerle çevrili olması
B) İklim çeşitliliğinin belirgin olması
C) Yükselti ortalamasının fazla olması
D) Tektonik yönden aktif arazilerin yaygın olması
E) Dağların doğu-batı yönünde uzanması

7. Doğal set gölleri; çevresine göre alçakta olan vadi, tektonik çukur veya koy gibi yerlerin önlerinin doğal setlerle kapanması ve bu setin gerisinde suların birikmesi ile oluşur.

Buna göre;

- I. Meke Gölü (Konya),
II. Küçükçekmece (İstanbul),
III. Beyşehir Gölü (Konya),
IV. Abant Gölü (Bolu),
V. Tortum Gölü (Erzurum)

göllerinden hangileri doğal set göllerine örnek verilemez?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

8. Afyonkarahisar, Bursa, Kızılcahamam, Yalova ve Gönen gibi merkezlerde kaplıca turizminin gelişmesinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

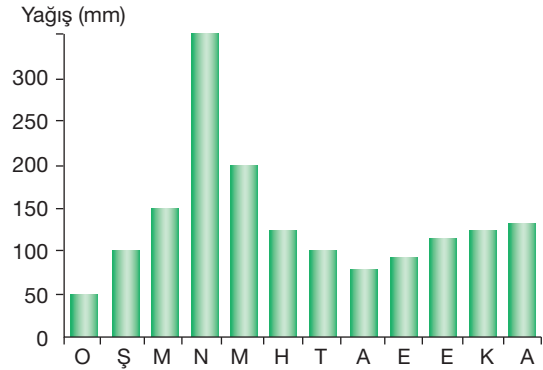
- A) Yer şekillerinin engebeli olması
B) Fay kaynaklarının yaygın olması
C) Kıyıya uzaklıklarının az olması
D) Doğal bitki örtüsünün çeşitli olması
E) Yıllık yağış miktarının fazla olması

9. I. Tuz üretimi
II. Turizm faaliyetleri
III. Elektrik üretimi
IV. Ulaşım ve taşımacılık
V. İçme suyu sağlama

Türkiye'deki denizlerden, yukarıda verilen kullanım alanlarından hangilerinden faydalandığı söylenemez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

10. Aşağıdaki grafikte Kızılırmak'ın aylara göre akım değişimi gösterilmiştir.

Bu grafikteki bilgilere göre aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kızılırmak'ın rejimi düzensizdir.
B) Akımın en yüksek olduğu dönem ilkbahardır.
C) Kış aylarında akımın düşmesi kar yağışları ile açıklanabilir.
D) Yaz aylarında akımın azalmasında yağış azlığının etkisi fazladır.
E) Kızılırmak'ın akımında yılda bir defa artış bir defa azalma görülür.

1. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Mevcut su kaynaklarının en verimli şekilde kullanılabilmesi için inşa edilen barajlardan tarımda sulama, içme ve kullanma suyu temini, balıkçılık, turizm, elektrik üretimi ile su sporları gibi alanlarda yararlanılmaktadır. Ancak her akarsu ve akarsuyun vadisinin her yeri baraj kurmak için uygun değildir.

Buna göre bir yerde elektrik üretimi için kullanılacak, ekonomik olarak verimli bir kullanım özelliğine sahip baraj yapılabilmesi için;

- I. akarsuyun akış hızının ve debisinin yüksek olması,
- II. akarsuyun havzasının dar olması,
- III. akarsuyun derin vadiler içinde akması

özelliklerinden hangilerinin olumlu etkide bulunduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

2. Buzul gölleri, buzul aşındırmasıyla meydana gelen ve sirk adı verilen çanaklara suların dolması sonucunda oluşur. Orta kuşakta yer alan ülkemizde buzul göllerinin örneklerine sık rastlanmamaktadır. Bu göller, buzul aşındırmasının etkili olduğu yerlerde görülmektedir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangilerinde buzul göllerine rastlanır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) III ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

3. Türkiye'deki akarsularla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yer şekli özellikleri nedeniyle Doğu Anadolu'daki akarsuların hidroelektrik potansiyeli yüksektir.
- B) Dağların kıyıya paralel uzanması ve engebe nedeniyle akarsuların büyük bir kısmının boyları kısadır.
- C) Küçük çaplı taşımacılık dışında akarsularımızın büyük bir kısmında ulaşım yapılamaz.
- D) İklim özelliklerine bağlı olarak akarsuların büyük bir kısmının rejimi düzensizdir.
- E) Türkiye'de hidroelektrik potansiyelinin fazla olmasının en önemli nedeni akarsuların boyunun kısa olmasıdır.

4. Türkiye sahip olunan arazi özelliklerinden dolayı sıcak su kaynakları bakımından zengin araziler bulunur. Bazı kaynaklara göre Türkiye, sıcak su kaynakları bakımından dünya sıralamasında potansiyeli fazla olan yedi ülke arasına girmektedir.

Türkiye'nin bu özelliğe sahip olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tektonik yönden aktif arazilerin yaygın olması
- B) Yükselti ortalamasının fazla olması
- C) Farklı iklim tiplerinin etkili olması
- D) Bitki örtüsü çeşitliliğinin belirgin olması
- E) Farklı toprak tiplerinin görülmesi

5. Yer altı sularının kırılma ve faylanmalara bağlı olarak yeryüzüne çıkmasıyla jeotermal kaynaklar oluşur. Türkiye'de sahip olunan arazi özelliklerinden dolayı jeotermal kaynaklar oldukça yaygındır.

Buna göre Türkiye'de jeotermal kaynakların kullanım alanlarında;

- I. seracılık,
- II. içme suyu temini,
- III. sağlık turizmi,
- IV. enerji üretimi

faaliyetlerinden hangileri yer almaz?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) I ve III   E) III ve IV

6. Türkiye'deki göllerin bazılarının oluşumunda dalgaların biriktirme faaliyetleri etkili olmuştur. Bu göller, dalga ve akıntıların sığ kıyılara getirdiği malzemelerin koy veya körfezlerin önünü kapaması sonucu oluşur. Bu göllere lagün, deniz kulağı veya kıyı set gölleri adı verilir.

Buna göre;

- I. Durusu (Terkos) Gölü,
- II. Manyas Gölü,
- III. Eymir Gölü,
- IV. Nemrut Gölü,
- V. Küçükçekmece Gölü

göllerinden hangilerinin birer lagün olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

7. Doğal set gölleri; çevresine göre alçakta yer alan vadi, tektonik çukur veya koy gibi yerlerin önlerinin doğal setlerle kapanması ve bu setin gerisinde suların birikmesi ile oluşur.

Buna göre Doğu Anadolu'daki Nazık, Erçek, Balık, Çıldır ve Haçlı gölleri oluşumuna göre aşağıdaki göl oluşum şekillerinden hangisi içinde yer alır?

- A) Heyelan set gölleri   B) Kıyı set gölleri
C) Alüvyal set gölleri   D) Moren set gölleri
E) Volkanik set gölleri

8. Türkiye göller bakımından zengin bir ülke değildir. Bazı alanlarda göl sayısı fazla iken bazı alanlarda ise göl bulunmamaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı alanlardan hangisi göllerin sayısının fazla olduğu alanlar arasında yer almaz?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Burdur, Acıgöl, Tuz Gölü ve Van Gölü gibi bazı göllerin suları içme, kullanma veya tarımsal sulamada kullanılmazken, Beyşehir, Kuş Gölü, İznik, Uluabat, Sapanca ve Eğirdir gibi göllerin suları içme, kullanma veya tarımsal sulamada kullanılabilir.

Buna göre göllerimizin içme, kullanma veya tarımsal sulamada kullanılmada durumunun farklı olmasında;

- I. buldukları bölgenin yağış miktarı,
- II. buldukları yörenin ortalama yükseltisi,
- III. gideğenlerinin olup olmaması

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha azdır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

10. Türkiye akarsularının yatak eğimi ve akış hızının fazla olması akarsuların;

- I. denize döküldükleri yerde biriktirme yapması,
- II. akarsuların debisinin düşük olması,
- III. ulaşım faaliyetlerine uygun olmaması,
- IV. hidroelektrik potansiyelinin fazla olması,
- V. rejimlerinin düzensiz olması

özelliklerinden hangilerinin nedeni olarak gösterilebilir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

11. Heyelan set gölleri, heyelan sonucu dağların yamaçından kopup gelen kütlelerin özellikle derin vadilerin önünü kapaması sonucunda oluşur. Türkiye'nin bazı yörelerinde iklim ve yer şekli özelliklerine bağlı olarak heyelan olaylarının sık yaşanması sonucunda heyelan set gölleri oluşmuştur.

Buna göre

- I. Abant Gölü (Bolu),
- II. Mogan Gölü (Ankara),
- III. Sera Gölü (Trabzon),
- IV. Sapanca Gölü (Sakarya)

göllerinden hangileri bir akarsu vadisinin önünün heyelan sonucunda kapanması ile oluştuğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

1. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Türkiye'de İç Anadolu Havzası, Van Gölü Havzası gibi kapalı havzaların kapladığı alanın geniş olmasında etkisi en fazla olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İç kesimlerde doğal bitki örtüsünün cılız olması
- B) Dağların genellikle kıyıya paralel uzanması
- C) Akarsuların boylarının uzun olması
- D) Akarsular üzerinde kurulan barajların fazla olması
- E) Havzalarda fiziksel aşındırmanın şiddetli olması

2. Göl sularının kimyasal özellikleri, iklim koşulları, göl çanağının kayaç yapısı, gölü besleyen su kaynaklarının su özelliği, gölün büyüklüğü ve derinliği ile gideninin olup olmaması faktörlerine bağlıdır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde göl sularının kimyasal özellikleri üzerinde göl çanağının kayaç yapısının etkisi daha fazladır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Bir akarsuyun havzasına düşen yağışın aylara göre dağılışı grafiği ve akarsuyun taşıdığı su miktarının aylara göre değişim grafiğine bakıldığında;

- I. havzanın yağış rejimi,
- II. akarsuyun debisinin en az olduğu mevsim,
- III. akarsu vadisinin derinliği,
- IV. havzaya düşen yağışın şekli,
- V. akarsuyun fiziksel aşındırma gücü

gibi unsurlardan hangileri ile ilgili yorum yapılmaz?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

4. I. Akarsuların dar ve derin vadiler içinde akması
II. Beslenme kaynaklarının etkisine bağlı olarak tarım mevsiminde akımlarının azalması
III. Kapalı havzaların açık havzalardan daha az yer kaplaması

Türkiye akarsularının yukarıdaki özelliklerinden hangileri, akarsuların tarımsal sulamada kullanımının zor olmasında daha fazla etkiye sahiptir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

5. Türkiye'de kapalı havzaların en fazla yer kapladığı alan İç Anadolu'nun güneyidir. Bu alandaki Tuz Gölü ve Konya Havzası kapalı havza özelliği taşır.

Buna göre İç Anadolu'nun güneyinde kapalı havzaların oluşmasını sağlayan en önemli faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tabakaların cinsi
- B) Yağış rejimi
- C) Yer şekilleri
- D) Yağış biçimi
- E) Doğal bitki örtüsü

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangilerinde ilkbahar aylarında yağış miktarı az olmasına karşın akarsuların en yüksek akımının ilbaharda gerçekleştiği söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

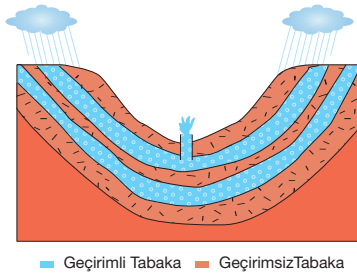
7. Aşağıdaki haritada Türkiye'de yeraltı suları ve kaynak sularının fazla olduğu iki yöre gösterilmiştir.

Buna göre K ve L yörelerinde yer altı suları veya kaynak suları potansiyelinin fazla olmasında etkili olan faktörler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak belirtilmiştir?

	K Yöresi	L Yöresi
A)	Yağış miktarı	Arazi yapısı
B)	Eğimin fazla olması	Yağış miktarı
C)	Bitki örtüsünün yoğunluğu	Volkanik arazi
D)	Eğimin fazla olması	Bitki örtüsünün yoğunluğu
E)	Denize yakınlık	Yükseltinin fazla olması

8. Aşağıdaki şekilde özellikle Konya Ovası ve çevresinde iki geçirimsiz tabaka arasındaki geçirimli tabaka içinde biriken yer altı sularının insanların açtığı sondajlar ile oluşan artezyen kaynakları gösterilmiştir.

Bu kaynakların Konya Ovası ve çevresinde yaygın olarak kullanılmasının yörede oluşturduğu en önemli olumsuzluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak kirliliğinin artması
B) Tarımda iklime bağımlılığın artması
C) Tahıl tarımı yapılan alanların daralması
D) Sık sık obruk oluşumunun görülmesi
E) Mera ve otlakların tarım alanına dönüştürülmesi

9. Avrupa'nın birçok ülkesinde barajların ekonomik kullanım ömrü 150 yıla kadar çıkarken Türkiye'de bu süre 30 yıla kadar düşebilmektedir.

Buna göre Türkiye'deki barajların ekonomik kullanım ömrünün kısa olmasında;

- I. akarsuların boyunun kısa olması,
II. akarsuların taşıdığı alüvyon miktarının fazla olması,
III. akarsuların fiziksel aşındırma gücünün fazla olması

faktörlerinden hangilerinin etkisi yoktur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. Türkiye'de sahip olunan arazi özelliklerinden dolayı fay kaynakları yaygındır. Suların sıcaklığı, geldiği fay kaynağının derinliği ile doğru orantılıdır. Suları yüksek sıcaklıkta olan fay kaynaklarına kaplıca, ılık olanlarına da ılıca denir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen illerden hangisinde kaplıca ve ılıcalara daha az rastlanır?

- A) Afyonkarahisar B) Aydın
C) Bursa D) Gaziantep
E) Denizli

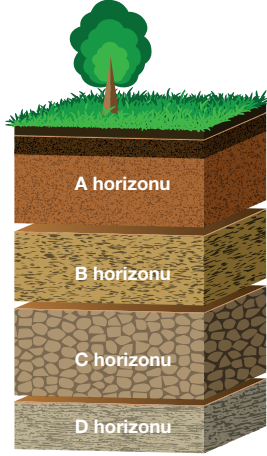
11. Batı ve Orta Toroslar Türkiye'de yıllık yağış miktarı fazla olan alanlar olmasına karşın akarsu ağının seyrek olduğu alanlardır.

Buna göre Batı ve Orta Toroslar'da akarsu ağının seyrek olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yaz kuraklığının şiddetli olması
B) Dağların kıyıya paralel uzanması
C) Geçirimli tabakaların yaygın olması
D) Doğal bitki örtüsünün seyrek olması
E) Volkanik arazilerin geniş yer kaplaması

1. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1. Aşağıda oluşumunu tamamlamış toprakların yoğun olduğu bir bölgede toprağın kesiti verilmiştir.

Bu şekil ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) A horizonu toprağın yıkanma katıdır.
B) D horizonu anakayanın bulunduğu kattır.
C) Organik madde ve humusun bulunduğu kat A horizonudur.
D) B horizonu anakayaya ait iri parçaların bulunduğu ve toprağın oluşmadığı katmandır.
E) B horizonu üstündeki A horizonundan yıkanma ile gelen tuz ve kirecin biriktiği katmandır.

2. Bataklık ve sazlık alanlarda uzun süre su altında kalan topraklara hidromorfik topraklar denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi hidromorfik toprakların yaygın olduğu bölgeler ile ilgili kesin bir yargıdır?

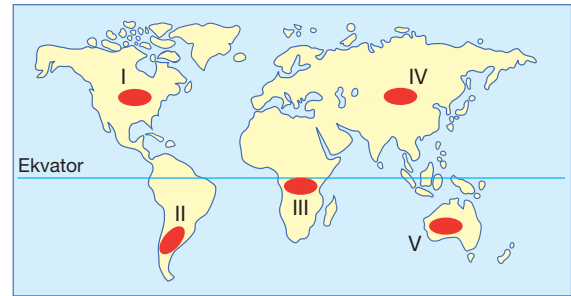
- A) Yıllık yağış miktarı ve sıcaklık ortalaması azdır.
B) Toprakların oluşumunda dış kuvvetlerin biriktirme faaliyeti en önemli etkidir.
C) Toprak kil, kireç ve tuz yönünden zengindir.
D) Topraklar volkanik materyalin ayrışması ile oluşmuştur.
E) Taban suyu seviyesi yüksektir.

3. Toprak; kayaların ayrışmasıyla oluşan içinde çeşitli inorganik ve organik maddeler, canlılar, hava ile su bulunan örtü tabakasıdır. Toprağın oluşumunda; iklim, anakaya, yer şekilleri, biyotik faktörler ve zaman faktörleri etkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iklim özelliklerinin toprak oluşumu üzerindeki etkilerinden biri değildir?

- A) Sıcaklık ortalamaları, sıcaklık farkları ve yağış miktarı bir bölgedeki fiziksel veya kimyasal ayrışmanın şiddetini belirler.
B) Yüzeyi oluşturan kayaların ayrıştırmaya karşı direnci toprak oluşumunun hızını ve toprakların türünü belirler.
C) Soğuk iklim bölgelerinde kimyasal ayrışma az ve bitki örtüsü cılız olduğu için toprak oluşumu uzun sürede gerçekleşir.
D) Kurak ve yarı kurak bölgelerde fiziksel ayrışma şiddetli olmasına karşın kimyasal çözünme yavaş ilerlediği için toprak oluşumu uzun sürede gerçekleşir.
E) Yıllık sıcaklık ortalaması ve yağış miktarının fazla olduğu bölgelerde kimyasal çözünmenin şiddetli olması toprak oluşumunu hızlandırır.

4. Başta bitkiler olmak üzere canlı atıklarının toprağa karışması ve toprakta ayrışması sonucunda humus oluşur. Sıcak, nemli iklim bölgeleri ve bitki örtüsünün gür olduğu bölgelerde humus oluşumu daha hızlı gerçekleşir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde humus oluşumu daha kısa sürede gerçekleşir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Toprağın oluşabilmesi için, yer kabuğunu oluşturan kayaların fiziksel, kimyasal ve biyolojik olarak ayrışması gerekir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi toprak oluşumu üzerinde etkili olan faktörlerden biri değildir?

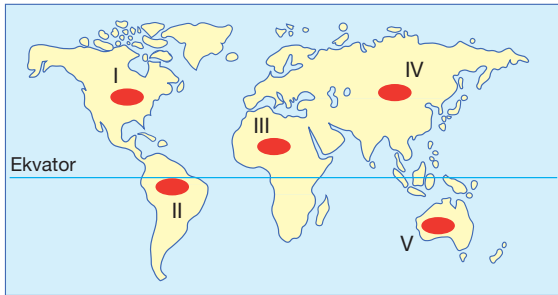
- A) Kütle hareketleri
B) Bölgenin yıllık sıcaklık ortalaması
C) Bitki örtüsünün yoğunluğu
D) Kayaların ayrışmaya direnci
E) Bölgenin yıllık yağış ortalaması

6. Kayaların fiziksel ve kimyasal olaylar sonucunda ayrışmasına "çözülme" denir. Çözülme olayı ile yer kabuğunu oluşturan kayaların fiziksel, kimyasal ve biyolojik olarak ayrışmasıyla toprak oluşumu başlar.

Buna göre, toprak oluşumu üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Akarsular
B) Yağışlar
C) Bitki örtüsü
D) Sıcaklık değişimi
E) Depremler

7. Yağış miktarının fazla olduğu iklim bölgelerinde topraktaki tuz, kireç ve mineraller yıkanma ile topraktan uzaklaşır. Böyle topraklarda genellikle asit oranı yüksektir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin hangisinde asit oranının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki tabloda, yer şekilleri ve tabaka yapıları aynı olan dört bölgenin gece - gündüz sıcaklık ortalamaları ile yağış miktarları gösterilmiştir.

Bölgeler	Sıcaklık (°C)		Yağış (mm)
	Gece	Gündüz	
I	-6	18	500
II	22	27	2200
III	14	23	1800
IV	0	25	400

Bu bölgelerde toprak oluşum süreci ve çözülme ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. ve IV. bölgede topraktaki yıkanma daha azdır.
B) I. bölgede fiziksel ayrışma kimyasal çözünmeden daha şiddetlidir.
C) II. bölgede kimyasal çözünme belirgin olduğu için toprak oluşumu kısa sürede gerçekleşir.
D) III. bölgede toprak yüzeyinde tuz ve kireç birikimi fazladır.
E) IV. bölgede kayalarda fiziksel ayrışma şiddetlidir.

9. Başta bitkiler olmak üzere canlı kalıntılarının toprağa karışması ve toprak içinde ayrışması sonucu humus adı verilen bir örtü oluşur. Toprak içindeki humus miktarı; bitki örtüsünün yoğunluğu ve toprak yıkanmasına bağlıdır.

Buna göre,

- I. kahverengi orman toprakları,
II. çernozyom topraklar,
III. çöl toprakları,
IV. kahverengi bozkır toprakları,
V. laterit toprakları

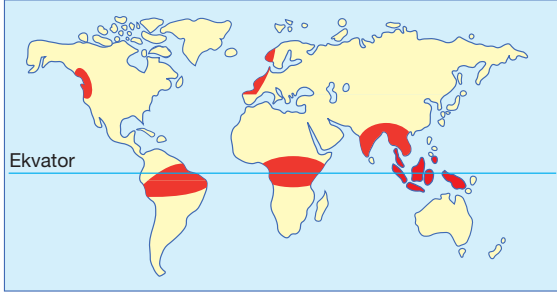
toprak tiplerinden hangilerinin içinde humus miktarı daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

1. ÜNİTE 3. BÖLÜM

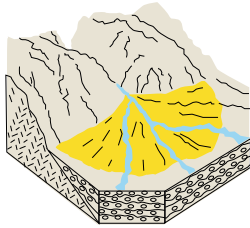
1. Aşağıdaki haritada A horizonu içinde tuz ve kireç birikimi az olan bölgelerin dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre haritada gösterilen bölgelerde toprağın A horizonunda tuz ve kireç birikiminin az olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal bitki örtüsünün gür olması
B) Volkanik kayaların yaygın olması
C) Yıllık sıcaklık ortalamasının yüksek olması
D) Yıllık yağış miktarının fazla olması
E) Yer şekillerinin engebesinin az olması

2. Aşağıdaki şekilde eğimli yamaçlarda ayrışan malzemenin sel suları ve yer çekiminin etkisiyle dağ veya tepelerin eteklerinde oluşan toprakların bulunduğu birikinti konisi gösterilmiştir.

Buna göre birikinti konileri üzerinde oluşan toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kolüvyal topraklar   B) Lösler
C) Rendzinalar   D) Tundra toprakları
E) Halomorfik topraklar

3. Topraklar; horizon yapısı, kalınlığı ve organik madde miktarı bakımından farklı özellikler gösterebilir.

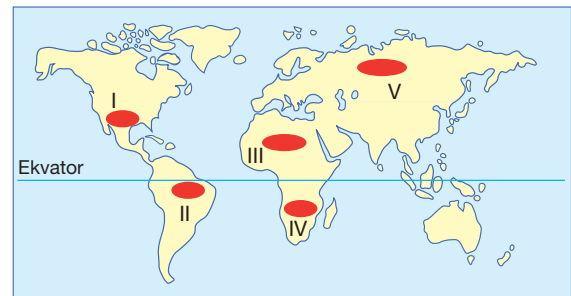
Buna göre,

- I. ....; bir bölgede etkili olan iklim ve bitki örtüsü şartlarına göre düz veya hafif eğimli yamaçlarda anakayanın ayrışması sonucu oluşan topraklardır.
II. ....; dış kuvvetlerin aşındırıcı etkisi sonucu taşınarak biriktirilen malzemenin ayrışmasıyla oluşan topraklardır.
III. ....; oluşumunda yeryüzü şekilleri ve anakaya gibi faktörlerin etkisinin belirgin olduğu topraklardır.

toprak çeşitlerinin oluşum süreci ve oluşumunda belirleyici olan süreçlerin açıklandığı numaralı cümlelerde boş bırakılan kısımlara yazılması gereken kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak belirtilmiştir?

	I	II	III
A)	Zonal topraklar	İntrazonal topraklar	Azonal topraklar
B)	Azonal topraklar	Zonal topraklar	İntrazonal topraklar
C)	Zonal topraklar	Azonal topraklar	İntrazonal topraklar
D)	İntrazonal topraklar	Azonal topraklar	Zonal topraklar
E)	İntrazonal topraklar	Zonal topraklar	Azonal topraklar

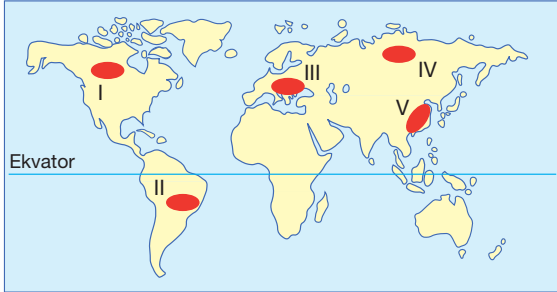
4. Nemli ve soğuk bölgelerde iğne yapraklı ormanların altında podzol toprakları oluşmuştur. Bu topraklar A horizonundaki şiddetli yıkanma nedeniyle boz renklidir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde podzol topraklarının yaygın olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Kışların ılık, yağışlı yazların sıcak, kurak geçtiği iklim bölgelerinde kızılçam ağaçları ve maki bitki örtüsü altında özellikle de kalkerler üzerinde terra rossa adı verilen kırmızı topraklar oluşur. Bu toprakların en önemli özelliği, bileşiminde çok miktarda demir oksit bulunduğu için kırmızı renkli olmasıdır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde terra rossa toprakları görülür?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. – Oluştığı bölgenin iklim ve bitki örtüsü özelliklerinin belirgin olduğu topraklardır.
– Orta kuşağın nemli iklim bölgelerinde yaprağını döken ağaçlardan meydana gelen ormanların zemininde oluşur.
– Topraklar, organik madde bakımından oldukça zengin ve koyu renklidir.
– Yıkınma yeterli olduğundan toprakların kireç oranı düşüktür.

Yukarıda bazı özellikleri verilen toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alüvyal topraklar
B) Kahverengi orman toprakları
C) Halomorfik topraklar
D) Podzol topraklar
E) Laterit topraklar

7. Kimyasal çözünme, toprak oluşumunda etkisi fazla olan, kayaları oluşturan minerallerin suyun etkisiyle çözünmesi şeklinde gerçekleşir. Kimyasal çözünmenin en şiddetli olduğu alan sıcak ve nemli bölgelerdir.

Buna göre

- I. Amazon Havzası,
II. Kuzey Afrika,
III. Kongo Havzası,
IV. Arap Yarımadası,
V. Orta Asya

bölgelerinden hangilerinde kimyasal çözünmenin daha şiddetli olduğu söylenebilir?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

8. İntrazonal topraklar; oluşumunda yer şekilleri ve anakaya gibi faktörlerin etkisinin daha belirgin olduğu topraklardır. Anakayanın fiziksel ve kimyasal özellikleri bu topraklar üzerinde en etkili faktördür.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi intrazonal topraklardan biri değildir?

- A) Halomorfik topraklar   B) Hidromorfik topraklar
C) Vertisoller   D) Kolüvyal topraklar
E) Rendzinalar

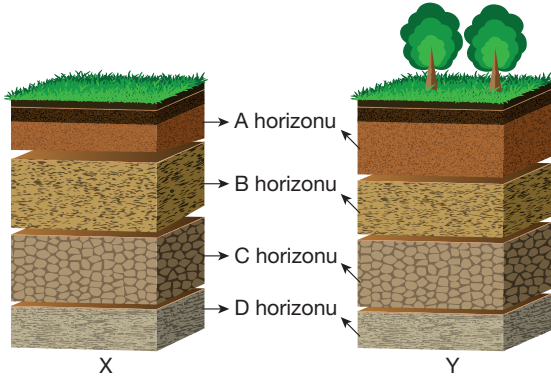
9. Fiziksel (mekanik) ayrışma, yer kabuğunu oluşturan kayaların çeşitli nedenlerle daha küçük parçalara ayrılması ve ufalanmasıdır. Fiziksel ayrışma ısınma ve soğuma sonucunda taşları oluşturan mineraller gündüz genleşir, gece büzülür. Kayalarda, yıllarca devam eden bu faaliyet sonucunda çatlaklar oluşur ve kayalar birbirinden ayrılarak ufalanır.

Buna göre, aşağıda iklim özellikleri verilen bölgelerden hangisinde fiziksel ayrışmanın daha şiddetli olduğu söylenebilir?

- A) Yıl boyunca sıcak ve yağışlı
B) Yıl boyunca yağışlı ve ılıman
C) Soğuk ve nemli
D) Yazları yağışlı ve yağış miktarı fazla
E) Yağış miktarı az ve sıcaklık farkları fazla

1. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1. Aşağıdaki şekillerde iki bölgenin topraklarının horizonları gösterilmiştir.

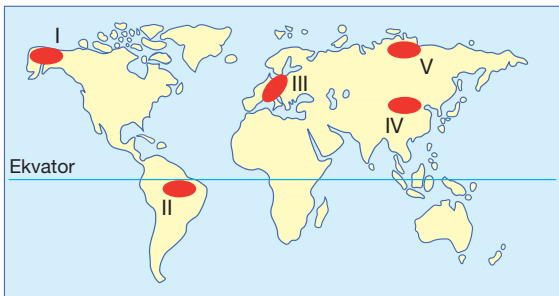
Buna göre X ve Y bölgelerinde A horizonunun kalınlığının farklı olmasında bu bölgelerin;

- I. iklim özellikleri,
- II. yükselti ortalaması,
- III. bitki örtüsü,
- IV. yüzeyin eğim durumu

faktörlerinden hangilerinin farklı olmasının etkisi daha azdır?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve III
D) II ve III   E) III ve IV

2. Orta kuşağın nemli iklim bölgelerinde yaprağını döken ağaçlardan meydana gelen ormanların zemininde oluşan kahverengi orman toprakları organik madde yönünde zengindir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin hangisinde kahverengi orman toprakları yaygındır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. I. Toprak içinde humus birikimi fazladır.
II. Karstik kayaların yaygın olduğu bölgelerde oluşur.
III. Toprak içindeki organik maddelerin yoğun olması toprağın renginin koyu olmasına neden olmuştur.
IV. Orta kuşağtaki yarı nemli bölgelerde çayır bitki örtüsünün altında oluşur.
V. Toprak yıkanması fazladır.

Çernozyom toprakları ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

4. Humus ve organik madde birikimi fazla olan çernozyom topraklarının tarımsal faaliyetlerde yaygın olarak kullanılmaması çernozyom topraklarının oluştuğu bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile daha fazla ilişkilendirilebilir?

- A) Yıllık yağış miktarının az olması
B) Yaz döneminde buharlaşmanın şiddetli olması
C) Toprak içinde tuz ve kireç oranının fazla olması
D) Sıcaklık ortalamasının düşük olması
E) Toprakların mineral bakımından fakir olması

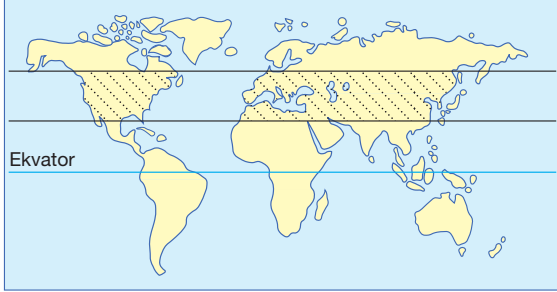
5. İklim özellikleri, arazinin yer şekli özellikleri, ayrışmanın türü ve bitki örtüsü gibi faktörler bir bölgede toprak oluşumun ve toprağın üst kısımlarındaki horizonların kalınlığını belirleyen faktörlerdir.

	Gündüz Sıcaklığı (°C)	Gece Sıcaklığı (°C)	Yağış Miktarı (mm)
I	17	-1	330
II	25	3	400
III	40	4	200
IV	28	11	600
V	27	24	2400

Buna göre yukarıdaki tabloda yıllık yağış miktarı ile gece ve gündüz sıcaklık ortalamaları verilen yer şekilleri özellikleri benzer olan bölgelerden hangisinde toprak oluşumunun daha hızlı gerçekleştiği söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Bir bölgede toprağın oluşabilmesi için öncelikle kayaların ayrışması ve çözülmesi gerekir. Bu süreç üzerinde iklim özellikleri, anakaya, yeryüzü şekilleri (eğim, yükselti vb.), biyotik faktörler ve zaman etkilidir.

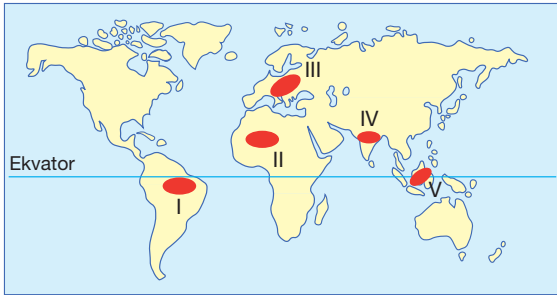
Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen alanlarda;

- I. terra rossa,
- II. laterit,
- III. tundra,
- IV. podzol

topraklarından hangilerinin oluşması beklenmez?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

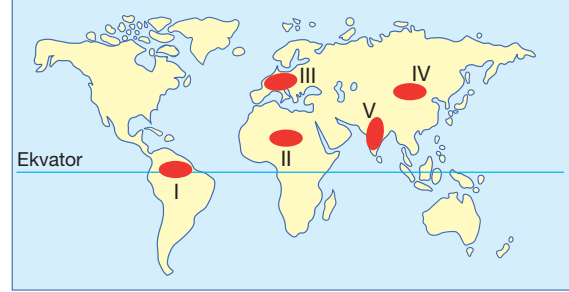
7. Bir bölgede toprağın oluşumunu etkileyen faktörler iklim, anakaya, yeryüzü şekilleri, biyotik faktörler ve zamandır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen yeryüzü şekilleri özellikleri benzer olan numaralı bölgelerden hangisinde 1 cm kalınlığındaki tarım toprağının oluşabilmesi için gerekli olan süre daha uzundur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. İklim özellikleri (sıcaklık, yağış vb.) kayaların fiziksel ve kimyasal ayrışmasını belirleyen temel faktörlerden biridir. Kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde fiziksel ayrışma şiddetli olmasına karşın kimyasal çözülmenin yetersiz olması nedeniyle toprak oluşumu yavaş gerçekleşir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangilerinde toprak oluşumu daha yavaştır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

9. Tundra toprakları özellikle Kuzey Yarım Küre'de tundra ikliminin etkili olduğu alanlarda görülür. Tundra topraklarının tarımda kullanımı yaygın değildir.

Buna göre, tundra topraklarının tarımsal faaliyetlere uygun olmamasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak yıkanmasının fazla olması
- B) Toprağın kışın donup yazın bataklığa dönüşmesi
- C) Toprakların tuz ve kireç bakımından zengin olması
- D) Engebe nedeniyle toprak tabakasının ince olması
- E) Toprağın horizonlarının belirgin olmaması

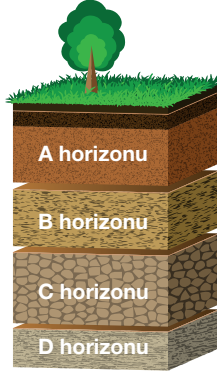
10. I. Bataklık ve sulak alanlar
II. Orta kuşak karalarının denize uzak iç kesimleri
III. Taban suyunun yüzeye yakın olduğu alanlar
IV. Eğimin ve yükseltinin fazla olduğu yağışlı bölgeler
V. Yağış miktarı çok az olan dönenceler çevresindeki kurak alanlar

Yukarıda özelliği verilen alanların hangilerinde hidromorfik toprakların yaygın olduğu söylenebilir?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

1. ÜNİTE 3. BÖLÜM

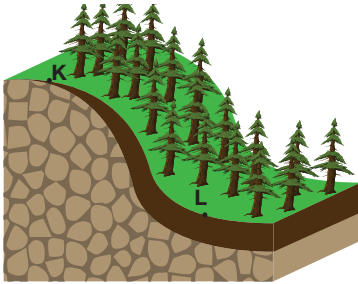
1. Aşağıdaki şekilde tam olarak oluşmuş olan toprağın katmanları gösterilmiştir.

Aşağıdaki topraklardan hangisinin yaygın olduğu bölgede yukarıdaki şekilde gösterilen toprak yapısının oluştuğu söylenemez?

- A) Podzol topraklar
B) Kestane renkli bozkır toprakları
C) Kolüvyal topraklar
D) Kırmızı Akdeniz toprakları
E) Laterit topraklar

2. Aşağıdaki şekilde podzol topraklarının oluştuğu bir bölgede A horizonun kalınlığı gösterilmiştir.

Buna göre şekil üzerindeki K noktasında A horizonunun L noktasından daha ince olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer altı sularının L noktasında yüzeye daha yakın olması
B) K noktasında toprak yıkanmasının fazla olması
C) L noktasında anakayanın direncinin daha az olması
D) K noktasının daha fazla yağış alması
E) K noktasında ayrışan materyalin dış kuvvetler tarafından taşınması

3. Aşağıdaki tabloda üç bölgenin sıcaklık ve yağış özellikleri verilmiştir.

	Gündüz Sıcaklığı	Gece Sıcaklığı	Günlük Sıcaklık Farkı	Yıllık Yağış Miktarı
K	30 °C	12 °C	18 °C	1800 mm
L	25 °C	-5 °C	30 °C	330 mm
M	26 °C	22 °C	4 °C	2200 mm

Tablodaki bilgilere göre K, L ve M bölgeleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) K bölgesinde topraklar kireç ve tuz bakımından fakirdir.
B) L bölgesinde fiziksel çözülme daha şiddetlidir.
C) M bölgesinde kimyasal çözülme şiddetlidir.
D) K bölgesinde toprak oluşumu L bölgesine göre daha yavaş gerçekleşir.
E) M bölgesinde humus oluşumu hızlı olmasına karşın humus birikimi azdır.

4. Toprağın oluşabilmesi için öncelikle kayaların ayrışması gerekir. Toprak oluşumunda iklim, anakaya, yeryüzü şekilleri, biyotik faktörler ve zaman faktörleri etkilidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi toprak oluşumunda iklim özelliklerinin etkisine örnek verilebilir?

- A) Sıcak ve nemli bölgelerde toprak oluşumunun kısa sürede gerçekleşmesi
B) Kolay eriyebilen kayaların bulunduğu bölgeler kimyasal çözülmenin şiddetli olması
C) Akarsuların yatak eğiminin azaldığı yerlerde mineral zenginliği fazla olan toprakları oluşturması
D) Eğim ve engebenin fazla olduğu alanlarda toprağın A horizonunun ince olması
E) Dış kuvvetlerin aşındırıcı faaliyetlerine dirençli kayaların bulunduğu bölgelerde toprak oluşumunun uzun sürmesi

5. Toprak; yer kabuğunu oluşturan kayaların ayrışmasıyla oluşan, içinde çeşitli inorganik ve organik maddeler, canlı organizmalar, hava ve su bulunan yüzeysel örtüdür.

Buna göre topraklar ve toprak oluşum süreci ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yıllık yağış miktarı ve sıcaklık ortalamasının yüksek olduğu bölgelerde kimyasal çözülme belirgindir.
B) Yağış miktarının fazla olduğu nemli bölgelerde toprak yıkanması fazla olduğu için asitli topraklar fazladır.
C) Kurak ve yarı kurak bölge topraklarının yüzeyinde tuz ve kireç birikimi çok azdır.
D) Taşınmış (azonal) toprakların büyük bir kısmı mineral bakımından zengin ve çeşitli topraklardır.
E) Günlük sıcaklık farklarının fazla olduğu bölgelerde fiziksel ayrışma şiddetlidir.

6. Çernozyom topraklar; orta kuşağın yarı nemli alanlarında uzun boylu çayırlar altında oluşur. Bu topraklar ekildiğinde verimin fazla olduğu topraklardır.

Buna göre çernozyom topraklarında tarımsal verimin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Toprak yıkanmasının fazla olması
B) Toprağın organik madde yönünden zengin olması
C) Kimyasal çözülmenin belirgin olması
D) Toprağın tuz ve kireç oranının fazla olması
E) A horizonunun kalın olması

7. Toprak oluşumu; yer kabuğunu oluşturan kayaların fiziksel, kimyasal ve biyolojik olarak ayrışmasıyla başlar. Kimyasal ve biyolojik ayrışmanın şiddetli olduğu bölgelerde toprak oluşumu daha kısa sürede gerçekleşir.

Buna göre, aşağıdaki topraklardan hangisinin oluşum sürecinde kimyasal ve biyolojik ayrışmanın etkisi daha azdır?

- A) Çernozyom topraklar
B) Laterit topraklar
C) Kahverengi orman toprakları
D) Kırmızı Akdeniz toprakları
E) Çöl toprakları

8. Mert coğrafya ödevinde yer alan etkinliği aşağıdaki gibi çözmüştür.

“Kimyasal çözülme ve fiziksel ayrışmanın etkili olduğu bölgelerin özelliklerini belirtiniz.”

	Fiziksel Ayrışma	Kimyasal Çözülme
I.	Toprak oluşumu uzun sürede gerçekleşir.	Toprak oluşumu daha kısa sürede gerçekleşir.
II.	Yıllık yağış miktarı fazladır.	Yıllık yağış miktarı azdır.
III.	Toprakta tuz ve kireç birikimi fazladır.	Toprakta tuz ve kireç birikimi azdır.
IV.	Günlük ve yıllık sıcaklık farkları fazladır.	Günlük ve yıllık sıcaklık farkları azdır.
V.	Toprakta humus miktarı azdır.	Toprakta humus miktarı fazladır.

Buna göre Mert etkinlikte yer alan numaralı bölümlerden hangisinde yanlış bilgi vermiştir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Zonal topraklar oluşumu buldukları bölgenin iklim ve bitki örtüsü özelliklerine göre şekillenen topraklardır.

Buna göre

- I. laterit toprakları,
II. kahverengi orman toprakları,
III. kahverengi ve kestane renkli bozkır toprakları,
IV. podzol toprakları,
V. çöl toprakları

topraklarından hangileri nemli bölge toprakları arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

1. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1. Toprağın oluşumu; yer kabuğunu oluşturan kayaların fiziksel, kimyasal ve biyolojik olarak ayrışmasıyla başlar.

Buna göre kayaların ayrışma süreci ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir bölgede sıcaklığın yüksek olması kimyasal çözülme hızını artırır.
B) Yarı kurak iklim bölgelerinde kimyasal çözülme fiziksel ayrışmaya göre daha şiddetlidir.
C) Fiziksel ayrışma sonucunda kayaları oluşturan mineraller erimeden parçalanır.
D) Kayalar üzerindeki çatlaklara yerleşen bitki kökleri kayaların parçalanmasını hızlandırır.
E) Günlük sıcaklık farklarının yüksek olduğu bölgelerde kayaların fiziksel ayrışması şiddetlidir.

2. Damla coğrafya ödevinde yer alan etkinliği aşağıdaki gibi çözmüştür.

“Aşağıda verilen özelliklerin hangi toprak türüne ait olduğunu karşılarındaki noktalı kısımlara yazınız.”

Toprağın Özelliği	Toprak Türü
I Akarsuların taşıdığı malzemenin deltalar veya çukur alanlarda birikmesi sonucu oluşur.	Alüvyal topraklar
II Volkanik olaylar sonucu çıkan kum boyutundaki malzemeler ile akarsuların oluşturduğu kum depoları üzerinde oluşur.	Regosoller
III Kışın donan, yazın çözülerek bataklık haline gelen topraklardır.	Tundra toprakları
IV Kumlu çakıllı ve su geçirgenliği yüksek olup eğimli yamaçlarda oluşur.	Hidromorfik topraklar
V Eğimli yamaçlarda sel sularının kumları taşması ve geride iri taşların kalması sonucu oluşur.	Litosoller (Taşlı topraklar)

Buna göre Damla numaralı toprak türlerinden hangisini yanlış belirtmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Alüvyal topraklar, kolüvyal topraklar, litosoller, regosoller, lösler ve morenler azonal topraklardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi azonal toprakların ortak özellikleri arasında yer alır?

- A) Dış kuvvetlerin aşındırıp başka bir yerde biriktirmesiyle oluşmaları
B) Kolay eriyebilen kalker ve jips kayaları üzerinde oluşmaları
C) Nemli bölgelerdeki hafif eğimli alanlarda oluşmaları
D) İçlerinde organik madde birikiminin fazla olması
E) Soğuk ve yarı nemli bölgelerde oluştukları için tarımsal faaliyetlere uygun olmamaları

4. Aşağıdaki toprak tiplerinden hangisinin yoğun olduğu bir bölgeden alınan toprak kesiti incelendiğinde bulunduğu bölgenin iklim ve bitki örtüsü hakkında daha belirgin bilgilere ulaşılabılır?

- A) Kolüvyal topraklar B) Rendzinalar
C) Regosoller D) Litosoller
E) Podzol topraklar

5. İntrazonal topraklar; oluşumunda yeryüzü şekilleri ve anakaya gibi faktörlerin etkisinin daha belirgin olduğu topraklardır. Ana materyalin fiziksel ve kimyasal özelliklerinin bu toprakların üzerindeki etkisi belirgindir.

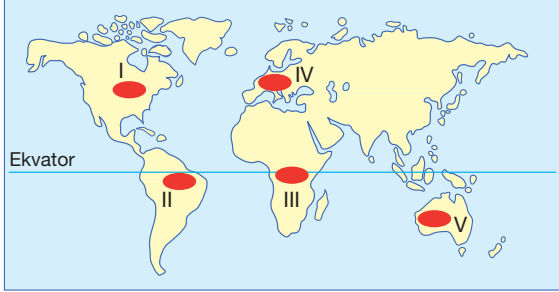
Buna göre;

- I. alüvyal,
II. podzol,
III. kırmızı Akdeniz (terra rossa),
IV. vertisoller,
V. rendzinalar

gibi toprak çeşitlerinden hangileri intrazonal topraklar grubunda yer alır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

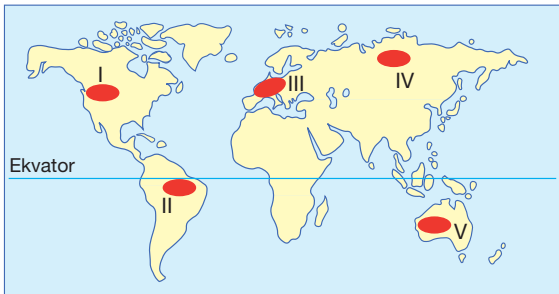
6. Laterit topraklar sıcaklık ve nemin yüksek, kimyasal ayrışmanın fazla olduğu bölgelerin zonal topraklarıdır. Kiremit kırmızısı renginde olan bu topraklar aşırı yıkanma nedeniyle humus birikiminin az olduğu topraklardır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangilerinde laterit toprakları görülür?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

7. Toprak katlarının herbirine horizon adı verilir. Toprak yukarıdan aşağıya doğru farklı horizonlardan oluşur. toprak katmanları o bölgenin anakaya, iklim ve canlı çeşitliliğine göre şekillenir. Olgun bir toprağın A, B, C ve D horizonları bulunur. Ancak kurak iklim bölgelerinde bu horizonların sıralanışı düzenli değildir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde A horizonunun geliştiği alanlar daha sınırlıdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. Belirli bir bölgede etkili olan iklim ve bitki örtüsü şartlarına göre düz veya hafif eğimli yamaçlarda anakayanın ayrışması sonucu oluşan topraklara zonal topraklar denir. Bütün horizonların bulunduğu bu toprakların dağılışı, yeryüzündeki iklim ve bitki örtüsünün dağılışıyla uyumludur.

Buna göre aşağıdaki toprak tiplerinden hangisinin oluştuğu iklim bölgesindeki yıllık sıcaklık ortalaması diğerlerinden daha yüksektir?

- A) Tundra toprakları
B) Podzol topraklar
C) Laterit topraklar
D) Kahverengi orman toprakları
E) Kahverengi bozkır toprakları

9. Bir bölgede 1 cm kalınlığındaki tarım toprağının oluşabilmesi için uygun şartlarda 100-150 yıl gerekirken iklim, yeryüzü şekilleri ve bitki örtüsü özelliklerinin uygun olmadığı bölgelerde bu süre 1000 yılın üzerine çıkabilmektedir.

Buna göre

- I. yıllık yağış miktarının fazla olması,
II. günlük sıcaklık farklarının yüksek olması,
III. yıllık sıcaklık ortalamasının fazla olması,
IV. eğim ve engebenin fazla olması,
V. doğal bitki örtüsünün seyrek olması

özelliklerinden hangilerinin görüldüğü bölgelerde toprak oluşum sürecinin kısa olduğu söylenebilir?

- A) I ve III   B) II ve IV   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

10. Azonal topraklar; dış kuvvetlerin aşındırıcı etkisi sonucu taşınarak biriktirilen malzemenin ayrışmasıyla oluşan topraklardır. Düzenli horizon yapısına sahip olmayan bu topraklar, genellikle mineral yönünden zengindir.

Buna göre aşağıdaki topraklardan hangisi azonal topraklar grubunda yer almaz?

- A) Halomorfik topraklar   B) Alüvyal topraklar
C) Lösler   D) Morenler
E) Regosoller

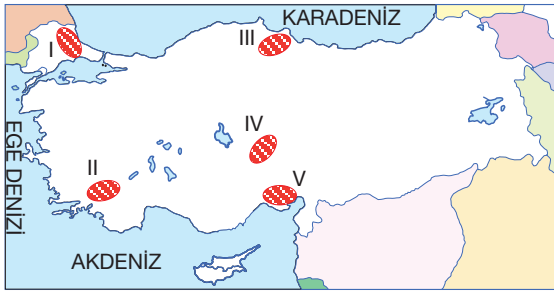
1. BÖLÜM 3. ÜNİTE

1. Bir bölgede etkili olan iklim ve bitki örtüsü şartlarına göre düz veya hafif eğimli yamaçlarda anakayanın ayrışması sonucu oluşan topraklara zonal topraklar denir.

Buna göre Türkiye'nin iklim ve bitki örtüsü özelliklerine bakıldığında aşağıdaki zonal topraklardan hangisinin Türkiye'de görülmesi beklenmez?

- A) Podzol topraklar
B) Kahverengi orman toprakları
C) Terra rossa toprakları
D) Çernozyom toprakları
E) Tundra toprakları

2. Regosoller, özellikle volkanik arazilerde akarsuların taşıdığı kum depoları üzerinde oluşan topraklardır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde regosol toprakları görülür?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. I. Türkiye'de sadece delta ve kıyı ovalarında görülür.
II. Toprak horizonları zonal topraklar kadar düzgün değildir.
III. Mimeral ve organik madde bakımından zengin topraklardır.
IV. Buldukları yörenin iklim, bitki örtüsü ve kayaç yapısını tam olarak yansıtan topraklardır.
V. Ekildiklerinde ve sulandıklarında tarımsal verim yüksektir.

Yukarıda alüvyal topraklar ile ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

4. – Kahverengi orman toprakları Kuzey Anadolu Dağları ile Marmara Denizi çevresindeki dağlık alanlarda görülür. Bu toprakların renkleri koyudur.
– Kuzeydoğu Anadolu platolarında çayır bitki örtüsünün altında çernozyom topraklar oluşmuştur. Bu toprakların renkleri koyudur.

Buna göre kahverengi orman ve çernozyom topraklarının renklerinin koyu olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yıkınma oranının fazla olmasının
B) Bazalt gibi volkanik kayaçların ayrışması ile oluşmalarının
C) Organik madde bakımından zengin olmalarının
D) Kolay eriyebilen kayaçların ayrışması ile oluşmalarının
E) Tarım faaliyetlerinden çok hayvancılıkta kullanılmalarının

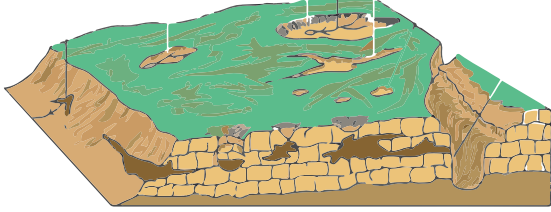
5.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerde yaygın olan topraklar ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı yörede yıkınmış kireç oranı düşük kahverengi orman toprakları yaygındır.
B) II numaralı yörede yumuşak kireç taşı ve killi kireç taşı üzerinde oluşan kalsimorfik topraklar görülür.
C) III numaralı yörede birikme ile oluşan alüvyal topraklar bu yörenin kayaç özelliklerini yansıtmaz.
D) IV numaralı yörede engebe fazla olduğu için kolüvyal topraklar eğimin iyice arttığı yerlerde litosoller yaygındır.
E) V numaralı yörenin alçak kesimlerinde kahverengi orman toprakları yüksek kesimlerde ise podzol toprakları görülür.

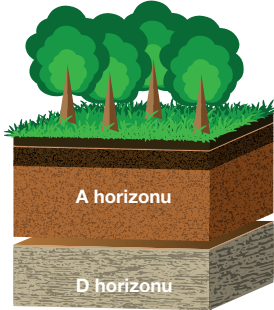
6. Aşağıdaki şekilde kalın kalker tabakalarının yer altı ve yüzey suları tarafından aşındırılması ile oluşan yer şekilleri gösterilmiştir.

Türkiye'de Batı ve Orta Toroslar'da yaygın olan bu erime çukurları içinde oluşan toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halomorfik (tuzlu) topraklar
B) Terra rossa toprakları
C) Podzol topraklar
D) Litosol topraklar
E) Alüvyal topraklar

7.

Yukarıdaki toprak kesitinin haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde görülme olasılığı daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Erzurum ve Kars platolarında oluşan çernozyom topraklarının humus yönünden zengin olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yaz boyunca yeşil kalan gür otların kışın ayrışması
B) Toprakların volkanik malzemenin ayrışmasıyla oluşması
C) Kış aylarında düşen yağışların büyük bir kısmının kar şeklinde düşmesi
D) Yıllık sıcaklık ortalamasının düşük olması
E) Güneşlenme süresinin kısa olması

9. Aşağıdaki harita humus bakımından zengin olan çernozyom topraklarının Türkiye'de olduğu yerler gösterilmiştir.

Haritada gösterilen yörelerde çernozyom topraklarının oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yaz boyunca yeşil kalabilen gür çayırların geniş yer kaplaması
B) Volkanik kumlu depoların geniş yer kaplaması
C) Kış yağışlarının çoğunlukla kar şeklinde düşmesi
D) Tarıma ayrılan alan oranının az olması
E) Killi tabakaların kalın bir örtü oluşturması

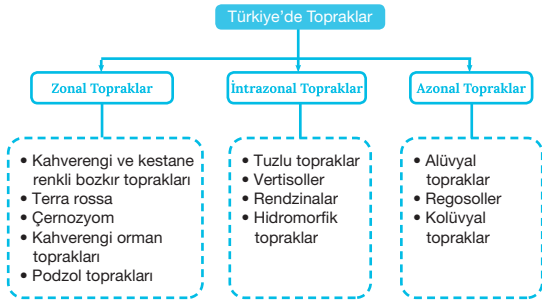
10. I. Üç tarafının denizlerle çevrili olması
II. İklim ve bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olması
III. Farklı kayalardan oluşan arazilerin geniş yer kaplaması
IV. Fay hatlarının fazla olması

Türkiye'de toprak tiplerinin çeşitli olmasında yukarıdakilerden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. BÖLÜM 3. ÜNİTE

1. Aşağıdaki kavram haritasında Türkiye'de bulunan toprak tipleri gösterilmiştir.

Kavram haritasındaki bilgilere göre toprak çeşitliliğinin belirgin olmasında;

- I. iklim çeşitliliği,
- II. yer şekilleri çeşitliliği,
- III. bitki örtüsü çeşitliliği

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

2. Soğuk ve nemli iklim bölgelerinde iğne yapraklı ormanlar altında oluşan topraklara podzol topraklar denir. Bu topraklarda A horizonu şiddetli yıkanmadan dolayı boz renklidir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde podzol topraklar yaygın olarak görülür?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. Kimyasal çözünme; kayaları oluşturan minerallerin suyun etkisiyle çözünmesi şeklinde gerçekleşir. Bir bölgedeki nem ve yağış miktarı arttıkça kimyasal çözünme de artar.

Karadeniz kıyılarında yıllık yağış miktarı Akdeniz kıyılarına göre daha fazla olmasına karşın Akdeniz kıyılarında kimyasal çözünmenin daha fazla olmasında;

- I. dağların uzanış doğrultusu,
- II. kayaların cinsi,
- III. sıcaklık ortalaması,
- IV. yıllık yağış düzeni,
- V. bitki örtüsü

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

4. Aşağıdaki haritada Türkiye'de alüvyal toprakların görüldüğü alanların dağılışı gösterilmiştir.

Bu haritada gösterilen alanlarda tarımsal verimin yüksek olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Toprağın ince taneli olması
B) Toprakların geçirimli olması
C) Toprakların fiziksel çözülme sonucunda oluşmuş olması
D) Toprakların mineral bakımından zengin ve çeşitli olması
E) Yıllık yağış miktarının fazla olması

5. Bazı topraklar buldukları yörenin iklim ve bitki örtüsü özelliklerine göre oluşmaktadır. Bazı topraklar ise bulunduğu yörenin iklim ve bitki örtüsü özelliklerini yansıtmayabilir.

Buna göre aşağıdaki yöre ve toprak çeşidi eşleştirmelerinde verilen topraklardan hangisi bulunduğu yörenin iklim veya bitki örtüsü özelliklerini daha az yansıtır?

- A) Çukurova → Alüvyal topraklar
B) Erzurum - Kars Platoları → Çernozyom topraklar
C) Sivas çevresi → Bozkır toprakları
D) Batı Toroslar → Terra rossa toprakları
E) Kuzey Anadolu Dağları → Podzol topraklar

6. Sert karasal iklim bölgelerinde oluşan kara topraklar adı verilen çernozyom topraklara Türkiye'de Erzurum - Kars ve Ardahan Platosu'nda rastlanır.

Buna göre, çernozyom topraklarının yoğun olarak görüldüğü platolarda;

- I. topraktaki humus birikimi,
II. topraktaki organik madde birikimi,
III. yıllık sıcaklık ortalaması,
IV. yıllık yağış miktarı

unsurlarından hangilerinin fazla olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. Toprak oluşumu; yer kabuğunu oluşturan kayaların fiziksel, kimyasal ve biyolojik olarak ayrışmasıyla başlar. Ancak kimyasal ve biyolojik ayrışmanın şiddetli olduğu yörelerde toprak oluşumu daha kısa sürede gerçekleşir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde toprak oluşumu daha hızlı gerçekleşir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. Su içinde çözülmüş haldeki çeşitli tuz ve karbonatların suyun buharlaşması sonucunda toprak yüzeyinde birikmesiyle tuzlu topraklar oluşur. Bu topraklar kapalı havza veya eski göl tabanlarında oluşur. Tuzcul bitkilerin yetiştiği bu çorak topraklar tarım için elverişli değildir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde tuzlu topraklar daha yaygındır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Yüksek platolarda ve orman örtüsünün sona erdiği alanlarda bitki örtüsü olarak çayırlar ortaya çıkar. Bu çayırlar altında humus bakımından zengin olan çernozyom topraklar oluşmuştur. Koyu renkli olduğu için kara topraklar olarak da adlandırılan bu topraklar üzerinde geniş otlakların oluşması, büyükbaş hayvancılığın gelişimini sağlamıştır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde çernozyom topraklara rastlanır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

1. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1. Aşağıdaki haritada Türkiye'de delta ovalarının dağılışı gösterilmiştir.

Bu ovalarda tarımsal verimin fazla olmasında;

- I. mineral bakımından zengin alüvyonların bulunması,
- II. toprağın tüm horizonlarının oluşmuş olması
- III. toprağın killi ve kireçli depolar üzerinde oluşmuş olması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

2. - Akdeniz iklim bölgelerinde kızılçam ağaçları ve maki bitki örtüsü altında özellikle kalkerler üzerinde oluşur.
- Bileşiminde çok miktarda demir oksit bulunduğundan kırmızı renkli topraklardır.
- Organik madde miktarının az olduğu bu topraklar; genellikle kireç yönünden zengindir.

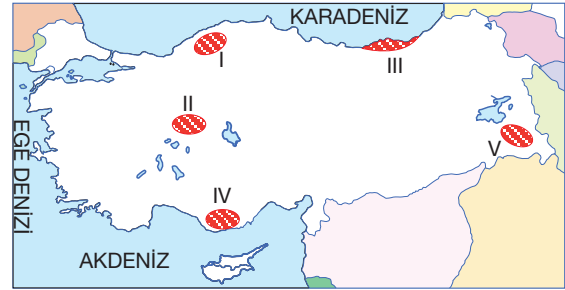
Yukarıda bazı özellikleri verilen toprak tipine haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde rastlanır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. Türkiye'de görülen toprak tipleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yumuşak kireç taşı ve killi kireç taşı üzerinde oluşan vertisollere Trakya, Güney Marmara ve Muş Ovası'nda rastlanır.
- B) Denize uzak iç bölgelerde step bitki örtüsü altında kahverengi ve kestane renkli bozkır toprakları görülür.
- C) Akdeniz ikliminin etkili olduğu alanlarda özellikle kalkerler üzerinde oluşan terra rossa toprakları kırmızı renkli topraklardır.
- D) Podzol topraklar, kıyı ve iç kesimlerdeki dağların yüksek kesimlerinde iğne yapraklı ormanların altında oluşur.
- E) Hidromorfik topraklar, özellikle volkanik arazilerde akarsuların taşıdığı kum depoları üzerinde oluşur.

- 4.

Yukarıdaki harita gösterilen numaralı yöreler ile bu yörelerde yaygın olan zonal toprak tipi eşleştirmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

- A) I - Podzol topraklar
- B) II - Bozkır toprakları
- C) III - Kahverengi orman toprakları
- D) IV - Terra rossa toprakları
- E) V - Çernozyom topraklar

5. I. Türkiye'de sadece kıyı ovaları ve delta ovalarında görülür.
II. Toprakların horizon sistemi gelişmemiştir.
III. Tarımsal verim düşüktür.
IV. Mineral bakımından zengin ve çeşitlidir.
V. Akarsu biriktirmesi ile oluşmuştur.

Alüvyal topraklar ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve III   B) I ve V   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

6. Kalsimorfik topraklar, killi veya kireçli olup yumuşak kireç taşı ve killi kireç taşları üzerinde oluşur.

Buna göre anakayanın killi ve kireçli olduğu eski göl tabanlarında;

- I. litosoller,
- II. kolüvyal topraklar,
- III. vertisoller,
- IV. rendzinalar,
- V. terra rossa

topraklarından hangilerinin oluşması beklenir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

7. **Coğrafya öğretmeninin;** "Toprak örtüsünün dış kuvvetlerin etkisiyle taşınmasına erozyon denir. Türkiye, erozyonun çok şiddetli olduğu ülkeler arasındadır. Türkiye'de erozyon; tarım alanlarının %59'unda, orman alanlarının %54'ünde, mera alanlarının da %64'ünde oldukça aktif olarak görülmektedir." **ifadesini aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi doğrulayıcı niteliktedir?**

- A) **Zeynep:** Türkiye'de iklim ve bitki örtüsünün etkisiyle oluşmuş zonal topraklar çeşitlidir.
B) **Murat:** Türkiye'de denize dökülen akarsuların büyük bir kısmı deltalar oluşturur.
C) **Deniz:** Kuzeyde ve güneyde dağlar kıyı çizgisine paralel uzanır.
D) **Didem:** İç Anadolu ve Doğu Anadolu'da kapalı havzalar geniş yer kaplar.
E) **Elçin:** Akarsuların taşıdığı su miktarı ilkbahar ve yaz başlarında artar.

8. Kahverengi orman toprakları, özellikle Kuzey Anadolu ve Marmara Deniz çevresindeki dağlık alanlarda yaprak dökken ağaçların oluşturduğu ormanların altında görülür. Koyu renkte olan bu topraklar tarım açısından oldukça elverişlidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu toprakların koyu renkli olmasının temel nedenidir?

- A) Yıkanmanın fazla olması
B) Tuz ve kireç oranının fazla olması
C) Humus oluşumunun hızlı olması
D) Taban suyunun yüzeye yakın olması
E) Volkanik kayaların ayrışması ile oluşması

9. Akdeniz iklim bölgesinde özellikle kalkerler üzerinde oluşan terra rossaların en önemli özelliği, ... nedeniyle kırmızı renkte olmasıdır. Organik madde bakımından fakir olan bu topraklar kireç yönünde ise zengindir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan kısma yazılması gereken ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) bileşiminde bulunan fazla demir oksit
B) kış aylarının ılık ve yağışlı geçmesi
C) bitki örtüsünün seyrek olması
D) kayaların kimyasal çözülmesinin fazla olması
E) taban suyunun yüzeye yakın olması

10. Zonal topraklar; bir bölgede etkili olan iklim ve bitki örtüsü şartlarına göre düz veya hafif eğimli yamaçlarda anakayanın ayrışması sonucu oluşan topraklardır.

Buna göre;

- I. podzol,
- II. kestane renkli bozkır,
- III. çernozyom,
- IV. tundra,
- V. laterit

topraklarından hangileri Türkiye'de yer almaz?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

Yukarıdaki haritada gösterilen alanlarda kimyasal çözülmenin Türkiye'nin birçok yöresine göre yılın daha uzun bir döneminde gerçekleşmesi aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Topraklarda yıkanmanın fazla olması
B) Yer şekillerinin engebeli olması
C) Yıl boyunca nem ve yağışın fazla olması
D) Kayaların aşındırıcı faaliyetlerine dirençsiz olması
E) Doğal bitki örtüsünün gür olması

1. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen alandaki toprakların tuz oranının fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Yıllık yağış miktarının az olması
- B) Yaz aylarında buharlaşmanın şiddetli olması
- C) Kurak dönemin uzun sürmesi
- D) Toprak yıkanmasının az olması
- E) Volkanik kayaların yaygın olması

2.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanlarda yaygın olan toprakların özellikleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Toprağın tüm horizonları belirgin bir şekilde oluşmuştur.
- B) Dış kuvvetlerin taşıma ve biriktirme faaliyetleri sonucunda oluşmuşlardır.
- C) Mineral bakımından zengin topraklardır.
- D) Ekildiklerinde tarımsal verim yüksektir.
- E) Topraklar taneli yapıda olduğu için geçirimsizliği fazladır.

3.

Toprak yıkanmasının fazla olduğu bölgelerde A horizonu içinde tuz ve kireç birikimi az iken asit oranı yüksektir.

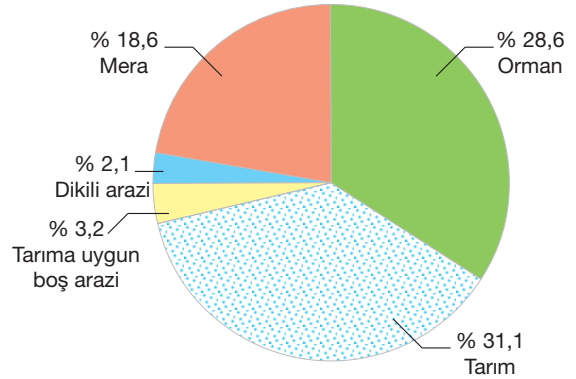

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde toprakların asit oranının daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4.

Aşağıdaki grafikte Türkiye topraklarının kullanım alanlarına göre oranları verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Tarıma uygun olmayan arazilerin oranı dikili arazilerin oranından daha fazladır.
- B) Tarım alanlarının yüz ölçümü orman alanlarına göre daha geniştir.
- C) Mera arazilerinin yüz ölçümü tarım yapılabilen alanlardan azdır.
- D) Tarıma uygun boş araziler tarımda makine kullanımına uygun olmayan arazilerdir.
- E) Tarım alanlarının yüz ölçümü tarıma uygun boş araziler işlenerek artırılabilir.

5. Yüzeyleki toprak örtüsünün akarsu ve rüzgâr gibi dış kuvvetlerin etkisiyle taşınmasına erozyon adı verilir.

Buna göre, Türkiye'de aşağıdaki toprak tiplerinden hangisinin yaygın olduğu bölgelerde rüzgâr erozyonunun daha şiddetli olduğu söylenebilir?

- A) Kahverengi orman toprakları
B) Kestane renkli bozkır toprakları
C) Podzol topraklar
D) Çernozyom toprakları
E) Terra rossa toprakları

6. Toprak örtüsünün akarsu ve rüzgâr gibi dış kuvvetlerin aşındırıcı faaliyetlerinin etkisiyle taşınmasına erozyon denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi erozyonu artıran faktörlerden biri değildir?

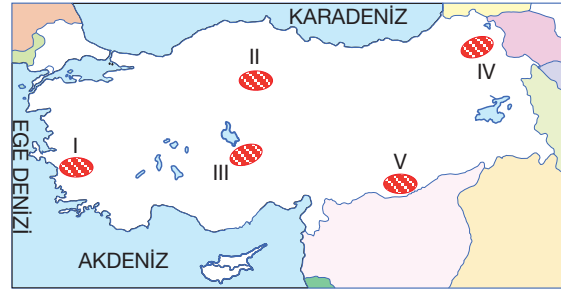
- A) Nadasa ayrılan tarım alanlarının genişlemesi
B) Doğal bitki örtüsünün seyrek olması
C) Yarı kurak bölgelerde tarımda nöbetleşe ekim yapılması
D) Doğal bitki örtüsünün cılız olması ve orman tahribatının artması
E) Engebenin fazla olduğu bölgelerin yağış rejiminin düzensiz olması

7. Türkiye'de topraklar; tarımsal üretim, sanayide ham madde ihtiyacının karşılanması, hayvancılık ve ormancılık gibi birçok faaliyet alanında kullanılır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de toprakların doğru kullanımına örnek gösterilemez?

- A) Çukurova ve Mersin arasındaki alüvyal toprakların sanayi kuruluşlarının yoğunlaştığı alanlar olması
B) Erzurum-Kars Platoları'nda çernozyom topraklarının yaygın olduğu alanlarda büyükbaş mera hayvancılığının yaygın olması
C) İç bölgelerimizde kahverengi ve kestane renkli bozkır topraklarının tahıl tarımı ve küçükbaş hayvancılıkta kullanılması
D) Killi ve kaolin oranı yüksek toprakların tuğla, kiremit veya çimento sanayisinde kullanılması
E) Kuzey Anadolu Dağları'nın denize dönük ve bol yağışlı yamaçlarında su isteği fazla olan tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

8. Otlaklar Türkiye topraklarının %18,6'lık bir kısmını oluşturduğu için mera hayvancılığı Türkiye'de yaygındır. Kahverengi ve kestane renkli bozkır topraklarının yaygın olduğu yörelerde küçükbaş hayvancılık, uzun boylu ot topluluklarının yaygın olarak yetiştiği çernozyom topraklarının bulunduğu yörelerde ise büyükbaş hayvancılık faaliyetleri yapılmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen mera alanlarından hangisinde büyükbaş hayvancılık faaliyetleri daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Çukurova, Gediz Ovası, Dilovası, Adapazarı Ovası gibi alüvyal toprakların fazla olduğu alanlarda sanayi kuruluşlarının sayısının artması
II. Akdeniz ve Ege Denizi kıyılarında görülen terra rossa topraklarında turuncuğil ve zeytin tarımının yaygın olması
III. İç kesimlerdeki kahverengi ve kestane renkli toprakların bulunduğu alanlarda tahıl tarımının yaygın olması
IV. Kuzey Anadolu Dağları'nın kahverengi orman toprakları ile kaplı dik yamaçlarının tarım faaliyetlerine ayrılması
V. Kıyı ovalarında ve deltalarda sanayi bitkileri tarımının yapılması

Yukarıdakilerden hangileri toprak kullanımına yönelik doğru uygulamalar arasında yer almaz?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. Bitkilerin yeryüzüne dağılışı üzerinde iklim, yeryüzü şekilleri, toprak özellikleri ve biyolojik faktörler etkilidir.

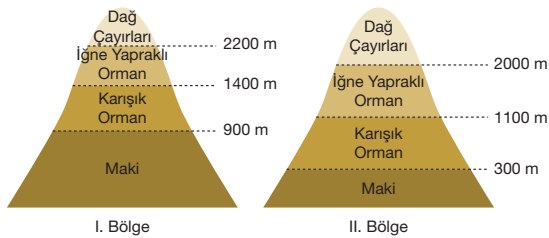
Buna göre;

- I. kurak bölgelerde bitkilerin kök sisteminin derine doğru gelişmesi,
- II. sıradağların denize dönük yamaçlarında bitki örtüsünün daha gür olması,
- III. ekvatorial bölgedeki tropikal yağmur ormanlarının yaprağını dökmemesi,
- IV. mineral ve humus bakımından zengin toprakların gür bitki topluluklarının yetişmesi için daha elverişli olması
- V. bitki örtüsünün belirli bir yükseltiden sonra cılızlaşp ve ortadan kalkması

özelliklerinden hangileri doğrudan iklimin etkisi ile açıklanabilir?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

2. Aşağıdaki şekillerde iki farklı bölgede bitkilerin dikey yönde değişimi gösterilmiştir.

Bu iki bölgede makilerin üst sınırının birbirinden farklı olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

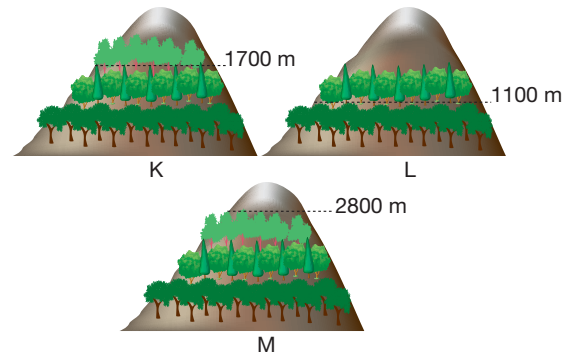
- A) Yamaç eğimi
B) Yıllık yağış miktarı
C) Yıllık sıcaklık ortalaması
D) Toprak yapısı
E) Arazinin jeolojik yapısı

3. – Garigler Akdeniz ikliminin görüldüğü bazı bölgelerde ortaya çıkan kısa boylu ve seyrek çalı topluluğudur.
– Psödomakiler (yalancı maki), orta kuşağın nemli ikliminin görüldüğü bazı bölgelerde ortaya çıkan ve genellikle kışın yapraklarını döken çalılardır.

Buna göre garig ve psödomakilerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yeryüzünün belirli bir bölgesinde yetişen bitki türleri olmaları
B) Geçmiş jeolojik dönemlere ait iklim koşullarında yetişmiş günümüz iklim özelliklerine de uyum sağlamış olmaları
C) Orta kuşağın soğuk karasal iklimin yarı nemli sahalarında yetişmeleri
D) Orta kuşağın yağış miktarının ağaç yetişmesine imkan vermeyecek kadar az olduğu yarı kurak iklim bölgelerinde yetişmeleri
E) Var olan bitki örtüsünün tahrip edilmesi sonucunda yetişen daha kısa bitkiler olmaları

4. Ağaç formasyonu; yağış, sıcaklık ve toprak koşullarının uygun olduğu yerlerde yetişen odunsu ve çok yıllık bitkilerdir. Ormanların son bulunduğu en yüksek noktaya orman üst sınırı adı verilir.

Buna göre orman üst sınırı gösterilen bölgelerin Ekvator'a yakın olandan uzak olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) K, L ve M   B) K, M ve L   C) L, K ve M
D) M, L ve K   E) M, K ve L

5. Aşağıdakilerden hangisi bitkilerin dağılışı üzerinde yer şekillerinin etkisini örneklendirmek için kullanılabilir?

- A) Yıllık yağış miktarının çok az olduğu bölgelerde bitkilerin bünyesinin su depolayacak özellikte olması
- B) Kıydan karanın iç kesimlerine doğru gidildikçe bitkilerin cılızlaşması
- C) Sıcak ve nemli bölgelerde bitkilerde mevsime bağlı olarak yaprak dökümünün görülmemesi
- D) Bir yamaç boyunca yükseldikçe bitkilerin geniş yapraklı, iğne yapraklı gibi kuşaklar oluşturması
- E) Düşük sıcaklıkların yılın büyük bir kısmında etkili olduğu bölgelerde ağaçların yetişmemesi

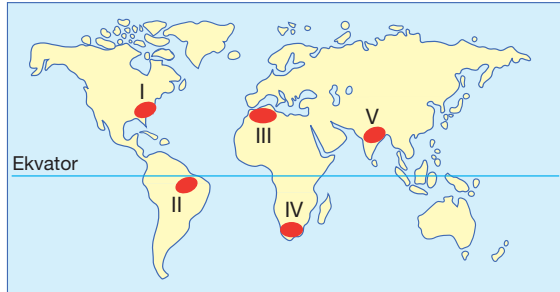
6. Çöl bitkilerinin bünyelerinde su depolama, gelişmiş bir kök sistemine sahip olma, küçük yapraklı veya dikenli bir yapıda olma gibi özelliklerinin gelişmesinde çöl bölgelerinin;

- I. yağış miktarının az olması,
- II. toprak tabakasının ince olması,
- III. buharlaşmanın şiddetli olması,
- IV. tarımsal faaliyetlerinin az olması,
- V. günlük sıcaklık farklarının yüksek olması

özelliklerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

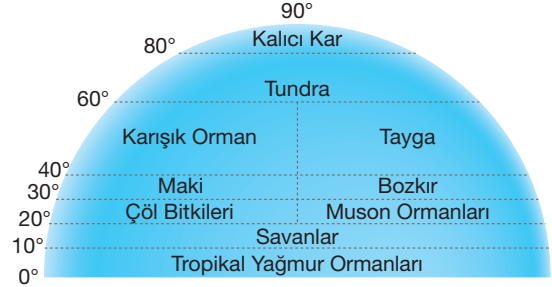
7.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangilerinde benzer bitki topluluklarının yetiştiği söylenebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

8. Aşağıdaki şekilde bitkilerin Ekvator'dan kutuplara doğru oluşturduğu kuşaklar verilmiştir.

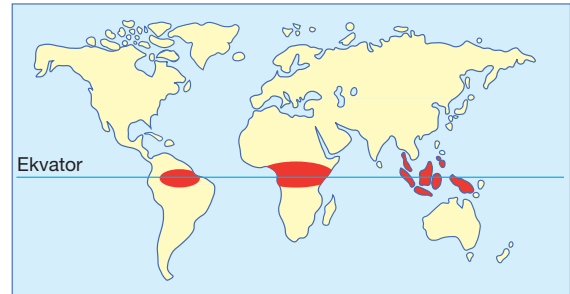
Bitkilerin Ekvator ile kutuplar arasında farklı kuşaklar oluşturmasında;

- I. toprak özellikleri,
- II. iklim özellikleri,
- III. yeryüzü şekilleri,
- IV. biyolojik faktörler

unsurlarından hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve IV
- E) III ve IV

9.

Yukarıdaki haritada yetiştirme alanları gösterilen bitki topluluğu ile ilgili;

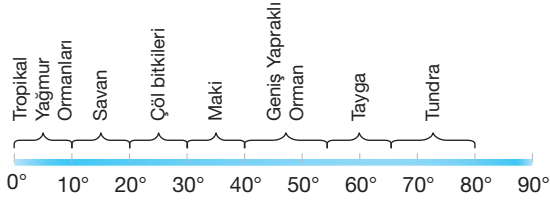
- I. yıl boyunca sıcak ve nemli iklim koşullarına uyum sağlamış olması,
- II. bitkilerin toprak altındaki kısımlarının toprak üstündeki kısımlarından daha gelişmiş olması,
- III. düşük sıcaklıklara ve don olaylarına dayanıklı olması,
- IV. genellikle uzun boylu ve geniş yapraklı ağaçlardan oluşması

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

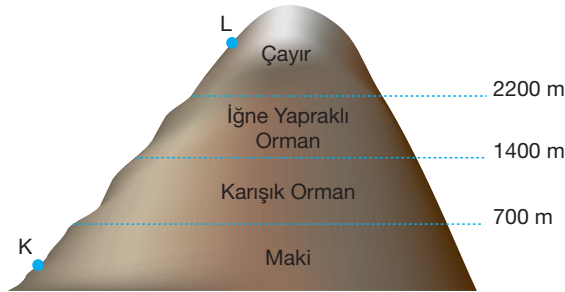
1. Aşağıdaki şekilde, Ekvator ile kutup noktası arasında bitki kuşaklarının dağılışı gösterilmiştir.

Bu şekildeki bilgilere göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Dönenceler ve 30° enlemleri çevresinde çöl bitkileri yetişir.
 B) Yüksek enlemlerin ormanları tayga adı verilen iğne yapraklı ormanlardır.
 C) 80° Kuzey enlemi ile kutup noktası arasında kalan kara yüzeylerinde bitki örtüsü görülmez.
 D) Ekvator'dan kutup noktasına doğru bitki örtüsü sürekli gürleşmektedir.
 E) 40°K ve 60°K enlemleri arasındaki nemli ılıman bölgelerde geniş yapraklı ormanlar yetişir.

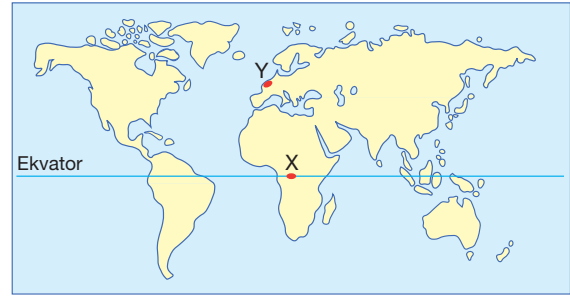
2. Aşağıdaki şekilde bir bölgede bitki örtüsünün yamaç boyunca değişimi gösterilmiştir.

Bu şekil üzerinde gösterilen K ve L noktaları ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) K noktasında sıcaklık ortalaması daha yüksektir.
 B) L noktasında karın yerde kalma süresi daha uzundur.
 C) K noktasından L noktasına doğru gidildikçe buharlaşma miktarı azalır.
 D) K noktasında günlük sıcaklık farkları daha fazladır.
 E) L noktasının bulunduğu alan tarımsal faaliyetlere uygun değildir.

3. Aşağıdaki haritada bitki örtüsü geniş yapraklı orman olan iki yöre gösterilmiştir.

Buna göre, haritada gösterilen X ve Y yörelerinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi benzerdir?

- A) Yıllık sıcaklık ortalaması
 B) Yer şekilleri
 C) Hakim rüzgar yönü
 D) Günlük sıcaklık ortalamaları
 E) Nemlilik derecesi

4. Yeryüzündeki bitki türlerinin dağılışında

- I. iklim özellikleri,
 II. yer şekilleri,
 III. yer altı suları,
 IV. kayaların yapısı

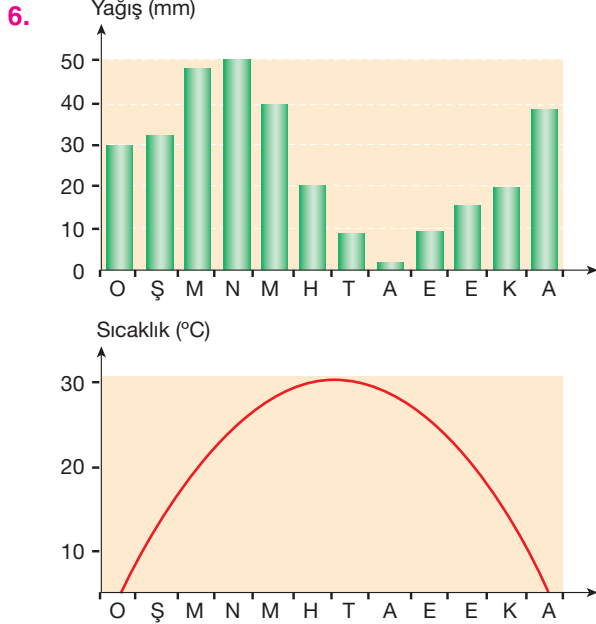
faktörlerinden hangilerinin belirleyici etkisi daha fazladır?

- A) I ve II
 B) I ve IV
 C) II ve III
 D) II ve IV
 E) III ve IV

5. Ormanların yetişebildiği en yüksek noktaya orman üst sınırı denir.

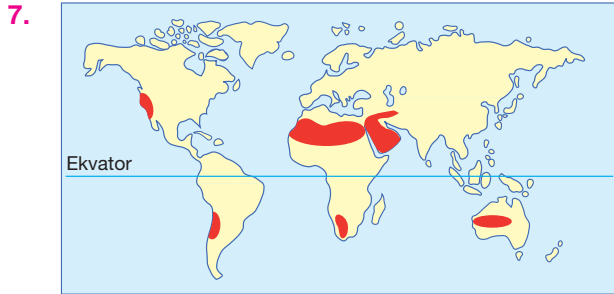
Buna göre, orman üst sınırı ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) Sınırın değişimi yükseltiye bağlıdır.
 B) Ekvatordan uzaklaştıkça deniz seviyesine yaklaşır.
 C) Alçak enlemlerde daha düşüktür.
 D) Batıdan doğuya doğru düşer.
 E) Kar yağışının fazla olduğu bölgelerde daha yüksektir.

Yukarıda aylara göre sıcaklık ve yağış dağılışı gösterilen bölgenin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

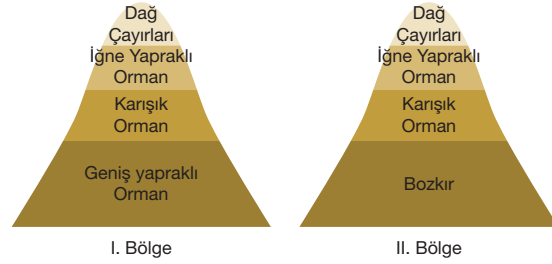
- A) Geniş yapraklı orman B) Tundra
C) Çayır D) Step
E) İğne yapraklı orman

Yukarıda haritada doğal yetişme alanı gösterilen bitki topluluğu ve yetişme alanı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Yetiştirme alanında yağış rejimi düzenlidir.
B) Bitki kökleri derine doğru gelişmiştir.
C) Yetiştirme alanında sıcaklık yıl boyunca yüksektir.
D) Bitkilerin yaprakları küçük veya yaprak yerine dikenler mevcuttur.
E) Yetiştirme alanında günlük sıcaklık farkları yüksektir.

8. Aşağıda iki bölgede bitki örtüsünün yükselti basamaklarına göre değişimi gösterilmiştir.

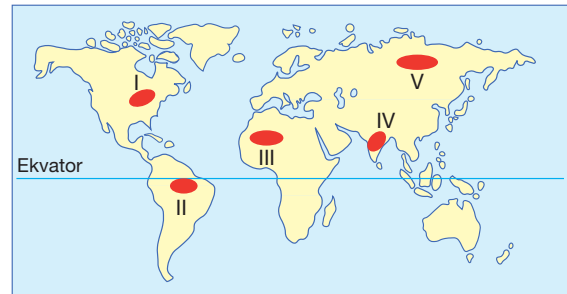
Buna göre I. ve II. bölgelerin üst katlarında bitki türleri benzer iken başlangıç katında bitki türlerinin farklı olmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisinin farklı olmasıdır?

- A) Sıcaklık ortalamaları B) Toprak çeşidi
C) Yağış miktarı D) Toprak kalınlığı
E) Güneşlenme süresi

9. Aşağıdakilerden hangi steplerin yaygın olduğu alanların özelliklerinden biridir?

- A) Yağış rejimi düzenlidir.
B) Kışlar yağışsız, yazlar yağışlıdır.
C) Yıl içinde sıcaklık değişimi azdır.
D) Sıcaklık yıl boyunca 10°C'nin altındadır.
E) Yazlar kurak, ilkbahar ayları yağışlıdır.

10. Bir araştırma grubu, gitmiş olduğu bölgede her mevsim yeşil kalan gür ve ortalama ağaç boylarının 50-60 metre olduğu ağaçlarla karşılaşmıştır.

Bu araştırma grubu yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde araştırma yapmış olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. İklim, bitkilerin dış görünüşünü ve yeryüzüne dağılışını etkileyen temel unsurlardan biridir. Ekvator ile kutup noktaları arasında özellikle sıcaklık ortalamalarının enleme bağlı olarak değişmesinin sonucunda bitkiler de kuşaklar oluşturacak şekilde değişir.

Buna göre aşağıdaki bitki topluluklarından hangisi Ekvator'a daha uzak olan bölgelerde yetişme alanı bulmuştur?

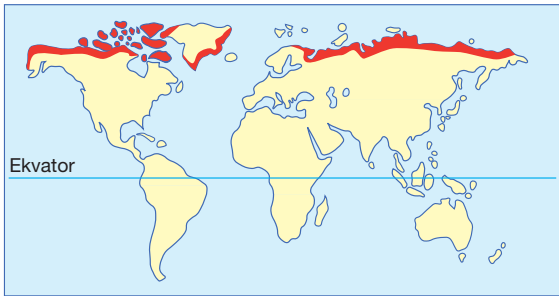
- A) İğne yapraklı ormanlar (tayga)
B) Tropikal yağmur ormanları
C) Savanlar
D) Çalı formasyonu
E) Muson ormanları

2. İklim, bitkilerin dış görünüşü ve yeryüzüne dağılışı üzerinde etkisi fazla olan faktörlerden biridir. Her iklimin özelliklerine uyum sağlamış bir bitki örtüsü vardır.

Buna göre aşağıda iklim tipi ve bu iklimin etkili olduğu bölgelerde yaygın olan bitki örtüsü eşleştirmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

- A) Yazları yağışlı tropikal iklim - Savanlar
B) Akdeniz iklimi - Maki
C) Orta kuşak karasal iklim - Bozkır (step)
D) Sert karasal iklim - Tayga
E) Ilıman okyanusal iklim - Tundra

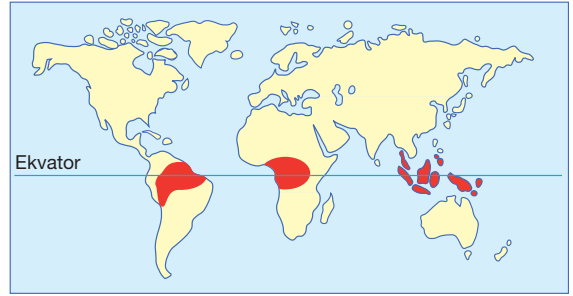
3. Aşağıdaki haritada Tundra ikliminin yayılış alanı gösterilmiştir.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanlarda ağaç yetişmemesinde aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Toprak neminin az olması
B) Mevsimlik sıcaklık değişiminin az olması
C) Yıllık yağış miktarının az olması
D) Toprak tabakasının ince olması
E) Yıl boyunca sıcaklığın düşük olması

4.

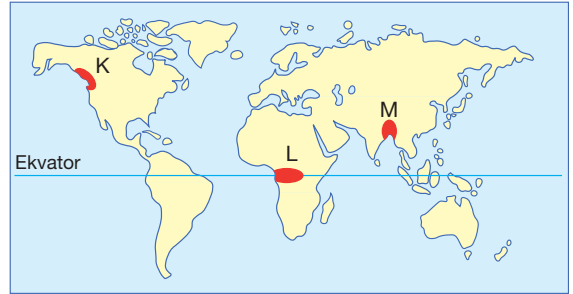
Yukarıdaki haritada yayılış alanı gösterilen bitki topluluğu ile ilgili;

- I. Bitkiler uzun boylu ve geniş yapraklı ağaçlardan oluşur.
II. Bitki örtüsü yaz yağışları ile yeşeren, kış aylarında yapraklarını döken ağaçlardan oluşur.
III. Boyları 50-60 metreyi bulan, her mevsim yüksek sıcaklık ve nemden dolayı yapraklarını dökmeyen ağaçlar bitki örtüsünü oluşturur.

Yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

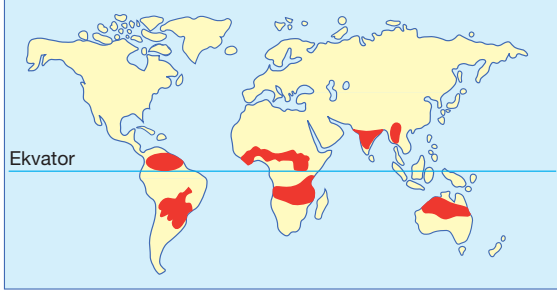
5. Aşağıdaki haritada yıllık yağış miktarı fazla olan üç bölge gösterilmiştir.

Haritada gösterilen K ve M bölgelerindeki geniş yapraklı ormanlarda yaprak dökümü görülürken L bölgesinde yaprak dökümünün görülmemesi, bu bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin farklı olması ile açıklanabilir?

- A) Yükselti ortalaması
B) Toprak özellikleri
C) Denize göre konumları
D) Sıcaklık ortalamaları
E) Dağların uzanış doğrultusu

6. Aşağıdaki haritada savan bitki topluluğunun dünyadaki yayılış alanları gösterilmiştir.

Haritada gösterilen bölgelerle ilgili, aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Yaz ayları yağışlı iken kışın düşen yağış azdır.
B) Yıl boyunca yağış ve sıcaklık yüksektir.
C) Günlük ve yıllık sıcaklık farkları yüksektir.
D) Toprakların yıkanması azdır.
E) Fiziksel ayrışma şiddetlidir.

7. İnsan faaliyetlerine bağlı olarak bir bölgede var olan doğal bitki örtüsünün tahribatı ile;

- I. savan,
II. garig,
III. antropojen bozkır,
IV. tayga,
V. muson ormanları

bitki topluluklarından hangilerinin oluşması beklenir?

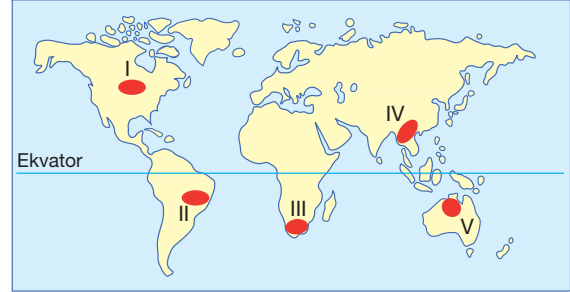
- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

8. Moğolistan bozkırların geniş yer kapladığı ülkelerden biridir.

Buna göre Moğolistan'da bozkırların yaygın olmasında ülkenin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Akarsuların havzalarının dar olması
B) Yer şekillerinin engebesinin az olması
C) Karasal iklimin yayılış alanının geniş olması
D) Yükselti ortalamasının az olması
E) Ülkenin yüz ölçümünün geniş olması

9. Uzun süren yaz kuraklığının neden olduğu su kaybını önlemek amacıyla makiler; kalın, sert, küçük ve tüylü yaprak özelliklerinin yanı sıra derin bir kök sistemine sahiptir.

İklim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde makilerin yaygın olması beklenir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

10. Tundra, kışların çok soğuk ve toprağın donmuş halde olduğu tundra iklim bölgesinde görülen soğuğa dayanıklı otsu bitki topluluğudur. Yaz döneminde toprağın üst kısımları çözülür ve tundra adı verline ot, yosun ile yer yer çalılardan oluşan bitkiler ortaya çıkar. Tundra bitki örtüsü, Kuzey Yarım Küre'de tayga ormanları ile buzullar arasında yaygın olarak görülür.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde tundra bitki örtüsü daha geniş yayılış alanına sahiptir?

- A) Kanada   B) ABD   C) İngiltere
D) Fransa   E) İspanya

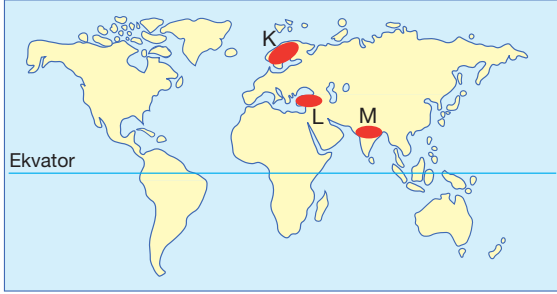
11. – Tropikal iklim bölgesinin bitki örtüsü olup her iki yarım kürede yaklaşık 10° - 20° enlemleri arasında görülür.
– Tropikal yağmur ormanları ile kurak çöller arasındaki geçiş bölgesinde yetişen bitki topluluğudur.
– Kurak dönemin uzun sürdüğü tropikal bölgelerde, tek tek ağaçların bulunduğu geniş çayırlardan oluşan bitki topluluğudur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bitki topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Psödomaki   B) Tundra   C) Çayırlar
D) Savanlar   E) Bozkır (Step)

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. Aşağıdaki haritada dünya üzerinde üç bölge gösterilmiştir.

Haritada gösterilen bölgelerde, aynı bitki örtüsünün K bölgesinde 0-400 m, L bölgesinde 1200-2200 m, M bölgesinde 1800-2800 m yükselti aralıklarında yetişmesinde etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer şekilleri   B) Yağış miktarı
C) Yağış rejimi   D) Sıcaklık ortalaması
E) Yükselti

2. I. Sık ve gür bir bitki örtüsü olması
II. Geniş yapraklı ormanların yaygın olması
III. Yıl boyunca yeşil kalması

Tropikal yağmur ormanlarının yukarıdaki özelliklerinden hangilerinin muson ormanları için geçerli olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

3. Bitkilerin yetişmesi ve yayılış alanını belirleyen en önemli faktör iklim özellikleridir. Sıcaklık ortalaması, yağış miktarı ve yağış rejimi bitkilerin yeryüzüne dağılışı üzerinde etkisi en fazla olan faktörlerdir.

Buna göre, aşağıda bitki topluluğu ve bu bitkilerin yetiştiği alanlarda en fazla yağışın düştüğü mevsim eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Bitki topluluğu	En yağışlı mevsim
A) Çayır	Kış
B) Maki	Kış
C) Savan	Yaz
D) Bozkır (step)	İlkbahar
E) Muson ormanları	Yaz

4. Bir ülkede X ve Y bölgelerinde ormanların bir bölümü yangınlar nedeniyle tahrip olmuştur. Bu alanlar kendi haline bırakıldığında, X bölgesinde ormanlar bir süre sonra kendini yenilemiş, Y bölgesinde ise ormanlar yenilenememiş ve ağaçlandırma çalışmaları yapılması gerekmiştir.

Buna göre X ve Y bölgeleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) X ve Y bölgelerinden enlemleri farklıdır.
B) Y bölgesinde akarsu ağı X bölgesine göre daha sıktır.
C) Y bölgesinde ortalama yükselti X bölgesinden daha fazladır.
D) X bölgesinin yüz ölçümü Y bölgesine göre daha geniştir.
E) X bölgesinde nem ve yağış Y bölgesine göre daha fazladır.

5. I. Güneydoğu Asya kıyılarında yaygındır.
II. Tropikal yağmur ormanlarına göre tür çeşitliliği daha fazladır.
III. Yıllık yağış miktarı fazla olduğu için yaprak dökümü görülmez.
IV. Teak (tik) adı verilen ağaçlar ormanlar içinde en yaygın olan ağaç türüdür.

Muson ormanları ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. – Yaz kuraklığına uyum sağlamış yıl boyu yeşil kalan bodur ağaççıklardır.
– Yaz yağışları ile yeşeren uzun boylu ot topluluklarıdır.
– Düşük sıcaklığa dayanıklı iğne yapraklı ağaçların oluşturduğu ormanlardır.
– Yazın sıcaklığın 0°C'nin üstüne çıkmasıyla kısa sürede yeşeren liken, ot, yosun ve yer yer çalılardan oluşan bitki topluluğudur.

Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki bitki türleriyle eşleştirildiğinde bitki türlerinden hangisi dışarıda kalır?

- A) Savan   B) Bozkır   C) Tayga
D) Tundra   E) Maki

7. Güneydoğu Asya ve ekvatorial bölge geniş yapraklı gür ormanların bulunduğu alanlardır. Tropikal yağmur ormanlarında yaprak dökümü görülmezken muson ormanları kış döneminin yaklaşmasıyla yapraklarını dökmektedir.

Buna göre muson ormanlarının yapraklarını dökmesinde;

- I. yağışın azalması,
- II. sıcaklığın düşmesi,
- III. rüzgârların karadan denize doğru esmesi

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

8. Enlemin sıcaklık değişimi üzerindeki etkisine bağlı olarak bitki toplulukları Ekvator'dan kutuplara doğru geniş yapraklı orman, karışık orman ve iğne yapraklı ormanlar şeklinde kuşaklar oluşturur. Bu nedenle iğne yapraklı ormanlar daha çok yüksek enlemlerde yetişmektedir.

Buna göre, orta kuşağın Ekvatora yakın alanlarında iğne yapraklı ormanların bulunması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Güneşlenme süresi   B) Yer şekilleri (yükselti)
C) Jeolojik yapı   D) Rüzgâr yönü
E) Denize göre konum

9. Görünüş ve yetiştirme koşulları bakımından benzerlik gösteren bitkilerin bir araya gelmesiyle bitki formasyonları oluşur. Bitkiler ağaç formasyonları ve ot formasyonları olmak üzere iki gruba ayrılır.

Buna göre

- I. bozkır,
- II. maki,
- III. çayırlar,
- IV. tayga,
- V. tundra

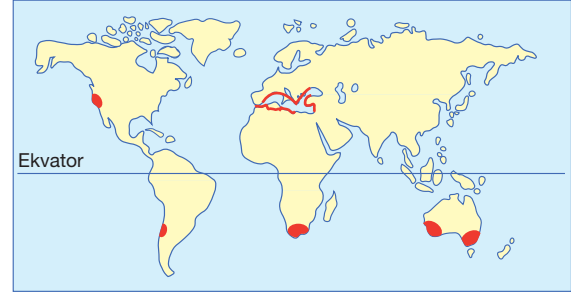
bitki türlerinden hangileri ot formasyonları içinde yer almaz?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve V

10. Aşağıdakilerden hangisi bitkilerin dağılışı üzerinde sıcaklığın etkisini açıklamak için kullanılamaz?

- A) Kuzey Yarım Küre'nin orta kuşağında orman üst sınırının dağların güney yamaçlarında daha yüksek olması
- B) Ekvator'dan kutuplara doğru bitkilerin geniş yapraklı, karışık yapraklı ve iğne yapraklı ormanlar şeklinde kuşaklar oluşturması
- C) Bir yamaç boyuna yükseldikçe doğal bitki örtüsünün değişmesi ve belirli bir yükseltiden sonra ortadan kalkması
- D) Ekvator çevresindeki geniş yapraklı ağaçlarda yaprak dökümünün görülmemesi
- E) Deniz kıyısından karanın iç kesimlerine doğru gidildikçe bitkilerin seyrekleşmesi

11. Aşağıdaki haritada maki bitki topluluğunun yeryüzündeki yayılış alanları gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre Afrika kıtasının kuzeyinde ve güneyinde makilerin yetişmesinde Afrika kıtasının;

- I. kuzey ve güneyinde Akdeniz ikliminin görüldüğü alanların bulunması,
- II. kuzey ve güney kıyılarında yükselti ortalamasının birbirine yakın olması,
- III. her iki yarım kürenin orta kuşağında topraklarının bulunması

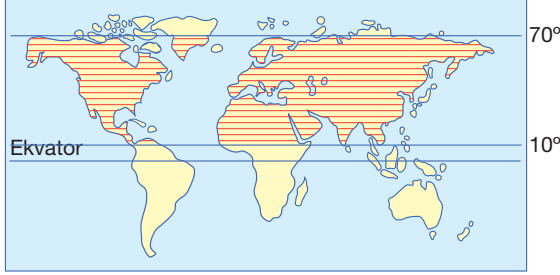
özelliklerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

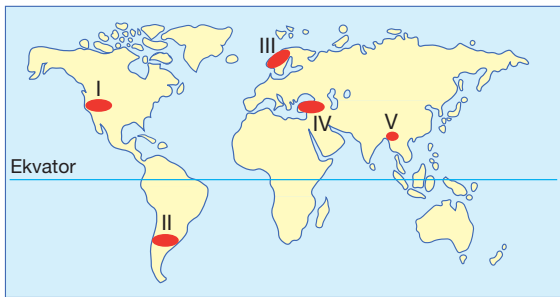
1.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanlarda aşağıda özelliği verilen bitki topluluklarından hangisinin yetişme ortamı bulunduğu söylenemez?

- A) Serin yaz döneminde yetişen otlar, kara yosunları ve likenlerdir.
- B) Yazları serin ve yağışlı olduğu bölgelerde yetişen, yaz boyunca yeşil kalabilen uzun boylu sık ot topluluklarıdır.
- C) Karaların iç kesimlerdeki yarı kurak alanlarda ilkbahar yağışları ile yeşeren kurak yaz döneminde sararan kısa boylu seyrek ot topluluklarıdır.
- D) Yıl boyunca yaprağını dökmeyen ve soğuğa dayanıklı iğne yapraklı ağaçlardan oluşan bitki topluluğudur.
- E) Sıcaklık ve nem isteği yüksek olan ve yıl boyunca yeşil kalan uzun boylu, geniş yapraklı ağaçlardan oluşan bitki topluluğudur.

2. Ağaç toplulukları; nem, yağış ve sıcaklığın yeterli olduğu alanlarda yetişen çok yıllık ve odunsu gövdeye sahip bitkilerdir. Yağış ve nem miktarı yeterli olsa da sıcaklığın düşük olduğu alanlarda ağaçlar yerini ot topluluklarına bırakır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde ağaçların yetişebildiği üst sınır diğerlerine göre daha düşüktür?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Bitkilerin yeryüzüne dağılışını belirleyen faktörler; iklim, yeryüzü şekilleri, toprak özellikleri ve biyolojik faktörlerdir.

Buna göre aşağıdaki bitki topluluklarından hangisinin yetişme alanında yaz kuraklığının daha belirgin olduğu söylenebilir?

- A) Maki
- B) Çayırlar
- C) Savanlar
- D) Muson ormanları
- E) Tayga

4. Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin bitki toplulukları ile ilgili verdiği bilgi yanlıştır?

- A) **Gizem:** Orta kuşağın soğuk karasal iklim bölgelerinde ve yüksek alanlarda yaz boyunca yeşil kalan gür çayır bitki örtüsü yaygındır.
- B) **Mert:** 10°-20° Kuzey ve 10°-20° Güney enlemlerinin arasında kalan bölgelerde yağışlı yaz döneminde yeşeren kışın kuruyan uzun boylu savan bitki toplulukları görülür.
- C) **Nisan:** Orta kuşak karalarının batı kıyılarında ılıman okyanusal iklimin etkili olduğu alçak yerlerde geniş yapraklı ormanlar yaygındır.
- D) **Duygu:** Amazon Havzası, Kongo Havzası ve Endonezya Adaları gibi ekvatorial iklimin etkili olduğu bölgelerde tropikal yağmur ormanları yetişir.
- E) **Gökhan:** Orta kuşak karalarının iç kesimlerdeki yarı kurak alanlarda yıl boyunca yaprağını dökmeyen kısa boylu ağaçlar ve çalılar yaygındır.

5. İğne yapraklı ormanlar, yıl boyunca yaprağını dökmeyen düşük sıcaklıklara dayanıklı ağaçlardan oluşur. 40° enlemlerinde iğne yapraklı ormanların üst sınırı 2000-2200 metre iken 50°-60° enlemlerinde ise bu sınır 1000-1200 metreye düşmektedir.

Buna göre iğne yapraklı ormanların üst sınırının değişiminde aşağıdakilerden hangisinin etkisinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Karasallık
- B) Enlem
- C) Yükselti
- D) Yer şekilleri
- E) Nem miktarı

6. Doğal bitki örtüsü kızılçam ormanları ve maki toplulukları olan bir bölge ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi kesin değildir?

- A) Kış ılıklığı belirgin, yazlar sıcak ve kuraktır.
- B) Yağışın mevsimlere dağılışı düzenli değildir.
- C) Mevsimler belirgin olarak yaşanır.
- D) Bitkilerin kök sistemi gelişmemiştir.
- E) Çallarda yaprak dökümü görülmez.

7. – Bitkiler; boyları 50-60 metreyi bulan, her mevsim sıcaklık ve nemden dolayı yapraklarını dökmez.
– Yeryüzünün en sık bitki formasyonuna sahip bu ormanlarda ışık isteği yüksek uzun boylu ağaçların arasında daha kısa boylu ağaçlar da bulunmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bitki topluluğunun aşağıdaki bölgelerden hangisinde yetişme ortamı bulabilir?

- A) Batı Avrupa
- B) Orta Asya
- C) İskandinav Yarımadası
- D) Kuzey Asya
- E) Amazon ve Kongo havzaları

8. Aşağıdakilerden hangisi ormanların doğrudan ve dolaylı faydaları arasında yer almaz?

- A) Fotosentez ile havadaki karbon oranını azaltır.
- B) Yer altı ve yer üstü sularını düzenler.
- C) Erozyon, sel ve taşkınları önler.
- D) Yağış rejiminin düzenli olmasını sağlar.
- E) Kimya, inşaat ve mobilya sanayilerine ham madde sağlar.

9. I. Bozkır (Step)
II. Savan
III. Muson ormanları
IV. Maki

Yukarıdaki bitki topluluklarından hangilerinin yetişme ortamı bulunduğu bölgelerde en fazla yağış yaz aylarında düşer?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10. Çöl formasyonu ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bitkilerin kök sistemi birçok iklim bölgesine göre daha derinlere inmiştir.
- B) Geniş ve yayvan yapraklı bitkiler yaygındır.
- C) Bitkilerin çiçeklenme ve tohum oluşturma dönemi kısadır.
- D) Bazı bitkilerin gövdesi su depolayacak şekilde gelişmiştir.
- E) Birçok bitkinin yaprakları küçük veya diken şeklindedir.

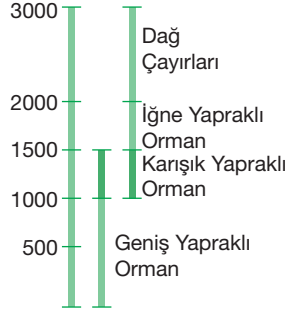
11. Bitkilerin yeryüzüne dağılışında; iklim, yer şekilleri, toprak özellikleri ve biyolojik faktörler belirleyicidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bitkilerin yeryüzüne dağılışında yer şekillerinin etkilerini açıklamak için kullanılabilir?

- A) Bir yamaç, boyunca yükseldikçe bitkilerin değişmesi ve belirli bir yükseltiden sonra ortadan kalkması
- B) Kurak bölgelerde yer altı sularının yüzeye çıktığı alanlarda bitki örtüsünün çevreye göre daha yoğun olması
- C) Bitki türlerinin Ekvator ile kutuplar arasında farklı kuşaklar oluşturması
- D) Kıyıda karanın iç kesimlerine doğru gidildikçe bitki örtüsünün seyrekleşmesi
- E) Yaz kuraklığının belirgin olduğu bölgelerde bitkilerin kök sisteminin gelişmiş olması

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. Aşağıdaki grafikte bir dağlık alanda bitki örtüsünün yamaç boyunca değişimi gösterilmiştir.

Türkiye'de bitki örtüsünün dağılışı düşünüldüğünde, bu dağlık alanın aşağıdaki yörelerden hangisinde yer aldığı söylenebilir?

- A) Batı Akdeniz kıyıları
B) Kıyı Ege
C) Doğu Karadeniz kıyıları
D) Kuzeydoğu Anadolu
E) Çukurova ve çevresi

2. Aşağıdaki haritada Akdeniz ikliminin etkili olduğu alanların dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre, haritada gösterilen alanlarda doğal yetişme alanı bulan bitki türleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Maki adı verilen kısa boylu ağaççıklar yaygındır.
B) Bazı korunmuş alanlarda kızılçam ormanlarına rastlanır.
C) Güneşlenme süresi kısa olan yerlerde daha kolay yetişebilir.
D) Kış ılıkılığı ve yaz kuraklığı isteyen bitkilerdir.
E) Bitkilerin yaprakları küçük, sert ve mumsu bir yapıyla kaplıdır.

3. Kurak bölgelerde orman örtüsünün tahrip edilmesiyle ortaya çıkan bozkırlara "antropojen bozkır" denir.

Buna göre;

- I. tahıl tarımının diğer tarım ürünlerine göre daha yaygın olması,
II. bozkır alanlarında yer yer ormanlara rastlanması,
III. küçükbaş hayvancılığın büyükbaş hayvancılığa göre daha yaygın olması

özelliklerinden hangileri, Trakya, Batı Anadolu'nun iç kesimleri ve İç Anadolu'nun yüksek kesimlerinde bitki örtüsünün antropojen bozkır olduğunun göstergeleri arasında yer almaz?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

4. Türkiye'de; sandal, zakkum, defne, yaban mersini, yabani zeytin gibi yıl boyunca yeşil kalan bodur ağaçların ve çalıkların yaygın olduğu bir yöre ile ilgili aşağıda verilen özelliklerden hangisi kesin değildir?

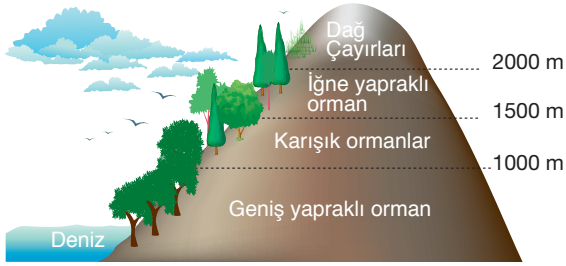
- A) Kışın düşen yağışların büyük bir kısmının kar şeklinde düşmesi
B) Otsu bitkilerin yüzeyinin genellikle kadifemsi bir yapıda olması
C) Yıl içinde en fazla yağışın kış aylarında düşmesi
D) Yaz kuraklığının şiddetli olması
E) Kuraklığa dayanıklı bitkilerin yaygın olması

5. Türkiye'nin sahip olduğu ormanlık alanlar 22,3 milyon hektar olarak tespit edilmiştir. Bu ormanlık alan miktarı ülke topraklarının yaklaşık %28,6'sını oluşturur. Orman varlığında kıyı bölgelerin payı fazla olmakla birlikte ormanların yaklaşık yarısı Akdeniz ve Karadeniz'e paralel uzanan dağlarda bulunur.

Buna göre Türkiye'de ormanların Toros Dağları ve Kuzey Anadolu Dağları'nda diğer yörelere göre daha yaygın olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Güneşlenme süresinin uzun olması
B) Yıllık yağış miktarının fazla olması
C) Kış ılıkığının belirgin olması
D) Yağış rejiminin düzenli olması
E) Toprakların mineral bakımından zengin olması

6. Aşağıdaki şekilde Küre Dağları'nın kuzey yamaçlarında bitki örtüsünün yükseltiye göre değişimi gösterilmiştir.

Buna göre Küre Dağları'nın yamacı boyunca bitkilerin kuşaklar oluşturmasında etkili olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıllık yağış miktarının azalması
B) Toprak kalınlığının azalması
C) Güneşlenme süresinin artması
D) Orman tahribatının artması
E) Sıcaklık ortalamasının azalması

7. Aşağıdaki haritada Türkiye'de iki yöre gösterilmiştir.

Haritada gösterilen K yöresinin doğal bitki örtüsü ilkbaharda yeşeren yazın sararan ot toplulukları iken, L yöresinde doğal bitki örtüsünün yaz boyunca yeşil kalan uzun boylu otlardan oluşması bu yörelerin aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olması ile açıklanabilir?

- A) Yer şekilleri
B) Sıcaklık ve yağış rejimleri
C) Toprak özellikleri
D) Akarsu rejimleri
E) Jeolojik yapıları

8. Türkiye'de sandal, zakkum, defne, yaban mersini, yabani zeytin, sakız, menengiç, keçiboynuzu, kermez meşesi, kocayemiş, ve akçakesme gibi bitki türlerinin yaygın olduğu bir yöreyle ilgili;

- I. Akarsuların rejimi düzenlidir.
II. Volkanik malzemenin ayrışması ile oluşmuş topraklar yaygındır.
III. Yazlar sıcak ve kuraktır.
IV. Kış ayları yağışlı don olayı ve kar yağışı nadir görülür.
V. Orman üst sınırı 1500 metrenin altındadır.

yargılarından hangilerine kesin olarak ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

9. I. Erzurum çevresi - Çayır
II. Kastamonu çevresi - Psödomaki
III. Menteşe yöresi - Maki
IV. Kuzey Anadolu Dağları - Karışık orman
V. Trakya - Ağaçlı bozkır

Yukarıda yaygın olan bitki türlerinin verildiği alanlardan hangilerinde bitki örtüsünün oluşmasında insanların etkisi daha azdır?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

10. Asırlar boyu devam eden orman tahribatı sonucunda birçok yöredeki karaçam, meşe ve ardıç ormanları ot formasyonuna dönüşmüştür. Bu şekilde oluşan antropojen bozkırlara "ağaçlı bozkır" adı da verilir.

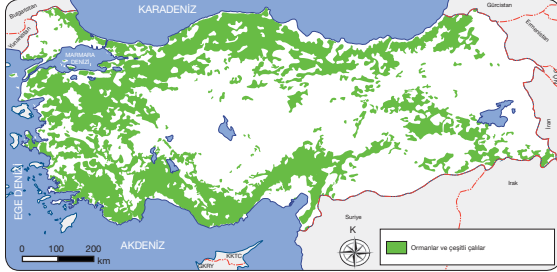

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangilerinde ağaçlı bozkırlar daha yaygındır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki ormanların dağılışı gösterilmiştir.

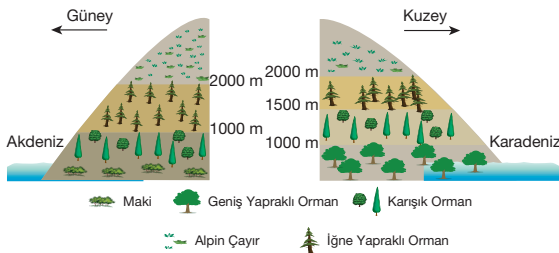
Buna göre Türkiye'de ormanların ülkeye dağılışında;

- I. yer şekilleri,
- II. dağların uzanış doğrultusu,
- III. akarsu havzalarının genişliği,
- IV. toprak özellikleri

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha azdır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Aşağıdaki şekillerde Akdeniz ve Karadeniz kıyısında yamaç boyunca bitki örtüsünün dağılışı verilmiştir.

Buna göre Akdeniz kıyılarında alçak kesimlerde Karadeniz kıyılarına göre bitki türlerinin farklı olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yükselti ortalamasının az olması
B) Yaz kuraklığının şiddetli olması
C) Kış ılıklığının belirgin olması
D) Yağış miktarının az olması
E) Buharlaştırma miktarının az olması

3. Makiler, Akdeniz iklim koşulları altında bodur ağaç ve çalılardan oluşan bitki topluluğudur. Makilerin yetiştiği yükselti deniz seviyesinden itibaren Akdeniz kıyılarında 800-1000 metreye, Ege kıyılarında 500-700 metreye, Marmara Denizi kıyılarında 300-400 metreye kadar çıkmaktadır.

Buna göre Türkiye'de makilerin yükselti sınırının kıyılarımıza göre değişmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış rejimi   B) Bakı etkisi
C) Denize göre konum   D) Enlem etkisi
E) Yağış miktarı

4. Türkiye'nin iklim, yer şekilleri ve toprak özelliklerine bağlı olarak arazilerimizin %70'i doğal orman alanı iken, toplam orman varlığımız ülke yüz ölçümünün %28,6'sını kaplar.

Türkiye'nin yukarıdaki özelliğinin aşağıdakilerden hangisi üzerinde doğrudan etkili olduğu söylenebilir?

- A) Güneşlenme süresi
B) Erozyonun şiddeti
C) Yerleşme alanlarının dağılışı
D) Yağışın mevsimlere dağılışı
E) Yıllık sıcaklık ortalaması

5. Yeryüzünün belirli bir bölgesinde yaşayan ve başka sahalarda rastlanmayan bitki türlerine "yerli (endemik) bitki" denir. Türkiye'de yetişen bitki türlerinin yaklaşık üçte biri (3700 civarı) endemik bitkilerden oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisi endemik bitkilerin fazla olduğu alanlardan biridir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Bozkır (step), kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde ilkbahar yağışları ile yeşeren, yaz kuraklığı ile sararan kısa boylu ot topluluklarıdır. Geven, yavşan otu, çoban yastığı, gelincik, sığır kuyruğu, adaçayı, üzerlik ve çakır diken Türkiye'de görülen başlıca bozkır türleridir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangilerinde bozkır bitki topluluklarına rastlanır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

7. Aşağıdaki haritada çayırların Türkiye'deki dağılışı gösterilmiştir.

Haritada gösterilen alanlarda yaz boyunca yeşil kalabilen uzun boylu çayırların oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Güneşlenme süresinin uzun olması
B) Toprakların mineral bakımından zengin olması
C) Yazların serin veya yağışlı geçmesi
D) Kış yağışlarının kar şeklinde düşmesi
E) Yağış rejiminin düzensiz olması

8. İklim, yer şekilleri, toprak özellikleri ve beşeri faktörlere bağlı olarak Türkiye topraklarının %28,6'lık bir kısmı ormanlarla kaplıdır. Ancak iklim özellikleri nedeniyle bazı yörelerde orman örtüsü içinde bitki türlerinin çeşitliliği daha fazladır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde ormanlar içinde bitki çeşitliliği daha fazladır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Aşağıdaki şekilde Kuzey Anadolu Dağları'nın denize dönük yamaçlarında bitki örtüsünün yükseltiyeye göre değişimi gösterilmiştir.

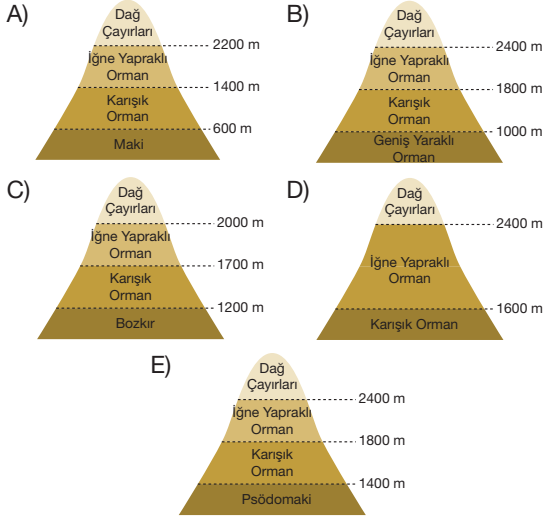
Bu dağlık alanın yamacında bitki türlerinin farklılaşması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Sıcaklık ortalamalarının değişmesiyle
B) Rüzgarlı gün sayısının değişmesiyle
C) Yağış rejiminin düzensizleşmesiyle
D) Yamaç eğiminin artmasıyla
E) Toprak çeşidinin farklılaşmasıyla

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. Bir bölgenin iklim özelliklerinin en önemli göstergesi doğal bitki örtüsüdür. Yamaç boyunca yağış ve sıcaklık özelliklerinin değişimi gibi dar alanlarda meydana gelen değişiklikler bitkilerin yamaç boyunca kuşaklar oluşturmasına neden olur.

Buna göre Batı Anadolu'da bir dağlık alanın yamaçı boyunca bitkilerin değişimi aşağıdakilerden hangisi ile daha fazla benzerlik gösterir?

2. Ülkemizin %70'i iklim, yer şekilleri ve toprak özellikleri nedeniyle doğal orman alanı olmasına karşın, günümüzde Türkiye topraklarının %28,6'sı ormanlarla kaplıdır. Bu durumun oluşmasında etkisi en fazla olan faktör orman tahribatının fazla olmasıdır.

Buna göre Türkiye'de orman tahribatının fazla olmasında;

- I. tarım ve mera alanı oluşturma,
- II. orman yangınları,
- III. yakacak odun temini,
- IV. rüzgâr erozyonu,
- V. yağış rejiminin düzensiz olması

faktörlerinden hangilerinin etkisinden söz edilemez?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

3. Garig (frigana), makilerin tahrip edilmesiyle ortaya çıkan seyrek çalılardan oluşan kısa boylu bitki topluluğudur. Genellikle eğimli sahalarda bu çalılarının başlıca türleri; laden, lavanta, yasemin, kekik, funda, kermez meşesi ve süpürge çalısıdır.

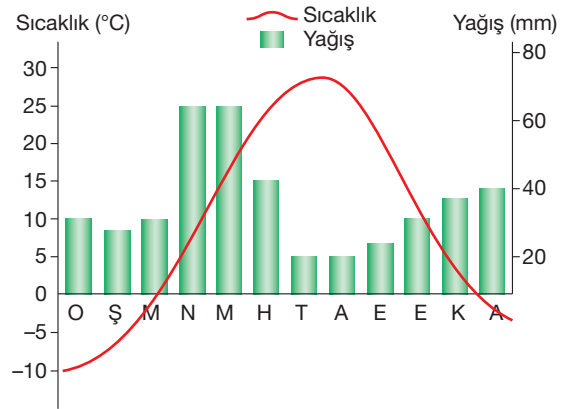

Buna göre yukarıdaki haritada garig bitki topluluğuna rastlanır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

ÇİTA YAYINLARI

4. Aşağıda bir yörede sıcaklık ve yağışın aylara göre değişimi gösterilmiştir.

Buna göre aylara göre sıcaklık ve yağış dağılışı verilen yörede yaygın bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Bozkır   B) Geniş yapraklı orman
C) Maki   D) İğne yapraklı orman
E) Çayırlar

5. Dış kuvvetlerin özellikle eğimin fazla olduğu alanlarda yapmış olduğu aşındırma faaliyetine erozyon adı verilir. Bitki örtüsünden yoksun veya bitki örtüsünün seyrek olduğu bölgelerde erozyon şiddetlidir. Bitki örtüsünün cılız olduğu, kurak ve yarı kurak alanlarda rüzgâr erozyonu şiddetli olarak yaşanır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerin hangilerinde rüzgâr erozyonunun daha şiddetli olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

6. Bozkır (step), kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde ilkbahar yağışları ile yeşeren, yaz kuraklığı ile sararan kısa boylu ot topluluklarıdır. İç Anadolu Türkiye’de bozkırların en geniş yer kapladığı alanların başında yer alır. Ancak özellikle İç Anadolu’nun kenar kısımlarına yakın dağlık alanlarda orman kalıntılarına ve ağaçlı bozkırlara rastlanır.

İç Anadolu’nun kenar kısımlarındaki alanların bu özelliği aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) İç Anadolu’da yıllık yağış miktarının az olduğunu
B) Bu alanlarda bozkırların bir bölümünün antropojen olduğunu
C) İç Anadolu’nun kenar kısımlarında güneşlenmenin yetersiz olduğunu
D) İç Anadolu’da yağış rejiminin daha düzenli olduğunu
E) Bu alanlarda akarsu ağının yetersiz olduğunu

7. Türkiye’de bitki tür çeşitliliğinin en fazla olduğu alanların Kuzey Anadolu Dağları ve Toros Dağları’nın olmasında;

- I. nem ve yağış miktarı,
II. sıcaklık ortalamaları,
III. toprak kalınlığı,
IV. yer altı sularının dağılışı

faktörlerinden hangilerinin daha fazla etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

8. Akdeniz dağ kuşağı ormanları kızılçam ormanları kuşağı üzerinde 1000-2000 metre yükseltiler arasında oluşup değişik karaktere sahip ormanlar şeklinde gelişmiştir. Akdeniz kıyılarından Toros Dağları’nın yüksek kesimlerine doğru sıcaklık azalırken yağış artar. Bu kuşakta; Akdeniz’e dönük yamaçlarda iğne yapraklı ormanlar yer alır.

Buna göre Torosların denize dönük yamaçlarında 1000-2000 m yükselti basamağında aşağıdaki ağaç türlerinden hangisi yaygın değildir?

- A) Sedir   B) Meşe   C) Göknar
D) Karaçam   E) Ardıç

9. I. Kıyıdaki dağlık alanların denize dönük yamaçlarında iğne yapraklı ağaçlar yetişmez.
II. Türkiye’deki geniş yapraklı orman ağaçları kışın yapraklarını döker.
III. Dağların yamacı boyunca ormanların değişmesi yağış miktarının azalması ile açıklanır.
IV. İğne yapraklı ormanlar soğuk ve nemli iklim bölgelerinde yaygındır.
V. Ormanların dağılışı ile yağış miktarı fazla olan alanların dağılışı arasında paralellik görülür.

Türkiye’nin ormanları ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

1. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. – Kuzey kıyılarımızda ormanların kıyidan itibaren başlaması
– İç Anadolu'da korunmuş alanların dışında kalan alanlarda orman örtüsünün bulunmaması
– Maki bitki örtüsünün Akdeniz, Ege kıyıları ve Marmara Denizi çevresinde yaygın olması

Türkiye'de yukarıdaki özelliklerin oluşmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Jeolojik yapı B) Bakı etkisi
C) İklim özellikleri D) Tarım alanlarının oranı
E) Ekvator'a göre konumu

2. Çoğunlukla ormanların tahrip edilmesiyle ortaya çıkan çalılar ülkemizde geniş alan kaplar. Kızılçam ormanların tahrip edildiği alanlarda makiler yetişmektedir.

Türkiye'nin iç bölgelerinde orman tahribatı fazla olmasına karşın maki türlerinin yaygın olarak yetişmemesi iç bölgelerimizin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kış ılıklığının belirgin olmamasıyla
B) Yaz kuraklığının şiddetli olmamasıyla
C) En fazla yağışın ilkbahar aylarında düşmesiyle
D) Toprakların humus oranının az olmasıyla
E) Yağış rejiminin düzensiz olmasıyla

3. Yeryüzünün belirli bir bölgesinde yaşayan ve başka sahalarda rastlanmayan bitki türlerine yerli (endemik) bitki denir. Türkiye'de yetişen 12000'e yakın bitki türünün yaklaşık üçte biri (3700 civarı) endemik olup en fazla endemik tür çeşitliliği Toros Dağları'nda bulunmaktadır.

Buna göre

- I. sığla ağacı,
II. kızılçam,
III. gürgen,
IV. ters lale,
V. Anzer çayı

bitkilerden hangileri Türkiye'de yetişen endemik bitkiler arasında yer almaz?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

4. Aşağıda Karadeniz ormanları ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

- Karadeniz ikliminin etkili olduğu Kuzey Anadolu Dağları'nın denize dönük yamaçları ile Marmara Denizi'nin kuzeyinde görülürler.
– Geniş yapraklı ormanlar 0-1500 m, iğne yapraklı ormanlar ise 1000-2000 m yükselteleri arasında görülür.
– Doğu Karadeniz Dağları bu ormanların tür bakımından diğer alanlara göre zengin olduğu alandır.

Bu açıklamalardaki bilgilere göre Karadeniz ormanları ile ilgili olarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Karadeniz kıyılarında orman ürünleri sanayisi Orta Karadeniz'de Doğu ve Batı Karadeniz'e göre daha fazla gelişmiştir.
B) Kuzey Anadolu Dağları'nın 1000-1500 m yükseltideki kuzey yamaçlarında karışık ormanlar görülür.
C) Doğu Karadeniz Dağları ormanların yetişmesi için gerekli koşullar bakımından Batı ve Orta Karadeniz'e göre daha uygundur.
D) Kuzey Anadolu Dağları'nın yamaçları boyunca yükseldikçe bitki türleri değişir.
E) İğne yapraklı ormanlar düşük sıcaklıklara geniş yapraklı ormanlara göre daha dayanıklıdır.

5. İklim özellikleri benzer olan bölgelerin doğal bitki örtüleri de benzerdir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangilerinin doğal bitki örtüsünün benzer olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

6. Türkiye ormanları geniş ve iğne yapraklı ağaçlardan oluşmakla birlikte bu ağaçların yarısından fazlasını meşe ve kızılçamlar oluşturur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde kızılçam ağaçlarına daha fazla rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'de 12.000'den fazla bitki türü, 3.700'den fazla endemik bitki bulunmaktadır. Bu sayılar Avrupa kıtasının tamamına yakındır.

Buna göre, Türkiye'de bitki tür ve çeşitliliğinin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

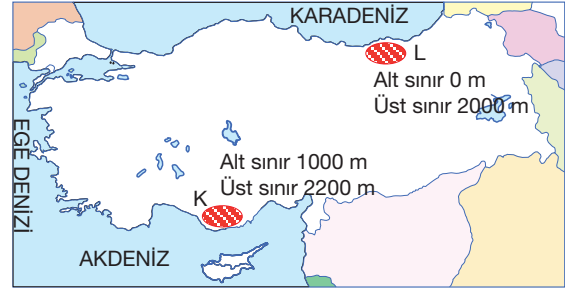
- A) Kısa mesafelerde yükselti ortalamasının değişmesi
B) Toprak çeşitliliğinin fazla olması
C) Doğu-batı genişliğinin kuzey-güney genişliğinden fazla olması
D) İklim çeşitliliğinin belirgin olması
E) Bölgelerin yağış miktarlarının farklı olması

8. Türkiye topraklarının %28,6'sı ormanlarla kaplıdır. Ancak ormanlarımızın yarıya yakın bir kısmı Kuzey Anadolu Dağları ve Toros Dağları'nda yer alır.

Buna göre Türkiye'de ormanların dağılımını belirleyen temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneşlenme süresinin farklılığı
B) Yıllık sıcaklık ortalamalarının dağılışı
C) Toprak çeşitliliği ve toprak örtüsünün kalınlığı
D) Yağış rejimi düzenli alanların dağılışı
E) Yıllık yağış miktarının dağılışı

9. Aşağıdaki haritada iki yörede ormanların alt ve üst sınırı gösterilmiştir.

Buna göre K ve L yörelerinde orman alt ve üst sınırlarında farklılaşmaya neden olan faktörler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Alt sınır	Üst sınır
A)	Sıcaklık	Toprak tipi
B)	Bakı	Sıcaklık
C)	Yağış	Sıcaklık
D)	Rüzgâr yönü	Yer yapısı
E)	Dağların uzanış doğrultusu	Ortalama yükselti

Yukarıdaki haritada gösterilen K - L noktalarında maki üst sınırının, M - N noktalarında yetişen bitki türlerinin değişmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış rejiminin değişmesi
B) Güneşlenme süresinin değişmesi
C) Toprak yapısının değişmesi
D) Sıcaklık ortalamalarının düşmesi
E) Yıllık yağış miktarının artması

2. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Nüfus artış oranı, doğum ve ölüm oranları arasındaki farkı ifade eder. Doğum oranlarının ölüm oranlarından fazla olması nüfusun artmasına, az olması da nüfusun azalmasına neden olur.

Buna göre nüfus artışının;

- I. kişi başına düşen milli gelirin düşmesi,
- II. iş gücü potansiyelinin artması,
- III. ticaret hacminin artması,
- IV. kalkınma hızının düşmesi,
- V. doğal kaynak tüketiminin artması

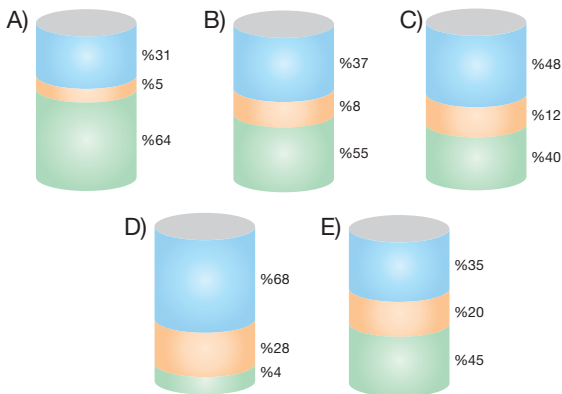
sonuçlarından hangileri, nüfus artışının yüksek olduğu ülkelerde ortaya çıkan olumlu etkiler arasında yer alır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) II ve V   E) IV ve V

2. Çalışan nüfusun toplam nüfusa oranı ve aktif nüfusun çalışılan sektörlerle dağılışı ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin belirlenmesinde yaygın olarak kullanılan verilerdir.

Buna göre aşağıda çalışan nüfusun sektörel dağılışı verilen ülkelerden hangisinde gelişmişlik seviyesi diğerlerine göre daha yüksektir?

■ Hizmet   ■ Sanayi   ■ Tarım

3. Doğumların ölümlerden fazla olması sonucu meydana gelen nüfus artışına doğal nüfus artışı denir. Doğal nüfus artışına ek olarak göçlerin etkisiyle meydana gelen nüfus artışına da gerçek nüfus artışı denir.

Buna göre gerçek nüfus artış hızı doğal nüfus artış hızından çok yüksek olan bir ülke ile ilgili;

- I. Ölüm oranları doğum oranlarından yüksektir.
- II. Ülkede iş olanakları fazladır.
- III. Genç bağımlı nüfusun oranı yüksektir.
- IV. Dışarıdan iş gücü göçü almaktadır.
- VI. Ortalama yaşam süresi kısadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

4. – Doğum oranları % 35'dir.
– Ölüm oranları % 8,7'dir.
– Ortalama yaşam süresi 50-55 yıldır.

Yukarıda bazı demografik özellikleri belirtilen ülke ile ilgili;

- I. Doğal nüfus artış hızı yüksektir.
- II. Gelişmiş bir ülkedir.
- III. Nüfus piramidinin tabanı geniştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

5. Bir ülkenin;

- I. toplam nüfus miktarı,
- II. aritmetik nüfus yoğunluğu,
- III. nüfus artış hızı,
- IV. nüfusun eğitim seviyesi

özelliklerinden hangilerine bakılarak gelişmişlik seviyesi ile ilgili yorum yapılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. Nüfusun özellikleri ile ilgili öğrenciler arasında geçen diyalog aşağıdaki gibidir.

Ayşen: Nüfusun ortalama yaşam süresi, ülkelerin sağıktaki ve ekonomideki gelişmişlikleri ile doğru-
dan ilişkilidir. Gelişmiş ülkelerde ortalama yaşam sü-
resi 80 yılın üzerine çıkarken az gelişmiş ülkelerde ise
bu süre 60 yılın altına düşmektedir.

Hüseyin: 0-4 yaş aralığındaki nüfus ile 65 yaş üzeri
nüfusa bağımlı nüfus denir. Gelişmiş ülkelerde genç
bağımlı nüfusun oranı fazla iken gelişmemiş ülkelerde
yaşlı bağımlı nüfusun oranı yüksektir.

Ceyda: Bir ülke nüfusuna ait okuryazar oranının
yüksek olması gelişmişlik ölçütleri arasında yer alır.
Günümüzde gelişmiş ülkelere bakıldığında eğitim-öğ-
retim çağındaki nüfusa ait okuryazar oranını oldukça
yüksek olduğu görülür.

Çağdaş: Gelişmiş ülkelerde aktif nüfusun büyük bö-
lümü sanayi ve hizmetler sektöründe, gelişmemiş ül-
kelerde ise tarım sektöründe çalışmaktadır. Ayrıca
işsizlik oranı gelişmemiş ülkelerde gelişmiş ülkelere
göre daha yüksektir.

**Buna göre, öğrenciler arasında yaşanan diyalog-
da yanlış bilgiyi öğrencilerden hangileri vermiştir?**

- A) Yalnız Hüseyin   B) Yalnız Ceyda
C) Ayşen ve Ceyda   D) Hüseyin ve Çağdaş
E) Ceyda ve Çağdaş

7. 0-14 yaş grubundaki nüfusa çocuk nüfus veya genç
bağımlı nüfus adı verilir. Doğal nüfus artış hızı yüksek
olan ülkelerde 0-14 yaş grubundaki nüfusun toplam
nüfus içindeki payı yüksektir.

Buna göre;

- I. İsveç,
II. Almanya,
III. Somali,
IV. Kenya,
V. İtalya

**ülkelerinden hangilerinde genç bağımlı nüfusun
toplam nüfusa oranının daha yüksek olması bek-
lenir?**

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

8. Gelişmiş ülkelerde doğum ve ölüm oranları düşük
olduğu için nüfus artış hızı düşüktür. Bazı ülkelerde
nüfus artış hızı negatif değerlere düştüğü için nüfus
azalması sorunu ülkenin en önemli demografik so-
runlarından biridir.

**Buna göre nüfus artış hızı düşük olan ülkelerde
gelecekte;**

- I. toplam nüfus miktarının artması,
II. kişi başına düşen milli gelirin artması,
III. yaşam standartlarının yükselmesi,
IV. iş gücü açığının artması,
V. genç nüfusun oranının azalması

sorunlarından hangilerinin yaşanması beklenir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

9. Dünyada bilinen ilk nüfus sayımları;Çin, Sümer ve
Mısır toplumlarında (MÖ 3000 - 2750) sınırlı verilerin
elde edilmesi şeklinde yapılmıştır. Bugünkü gibi mo-
dern anlamda ilk nüfus sayımı, 18. yüzyılda İskandi-
nav ülkelerinde yapılmıştır.

**Buna göre 18. yüzyıl öncesinde yapılan nüfus sa-
yımlarının temel amaçları arasında;**

- I. orduya alınacak asker sayısını belirleme,
II. nüfusun okuryazar oranını belirleme,
III. tahsil edilecek vergi miktarını belirleme,
IV. nüfusun yaş gruplarına dağılışını belirleme,
V. nüfusun ekonomik etkinliklere göre dağılışını be-
lirleme

hedeflerinden hangileri yer almaktadır?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

10. Doğumların ölümlerden fazla olması sonucu mey-
dana gelen nüfus artışına doğal nüfus artışı denir.

**Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde doğal
nüfus artışı diğerlerine göre daha düşüktür?**

- A) Irak   B) Brezilya   C) Japonya
D) Nijerya   E) Sudan

2. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Nüfus sayımları yapılırken iki yöntem kullanılır. De Facto; insanların sayım gününe buldukları yerin nüfusuna dahil edilmesi şeklindeki yöntemdir. De Jure; nüfus sayımının sürekli ikamet adresinin esas alınması şeklindeki yöntemdir.

Buna göre De Jure nüfus sayımı yapan gelişmiş bir ülkenin verileri incelendiğinde;

- I. nüfusun eğitim seviyesi,
- II. doğal nüfus artış hızı,
- III. kentsel nüfus oranı,
- IV. hizmet sektöründe çalışanların oranı

niceliklerinden hangilerinin yüksek olduğu söyle-nemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

2. Bir ülkede hızlı nüfus artışını problem haline getiren temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nüfusun ülkenin bölgelerine dağılışının dengesiz olması
- B) 65 yaş ve üzeri nüfus miktarının az olması
- C) Üretim sektörleri için gerekli iş gücünün yetersiz olması
- D) Kırsal kesimden kentlerle olan göçlerin yoğun olması
- E) Nüfusun temel gereksinimlerinin karşılanamaması

3. 0-14 yaş arasındaki nüfusa genç ya da çocuk nüfus adı verilir. Genç nüfusun üretime katılma oranı birçok ülkede çok az olduğu için 0-14 yaş grubu genç bağımlı nüfus olarak da ifade edilir.

Buna göre genç bağımlı nüfusun oranının yüksek olduğu bir ülke için;

- I. Nüfus piramidinin tabanı geniştir.
- II. Doğum oranı yüksektir.
- III. Ortalama yaşam süresi uzundur.
- IV. Okuryazar oranı yüksektir.
- V. Yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı düşüktür.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

4. (I) Nüfus piramitlerinde yaş grupları genel olarak 0-14 yaş arası çocuk, 15-64 yaş arası yetişkin, 65 yaş ve daha yukarısı ise yaşlı nüfus olarak kabul edilir. (II) Ülke nüfusunun yaş gruplarına göre miktarının, insanların ihtiyaçlarının ve sosyal durumlarının bilinmesi demografik yatırımların belirlenmesi için önemlidir. (III) Çünkü nüfusun yaş gruplarına göre dağılışı; çalışma çağındaki ve eğitim çağındaki nüfus miktarının bilinmesini sağlar. (IV) Çocuk bağımlı veya yaşlı bağımlı nüfusun fazla olması çalışma çağındaki nüfusun bakmakla yükümlü olduğu nüfus miktarının fazla olduğunu gösterir. (V) Nüfus piramidinin tabanı dar olan ülkelerde doğum oranları fazla olduğu için doğal nüfus artış hızı da yüksektir.

Yukarıdaki parçada verilen numaralı cümlelerden hangisinde yanlış bilgi verilmiştir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Aşağıdaki tabloda beş ülkenin nüfus yapılarıyla ilgili bazı veriler gösterilmiştir.

	Yıllık Nüfus Artış Hızı (%)	Okuryazar Oranı (%)	Ortalama Yaşam Süresi (Yıl)	Şehirleşme Oranı (%)
İngiltere	0,2	99,9	79	77
Hindistan	1,9	48	59	27
Japonya	0,4	99,9	76	89
Mısır	1,9	49	60	47
Fransa	0,5	99,9	77	74

Tablodaki bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Şehirleşme oranının yüksek olduğu ülkelerde nüfus artış hızı düşüktür.
- B) Yıllık nüfus artış hızı eşit olan ülkelerin nüfus miktarları da eşittir.
- C) Okuryazar oranı düşük olan ülkelerin şehirleşme oranı da düşüktür.
- D) Şehirleşme oranı, ortalama yaşam süresi ve okuryazar oranı yüksek olan ülkelerde yıllık nüfus artış hızı düşüktür.
- E) Yıllık nüfus artış hızı düşük olan ülkelerin okuryazar oranı yüksektir.

6. Dünya genelinde doğum oranları ortalaması % 19,6, ölüm oranları ortalaması ise % 7,7 olarak tespit edilmiştir. Bu değerler göre dünyada ortalama nüfus artış hızının % 11,9 olduğu görülür. Nüfus artış hızı bu değerlerin üzerinde olan ülkelerde hızlı nüfus artışının yaşandığı söylenebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir ülkede nüfus artış hızının yüksek olduğunun göstergeleri arasında yer almaz?

- A) Ülkenin milli gelirleri artmasına karşın kişi başına düşen milli gelirin azalması
B) İnsanların beslenme, barınma, eğitim ve sağlık gibi gereksinimlerinin karşılanamaması
C) Tarımsal üretim artmasına karşın gıda ürünleri dış alımının artması
D) Nüfusun ülkenin bölgelerine dağılışının düzenli olması
E) Nüfus artış hızının kalkınma hızından yüksek olması

7. Didem coğrafya ödevinde yer alan etkinliği aşağıdaki gibi çözmüştür.

“Aşağıdaki ifadelerin, doğru ve yanlış durumlarını belirtiniz.”

Nüfus Özellikleri	Doğru	Yanlış
I İlk modern nüfus sayımı 18. yüzyılda Çin’de yapılmıştır.	✓	
II Gelişmiş ülkelerde genç bağımlı nüfus oranı gelişmemiş ülkelere göre daha fazladır.		✓
III Ortalama yaşam süresi, ülkelerin gelişmişliğinin göstergelerinden biridir.	✓	
IV Doğal nüfus artışına ek olarak göçlerin etkisiyle meydana gelen nüfus artışına gerçek nüfus artışı denir.	✓	
V Gelişmiş ülkelerde aktif nüfusun büyük bir bölümü tarım sektöründe çalışmaktadır.		✓

Buna göre Didem nüfus özelliklerinden hangisini hatalı olarak değerlendirmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Bir ülkeye ait nüfus miktarı ve nüfus artışıyla nüfusun yapısı ve demografik özellikleri, ekonomik yönden kalkınmayı etkileyen en önemli faktörlerdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi gelişmiş ülkelerin demografik özelliklerinden biri değildir?

- A) Okuryazar oranı yüksektir.
B) Sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların oranı yüksektir.
C) Kişi başına düşen milli gelir düşüktür.
D) Doğal nüfus artış hızı düşüktür.
E) Yaşlı bağımlı nüfus oranı yüksektir.

9. Bir ülkede 2050 yılına kadar nüfus artışının azalan oranda devam edeceği, bu tarihten sonra ise doğum oranlarının ölüm oranlarının altına düşeceği öngörülmektedir. Ayrıca 2050 yılı sonrasında nüfus artış hızının % 0’ın altına düşeceği tahmin edilmektedir.

Bu tahminlere göre, 2050 yılı sonrasında ülkede;

- I. sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların oranı,
II. 65 yaş ve üzeri nüfus miktarının toplam nüfus içindeki payı,
III. ülkenin aritmetik nüfus yoğunluğu,
IV. genç bağımlı nüfusun toplam nüfus içindeki payı

özelliklerinden hangilerinin azalması beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. – Barınma ve beslenme koşullarının iyileşmesi
– Tıp ve sağlık alanında yaşanan ilerlemelerinin artması
– Anne ve çocuk ölümlerinde azalması
– 0-14 yaş grubundaki nüfusun toplam nüfusa oranının artması

Yukarıdaki demografik özellikleri verilen ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olabilir?

- A) Kişi başına düşen milli gelirin yüksek olduğunun
B) Nüfus yoğunluğunun düşük olduğunun
C) Ülkede iç göçlerin fazla olduğunun
D) Nüfus artış hızının yüksek olduğunun
E) Yaşlı bağımlı nüfusun oranının arttığıının

2. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Doğum oranlarında kadın ve erkek nüfus oranları birbirine çok yakındır. Ayrıca çoğu ülkede kadın ve erkek nüfusun birbirine yakın değerlerde olduğu görülür. Bazı durumlar ve süreçler sonucunda kadın ve erkek nüfus oranındaki doğal denge bozulabilir.

Buna göre;

- I. savaşlar,
- II. eğitim seviyesi,
- III. doğal afetler,
- IV. göç hareketleri

unsurlarından hangileri bir ülkedeki kadın ve erkek nüfustaki dengenin bozulmasına neden olur?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Doğumların ölümlerden fazla olması sonucu meydana gelen nüfus artışına doğal nüfus artışı denir. Doğal nüfus artışına ek olarak göçlerin etkisiyle meydana gelen nüfus artışına ise gerçek nüfus artışı denir.

Buna göre

- I. beslenme ve sağlık koşulları,
- II. kırsal kesimden kentlere yapılan göçler,
- III. ülke dışına yapılan göçler,
- IV. aile planlaması uygulamaları

faktörlerinden hangileri bir ülkenin nüfus artış hızını etkileyen faktörler arasında yer almaz?

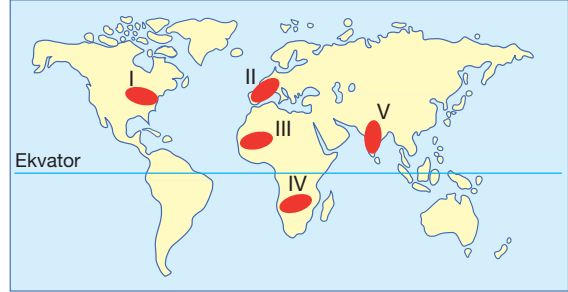
- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) I ve III   E) III ve IV

3. Bir ülkenin bazı demografik özelliklerine bakılarak ülkenin gelişmişlik seviyesi ile ilgili yorum yapılabilir.

Buna göre, bir ülkenin aşağıdaki nüfus özelliklerinden hangisi ile ülkenin gelişmişlik seviyesi arasında ilişki kurulamaz?

- A) Çalışan nüfusun çalışılan sektörler göre dağılışı
- B) Nüfusun yaş gruplarına göre dağılışı
- C) Nüfusun kırsal ve kentsel oranı
- D) Nüfusun ülkenin bölgelerine göre dağılışı
- E) Nüfusun eğitim seviyesi

4. Gelişmiş ülkelerde aktif nüfusun büyük bölümü sanayi ve hizmetler sektöründe, gelişmemiş ülkelerde ise tarım sektöründe çalışmaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin hangilerinde hizmet sektöründe çalışan nüfusun oranı diğerlerine göre daha fazladır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

5. Bir ülkede çalışan nüfusun yaş ortalamasının düşük olması ve çalışanlar arasında çocukların sayısının fazla olması bu ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Nitelikli iş gücünün fazla olduğunu
- B) Ortalama yaşam süresinin uzun olduğunu
- C) Doğal nüfus artış hızının yüksek olduğunu
- D) Sanayi faaliyetlerinde çalışanların fazla olduğunu
- E) Ülkenin ortanca yaşının yüksek olduğunu

6. – Doğal nüfus artış hızı kalkınma hızından yüksektir.
– Ölü doğumlar ve bebek ölüm oranları azdır.
– Demografik yatırımlar fazla olmasına karşın yeni yatırımlara duyulan ihtiyaç fazladır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ülke ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların oranı yüksektir.
- B) Doğal faktörlerin nüfusun ülkeye dağılışı üzerindeki etkisi azdır.
- C) Genç bağımlı nüfusun toplam nüfusa olan oranı yüksektir.
- D) Aritmetik nüfus yoğunluğu 200 kişiden fazladır.
- E) Ortalama yaşam süresi yüksektir.

7. I. Eğitim kurumlarının sayısının artırılması
II. Emeklilik yaşının kadınlarda 50, erkeklerde 55 yaşa indirilmesi
III. İhracata yönelik üretimin sınırlandırılması
IV. Doğum oranlarını artırmaya yönelik çalışmalar yapılması
V. Ülkeye yapılan iş gücü göçünün önündeki engellerin kaldırılması

İş gücü açığının fazla olduğu bir ülkede kalkınma hızının düşmemesi için yukarıdakilerden hangilerinin yapılması gerekir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

8. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerin doğal nüfus artış hızları verilmiştir.

Ülkeler	Doğal Nüfus Artış Hızı
Liberya	% 27
Almanya	% -2,4
Singapur	% 4,6
Japonya	% -1,5
Honduras	% 18,2
İtalya	% -1,6

Buna göre gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızının % 0'ın altında olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Ekonomik kalkınma hızının yüksek olması
B) Kadınların çalışma yaşamına katılımının yüksek olması
C) Beslenme, barınma ve sağlık koşullarının gelişmiş olması
D) Kentli nüfusun oranının yüksek olması
E) Doğum oranlarının ölüm oranlarından düşük olması

9. Doğumların ölümlerden fazla olması sonucu meydana gelen nüfus artışına doğal nüfus artışı denir. Gelişmiş ülkelerde doğal nüfus artış hızı düşük, az gelişmiş ülkelerde yüksektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi az gelişmiş ülkelerdeki hızlı nüfus artışının oluşturduğu sorunlar arasında yer almaz?

- A) İşsizlik oranının artması
B) Kişi başına düşen milli gelirin artması
C) Ülkenin tasarruflarının azalması
D) Kalkınma hızının düşmesi
E) Demografik yatırımlara duyulan talebin artması

10. I. Gelişmemiş ülkelerde çalışan nüfus içinde çocuk iş gücünün payı yüksektir.
II. Ülkelerin nüfus yoğunluğu belirlenirken toplam nüfus miktarı ile yüz ölçümü verileri kullanılır.
III. Nüfus artış hızının ekonomik kalkınma hızından daha yüksek olduğu ülkeler gelişmiş ülkelerdir.
IV. Gelişmemiş ülkelerde doğal nüfus artış hızı yüksek olduğu için genç bağımlı nüfusun oranı da yüksektir.
V. Birçok gelişmiş ülkede nüfusun ortanca yaşı 20-25 yaş arasındadır.

Nüfusun özellikleri ile ilgili yukarıda verilerden hangilerinin doğru olduğu söylenemez?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

11. Bir ülkenin bazı demografik verileri veya özelliklerine bakılarak gelişmişlik seviyesi üzerine yorumlar yapılabılır.

Buna göre;

- I. toplam nüfus miktarı,
II. okuryazar oranı,
III. kent nüfusunun toplam nüfusa oranı,
IV. aritmetik nüfus yoğunluğu,
V. çalışan nüfusun toplam nüfusa oranı

özelliklerinden hangilerine bakılarak ülkelerin gelişmişlik seviyesi hakkında yorum yapılamaz?

- A) I ve IV   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

2. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Demet coğrafya ödevinde yer alan gelişmiş ve gelişmemiş ülkelerin karşılaştırmasının yapıldığı tabloyu aşağıdaki gibi tamamlamıştır.

	Gelişmiş Ülke	Gelişmemiş Ülke
Kişi başına düşen milli gelir	Yüksek	Düşük
Teknoloji kullanımı	Fazla	Az
Bebek ve çocuk ölüm oranları	Düşük	Yüksek
Beslenme koşullarının durumu	Zayıf	İyi
Ortalama yaşam süresi	Uzun	Kısa

Buna göre Demet gelişmiş ve gelişmemiş ülkelerin özelliklerinden hangisini yanlış olarak nitelendirmiştir?

- A) Kişi başına düşen milli gelir
B) Teknoloji kullanımı
C) Bebek ve çocuk ölüm oranları
D) Beslenme koşullarının durumu
E) Ortalama yaşam süresi

2. Geçmişte dünya nüfusunun büyük bir bölümü kırsal alanda yaşamaktaydı. Ekonomik faaliyetlerdeki ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak, şehirlerde yaşayan nüfus miktarı artmıştır. Günümüzde dünya nüfusunun %55'lik bir kısmı kentlerde yaşamaktadır.

Buna göre, dünya nüfusu içinde kentlerde yaşayanların oranının artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Sanayi Devrimi yaşayan ülkelerin artması
B) Turizm faaliyetlerine katılan insan sayısının artması
C) Yeni doğal kaynakların üretim faaliyetlerinde kullanılması
D) Tıp ve sağlık alanındaki gelişmelerin artması
E) Yeni yerleşim ve tarım alanlarının oluşturulması

3. Bir ülkenin;

- iş gücü potansiyelinin artması,
- ekonomik kalkınma hızının düşmesi,
- demografik yatırımların yetersiz kalması,
- kişi başına düşen milli gelirin azalması,
- vergi gelirlerinin artması,
- iç ticaret hacminin artması,
- işsizlik ve eğitim yetersizliğine bağlı olarak sosyal sorunların artması,
- sağlık, eğitim, barınma ve beslenme gibi temel ihtiyaçların yetersiz kalması,
- doğal kaynak tüketiminin artması

özelliklerinden kaç tanesi nüfus artış hızının yüksek olmasına bağlı olarak yaşanacak olumsuzluklar arasında yer almaz?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerin 2020 yılındaki ortalama yaş değerleri verilmiştir.

Ülke	Ortalama Yaş
Japonya	52,3
Zambiya	17,9
Arjantin	32,4
Ekvator	28,2

Tabloda verilen bilgiler;

- I. Nüfus miktarı en az olan ülke Zambiya'dır.
II. Yaşlı nüfus oranı en yüksek olan ülke Japonya'dır.
III. Ekvator'da genç nüfusun oranı Arjantin'den fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşmak için yeterlidir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. I. Yaşlı bağımlılık oranı
II. Ortanca yaş
III. Çalışanların sektörel dağılışı
IV. Aritmetik nüfus yoğunluğu

Yukarıdaki demografik özelliklerden hangileri bir ülkenin gelişmişlik seviyesi ile ilgili net bilgi vermez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

6. Demografik, sosyal ve ekonomik verilerin toplanması, değerlendirilmesi veya analiz edilmesine "nüfus sayımı" denir.

Buna göre, nüfus sayımları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) De Jure yönteminde insanlar ikamet adresleri kayıtlarına göre sayılır.
B) Dünyada bilinen ilk nüfus sayımları; Çin, Sümer ve Mısır toplumlarında yapılmıştır.
C) Modern anlamda ilk nüfus sayımı tahsil edilecek vergileri belirlemek için 15. yüzyılda yapılmıştır.
D) De Facto yönteminde insanlar sayım gününde buldukları yerleşmenin nüfusu içinde sayılır.
E) Modern sayımlar sayesinde ülkeler; eğitim, sosyal, sağlık, alt yapı, savunma ve enerji gibi alanlarda politikalar belirlemektedir.

7. 1990 yılı sayımlarında nüfusun ikiye katlanma süresi 50 yıl olan bir ülkede bu sürenin 2020 yılı sayımları verilerine göre 85 yıla yükselmesi bu ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olabilir?

- A) Ülkenin dışarıdan göç aldığı için
B) Bebek ölümleri ve ölü doğumların azaldığı için
C) Ülkenin ortanca yaş değerinin düştüğünün
D) Eğitim ve sağlık imkanlarının azaldığı için
E) Doğal nüfus artış hızının azaldığı için

8. I. Doğum oranlarının ölüm oranlarından yüksek olması
II. İş gücü göçü alımının fazla olması
III. Genç bağımlı nüfusun (0-14 yaş) oranının yüksek olması
IV. Sanayi sektöründe çalışanların oranının yüksek olması

Yukarıdaki özelliklerden hangileri bir ülkede doğal nüfus artış hızının yüksek olduğunun göstergeleri arasında yer alır?

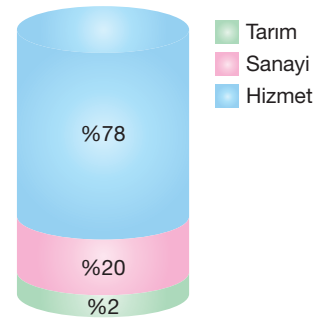
- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

9. Ülkelerde nüfus miktarı; artan, azalan ve dengeli olmak üzere üç şekilde incelenir. Doğumların ölümlerden fazla olduğu ülkelerde nüfus artarken, doğumların ölümlerden az olduğu ülkelerde nüfus azalır. Doğumlar ve ölümlerin birbirine yakın olması nüfusun dengede olduğunu gösterir.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerden hangisinde ülke nüfusunun azalma eğiliminde olduğu söylenebilir?

- A) Cezayir   B) Çin   C) Hindistan
D) Japonya   E) Bangladeş

10. Aşağıdaki grafikte bir ülkede çalışan nüfusun sektörel dağılışı gösterilmiştir.

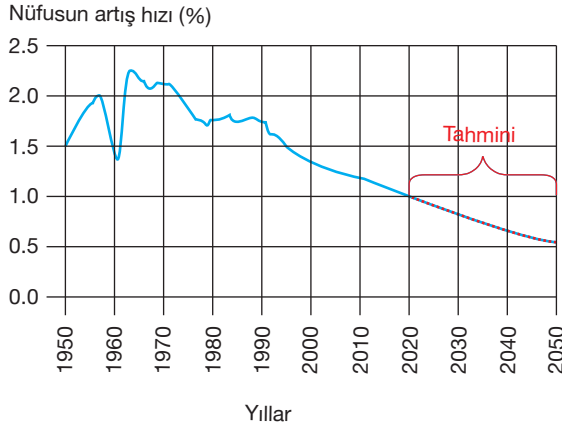

Bu ülke ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

- A) Nüfusun ülkeye dağılışında doğal faktörlerin etkisi fazladır.
B) Kırsal nüfusun oranı kentsel nüfustan fazladır.
C) İhracatında ham maddelerin payı yüksektir.
D) Ülkede iç göçler fazladır.
E) Doğum oranları düşük gelişmiş bir ülkedir.

2. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Aşağıda 1950-2020 yılları arasındaki dünya nüfusunun artış hızı ve 2020-2050 yılları arasındaki tahmini nüfus artış hızının değişim grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgileri göre

- Dünyanın nüfus miktarı artmaya devam etmektedir.
- Bazı dönemlerde dünya nüfusu azalmıştır.
- 2020 yılından sonra dünya nüfusunun artış hızı düşmeye devam edecektir.
- 2020 yılında dünya nüfusu 1970 yılına göre daha fazladır.

yargılardan hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Dünya nüfusunda meydana gelen ikinci sıçrama günümüzden yaklaşık 10.000 yıl önce Tarım Devrimi ile insanların yerleşik hayata geçmesi sonucunda yaşanmıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Tarım Devrimi'nin dünya nüfusu üzerindeki etkisini daha iyi açıklar?

- Uzun yıllar boyunca görülen kuraklıklara bağlı olarak nüfusun göç etmesine neden olmuştur.
- Şehir nüfusları azalırken kırsal nüfusun artmasını sağlamıştır.
- Doğum oranları azaldığı için nüfus artış hızları azalmıştır.
- Yerleşik hayatın başlaması ortalama yaşam süresinin kısalmasına neden olmuştur.
- Beslenme ve barınma koşulları iyileştiği için insan ömrü ve nüfus artış hızı artmıştır.

3. Tarihsel süreçte dünya nüfusunun sürekli artış gösterdiği kabul edilmektedir. Ancak bazı dönemlerde bu artışta hızlanma, bazı dönemlerde ise yavaşlama oluşmuştur. Dünya nüfusunda ani artışların olduğu dönemlere sıçrama dönemi denir. Dünya nüfusunda alet yapımı, Tarım Devrimi ve Sanayi Devrimi sıçramalarının yaşandığı dönemlerdir. Ancak dünya nüfusu Sanayi Devrimi sonrasında daha önceki sıçrama dönemlerine göre daha fazla artış göstermiştir.

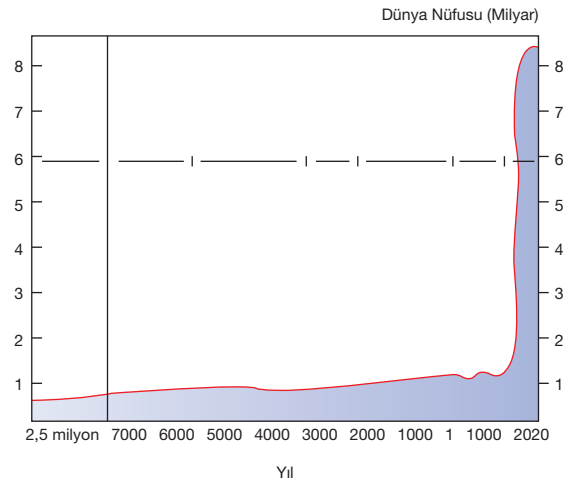
Buna göre Sanayi Devrimi sonrasındaki bu artışta;

- beslenme ve sağlık koşullarının gelişmesi,
- insanların yaşam standartlarının yükselmesi,
- bitkilerin ve hayvanların kültür altına alınması

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

4. Aşağıdaki grafikte, dünya nüfusunun tarihsel değişimi gösterilmiştir.

Grafikteki bilgileri göre özellikle 19. yüzyıldan sonra dünya nüfusunun büyük bir hızla artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- Tıp ve sağlıktaki gelişmelerin artması
- Doğal nedenlerle yaşanan göçlerin artması
- Ortalama yaşam süresinin artması
- Beslenme ve barınma koşullarının iyileşmesi
- Kişi başına düşen gelirin artması

5. Aşağıdaki tabloda dünya nüfusunun yıllara göre miktarı, artış oranı, ikiye katlanma süresi ve ortalama yaşam süresi gösterilmiştir.

	Nüfus Miktarı	Nüfus Artış Oranı	Nüfusun İkiye Katlanma Süresi	Ortalama Yaşam Süresi
M.Ö. 10.000	86 milyon	-	-	20 yıl
0	250 milyon	%0,001	2000 yıl	
1650	500 milyon	%0,05	1650 yıl	
1750	730 milyon	%0,1	700 yıl	35 yıl
1800	900 milyon	%0,3	400 yıl	
1850	1,1 milyar	%0,5	240 yıl	
1900	1,6 milyar	%0,1	140 yıl	45 yıl
1950	2,5 milyar	%1,1	70 yıl	55 yıl
2000	6 milyar	%1,7	41 yıl	65 yıl
2021	7,8 milyar	%1,12	66 yıl	72 yıl

Tablodaki verilere göre;

- Dünya nüfusu genel olarak artmıştır.
- 2000 yılına kadar dünya nüfusunun ikiye katlanma süresi sürekli kısalmıştır.
- Ortalama yaşam süresi günümüze gelindikçe sürekli olarak uzamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

6. Tarihsel süreçte dünya nüfusunun sürekli olarak artış gösterdiği kabul edilmektedir. Ancak bazı dönemlerde bu artışta hızlanma, bazı dönemlerde de yavaşlama olmuştur. Dünya nüfusunda genel artışın dışında ani artışların olduğu dönemlere sıçrama dönemi denir.

Buna göre, dünya nüfusunda meydana gelen ikincide sıçramanın (10.000 yıl önce) oluşmasına neden olan temel faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- Bitki ve hayvanların kültür altına alınarak yerleşik hayatın başlaması
- Ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmesine bağlı olarak küresel ticaretin artması
- Tıp ve sağlık alanındaki gelişmelere bağlı olarak çocuk ölümlerinin azalması
- Buhar gücünün ulaşım ve üretim alanlarında kullanılmaya başlanması
- Alet yapımı ile birlikte avcılık ve korunma faaliyetlerinin kolaylaşması

7. Aşağıdaki tabloda bazı yıllarda kıtalara göre nüfus miktarı ve dünya nüfusunun değişimi gösterilmiştir.

	Asya (Milyon)	Afrika (Milyon)	Avrupa (Milyon)	Amerika (Milyon)	Okyanusya (Milyon)	Dünya (Milyon)
1750	502	106	163	18	2	790
1800	635	107	203	31	2	978
1850	809	111	276	64	2	1.282
1900	947	133	408	156	6	1.650
1950	1.403	221	547	339	13	2.522
2000	3.554	811	729	809	31	5.934
2019	4.462	1.225	741	990	35	7.453

Tablodaki bilgilere göre;

- Amerika kıtasının nüfus miktarı verilen yıllar içinde sürekli Afrika kıtasının nüfusundan fazladır.
- Okyanusya'nın nüfusundaki en büyük oransal artış 1850-1900 yılları arasında yaşanmıştır.
- Verilen yılların tamamında dünya nüfusunun yarıdan fazlası Asya kıtasında yaşamaktadır.
- Afrika kıtasının nüfusunun en fazla oranda artış gösterdiği 1950-2000 yılları arasındaki artışın temel nedeni göçlerdir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

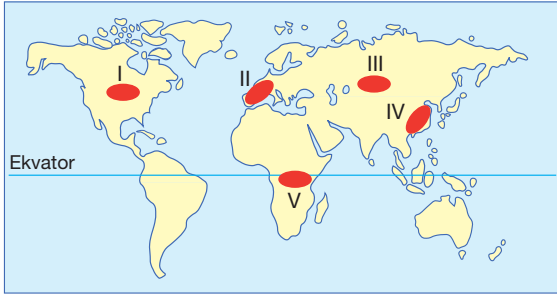
8. Dünya nüfusunda yaşanan sıçramaların ilki alet yapımı ile günümüzden 1 milyondan daha uzun bir süre önce gerçekleşmiştir.

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerden hangisi alet yapımının nüfus artışına etkisini ve nedenini doğru olarak ifade etmiştir?

- Can:** Hayvan sürülerinin peşinde göç etmek farklı iklimlere uyum sağlamayı kolaylaştırmıştır.
- Sezer:** Avcılığın artması ile birlikte tek yönlü (et ile) beslenme ortaya çıkmıştır.
- Dilek:** Alet yapımı ile geliştirilen beceriler daha sonraki nesillere daha kolay aktarılabilmiştir.
- Erkan:** Av aletlerinin yapılması insanları hayvan sürülerine ve doğaya bağımlı bir konuma getirmiştir.
- Elif:** Avcılığın ortaya çıkması ve vahşi hayvanlara karşı korunabilme yaşam süresini uzatmıştır.

2. ÜNİTE 1. BÖLÜM

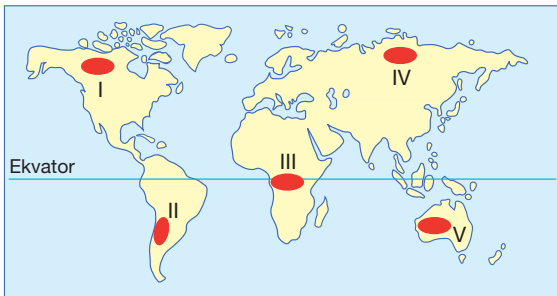
1. Dağlık ve engebeli alanlar, insan faaliyetlerinin büyük bir çoğunluğunu güçleştirdiği için seyrek nüfuslanmıştır. Ayrıca yükseltinin artmasına bağlı olarak sıcaklık ortalamalarının düşmesi yüksek alanlarda nüfusun seyrekleşmesine neden olmuştur.

Buna göre yükseltinin nüfuslanma üzerindeki etkisinin tersine yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin hangisinde yükselti nüfuslanma üzerinde olumlu etkiye sahiptir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

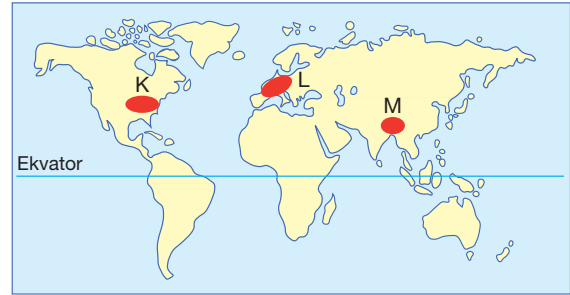
2. Aşağıdaki haritada nüfus yoğunluğunun Dünya ortalamasının altında olduğu beş bölge gösterilmiştir.

Haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde nüfus yoğunluğunun düşük olmasında etkili olan temel faktör yanlış verilmiştir?

- A) I - Yıllık sıcaklık ortalamalarının düşük olması
B) II - Bataklıkların geniş yer kaplaması
C) III - Yıl boyunca sıcaklık ve nemin yüksek olması
D) IV - Yıllık sıcaklık ortalamalarının düşük olması
E) V - Kuraklığın şiddetli olması

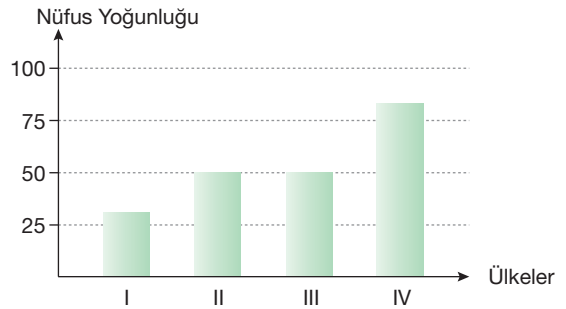
3. Aşağıdaki haritada nüfuslanmanın fazla olduğu üç bölge gösterilmiştir.

Buna göre, K, L ve M bölgelerinde nüfus yoğunluğunun fazla olmasında etkisi en fazla olan faktör aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

	K	L	M
A)	Sanayi	Tarım	Tarım
B)	Sanayi	Sanayi	Tarım
C)	İklim	Tarım	Sanayi
D)	Yer şekilleri	Tarım	İklim
E)	Tarım	Yer şekilleri	Sanayi

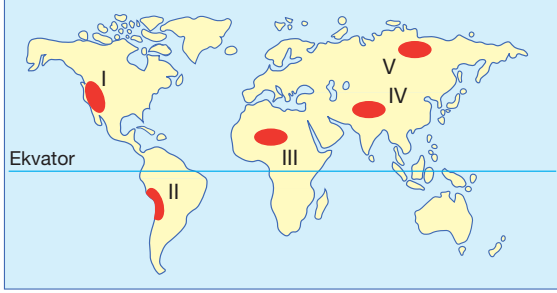
4. Aşağıdaki grafikte nüfus miktarları eşit olan dört ülkenin aritmetik nüfus yoğunlukları verilmiştir.

Bu ülkeler ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. ülkenin yüzölçümü küçük olduğundan nüfus yoğunluğunda azdır.
B) II. ve III. ülkelerin yüzölçümleri aynıdır.
C) Yüzölçümü en küçük olan IV. ülkedir.
D) Km²'ye en az insan düşen I. ülkedir.
E) Yüzölçümleri arasında en fazla fark olan ülkeler I. ve IV. ülkelerdir.

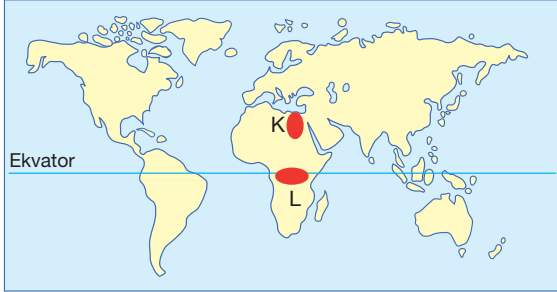
5. İklim, yer şekilleri, su kaynakları, toprak yapısı, tarım, sanayi, iş olanakları, ulaşım gibi koşullar nüfusun yeryüzüne dağılışı üzerinde etkili olan faktörlerden bazılarıdır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangilerinde nüfus yoğunluğunun az olması yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması ile açıklanamaz?

- A) I ve II   B) II ve III   C) III ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

6.

Yukarıdaki haritada gösterilen K bölgesinde Nil Nehri'nin çevresi yoğun nüfuslu iken, L bölgesinde Kongo Nehri çevresinin seyrek nüfuslu olması bu bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin farklı olmasıyla açıklanabilir?

- A) Toprak özelliklerinin
B) Akarsuyun akış hızının
C) İklim özelliklerinin
D) Havzanın genişliğinin
E) Akarsuyun akım miktarının

7. Nüfusun dünya genelindeki dağılışı her yerde eşit değildir. Bazı yerler sık, bazı yerler seyrek nüfuslu iken bazı yerlerde ise nüfus bulunmamaktadır. Nüfusun yeryüzüne dağılışı üzerinde doğal ve beşeri faktörler etkilidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin bir bölgede nüfusun seyrek olmasında veya nüfuslanmanın olmamasında etkili olduğu söylenemez?

- A) Buzul örtülerinin geniş yer kaplaması
B) Volkanik toprakların yaygın olması
C) Yer altı ve yer üstü sularının sınırlı olması
D) Arazinin engebeli ve dağlık olması
E) Yıl boyunca sıcaklık ve nemin çok yüksek olması

8. Kuzey Yarımküre, Güney Yarımküre'ye göre daha fazla nüfusa sahiptir. Bu açıdan bakıldığında dünya nüfusunun yaklaşık %90'lık bir kısmının Kuzey Yarımküre'de yaşadığı görülmektedir.

Buna göre, Kuzey Yarımküre'de nüfusun fazla olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal nüfus artış hızının daha yüksek olması
B) Göç alan ülke sayısının daha fazla olması
C) Ilıman iklim bölgelerinin daha geniş olması
D) Karaların oranının daha fazla olması
E) Doğurganlık oranı yüksek olan ülke sayısının daha fazla olması

9. Nüfusun yeryüzüne dağılışı etkileyen doğal faktörleri; iklim, yer şekilleri, toprak yapısı, kara ve denizlerin dağılışı ile su kaynaklarıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, iklimin nüfusun dünyaya dağılışı üzerindeki etkilerini açıklamak için kullanılamaz?

- A) Yüksek enlemlerde nüfus yoğunluğunun çok az olması
B) Subtropikal iklim bölgelerinde akarsu ve kaynak sularının çevresinin yoğun nüfuslu olması
C) Orta kuşak karalarının iç kesimlerinin kıyı kuşağına göre daha seyrek nüfuslu olması
D) Ekvatorial bölgede yüksek yerlerin alçak düzlüklere göre daha yoğun nüfuslu olması
E) Dünya nüfusunun %90'a yakın bir kısmının Kuzey Yarımküre'de bulunması

2. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. - Subtropikal çöller, kutuplar çevresi ile ekvatorial bölgede 1000 metre yükseltinin altında kalan alanların seyrek nüfuslu olması
- Dağlık ve engebeli alanlar insan faaliyetlerinin büyük bir kısmını sınırlandırdığı için nüfus yoğunluğunun az olması
- Büyük akarsuların çevresinin; su potansiyeli ve tarım faaliyetlerinin yoğunlaştığı alanlar olması nedeniyle yoğun nüfuslu alanlar olması
- Tarımsal verimin yüksek olduğu ovalar sık nüfuslu iken, çöl, tundra ve bataklık alanların seyrek nüfuslu olması

Yukarıdaki ifadelerde nüfusun yeryüzüne dağılışında etkili olan aşağıdaki doğal faktörlerden hangisinin etkisinden söz edilmemiştir?

- A) Yer şekilleri
B) İklim özellikleri
C) Toprak yapısı
D) Kara ve deniz dağılışı
E) Su kaynakları

2. Nüfusun dünya genelindeki dağılışı her yerde eşit değildir. Nüfusun yeryüzüne dağılışında doğal ve beşeri faktörler etkilidir.

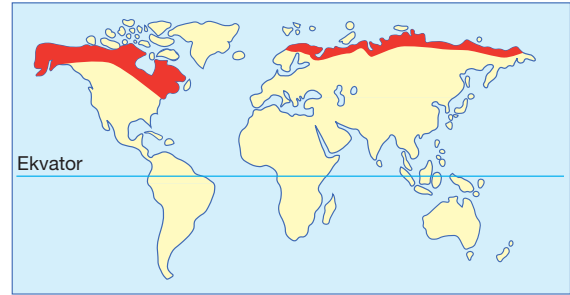
Buna göre, nüfus yoğunluğu fazla olan bir bölgenin bu özelliğini kazanmasında etkili olan;

- I. su kaynaklarının fazla olması,
II. sanayi ve ticaret faaliyetlerinin gelişmiş olması,
III. ulaşım olanaklarının gelişmiş olması,
IV. ortalama yükseltinin az olması,
V. verimli tarım topraklarının geniş yer kaplaması

özelliklerinden hangileri beşerî faktörlere örnek gösterilebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

3. Aşağıdaki haritada yeryüzünün seyrek nüfuslu bazı alanları gösterilmiştir.

Haritada gösterilen bölgelerde nüfus yoğunluğunun çok az olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Yılın büyük bir bölümünde sıcaklık ortalamasının düşük olması
B) Doğal bitki örtüsünün seyrek olması
C) Madencilik ve ticaret faaliyetlerinin yaygın olması
D) Yer şekillerinin engebeli ve dağlık olması
E) Buharlaştırmanın şiddetli olması

4. Nüfusun yeryüzüne dağılışı her yerde eşit değildir. Bazı yerler sık, bazı yerler seyrek nüfuslu iken bazı yerlerde ise nüfus bulunmamaktadır. Nüfusun yeryüzüne dağılışında doğal ve beşeri faktörler etkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi nüfusun yeryüzüne dağılışı üzerinde beşerî faktörlerin etkisine örnek verilebilir?

- A) Verimli tarım topraklarının bulunduğu alanlar sık nüfuslu iken tarıma elverişli olmayan topraklar ise seyrek nüfusludur.
B) Ganj, İndus, Nil gibi akarsuların çevresi, tarımsal faaliyetler ve zengin su potansiyeli açısından nüfusun yoğunlaştığı yerlerdir.
C) Dağlık ve engebeli alanlar, insan faaliyetlerinin çoğunu güçleştirdiği için seyrek nüfuslanmıştır.
D) Ulaşım olanaklarının geliştiği, yolların kavşak noktası konumuna gelen yerlerde nüfusun yoğunlaştığı görülür.
E) Yükseltinin artmasına bağlı olarak azalan sıcaklıklar, yüksek dağlık alanlarda nüfusun seyrekleşmesinde etkili olmuştur.

5. Herhangi bir alanda yaşayan nüfus ile o alanın yüz ölçümü arasındaki oran aritmetik nüfus yoğunluğunu vermekte ve bu yoğunluk kilometre kareye düşen insan sayısı olarak da ifade edilir.

Buna göre bir ülkede nüfus yoğunluğunun az olmasında;

- I. toplam nüfus miktarının az olması,
- II. sanayide çalışanların oranının fazla olması,
- III. genç nüfus oranının az olması,
- IV. ülke yüz ölçümünün fazla olması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

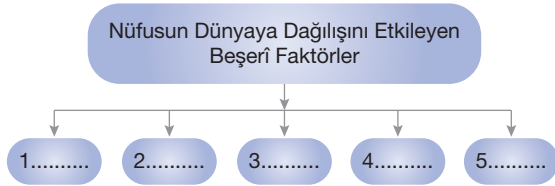
- A) I ve III   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. I. Aritmetik nüfus yoğunluğu düşüktür.
II. Doğum oranı yüksektir.
III. Yaşlı nüfus miktarı fazladır.
IV. Tarım sektöründe çalışanların oranı yüksektir.
V. Sanayi faaliyetleri gelişmiştir.

Nüfusun ülkeye dağılımında doğal faktörlerin etkisinin fazla olduğu bir ülkenin özellikleri arasında yukarıdakilerden hangileri yer alır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

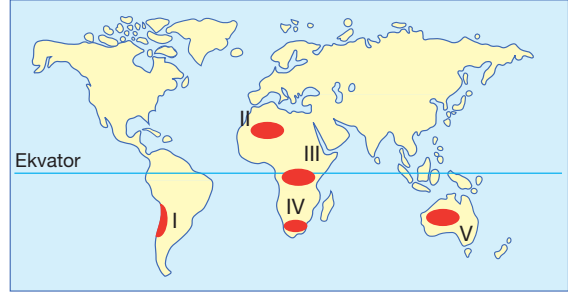
7. Nüfusun yeryüzüne dağılımında etkili olan faktörler doğal ve beşerî olmak üzere ikiye ayrılır.

Bu kavram haritasında gösterilen numaralı bölümlere aşağıdaki kavramlardan hangisi yazılmaz?

- A) Ulaşım   B) Madencilik
C) Tarım   D) Tarihi faktörler
E) Su kaynakları

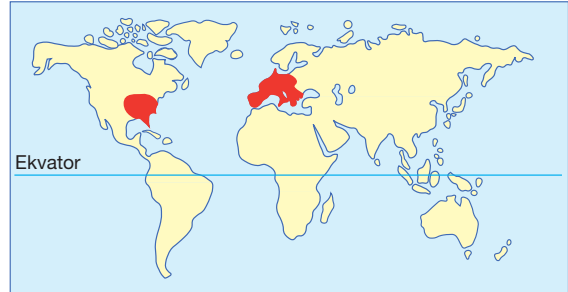
8. Olumsuz iklim özellikleri birçok bölgede nüfusun seyrek olmasının en önemli doğal nedenidir. Örneğin aşırı soğuk, aşırı nemli, aşırı sıcak ve kurak bölgeler nüfuslanmanın az olduğu bölgelerdir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde nüfus yoğunluğunun az olması diğerlerinden farklı bir iklim özelliği ile açıklanabilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9.

Yukarıdaki haritada gösterilen alanlarda aritmetik nüfus yoğunluğunun fazla olmasında;

- I. doğal bitki örtüsünün çeşitli olması,
- II. ılıman iklimin yayılış alanının geniş olması,
- III. sanayi ve hizmet sektörlerinin gelişmiş olması,
- IV. petrol ve doğal gaz gibi stratejik yer altı kaynakları potansiyelinin fazla olması,
- V. genç kıvrım dağlarının bulunması

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

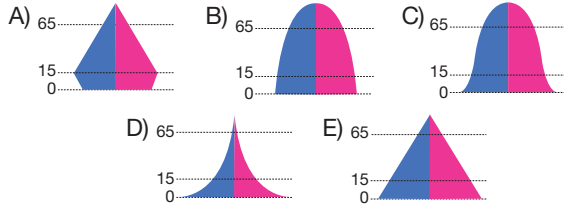
- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

2. ÜNİTE 1. BÖLÜM

1. Nüfus piramitlerine bakılarak o bölgedeki toplam nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı, nüfusun artış veya azalış eğilimi ile genel olarak o bölgenin toplumsal ve ekonomik yapısı hakkında bilgi edinilebilir.

Buna göre aşağıda nüfus piramitleri verilen ülkelerden hangisinde nüfusun son yıllarda hızla azalmış olduğu söylenebilir?

2. Bir ülkenin 2000 ve 2020 yıllarında nüfusunun yaş gruplarına dağılışını gösteren piramitler incelendiğinde son 20 yılda doğum oranlarının azaldığı gözlenmiştir.

Buna göre, bu ülke ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Genç nüfusunun oranı azalmaktadır.
B) Ortalama yaşam süresi uzamaktadır.
C) Ülkenin gelişmişlik seviyesi artmaktadır.
D) Aritmetik nüfus yoğunluğu azalmıştır.
E) Ülkenin nüfus piramidinin tabanı daralmıştır.

3. Nüfusun belirlenmiş yaş gruplarına göre dağılışı nüfus piramitleri ile ifade edilir.

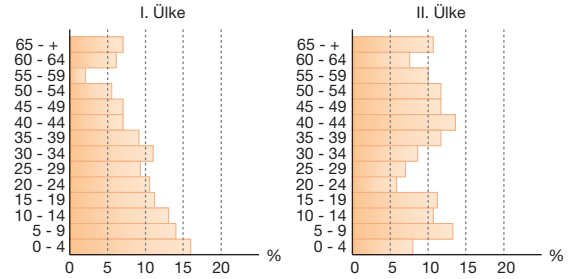
Buna göre bir ülkenin nüfus piramidine bakıldığında bu ülke ile ilgili;

- I. ülkenin gelişmişlik seviyesi,
II. genç bağımlı ve yaşlı bağımlı nüfusun oranı,
III. nüfusun eğitim seviyesi,
IV. ülkenin nüfus artış hızı

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) II ve IV

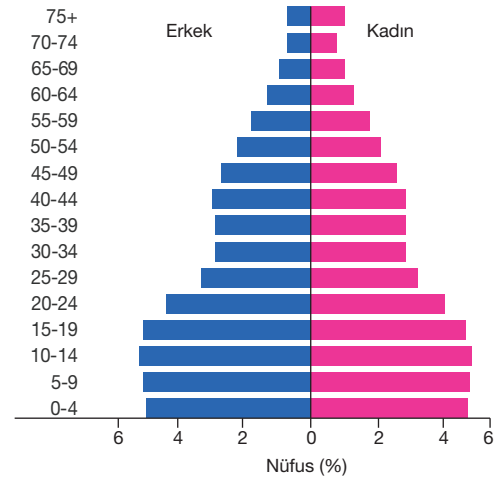
4. Aşağıda iki ülke nüfusunun yaş gruplarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Grafiklerde verilen bilgilere göre bu ülkelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. ülkede genç nüfus oranı II. ülkeden fazladır.
B) 65 yaş ve üstü nüfusun oranı I. ülkede daha azdır.
C) II. ülkede ortalama yaşam süresi daha uzundur.
D) I. ülkenin ortanca yaşı II. ülkeden daha düşüktür.
E) II. ülkenin toplam nüfus miktarı I. ülkeden daha fazladır.

5. Aşağıda bir ülkenin 2021 yılına ait nüfus piramidi gösterilmiştir.

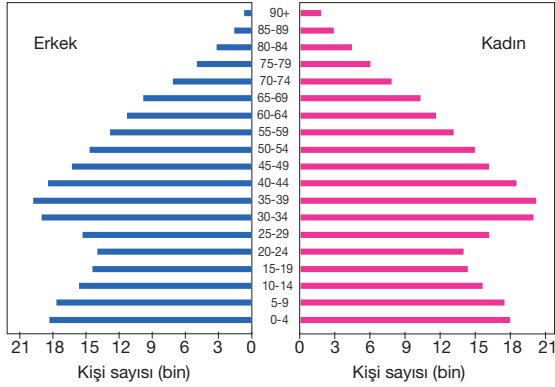
Bu ülke ile ilgili olarak;

- I. Doğum oranları azalmıştır.
II. Çocuk nüfus oranı artma eğilimindedir.
III. Ölüm oranları çok yüksektir.
IV. Yaşlı nüfus içinde kadınların oranı daha fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. Aşağıda İrlanda'nın 2018 yılı nüfus piramidi verilmiştir.

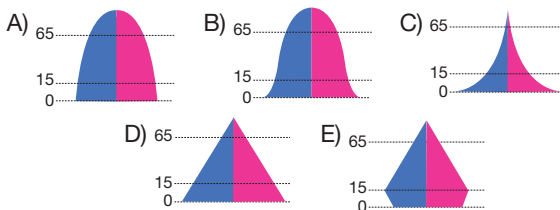

Piramitteki bilgilere göre, İrlanda'nın nüfusu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

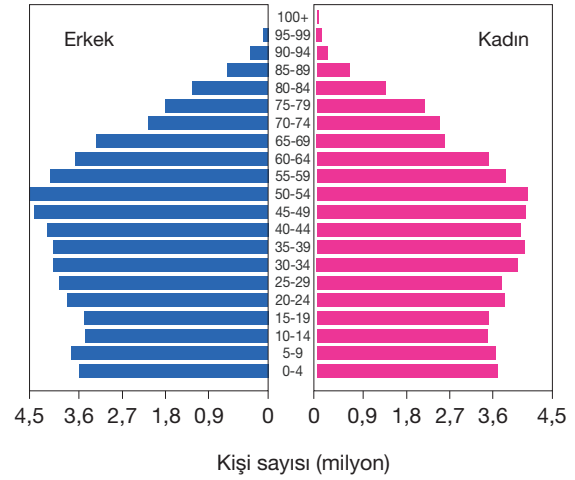
- Son 20 yılda ülkede doğum oranları artmaya başlamıştır.
- Nüfus piramidinin tavanına doğru daralma belirgindir.
- İrlanda'da 60 yaş nüfus içinde kadınların oranı erkek nüfustan fazladır.
- 60 yaş üzerindeki nüfus miktarı 0-14 yaş arasındaki nüfus miktarından fazladır.
- İrlanda'da nüfus artış hızı önce azalmış daha sonra tekrar artmıştır.

7. – Doğum ve ölüm oranları fazla olan az gelişmiş bir ülkedir.
- Çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki payı yüksektir.
- Ortalama yaşam süresi kısa olduğu için 65 ve üstü nüfusun miktarı azdır.
- Doğum ve ölüm oranları dengeli bir seyir izlediği için nüfus artış hızı çok yüksek değildir.

Yukarıda bazı demografik özellikleri verilen ülkenin nüfus piramidi aşağıdaki nüfus piramitlerinden hangisine daha çok benzer?

8. Aşağıda bir ülkenin 2019 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

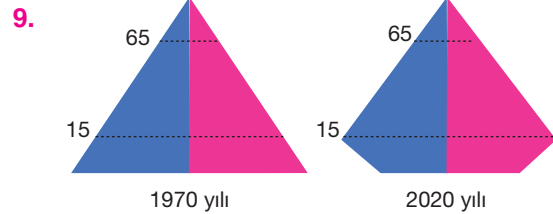

Nüfus piramidi incelendiğinde bu ülke ile ilgili olarak;

- toplam nüfus miktarı,
- genç bağımlı nüfusun toplam nüfusa oranı,
- çalışan nüfusun çalışılan sektörlere dağılışı,
- nüfusun ülkeye dağılışı

bilgilerden hangilerine ulaşılabilir?

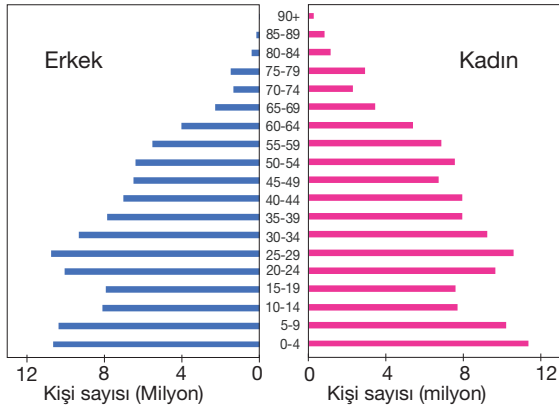
- I ve II
- I ve III
- II ve III
- II ve IV
- III ve IV

Yukarıda 1970 ve 2020 yıllarında nüfus piramidi gösterilen ülkede bu yıllar arasında aşağıdakilerden hangisinde artış gözlenmiştir?

- Nüfus artış oranı
- Doğal koşullara bağımlılık
- Genç nüfus oranı
- Doğumlarla ölümler arasındaki fark
- Ortalama yaşam süresi

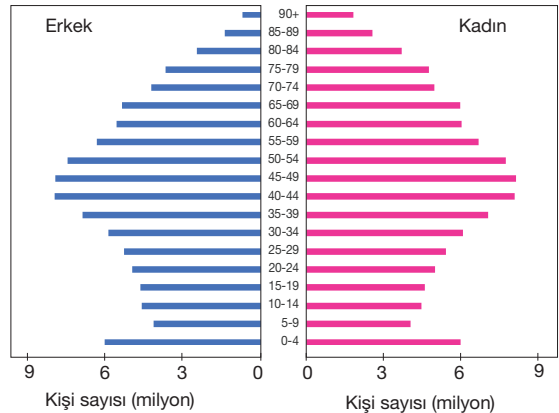
1. Aşağıda bir ülke nüfusunun yaş gruplarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Piramitteki bilgilere göre bu ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kadın nüfusun erkek nüfusa oranı
B) Ülkenin toplam nüfus miktarı
C) Herhangi bir yaş grubundaki toplam nüfus miktarı
D) 65 yaş ve üzerindeki nüfusun toplam nüfusa oranı
E) Doğan çocuklar içinde yaşayanların oranı

2. Aşağıdaki bir ülke nüfusunun 2019 yılında yaş gruplarına göre dağılışı gösterilmiştir.

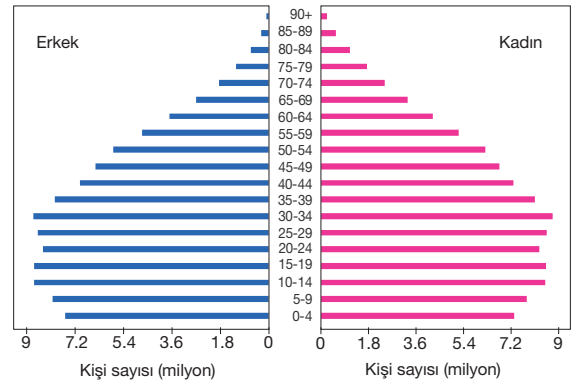
Piramitteki bilgilere göre bu ülke ile ilgili;

- I. toplam nüfus miktarı,
II. okuryazar nüfusun toplam nüfusa oranı,
III. erkek nüfusun kadın nüfusa oranı,
IV. son 20 yıl içinde nüfus artış hızındaki değişim

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve III
D) II ve III   E) III ve IV

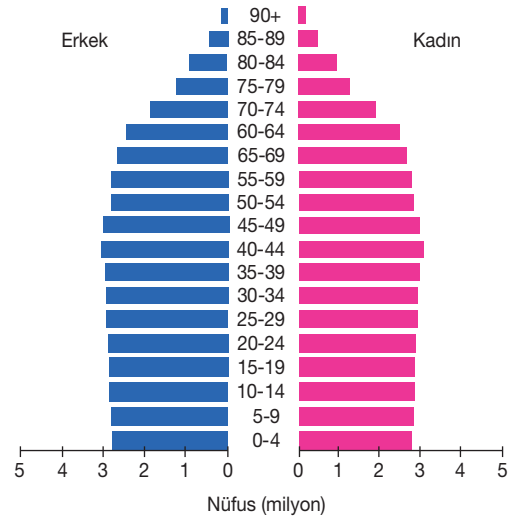
- 3.

Yukarıdaki nüfus piramidinin ait olduğu ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Son yıllarda doğum oranları düşmektedir.
B) Nüfus artış hızı azalmaktadır.
C) Ülkenin gelişmişlik seviyesi artmaktadır.
D) Ülkenin toplam nüfus miktarı azalmıştır.
E) Genç nüfusun toplam nüfusa oranı azalmaktadır.

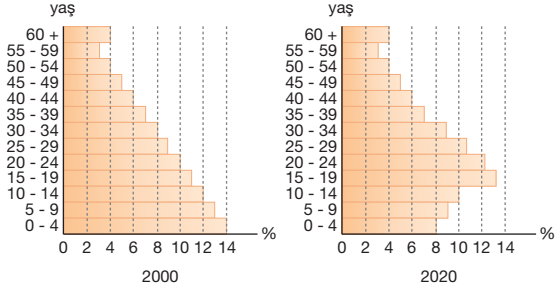
4. Aşağıda bir ülkenin nüfusunun yaş gruplarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Nüfus piramidinde verilen bilgilere göre bu ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Genç nüfusunun oranı azalmaktadır.
B) Ülkede aritmetik nüfus yoğunluğu 100 kişiden fazladır.
C) Nüfus artış hızı azalmaktadır.
D) Çalışma çağındaki nüfusun yaş ortalaması yüksektir.
E) Ortalama yaşam süresi uzundur.

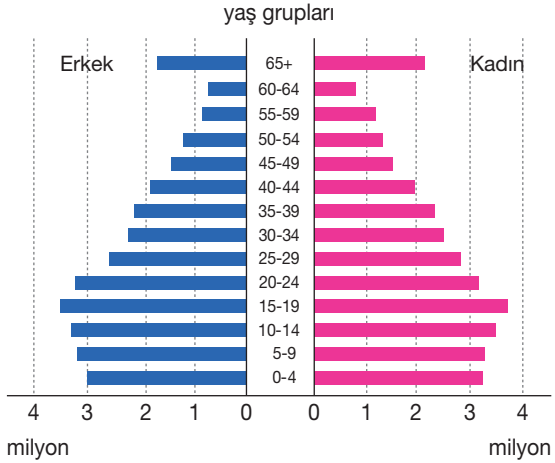
5. Aşağıda bir ülkenin 2000 ve 2020 yıllarında nüfusunun yaş gruplarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Bu ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Yaşlı bağımlı nüfus ile genç bağımlı nüfus eşitlenmiştir.
B) Dışarıdan alınan göçlerin miktarı artmıştır.
C) Doğum oranları azalmıştır.
D) İşsizlik oranı artmıştır.
E) Yaşlı nüfus içinde kadınların oranı daha fazladır.

6. Aşağıda bir ülkenin nüfus piramidi verilmiştir.

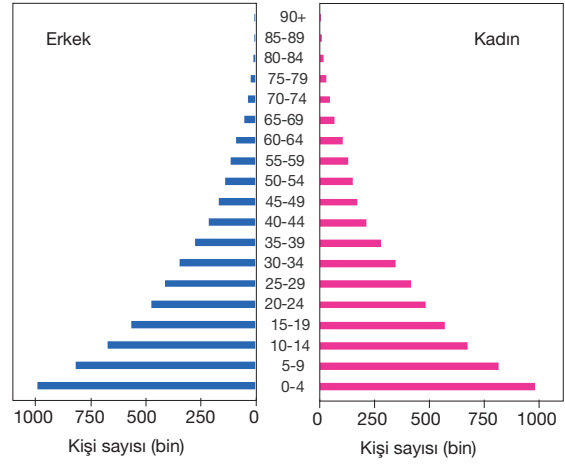

Nüfus piramidindeki verilere göre bu ülke ile ilgili olarak

- I. toplam nüfus miktarı,
II. ülkenin aritmetik nüfus yoğunluğu,
III. genç bağımlı nüfusun oranı,
IV. çalışan nüfusun toplam nüfusa oranı
gibi bilgilerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

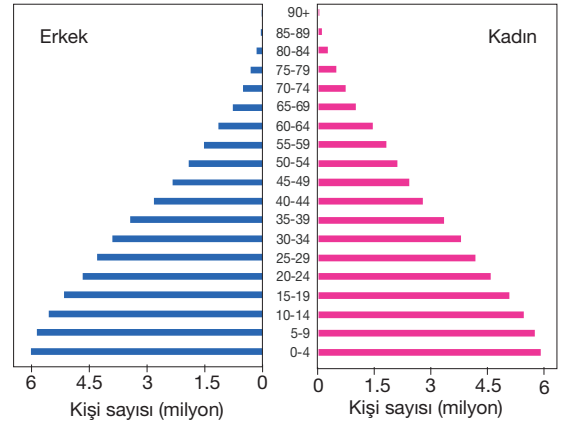
7. Aşağıda Brundi'nin 2016 yılındaki nüfus piramidi gösterilmiştir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisinin nüfus piramidinin bu nüfus piramidine daha benzer olduğu söylenebilir?

- A) Belçika   B) Kanada   C) İtalya
D) Angola   E) Rusya

8. Nüfus piramitleri ülkelerin nüfusunun belirlenmiş yaş gruplarına dağılışını ve cinsiyete göre dağılışını gösteren grafiklerdir.

Buna göre yukarıdaki nüfus piramidi aşağıdaki ülkelerden hangisine ait olabilir?

- A) Filipinler   B) Norveç   C) Japonya
D) İngiltere   E) Kanada

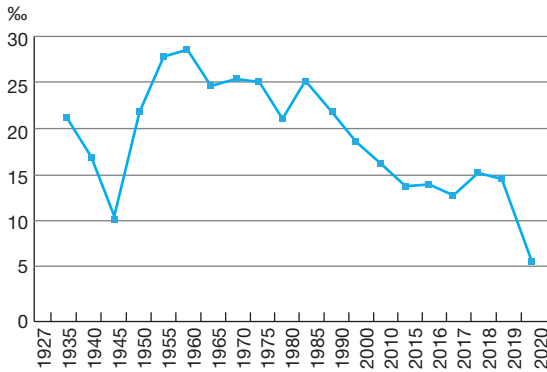
2. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Türkiye'de toplam nüfusun, 1927 yılından (13.648.270) 2020 yılına (83.614.362) geldiğinde yaklaşık olarak 6 katına çıktığı görülür.

Buna göre Türkiye'nin toplam nüfus miktarında meydana gelen değişimde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Doğum oranlarının yüksek olması
B) Nüfus artışını teşvik edici politikaların uygulanması
C) Anne ve çocuk ölümlerinin azalması
D) İç göçlerin artış göstermesi
E) Beslenme ve sağlık koşullarının iyileşmesi

2. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'nin 1927-2020 yılları arasındaki nüfus artış hızının değişimi gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre Türkiye nüfusu ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkiye'nin nüfus miktarı sürekli artmıştır.
B) Türkiye nüfusunun en az olduğu yıl 1945'tir.
C) Türkiye'de nüfus miktarının en fazla olduğu yıl 1960 yılıdır.
D) Türkiye'nin nüfus miktarı 1990 yılından sonra azalmaya başlamıştır.
E) 1965-1970 yılları arasında Türkiye'nin nüfus miktarı sabit kalmıştır.

3. Aşağıdaki tabloda bazı yıllarda Türkiye'de kırsal ve kentsel nüfus miktarı ile nüfus oranları verilmiştir.

Yıl	Kentsel Nüfus	Oranı	Kırsal Nüfus	Oranı
1960	8.859.731	%31,9	18.895.089	%67,1
1970	13.691.101	%38,4	21.914.075	%61,5
1980	19.645.007	%43,4	25.091.950	%56,1
1990	33.326.351	%59,0	23.146.684	%41,0
2000	44.006.274	%64,9	23.797.653	%35,1
2020	77.761.357	%93	5.853.005	%7

Tablodaki bilgilere göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Verilen yılların tamamında kentsel nüfus miktarı sürekli artmıştır.
B) Verilen yıllarda kırsal nüfusun oranı sürekli azalmıştır.
C) 1990 yılından itibaren kentsel nüfus oranı kırsal nüfus oranından yüksektir.
D) 1960 yılından sonra kırsal nüfus miktarı sürekli azalmıştır.
E) Türkiye'nin toplam nüfus miktarı sürekli artmıştır.

4. Türkiye'de 0-14 yaş grubundaki nüfusun toplam nüfus içindeki payının 2000 yılından itibaren azalması öncelikle aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Doğum oranlarının azalması
B) Ortalama yaşam süresinin artması
C) Kırsal nüfus oranının azalması
D) Çocuk ölüm oranlarının azalması
E) Tarımda çalışanların oranının azalması

5. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de nüfus miktarına paralel olarak arttığı söylenemez?

- A) Yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı
B) Nüfusun eğitim seviyesi
C) Çocuk nüfusun oranı
D) Kentsel nüfusun toplam nüfusa oranı
E) Sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların oranı

6. Türkiye'nin nüfusu 1927 yılında 13,6 milyon iken 2020 yılında 83 milyonun üzerine çıkmıştır.

Buna göre Türkiye’de nüfusun hızlı artış göstermesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Doğum oranlarının ölüm oranlarından yüksek olması
B) Kentlerdeki açık işsiz nüfus miktarının artması
C) Tıp ve sağlık alanındaki gelişmelerle anne ve çocuk ölümlerinin azalması
D) Ortalama yaşam süresinin uzaması
E) Beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlardan kaynaklanan sorunların azalması

7. Aşağıda bazı yıllarda Türkiye'nin nüfus artış hızı gösterilmiştir.

Yıl	Nüfus Artış Oranı
1990	%21,7
1997	%15,1
2000	%18,3
2010	%15,9
2012	%12,0
2015	%13,4
2020	%5,5

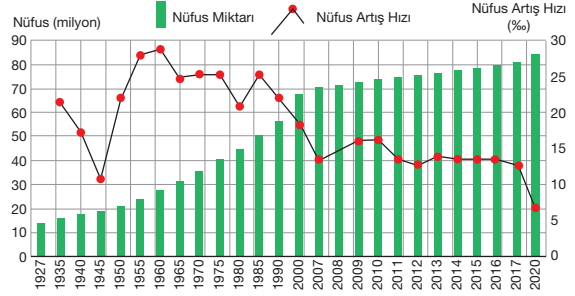
Tablodaki bilgilere göre 1990 sonrasında Türkiye’de nüfus artış oranının genel olarak düşmesinde;

- I. tarım dışı sektörlerde çalışan kadınların oranının artması,
II. ölü doğumların ve bebek ölümlerinin azalması,
III. eğitim seviyesinin artması

etkenlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

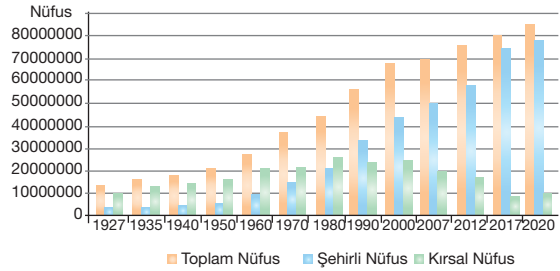
8. Aşağıdaki grafikte, Türkiye’de 1927-2020 yılları arasında nüfus miktarının ve nüfus artış hızının değişim grafiği gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) 2020 yılı öncesinde nüfus artış hızı en az olan dönem 1945 dönemidir.
B) Türkiye'nin nüfus miktarı hiçbir dönemde azalmamıştır.
C) Nüfus artış hızının en fazla olduğu yıl 1960 yılıdır.
D) 1985 yılında nüfus artış hızı 2020 yılına göre daha fazladır.
E) 1940-1945 yılları arasında Türkiye'nin nüfus miktarı azalmıştır.

9. Aşağıdaki grafikte Türkiye’de 1927-2020 yılları arası kırsal ve kentsel nüfus miktarları gösterilmiştir.

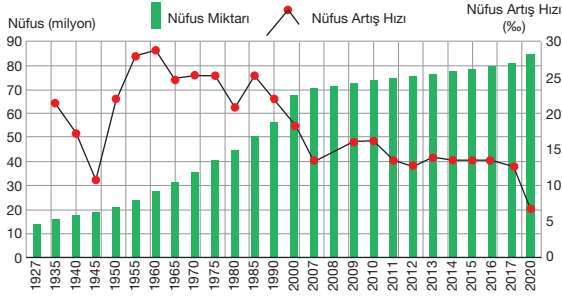

Grafikteki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) 1980-1990 yılları arasında kırsal ve kentsel nüfus miktarları eşitlenmiştir.
B) İlk olarak 1990 yılında şehirli nüfus kırsal nüfustan fazladır.
C) 1927-1950 yılları arasında kırsal ve şehirli nüfus arasındaki fark fazla değişmemiştir.
D) Türkiye’de kentsel nüfus miktarı sürekli artmıştır.
E) 2020 yılındaki kırsal nüfus miktarı 1980 yılından daha fazladır.

2. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Aşağıda Türkiye'de nüfus miktarı ve nüfus artış hızının yıllara göre değişimi gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Nüfus miktarı hiçbir dönemde azalmamıştır.
B) Nüfus artış hızının en düşük olduğu yıl 2020 yılıdır.
C) Nüfus miktarı 1985 yılından sonra azalmaya başlamıştır.
D) 1955-1960 dönemi nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönemdir.
E) 1935-1945 yılları arasında nüfus artış hızı azalmıştır.

2. I. Kadınların çalışma yaşantısına katılması
II. Tarımsal üretim miktarının artması
III. Aile planlaması uygulamalarının artması
IV. Kırsal kesimden kentlere olan göçlerin artması

Yukarıdakilerin hangileri Türkiye'de nüfus artış hızının azalmasında etkili olan faktörler arasında yer almaz?

- A) Yalnız II
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) I ve III
E) III ve IV

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de 1960 ve 1985 yılları arasında yaşanan hızlı nüfus artışı sonucunda ortaya çıkan sorunlardan biridir?

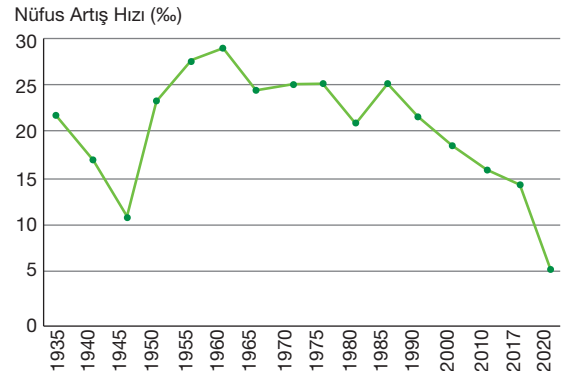
- A) Ülke içinde nüfus hareketlerinin artması
B) Yeni istihdam alanlarının oluşması
C) Nitelikli iş gücüne olan talebin artması
D) İç ticaret hacminin artması
E) Mal ve hizmetlere olan talebin artması

4. Türkiye'nin nüfus artış hızı 1985 yılından (%25) itibaren genel olarak düşmüştür. 2020 yılında nüfus artış hızı 1927 yılından itibaren en düşük seviyeye (%5,5) ulaşmıştır.

Buna göre Türkiye'de 1985 yılından sonra nüfus artış hızının azalmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Doğum oranlarının düşmesi
B) Nüfusun eğitim seviyesinin artması
C) Tıp ve sağlık olanaklarının iyileşmesi
D) Kentli nüfus oranının artması
E) Çalışanlar içinde kadınların oranının artması

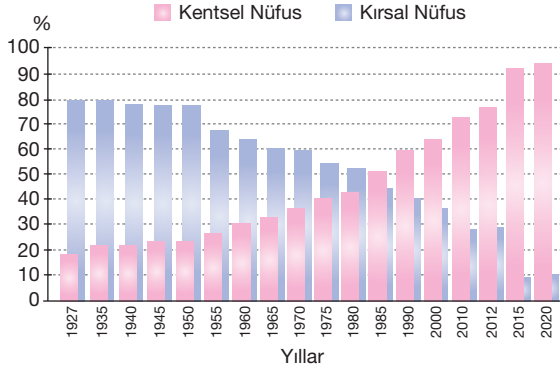
5. Aşağıdaki grafikte 1935-2020 yılları arasında Türkiye'deki nüfus artış oranları gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) 1985 yılından sonra Türkiye'nin nüfus miktarı azalmıştır.
B) 1935-2020 yılları arasında Türkiye'nin nüfus sürekli artmıştır.
C) Nüfus artış hızının en düşük olduğu yıl 2020'dir.
D) Bir önceki döneme göre nüfus artış hızının en yüksek olduğu dönem 1960 dönemidir.
E) 1935-2020 yılları arasında nüfus artış hızı %5'in altına düşmemiştir.

6. Aşağıda 1927-2020 yılları arasında Türkiye’de kır ve kent nüfusunun oransal değişimi gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

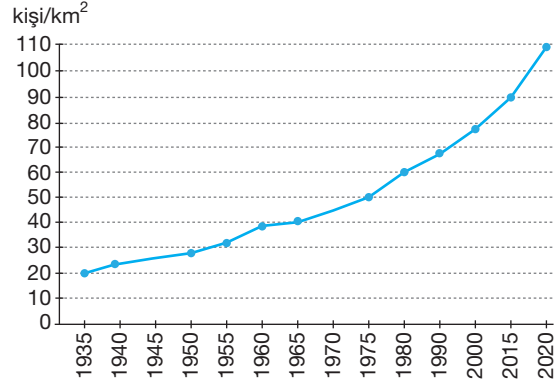
- A) Kırsal nüfus miktarı sürekli azalmıştır.
B) 1960 yılından sonra kentlerde yaşayanların oranı sürekli artmıştır.
C) Kentli nüfusun oransal artışının temel nedeni doğal nüfus artış hızının artmasıdır.
D) Kırsal ve kentsel nüfus arasındaki oransal fark azalmaktadır.
E) 1927-1950 yılları arasında kırsal nüfus miktarında artış gözlenmemiştir.

7. Türkiye’nin 1927-2020 yılları arasındaki nüfus artış hızı grafiği incelendiğinde 1950-1990 yılları arasında nüfus artış hızının %20’nin üzerinde olduğu görülür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi 1950-1990 yılları arasında Türkiye’de nüfus artış hızının yüksek olduğunu kanıtlamaz?

- A) Aritmetik nüfus yoğunluğunun sürekli artması
B) Okullaşma çağına gelen nüfusun miktarının artması
C) Genç bağımlı nüfusun oranının artması
D) Ulusal gelir artmasına karşın kişi başına düşen milli gelirin azalması
E) Sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışan nüfusun oranının artması

8. Aşağıdaki grafikte Türkiye’de yıllara göre nüfus yoğunluğunun değişimi gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre Türkiye’de nüfus yoğunluğunun yukarıdaki değişimi aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Kırsal nüfus miktarının azaldığının
B) Tarımda çalışanların oranının azaldığının
C) Toplam nüfus miktarının arttığının
D) Doğum oranlarının sürekli arttığının
E) Okuryazar nüfus oranının sürekli arttığının

9. Türkiye’de 1985 yılından itibaren nüfus artış hızının azalmaya başlamasında;

- I. kırsal kesimde nüfus miktarının fazla olması,
II. kırsal kesimden kentlere olan göçlerin artması,
III. aritmetik nüfus yoğunluğunun artması,
IV. doğum oranlarının azalması

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Günümüzde gelindikçe Türkiye nüfusunun ikiye katlanma süresinin uzaması aşağıdakilerden hangisinin azalması ile açıklanabilir?

- A) Ortalama yaşam süresinin
B) Okuryazar oranının
C) Kentli nüfus miktarının
D) Yaşlı nüfusun oranının
E) Doğum oranlarının

2. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Yükselti, eğim, dağların uzanış doğrultusu, iklim, toprak özellikleri ve su kaynakları Türkiye'de nüfusun dağılışı üzerinde etkili olan doğal faktörlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de nüfus yoğunluğu az olan alanlara örnek gösterilemez?

- A) Yüksek dağlık alanlar
B) Gür ormanlarla kaplı yamaçlar
C) Bataklık alanlar
D) Kıyı ovaları
E) İşlek yollara uzak alanlar

2. Türkiye'de nüfusun ülkeye dağılışı üzerinde aşağıdaki faktörlerden hangisinin belirleyici etkisi daha azdır?

- A) Sanayi kuruluşlarının dağılışı
B) Yer altı kaynaklarının dağılışı
C) Doğal bitki örtüsünün dağılışı
D) Yer şekillerinin engebe durumu
E) Tarım alanlarının dağılışı

3. Aşağıdaki tabloda 2020 yılı verilerine göre Türkiye'de nüfus miktarı en fazla olan ilk beş il ve nüfus yoğunluğu en fazla olan ilk beş il gösterilmiştir.

İller	Nüfus Miktarı	İller	Nüfus Yoğunluğu kişi/km ²
İstanbul	15.462.452	İstanbul	2976
Ankara	5.663.322	Kocaeli	553
İzmir	4.394.694	İzmir	366
Bursa	3.101.833	Yalova	342
Antalya	2.548.308	Gaziantep	303

Tablodaki bilgilere göre İstanbul dışındaki nüfus miktarı ve nüfus yoğunluğu sıralamalarında illerin farklı olması illerin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin farklı olması ile açıklanabilir?

- A) Ortalama yükseltilerinin
B) İklim özelliklerinin
C) Engebe durumunun
D) Denize göre konumlarının
E) Yüz ölçümlerinin

4. Türkiye'nin iç kesimlerinde çevresine göre yüksek olan yerlerin ve dağ eteklerinin daha sık nüfuslandığı görülür.

Nüfus dağılışındaki bu durum yüksek yerler ve dağ eteklerinin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Mera ve otlakların geniş yer kaplamasıyla
B) Yer altı kaynakları bakımından zengin olmasıyla
C) Su kaynaklarının daha fazla olmasıyla
D) Önemli yolların yakınında bulunmasıyla
E) Deprem riskinin daha az olmasıyla

5. Doğu Anadolu'da nüfusun daha çok çevresine göre alçakta kalan ovalarda (Erzincan, Tercan, Pasinler, Muş, Bulanık, Malazgirt, Malatya, Iğdır) yoğunlaşmasında

- I. iklim özellikleri,
II. doğal bitki örtüsü,
III. ulaşım olanakları,
IV. toprak verimi

faktörlerinden hangilerinin etkisi yoktur?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

6. Doğal koşulların olumsuz etkisinin fazla, geçim kaynaklarının sınırlı, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerin yetersiz olduğu yörelerde nüfus yoğunluğu azdır.

Buna göre Türkiye'de nüfusun dağılışı üzerinde yukarıda verilen faktörlerin haritada gösterilen numaralı yörelerden hangileri için daha az geçerli olduğu söylenebilir?

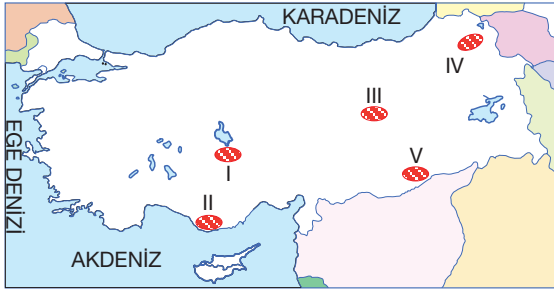
- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

7. Madencilik faaliyetlerinin yoğun olduğu alanlar yoğun nüfuslu alanlardır.

Buna göre aşağıdaki merkezlerden hangisinde madencilik faaliyetlerinin nüfuslanma üzerindeki etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) Batman B) Divriği C) Elazığ
D) Antalya E) Zonguldak

8. Aşağıdaki haritada 2020 yılı verilerine göre nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altında olan beş yöre gösterilmiştir.

Buna göre haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde nüfus yoğunluğunun az olmasında iklimin olumsuz etkilerinden söz edilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki harita nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altında olan bazı alanlar gösterilmiştir.

Haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde nüfus yoğunluğunun düşük olmasında yer şekillerinin engebeli olmasının etkisi daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Türkiye’de 2020 yılında aritmetik nüfus yoğunluğu 2019 yılına göre 1 kişi artarak 109 kişiye çıkmıştır.

Buna göre yukarıda gösterilen alanlarda km^2 'ye düşen nüfusun 250 kişiden fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Tarımsal verimin yüksek olması
B) Doğal bitki örtüsünün gür olması
C) Sanayi ve ticaret faaliyetlerinin gelişmiş olması
D) İş olanaklarının fazla olması
E) İklimin ılıman olması

11. Türkiye’de nüfus artışına bağlı olarak 2020 yılında aritmetik nüfus yoğunluğu $109 \text{ kişi}/\text{km}^2$ 'ye ulaşmıştır.

Buna göre yukarıdaki haritada verilen numaralı yörelerde aritmetik nüfus yoğunluğu 109 kişinin üzerinde olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. I. Hakkari Yöresi - Yer şekilleri ve iklim özellikleri
- II. Biga Yarımadası (Çanakkale) - Sıcaklık ortalamalarının düşük olması
- III. Tuz Gölü çevresi - Yağış azlığı ve kuraklık
- IV. Teke Yarımadası - Soğuk iklimin olumsuz etkileri
- V. Menteşe Yöresi - Engebeli ve dağlık arazi

Türkiye'de nüfus yoğunluğunun az olduğu yukarıdaki alanlardan hangilerinde nüfuslanmanın az olmasında etkili olan faktör yanlış belirtilmiştir?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

2. Türkiye'deki kıyı ovalarının iç kesimlerdeki ovalara göre daha yoğun nüfuslu olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Engebe durumu   B) Yer altı kaynakları
C) Su kaynakları   D) Toprak özellikleri
E) İklim özellikleri

3. I. Polatlı (Ankara)
- II. Batman
- III. Zonguldak
- IV. Kuşadası (Aydın)
- V. Gebze (Kocaeli)

Yukarıdaki yerleşim birimlerinin hangileri, yer altı kaynaklarının işletilmesine bağlı olarak nüfusu artıran merkezlere örnek verilebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

Yukarıdaki haritada gösterilen alanların seyrek nüfuslu alanlar içinde yer almasının ortak nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıllık yağış miktarının az olması
B) Engebe ve yükseltinin fazla olması
C) Ulaşım sistemlerinin gelişmemiş olması
D) Yer altı kaynakları bakımından fakir olması
E) Toprakların tarıma uygun olmaması

5. Aşağıdaki haritada Türkiye'de nüfus yoğunluğunun az olduğu bazı yöreler gösterilmiştir.

Haritada gösterilen yörelerde nüfus yoğunluğunun az olmasının ortak nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıllık sıcaklık ortalamalarının düşük olması
B) Yer şekillerinin engebeli olması
C) Yıllık yağış miktarının az olması
D) Kuraklığın şiddetli olması
E) Doğal bitki örtüsünün cılız olması

6. Özellikle Sanayi Devrimi öncesinde tarım faaliyetleri nüfusun dağılışında belirgin bir etken iken Sanayi Devrimi sonrasında tarımın yoğun olmadığı alanlarda yoğun nüfuslanmaya başlamıştır.

**Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de sanayinin nüfusun dağılışı üzerindeki etkisini örnek-
lendirmek için kullanılabilir?**

- A) İstanbul, Bursa, İzmir Kocaeli gibi illerin kırsal kesimden ve diğer illerden yoğun göç alması
B) Deltalar ve kıyı ovalarında nüfus yoğunluğunun iç kesimlerdeki düzlüklerden yüksek olması
C) Karstik kayaçların geniş yer kapladığı yörelerde nüfuslanmanın az olması
D) Önemli yolların kavşağında bulunan yerleşmelerde ticari faaliyetlerin ve nüfusun artması
E) Ege ve Batı Akdeniz kıyılarında nüfus yoğunluğunun yaz döneminde artması

7. Türkiye’nin yöreleri arasında nüfus yoğunluğu bakımından belirgin farklılıkların oluşmasında aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkisi diğerlerine göre **daha fazladır?**

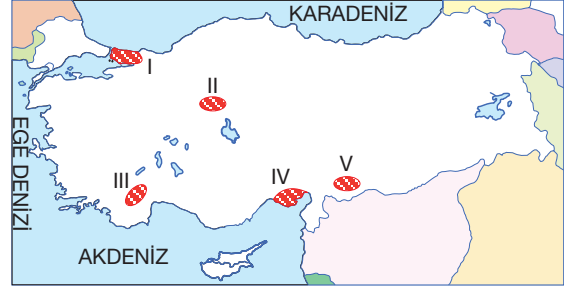
- A) Yer altı kaynaklarının dağılışı
B) Ekonomik farklılıklar
C) Yer şekillerinin engebe durumu
D) İklim özellikleri
E) Toprakların verimliliği

8. I. Kurak bölgeler
II. Dağlık yöreler
III. Sanayi bölgeleri
IV. Delta ovaları
V. Gür ormanlık alanlar

**Türkiye’de yoğun nüfuslu alanlar ile yukarıdaki-
lerden hangilerinin dağılışı arasında paralellik ol-
duğu söylenebilir?**

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

9. Türkiye’de ulaşım olanaklarının sınırlı olduğu, tarım ve sanayinin gelişmediği yörelerde nüfuslanma azdır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde nüfus yoğunluğunun az olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

10. Türkiye’de nüfusun dağılışı üzerinde;

- I. iklim,
II. yeryüzü şekilleri,
III. sanayinin dağılışı

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

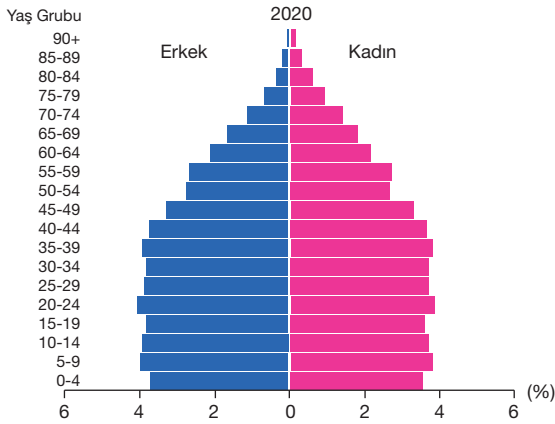
11. Türkiye’de nüfusun ülkeye dağılışı üzerinde doğal ve beşerî faktörler etkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Türkiye’de nüfus dağılışında doğal koşulların etkili olduğuna kanıt olarak gösterilemez?

- A) Karstik platolarda nüfus yoğunluğunun az olması
B) Volkanik toprakların yoğun olduğu yörelerde nüfuslanmanın fazla olması
C) Engebeli ve dağlık yörelerde nüfus yoğunluğunun az olması
D) İç kesimlerde su kaynakları çevresinin daha yoğun nüfuslu olması
E) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olduğu yörelerin yoğun nüfuslu olması

2. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Aşağıda, Türkiye'nin 2020 yılı nüfus piramidi gösterilmiştir.

Piramitteki bilgilere göre aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) Toplam nüfus içinde payı en fazla olan yaş grubu hangisidir?
 B) 65 yaş üzerindeki nüfusun toplam nüfusa olan oranı ne kadardır?
 C) 0-4 yaş grubundaki nüfusun toplam nüfusa oranı ne kadardır?
 D) 20-34 yaş arasındaki nüfusun içinde lise mezunlarının oranı ne kadardır?
 E) Toplam erkek nüfusun kadın nüfusa olan oranı ne kadardır?
2. Türkiye'de 65 yaş üzeri nüfus içinde kadınların oranının erkek nüfustan fazla olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Kentlerde erkek nüfusun kadınlara göre daha fazla olması
 B) Kadın ve erkeklerin emeklilik yaşının farklı olması
 C) Eğitim seviyesinin erkek nüfusta kadın nüfusa göre daha ileri olması
 D) Doğal nüfus artış oranının azalmaya başlaması
 E) Kadınların ortalama yaşam süresinin daha uzun olması

3. Türkiye'de 1985-2000 yılları arasında genç nüfus (0-14 yaş) oranının toplam nüfus içindeki payının fazla olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Aritmetik nüfus yoğunluğunun yüksek olmasıyla
 B) Çalışan nüfus içinde yaş ortalamasının düşük olmasıyla
 C) Doğal nüfus artış oranının yüksek olmasıyla
 D) Okuryazar oranının artmasıyla
 E) Ortalama yaşam süresinin artmasıyla

4. Türkiye'nin 1980 ve 2020 yıllarına ait nüfus piramitleri incelendiğinde genç nüfusun oranı azalırken yaşlı nüfusun oranının arttığı görülür.

Buna göre Türkiye'nin nüfus yapısında meydana gelen değişimin en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aktif nüfus miktarının fazla olması
 B) Doğum ve ölüm oranlarının azalması
 C) Yurt dışından gelen göçlerin artması
 D) Nüfusun ülkeye dağılışının düzensiz olması
 E) Mevsimlik göçlerin artması

- 5.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerin nüfus özellikleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı yörede tarım ve madencilik sektörlerinde çalışanların oranı hizmet sektöründe çalışanlara göre yüksektir.
 B) II numaralı yörede nüfus yoğunluğunun düşük olmasında etkisi en fazla olan faktör yağış azlığıdır.
 C) III numaralı yörede tarım faaliyetlerine bağlı olarak yaz aylarında nüfus miktarında artış görülür.
 D) IV numaralı yörede doğal nüfus artış hızı ve tarımda çalışanların oranı yüksektir.
 E) V numaralı yörede okuryazar oranı Türkiye'nin batı bölgelerine göre daha düşüktür.

6. Türkiye'nin nüfusu ile ilgili öğrenciler arasında geçen diyalog aşağıdaki gibidir.

Gizem: Kırsal nüfus içinde erkeklerin oranı kadınlara göre daha yüksektir.

Ahmet: 1985 sonrasında kentli nüfus miktarı kırsal nüfus miktarına göre daha fazladır.

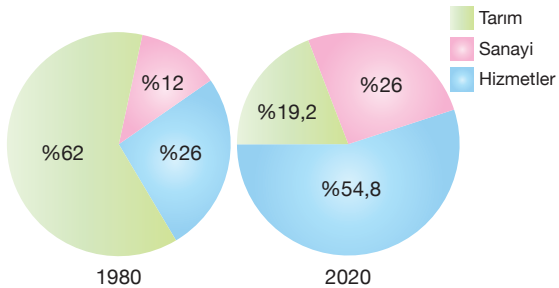
Sinan: Toplam nüfus içinde kadın ve erkek nüfusun oranları birbirine çok yakın olmasına karşın göç alan yörelerde erkek nüfusun oranı daha yüksektir.

Anıl: 65 ve üstü yaş gruplarında erkek nüfusun miktarı kadın nüfusa göre daha fazladır.

Buna göre öğrencilerden hangisinin Türkiye'nin nüfusu ile ilgili verdiği bilgi yanlıştır?

- A) Yalnız Ahmet   B) Yalnız Anıl
C) Gizem ve Anıl   D) Ahmet ve Sinan
E) Sinan ve Anıl

7. Aşağıda 1980 ve 2020 yıllarında Türkiye'de çalışan nüfusun sektörel dağılışı gösterilmiştir.

Grafiklerdeki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İki dönemde de tarım sektöründe istihdam edilen nüfus oranı diğer sektörlere göre daha yüksektir.
B) Çalışan nüfus içinde sanayi ve hizmet sektörünün payı artmıştır.
C) Sanayi sektöründe çalışanların bölgelere göre dağılışı 1980 yılında daha düzenlidir.
D) Kıyı bölgelerimizde hizmet sektöründe çalışanların oranı daha yüksektir.
E) Yaz döneminde tarım sektöründe çalışanların oranı artmaktadır.

8. 2009 yılından itibaren Türkiye'de nüfus artış hızında genel bir düşüş gözlenmesine karşın 2020 yılında 0-14 yaş grubundaki nüfusun toplam nüfus içindeki payı %22,8'dir. Bu değer birçok Avrupa ülkesine oranla yüksek noktada yer almaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de genç nüfus oranının yüksek olmasını problem haline getiren temel faktördür?

- A) Nüfusun ülkeye dağılışının düzensiz olması
B) İş gücü açığının kapatılamaması
C) Barınma, beslenme ve sağlık gereksinimlerinde aksamaların yaşanması
D) Tarımda çalışanların çalışan nüfus içindeki payının düşmesi
E) Kırsal kesimden kentlere olan göçlerin fazla olması

9. Türkiye'de 1980 yılında ortalama yaş 19 iken, 2017 yılında 31,7, 2020 yılında ise 32,7 olmuştur.

Buna göre Türkiye'de yıllara göre ortalama yaşın artmasında;

- I. ortalama yaşam süresinin uzaması,
II. emeklilik yaşının yükseltilmesi,
III. doğal nüfus artış hızının düşmesi,
IV. sosyal güvenlik ve sigorta hizmetlerinin yaygınlaşması,
V. tarımda çalışanların oranının azalması

gelişmelerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

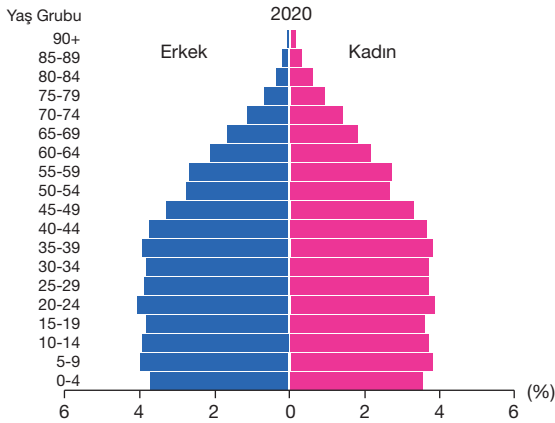
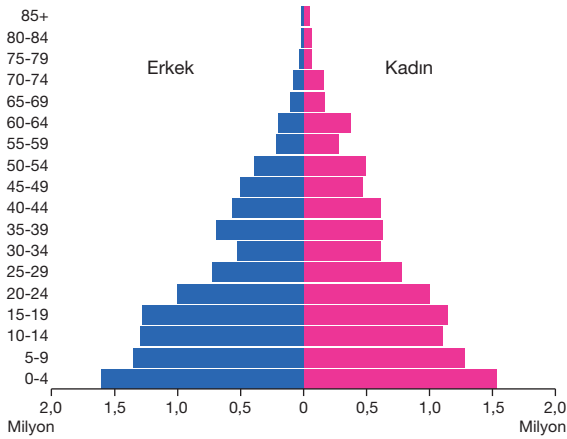
10. Türkiye'de tarım sektöründe çalışanların oranı 1935 yılında %79,9, 1980 yılında %62, 2000 yılında %48,7, 2007 yılında %25,5 ve 2020 yılında %19,2'dir.

Buna göre Türkiye'de tarımda çalışanların oranında bu şekilde bir değişim yaşanması aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olabilir?

- A) Sulama ve makineleşme gibi yatırımların azalması
B) Doğal nüfus artış hızının yüksek olması
C) Sanayi ve hizmet sektörlerinin gelişmesi
D) Tarımsal verimin ve üretimin artması
E) Tarıma ayrılan alanların oranının artması

2. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Aşağıda Türkiye'nin 1950 ve 2020 yılındaki nüfus piramitleri verilmiştir.

Piramitlerdeki bilgilere göre 70 yıllık süre içinde Türkiye'nin nüfus yapısı ile ilgili aşağıdakilerden hangisindeki değişimin daha az olduğu söylenebilir?

- A) Yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı
B) Nüfus artış hızı
C) Kadın ve erkek nüfusun oranı
D) Genç nüfusun toplam nüfusa oranı
E) Türkiye'nin ortanca yaş değeri

2. Aşağıdaki illerin hangisinde okuryazar oranının daha düşük olduğu söylenebilir?

- A) Ağrı
B) Bursa
C) Kocaeli
D) Aydın
E) Eskişehir

3. 2020 yılı istatistiklerine göre Türkiye'de çalışan nüfusun %19,2'si tarım sektöründe çalışmaktadır. Ancak bu oran Türkiye'nin her yöresinde aynı değildir.

Buna göre tarım sektöründe çalışan nüfusun oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu bir yöre ile ilgili;

- I. Kırsal nüfusun oranı yüksektir.
II. Genç nüfusun oranı düşüktür.
III. Aktif nüfus içinde işsizlik oranı yüksektir.
IV. Kadın nüfusun oranı erkek nüfustan fazladır.

yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız II
B) Yalnız IV
C) I ve III
D) II ve III
E) III ve IV

4. I. İş gücü alıp almama durumu
II. Doğum oranların farklılığı
III. Askeri birliklerin büyüklüğü

Yukarıdakilerden hangileri bazı illerimizde kadın ve erkek nüfus oranları arasında belirgin bir farklılığın oluşmasında etkili olan faktörler arasında yer almaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

5. 15-64 yaş grubundaki nüfusa aktif nüfus veya çalışma çağındaki nüfus denir. Aktif nüfusun istihdam edildiği ekonomik faaliyetler tarım, sanayi ve hizmet sektörlerinden oluşur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen illerin hangisinde aktif nüfus içinde tarım sektöründe çalışanların oranı diğerlerine göre daha fazladır?

- A) İzmir
B) Bursa
C) Ankara
D) Artvin
E) Adana

6. Türkiye nüfusunun %22,8’i 0-14 yaş grubundaki nüfustan oluşmaktadır. Bu durum Türkiye nüfusunun genç ve dinamik bir yapıya sahip olduğunu gösterir.

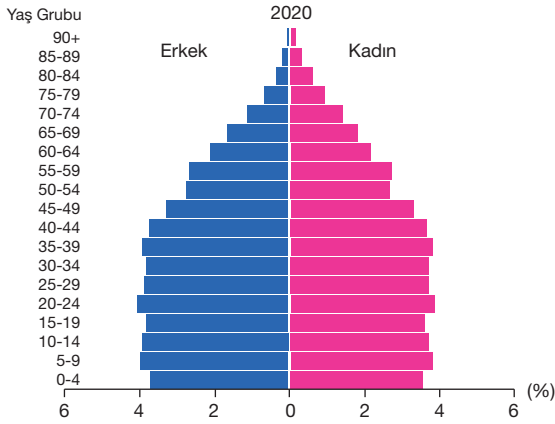
Buna göre Türkiye’de 0-14 yaş grubundaki nüfusun oranının yüksek olmasının;

- I. ortalama yaşam süresinin yüksek olması,
- II. iş gücü potansiyelinin fazla olması,
- III. demografik yatırımlara olan ihtiyacın fazla olması

özelliklerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Aşağıda Türkiye’nin 2020 yılı nüfus piramidi gösterilmiştir.

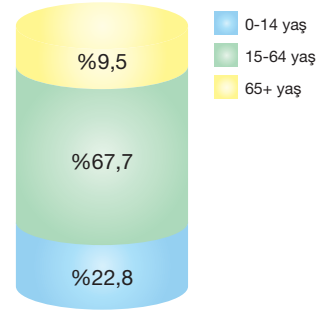
Piramitteki bilgilere göre

- I. Yaşlı nüfus içinde kadınların oranı daha fazladır.
- II. 0-14 yaş grubunun oranı 65 ve üstü yaş grubunun oranından yüksektir.
- III. Beş yıl öncesine göre nüfus artış hızı daha düşüktür.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

8. Aşağıdaki grafikte Türkiye nüfusunun 2020 yılında yaş gruplarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre Türkiye’de 0-14 yaş grubundaki bağımlı nüfus oranının 65 ve üstü yaş grubuna göre daha fazla olması öncelikle aşağıdakilerden hangisinin kanıtıdır?

- A) Doğum oranının yüksek olduğunun
- B) Yaşlı nüfus miktarının azaldığının
- C) Ortalama yaşam süresinin uzadığının
- D) İşsizlik oranının azaldığının
- E) Tarım sektöründe çalışanların oranının fazla olduğunun

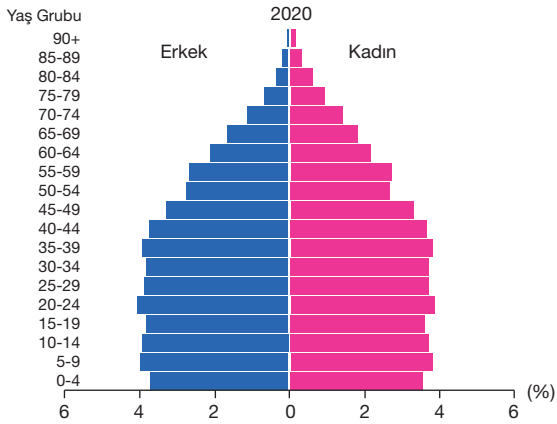
9. I. Aritmetik nüfus yoğunluğu 1 kişi artarak 109 kişiye yükselmesi
II. Çocuk yaş grubu olarak tanımlanan 0-14 yaş grubundaki nüfusun oranını %26,4’ten %22,8’e gerilemesi
III. 2019 yılında 32,4 olan ortanca yaşın, 2020 yılında 32,7’ye yükselmesi

Türkiye’nin yukarıdaki demografik özelliklerinden hangileri ülkemizin gelişmekte olduğuna kanıt olabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

1. Aşağıda Türkiye'nin 2020 yılı nüfus piramidi gösterilmiştir.

Türkiye'nin nüfus piramidinin taban kısmının daralma eğilimine girmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

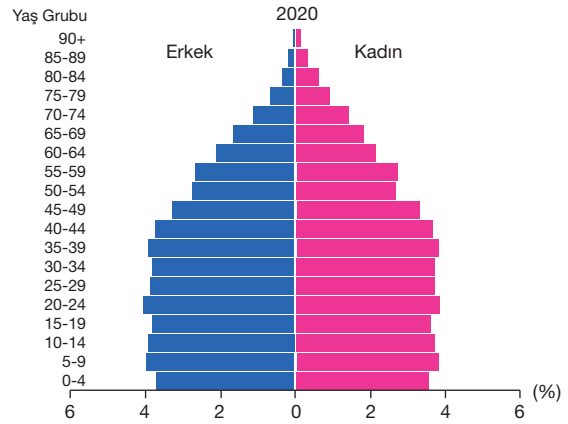
- A) Eğitim seviyesinin yükselmesi
B) Kadınların tarım dışı sektörlerde istihdamının artması
C) Doğum oranlarının azalması
D) Hizmet ve sanayi sektörlerinde çalışanların oranını artırması
E) Nüfusun ülkeye dağılışının düzensiz olması
2. Türkiye'de 2020 verilerine göre nüfusun %49,7'sini erkekler, %50,3'ünü kadınlar oluşturur. Ancak bu oran Türkiye'nin her yöresinde aynı değildir. Özellikle ekonomik nedenlerle gerçekleşen göçlere daha çok erkek nüfus katıldığı için yörelerin kadın erkek oranlarındaki denge değişir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen illerden hangisinde erkek nüfusun kadın nüfusundan daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Adıyaman B) Artvin C) Eskişehir
D) Iğdır E) Sinop

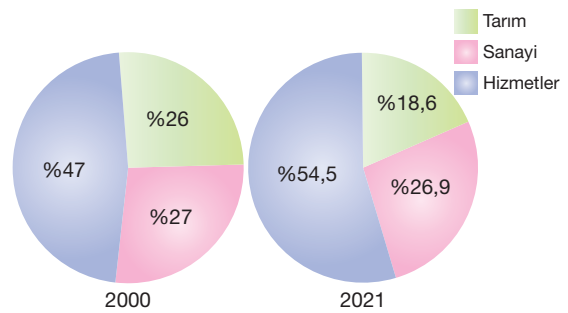
3. Aşağıda Türkiye'nin 2020 yılı nüfus piramidi gösterilmiştir.

Piramitteki bilgilere göre Türkiye'nin nüfus özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşmaz?

- A) Okuryazar nüfusun oranı
B) Oranı en fazla olan yaş grubu
C) 65 yaş ve üzeri nüfusun oranı
D) Nüfusun cinsiyet durumu
E) Nüfusun yaş gruplarına göre dağılışı

4. Aşağıdaki grafiklerde 2000 ve 2021 yıllarında Türkiye'de çalışan nüfusun çalışılan sektörlere dağılışı verilmiştir.

Grafiklerdeki bilgilere göre Türkiye'de;

- I. Tarımsal verim azalmıştır.
II. Sanayide çalışanların sayısı azalmıştır.
III. Hizmet sektöründe çalışanların oranı artmıştır.

Yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Türkiye’nin nüfus yapısında;

- I. doğum oranının artması
- II. ortalama yaşam süresinin artması,
- III. tarım sektöründe çalışanların oranının artması

değişikliklerinden hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

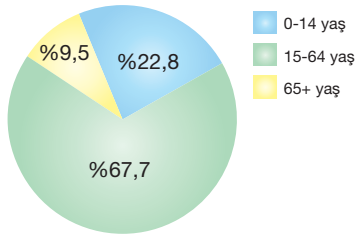
6. Van Gölü çevresi ve Hakkari Yöresi’nde kentsel nüfus oranının az olmasında;

- I. sanayinin ve ulaşımın gelişmemiş olması,
- II. doğum oranlarının yüksek olması,
- III. tarım topraklarında verimin fazla olması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) II ve III

7. Aşağıdaki grafikte Türkiye nüfusunun 2020 yılında yaş gruplarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre Türkiye ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Kişi başına düşen milli gelirin miktarı
- B) Kadın nüfusun toplam nüfusa oranı
- C) Çalışan nüfusun sektörel dağılışı
- D) Okuryazar olan nüfusun miktarı
- E) Çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfusa oranı

8. Bir ülke nüfusunun sahip olduğu niteliklerinden biri de nüfusun eğitim durumudur. Türkiye’de 1950 yılında nüfusun %3,18’i okuryazar iken 2020 yılında bu oran %96,8’e çıkmıştır. Ancak bu durum ülkenin her yerinde aynı değildir.

Buna göre

- I. Denizli,
- II. Ardahan,
- III. Ankara,
- IV. Bitlis,
- V. Antalya

illerinden hangilerinde okuryazar oranının Türkiye ortalamasının altında olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve V
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

9. Türkiye’de 65 yaş ve üstü nüfusun toplam nüfusa oranı 2007 yılında %7,1 iken bu oran 2020 yılında %9,5’e çıkmıştır.

Türkiye nüfusedeki bu değişimin devam etmesinin önümüzdeki yıllarda aşağıdakilerden hangisine neden olması beklenmez?

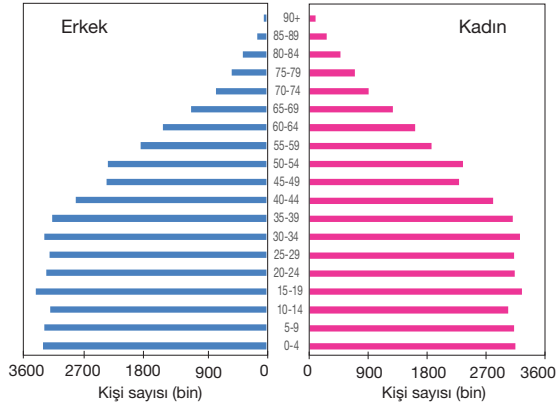
- A) Okullaşma çağına gelen nüfusun oranının azalması
- B) İş gücüne katılım yaşına gelen nüfusun oranının azalması
- C) Eğitim ve sağlık gibi demografik yatırımların artması
- D) Kamu ve sosyal güvenlik kurumlarının ödemelerinin artması
- E) Ortanca yaş değerinin yükselmesi

10. Türkiye’de kırsal kesimde ve küçük kentlerde doğum oranlarının daha yüksek olmasına karşın gerçek nüfus artışının daha düşük olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyük kentlere olan göçlerin fazla olması
- B) Kırsal kesimde okuryazar oranının düşük olması
- C) Kırsal kesimde tarımda çalışanların oranının daha fazla olması
- D) Kırsal kesimde ve küçük kentlerde konut sorununun fazla olması
- E) Kırsal kesimde sağlık imkanlarının sınırlı olması

2. ÜNİTE 2. BÖLÜM

1. Aşağıda Türkiye'nin 2017 yılına ait nüfus piramidi gösterilmiştir.

Sadece piramitteki bilgilere göre;

- kadın nüfus miktarı erkek nüfus miktarından tüm yaş gruplarında daha yüksektir.
- Doğum oranları önce azalmış tekrar artmıştır.
- Nüfus piramidinin tabanı daralma eğilimine girmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

2. I. 1990 yılından sonra nüfus piramidinin tabanı daha hızlı bir şekilde genişlemektedir.
II. 1980 yılında ortanca yaş 19 iken 2017 yılında 31,7'ye çıkmış 2020 yılında 24 yaşa düşmüştür.
III. Türkiye'de 0-14 yaş nüfusun oranı 65 yaş üstü nüfusun oranından daha fazladır.
IV. Okuma yazma bilmeyen nüfus içinde kadınların oranı erkeklere göre daha yüksektir.
V. Günümüzde aktif nüfusun yarısından fazlası hizmet sektöründe çalışmaktadır.

Türkiye nüfusunun yapısal özellikleri ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

3. İstanbul, Bursa, Kocaeli, İzmir illeri Türkiye'de nüfus yoğunluğu yüksek olan illerdir. Bu illerin nüfus yoğunluğunun artmasında doğal nüfus artışı yanı sıra alınan göçlerin etkisi fazladır.

Buna göre Türkiye'de nüfus yoğunluğu fazla olan illerde yoğunluğun artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Ulaşım olanaklarının fazla olması
B) Sanayi kuruluşlarının fazla olması
C) İş olanaklarının fazla olması
D) Ticaret faaliyetlerinin gelişmiş olması
E) Enerji tüketiminin fazla olması

4. Türkiye'de 0-14 yaş grubundaki nüfusun toplam nüfusa olan oranı Avrupa ülkelerine göre yüksektir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye nüfusunun yukarıdaki özelliğinin olumlu sonuçları arasında yer almaz?

- A) İş gücü ücretlerinin düşmesi
B) Üretimin artması
C) Demografik yatırımların artması
D) Nüfusun dinamik yapıda olması
E) Çalışma çağına gelen nüfusun fazla olması

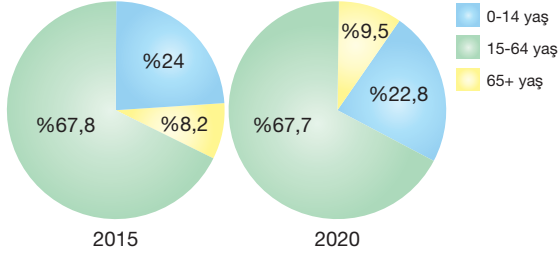
5. Türkiye'de nüfusun yaş gruplarına göre dağılışının belirlenmesi;

- eğitim ve sağlık gibi demografik yatırımlara olan ihtiyacın belirlenmesi,
- nüfusun cinsiyet oranının belirlenmesi,
- iç göçlerin neden ve sonuçlarının belirlenmesi,
- geleceğe yönelik planlamaların yapılması

çalışmalarından hangileri için daha öncelikli öneme sahiptir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye’nin 2015 ve 2020 yıllarında nüfusun yaş gruplarına göre dağılışı gösterilmiştir.

Grafiklerdeki bilgilere göre;

- 15-64 yaş grubundaki nüfus miktarı azalmıştır.
- Genç bağımlı nüfus oranı azalırken, yaşlı bağımlı nüfusun oranı artmıştır.
- Çalışma çağında olup herhangi bir işte çalışanların oranı artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Türkiye’nin herhangi bir yıldaki nüfus piramidi incelendiğinde;

- son 10 yıl içinde nüfus artış hızının değişimi,
- aritmetik nüfus yoğunluğu,
- kentsel ve kırsal nüfus oranı,
- toplam nüfus miktarı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

8. I. Ülke içinde nüfus hareketliliğinin fazla olması
II. Genç bağımlı nüfusun oranının yüksek olması
III. Eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin artması
IV. Nüfus artış hızını kontrol altında tutan uygulamaların yaygınlaşması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye’de demografik yatırımlara duyulan ihtiyacın fazla olmasının nedenleri arasında yer alır?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

9. Türkiye’de kırsal kesimde ve küçük kentlerde kadın, büyük kentlerde ise erkek nüfusun oranının daha fazla olması;

- doğum oranlarının değeri,
- ekonomik nedenlerle meydana gelen göçler,
- ölüm oranlarının değeri

faktörlerinden hangilerinin etkisi ile açıklanamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

10. Türkiye’nin okuryazar olan nüfusu ile ilgili;

- Okuryazar nüfus içinde erkeklerin oranı kadınların oranından yüksektir.
- Okuryazar nüfusun oranı artma eğilimindedir.
- Kentlerde okuryazar oranı kırsal kesime göre daha yüksektir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

11. I. Yaşlı bağımlı nüfusun oranı artarken, genç bağımlı nüfusun oranı azalmaktadır.
II. 0-14 yaş ve 65 yaş üstü nüfusun toplamı, 15-64 yaş grubundaki nüfustan fazladır.
III. Çalışan nüfusun yarısından fazlası hizmet sektöründe istihdam edilmektedir.
IV. Büyük kentlerde kadın nüfusun oranı erkek nüfustan fazladır.
V. Kentli nüfusun oranı %90’ın üzerindedir.

Yukarıda Türkiye’nin nüfusu ile ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

1. Göçlerle ilgili aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

- A) **İsmail:** Zorunlu göçler savaş, siyasi baskı, can güvenliği ve doğada oluşan afetler gibi zorlayıcı etkenler sonucu meydana gelir.
- B) **Gülçin:** Çok sayıda insanın birlikte göç ettiği kitlesel göçler ilk olarak Sanayi Devrimi ile birlikte başlamıştır.
- C) **İrem:** Devletler arasında yapılan anlaşmalar gereği ülke vatandaşlarının karşılıklı olarak yer değiştirmesine mübadele göçü denir.
- D) **Murat:** Avrupalıların Amerika'ya Afrika'dan çok sayıda insanı köle olarak getirmesi 15. yüzyıldan sonra kıtalar arasındaki göçlere örnektir.
- E) **Özlem:** Erozyon, su kıtlığı, deprem, sel, çığ, heyelan gibi faktörler göçlerin doğal nedenleridir.

2. – 4. yüzyılda Türk topluluklarının Orta Asya'da yaşanan kuraklık nedeniyle farklı bölgelere göç etmesi
- 1906'da Kaliforniya'da meydana gelen deprem sonucu yaşanan göç dalgası
- Kırgızistan'da 1994'te yaşanan toprak kayması nedeniyle yaklaşık 270 bin insanın göç etmek zorunda kalması

Yukarıda verilen göçler aşağıdakilerden hangisini örneklemek için kullanılabilir?

- A) Mübadele göçleri   B) İş gücü göçü
- C) Mevsimlik göçler   D) Beyin göçü
- E) Afetlerin neden olduğu göçler

3. Mübadele göçleri; devletler arasında yapılan anlaşmalar gereği ülke vatandaşlarının karşılıklı olarak yer değiştirmesidir.

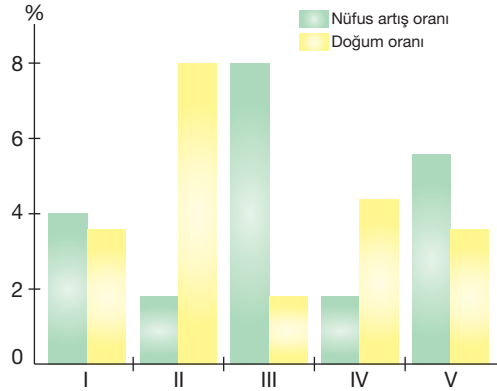
Buna göre mübadele göçleri ile ilgili;

- I. Sürekliliğine göre kalıcı göçlerdir.
- II. Sınır geçme durumuna göre dış göçtür.
- III. Gönüllülük esasına göre isteğe bağlıdır.
- IV. Nedenlerine göre ekonomik göçlerdir.
- V. Katılım esasına göre kitlesel göçlerdir.

Yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve V
- D) III ve IV   E) IV ve V

4. Doğumların ölümlerden fazla olması sonucu meydana gelen nüfus artışına doğal nüfus artışı denir. Doğal nüfus artışına ek olarak göçlerin etkisiyle meydana gelen nüfus artışına da gerçek nüfus artışı denir.

Buna göre nüfus artış oranları ve doğum oranları verilen ortalama yaşam süreleri birbirine yakın olan bölgelerden hangilerinin dışarıya göç gönderdiği söylenebilir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve IV
- D) III ve V   E) IV ve V

5. Göçlerin nedenleri; doğal, siyasi, ekonomik, ve sosyal nedenlerdir. Göçlerin yönü incelendiğinde göç alan yerler gerçekleşmesine neden olan faktör bakımından çekici; göç gönderen yerler ise itici özelliklere sahiptir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi göç gönderen yerleşmelerdeki itici etkenlerden biri değildir?

- A) Hava, toprak ve su kirliliği gibi sorunların daha az yaşanması
- B) Baraj yapımı gibi büyük inşaat çalışmalarıyla yerleşmenin kullanılamaması
- C) Eğitim, sağlık ve sosyokültürel olanakların sınırlı olması
- D) Tarım dışı sektörlerin gelişmemiş olması
- E) Erozyon, sel, heyelan, su azlığı gibi doğal olumsuzlukların fazla olması

6. Beyin göçü; iyi eğitim almış, nitelikli ve yetenekli insanların başka ülkelere göç etmesidir. Beyin göçü, genellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkelere doğru yapılmaktadır.

Buna göre;

- I. araştırma ve geliştirme çalışmalarına ayrılan kaynakların artırılması,
- II. üniversiteler üzerindeki siyasi baskı ve etkilerin azaltılması,
- III. bilim ile uğraşan insanlara daha iyi çalışma ortamı ve ekonomik koşulların sağlanması,
- IV. tarımsal verimin artırılması,
- V. kırsal kesimden kentlere yapılan göçlerin etkilerinin azaltılması

çalışmalarından hangileri beyin göçünü engellemek için uğraşan ülkelerin alması gereken önlemler arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) IV ve V

7. İnsanların daha iyi koşullarda yaşamak amacıyla yaşadıkları yerden ayrılarak başka bir yere yerleşmesine "göç" denir. Sürekli göçlerin nedenleri yıl boyunca etkili olurken mevsimlik göçlerin nedenleri yıl boyunca etkili değildir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mevsimlik göçlerin nedenlerinden biri değildir?

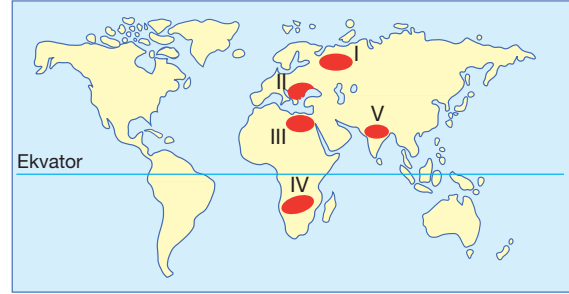
- A) Tarımda hasat dönemi   B) İnşaat çalışmaları
C) İklim değişiklikleri   D) Yayılcılık faaliyetleri
E) Turizm faaliyetleri

8. 15. yüzyılda Coğrafi Keşifler sonucunda Amerika ve Okyanusya kıtaları keşfedildi. Keşfedilen bu alanlara Yeni Dünya adı verilir. Başta Amerika kıtası olmak üzere yeni keşfedilen yerlere Avrupa kıtasından yoğun göçler yaşanmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Yeni Dünya'ya Avrupa'dan yapılan göçlerin nedenleri arasında yer almaz?

- A) Yeni keşfedilen yerlerin zenginliklerine sahip olma isteği
B) Nüfus mübadelelerini tamamlamak
C) Avrupa'daki siyasal baskılardan kaçmak
D) Avrupa'da salgın hastalıkların fazla olması
E) Avrupa'daki ekonomik sıkıntılardan uzaklaşmak

9. Türk topluluklarının 4. yüzyılda ana yurtlarından ayrılarak batıya doğru başlattıkları göç, dünyadaki en büyük kitlesel göç hareketlerinden biri olan Kavimler Göçü'ne neden olmuştur. German, Frank, Vizigot ve Vandal gibi kavimlerin yer değiştirerek büyük kitleler haline göç etmesi dünyanın birçok yerinde demografik görünüşün değişmesine neden olmuştur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi Türk topluluklarının ana yurtlarından göçünden etkilenen bölgelerden biri değildir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

10. İş imkanları, doğal kaynakların dağılışı, gelir dağılımında dengesizlik, toprakların miras yoluyla parçalanması ve geçim sıkıntısı gibi nedenler göçlerin ekonomik nedenleridir.

Ülkeler	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
I	3	28	69
II	4	26	70
III	73	7	20
IV	13	27	60
V	9	27	64

Buna göre yukarıdaki tabloda çalışan nüfusun sektörel dağılışı verilen ülkelerden hangisinde sanayi faaliyetlerinin gelişmesine bağlı olarak ekonomik nedenlerle yaşanacak göçlerin daha fazla olması beklenir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1. Sınır geçme durumuna göre göçler, iç ve dış göçler olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşir. Ülke içinde olan göçe iç göç, ülke dışına doğru olan göçe de dış göç denir. Göçlerin yöneldiği alanlarda çekici faktörler, göçlerin çıkış alanında ise itici faktörler etkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iç göçler sonucunda yaşanacak durumlardan biri değildir?

- A) Nüfusun ülkeye dağılışının düzensizleşmesi
B) Kentlerde altyapı sorunlarının artması
C) Yatırımların ülkeye dağılışının düzensizleşmesi
D) Ülkenin nüfus miktarının azalması
E) Bazı yörelerdeki yatırımların atıl kalması

2. I. Sanayi Devrimi sonrasında ulaşımda meydana gelen gelişmelere bağlı olarak Avrupa'dan Kuzey Amerika'ya yapılan göç hareketleri artmıştır.
II. Gelişmekte olan ülkelerde ülke içinde nüfus hareketleri çok azdır.
III. Mülteci göçleri ve nüfus mübadeleleri siyasi nedenlerle yapılan göçlere örnektir.
IV. Beyin göçü, iyi eğitim alan insanların daha iyi koşullara sahip bir başka ülkeye göç etmesi şeklinde gerçekleşir.

Yukarıda göç ile ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve IV   E) III ve IV

3. Sanayi ve hizmet sektörlerinin geliştiği iş olanaklarının fazla olduğu bölgeler ve ülkeler yüksek oranlarda iş gücü göçü alır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen ülkelerden hangisi yoğun iş gücü göçü alan ülkeler arasında yer almaz?

- A) Japonya   B) Endonezya   C) Fransa
D) Almanya   E) Kanada

4. – Trafik ve çevre sorunlarının artması
– Kentlerde açık işsizlerin sayısının artması
– Kentlerde alt yapı eksikliklerinin fazla olduğu semtlerin ortaya çıkması
– Sanayi kuruluşlarının kentin içinde kalması

Kentlerde yaşanan yukarıdaki sorunların temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Plansız sanayileşme   B) Hızlı nüfus artışı
C) Aşırı göç hareketleri   D) Ulaşım sorunu
E) Alt yapı eksikliği

5. **Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin göçler ile ilgili verdiği bilgi yanlıştır?**

- A) **Gökhan:** 2011 yılında Suriye'de ortaya çıkan iç savaş sonucunda milyonlarca insanın Türkiye, Lübnan, Ürdün ve Irak gibi ülkelere göç etmesi mülteci göçü olarak nitelendirilebilir.
B) **Ayşe:** Orta Asya'da meydana gelen kuraklık ve iç karışıklıklar nedeniyle Türk boylarının Avrupa'ya göç etmesi sonucunda Avrupa'daki ulusların birini göçe zorlaması Kavimler Göçü'dür.
C) **Zeynep:** Beyin göçü, gelişmekte olan ülkelerdeki bilim insanlarının daha iyi koşullara sahip gelişmiş ülkelere göç etmesidir.
D) **Erdal:** 1960 yılından itibaren insanların Türkiye'den Almanya başta olmak üzere Avrupa ülkelerine çalışmak için göç etmesi iş gücü göçüne örnek verilebilir.
E) **Levent:** Kırsal kesimde tarımda verim düşüklüğü ve tarım alanlarının miras yoluyla parçalanması nedeniyle büyük kentlerde tarım dışı sektörlerde çalışmaya gidilmesi mevsimlik göçlerdir.

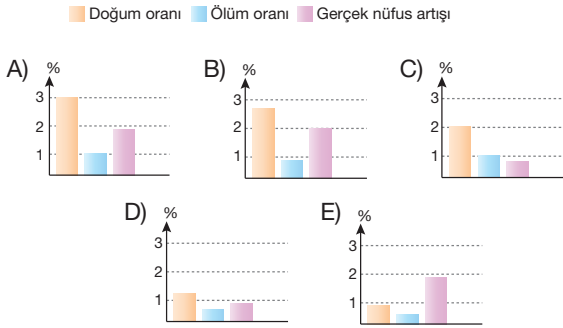
6. I. Sanayi Devrimi
II. Doğal nüfus artış hızının artması
III. Yeni Dünya karalarının keşfedilmesi
IV. Kentleşme hızının artması
V. Tarımda makine kullanımının yaygınlaşması

Yukarıdakilerden hangileri kısa bir süre içinde yoğun bir göçe yol açmıştır?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

7. Doğumların ölümlerden fazla olması sonucu meydana gelen nüfus artışına doğal nüfus artışı denir. Doğal nüfus artışına ek olarak göçlerin etkisiyle meydana gelen nüfus artışına da gerçek nüfus artışı denir.

Buna göre aşağıdaki grafiklerde doğum, ölüm ve gerçek nüfus artış oranları verilen ülkelerden hangisinin dışarıdan göç aldığı söylenebilir?

8. Dış göçler, ülkelerin nüfus miktarının değişmesine neden olmasının yanı sıra ülkelerin bazı özelliklerinin değişimini de etkiler.

Buna göre aşağıdaki göçlerden hangisinin, ülkeler arasındaki gelişmişlik farkının belirginleşmesine neden olduğu söylenebilir?

- A) Mevsimlik göçler B) Beyin göçleri
C) İş gücü göçü D) Mülteci göçleri
E) İç göçler

9. İnsanların herhangi bir nedenden dolayı yaşadıkları yeri terk ederek başka bir yere kalıcı şekilde yerleşmesine veya geçici şekilde yer değiştirmesine "göç" denir.

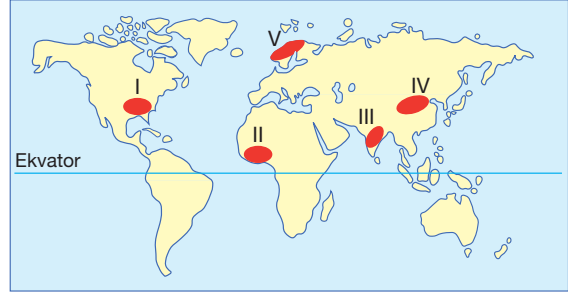
Buna göre

- I. doğal afetlerin yaşanması,
II. yerleşim birimlerinin sayısının az olması,
III. doğal nüfus artış hızının fazla olması,
IV. çarpık kentleşmenin yaygınlaşması,
V. demografik yatırımların yetersiz olması

faktörlerinden hangileri göçlere neden olan faktörler arasında yer almaz?

- A) I ve III B) II ve IV C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

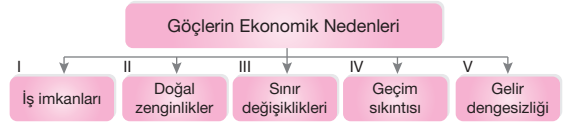
10. Coğrafi Keşifler sonucunda Avrupa'dan yeni keşfedilen yerlere yoğun göçler başlamıştır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi 15. yüzyıldan sonra yoğun göç alan alanlar arasında yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

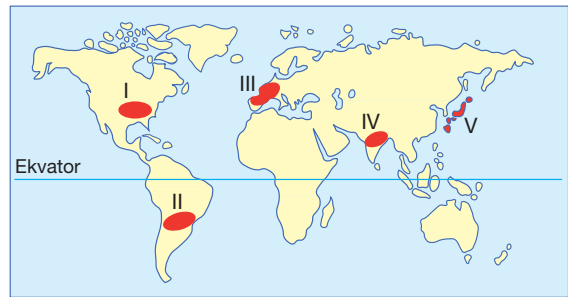
- 11.

Yukarıdaki kavram haritasında verilen numaralı kısımlardan hangisi yanlış belirtilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Sanayi Devrimi ile birlikte sanayi faaliyetlerinin iş gücü talebi nedeniyle kırsal kesimden kentlere göçler artmıştır.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde, sanayi faaliyetlerine bağlı olarak kırsal kesimden kentlere doğru olan göçler diğerlerine göre daha önceki bir dönemde başlamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1. Hızlı nüfus artışı ve geçim kaynaklarının yetersiz kalması nedeniyle oluşan işsizlik Türkiye'deki göçlerin en önemli nedenidir. Bu göçler iş olanaklarının az olduğu kırsal kesim ve kentlerden olanakların fazla olduğu kentlere doğru yapılır.

Buna göre;

- I. Ardahan,
II. Kastamonu,
III. Eskişehir,
IV. Amasya,
V. Bursa

illerinin ekonomik özellikleri gözönüne alındığında, hangilerinde dışarıya yapılan göçlerin daha az olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve V   E) III ve V

2. Kırsal kesimde hızlı nüfus artışına karşılık mevcut kaynakların yetersiz kalması insanları göç etmeye zorlamaktadır. Miras yoluyla parçalanmış tarım alanlarının geçim için yetersiz kalması, tarımda makine kullanımının artmasıyla kırsalda insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması kırsal kesimden kentlere yapılan göçlerin önemli nedenleridir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen illerden hangisinde kırsal kesimden kentlere doğru olan göçlerde tarımda makine kullanımının artması daha az etkili olmuştur?

- A) Manisa   B) Gaziantep   C) Karaman
D) Kırıkkale   E) Rize

3. 2019 yılı verilerine göre Türkiye nüfusunun %12'si gecekonduya yaşamaktadır. Türkiye'de 4 milyondan fazla gecekondu bulunmaktadır. Türkiye'deki gecekonduların %70'i İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Gaziantep, Kocaeli ve Bursa illerinde yer almaktadır.

Bu kentlerin yukarıda verilen özelliği aşağıdakilerden hangisini doğrular?

- A) Göç almaya bağlı olarak nüfus artış hızlarının yüksek olduğuna
B) Çevrelerinde yerleşim alanına uygun arazilerin sınırlı olduğuna
C) Doğal nüfus artış hızlarının yüksek olduğuna
D) Yerel yönetimlerin yapı ruhsatları çıkarılmasında engeller oluşturduğuna
E) Tarım alanlarının sanayi tesisleri kurulması nedeniyle amaç dışı işgal edildiğine

4. Bir ilin aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farka "net göç" denir. Bu göçün toplam nüfusa oranına "net göç hızı" denir. Bir ilde net göç hızının pozitif değerde olması ilin nüfusunun arttığını, negatif değerde olması ise ilin nüfusunun azaldığını ifade eder.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen illerden hangisinde net göç hızının pozitif olduğu söylenebilir?

- A) Sinop   B) Erzincan   C) Adana
D) Mardin   E) Kars

5. İstanbul, Kocaeli, Bursa ve İzmir gibi Batı Anadolu’daki şehirler Türkiye’nin farklı bölgelerindeki şehirlere göre daha fazla göç almaktadır.

Bu şehirlerin net göç hızının yüksek olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Denizel iklimlerin etki alanında yer alması
B) Yetiştirilen tarım ürünlerinin ekonomik değerinin fazla olması
C) Bu şehirlerin geniş düzlüklere kurulmuş olması
D) Sanayi ve ticaret faaliyetlerinin gelişmiş olması
E) Konut sorununun yaşanmaması

6. Türkiye’de kırsal kesimden ve küçük kentlerden büyük kentlere doğru hızlı bir göçün yaşanmasında bu kentlerin;

- I. sanayi ve ticaret faaliyetlerine bağlı olarak iş olanaklarının fazla olması
II. sosyokültürel zenginliğin ve çeşitliliğin belirgin olması,
III. eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerin gelişmiş olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Türkiye’de 1980 ile 2010 yılları arasındaki göçlerin yönü incelendiğinde göçlerin çoğunlukla kırsal kesimden kentlere ve ülkenin doğusundan batıya doğru olduğu görülür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de kırsal kesimden kentlere olan göçlerin oluşmasında etkili değildir?

- A) Kırsal kesimdeki doğal nüfus artışının yüksek olması
B) Miras yoluyla tarım topraklarının parçalanması
C) Tarımsal faaliyetlerde makine kullanımının yaygınlaşması
D) Kentlerde iş, eğitim ve sağlık olanaklarının fazla olması
E) Kırsal kesimde konut sıkıntısının daha fazla olması

8. Sınır geçme durumuna göre göçler, iç ve dış göçler olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşir. Ülke içinde olan göçe iç göç, ülke dışına doğru olan göçe de dış göç denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye’den yurt dışına yapılan göçlerin yaşanmasında daha az etkiye sahiptir?

- A) Doğal nüfus artış hızının yüksek olması
B) Geçim sıkıntısı ve gelir dağılımındaki dengesizlikler
C) Kırsal kesimde makineleşmeye bağlı olarak ortaya çıkan işsizlik
D) Siyasi ve etnik baskıların artması
E) İşsizliğin fazla olması ve iş gücü ücretlerinin düşük olması

9. Bazı sektörlerde yılın belirli dönemlerinde ortaya çıkan iş gücü ihtiyacına bağlı olarak meydana gelen göçler mevsimlik göçlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir yöredeki mevsimlik göçlerin nedenlerinden biri değildir?

- A) Tarım faaliyetleri   B) Sanayi faaliyetleri
C) İnşaat faaliyetleri   D) Turizm faaliyetleri
E) Hayvancılık faaliyetleri

10. Türkiye’de çeşitli iş kollarında, farklı zamanlarda ek iş gücüne ihtiyaç duyulur. Özellikle bazı sektörlerde yaz aylarında ortaya çıkan iş gücü ihtiyacından dolayı insanlar, çalışmak amacıyla buldukları yerden göç ederler. Bu göçlere mevsimlik (geçici) göç adı verilir.

Buna göre aşağıdaki göçlerden hangisi mevsimlik göçlere örnek verilemez?

- A) Ankara’da yaşayan Serkan Bey’in turizm sezonunun başlamasıyla Datça’da bir restoranda çalışmaya gitmesi
B) Sivas’ta yaşayan Gözde’nin üniversiteyi kazanınca yılın büyük bir döneminde Ankara’da yaşamaya başlaması
C) Gebze’de bir fabrikada işe giren Eray Bey’in Bolu’daki evini satarak Gebze’ye yerleşmesi
D) Cavit Bey’in bahar aylarında Anamur’dan hayvanlarını otlatmak için Mut’un yaylalarına gitmesi
E) Çelik Ailesi’nin Şanlıurfa’dan, soğan tarımında çalışmak için dört aylığına Polatlı’ya gitmesi

2. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1. Ekonomik nedenlerle meydana gelen göçlerde göçe neden olan ekonomik faaliyet göçlerin sürekli veya mevsimlik olmasını belirleyen temel faktördür.

Buna göre aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi mevsimlik iş gücü göçlerine daha az neden olur?

- A) Tarım   B) Hayvancılık   C) Turizm
D) İnşaat   E) Sanayi

2. Sanayi, ulaşım, ticaret ve finans faaliyetlerinin fazla olduğu bir kent ve bu kentin yakın çevresinde aşağıdakilerden hangisinde artış yaşanması beklenmez?

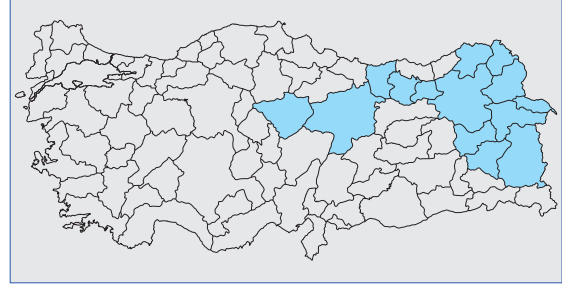
- A) İl dışına yapılan göçler
B) Kişi başına tüketilen enerji miktarı
C) Gecekondu semtlerinin sayısı
D) Konut sıkıntısı
E) Aritmetik nüfus yoğunluğu

3. Mevsimlik göçler; tarım, turizm, hayvancılık (yaylacılık), inşaat gibi ekonomik faaliyetlerde yılın belirli dönemlerinde iş gücü ihtiyacına bağlı olarak yapılan nüfus hareketleridir.

Buna göre tarım ve turizm faaliyetlerine bağlı olarak mevsimlik göç alan iller aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Tarım	Turizm
A) Aydın	Samsun
B) Adana	Muğla
C) Antalya	Isparta
D) Edirne	Zonguldak
E) İzmir	Yozgat

4. Aşağıdaki haritada net göç hızı negatif olan iller gösterilmiştir.

Haritada gösterilen illerde net göç hızının negatif olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Engebeli alanların geniş yer kaplaması
B) Ulaşım olanaklarının sınırlı olması
C) Tarım ürünü çeşitliliğinin az olması
D) Doğal bitki örtüsünün seyrek olması
E) Tarım dışı sektörlerin gelişmemiş olması

5. – Türkiye'de iç göçlerin %22,6'sı eğitim, %12,2'si iş bulma nedenlerine bağlı olarak yapılmaktadır.
– Doğu Anadolu'daki birçok ilin net göç hızı negatif iken Batı Anadolu'daki illerin büyük bir kısmının net göç hızı pozitifdir.
– Türkiye'de göç eden nüfusun büyük bir kısmını 15-45 yaş arasındaki vatandaşlar oluşturmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin yukarıda belirtilen göç özelliklerinin en önemli nedenidir?

- A) Kırsal kesimde ve küçük kentlerde işsizliğin artması
B) Doğal çevre koşullarının olumsuz etkilerinin fazla olması
C) Eğitim seviyesinin düşük olması
D) Doğal nüfus artış hızının düşmeye başlaması
E) Tarımsal sulama projelerinin yaygınlaşması

6. İç göçlerin oluşmasında etkisi en fazla olan faktörler; kırsal kesimdeki itici faktörler ve kentlerdeki çekici faktörlerdir.

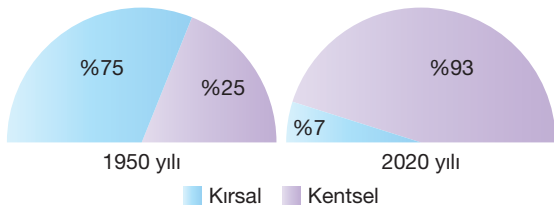
Buna göre;

- I. iş olanaklarının fazla olması,
- II. miras yoluyla tarım alanlarının parçalanması,
- III. tarımda verim düşüklüğü,
- IV. eğitim, sağlık hizmetlerinin gelişmiş olması

faktörlerin göçe neden olan çekici ve itici faktör olarak gruplandırılması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Çekici Faktör	İtici Faktör
A)	I, II	III, IV
B)	I, III	II, IV
C)	I, IV	II, III
D)	II, IV	I, III
E)	III, IV	I, II

7. Aşağıdaki grafiklerde, Türkiye’nin 1950 ve 2020 yıllarındaki kırsal ve kentsel nüfus oranları verilmiştir.

Buna göre Türkiye nüfusunun kırsal kentsel dağılışında meydana gelen değişiklik üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Doğum oranlarının yüksek olması
- B) Genç bağımlı nüfusun oranının fazla olması
- C) Kentli nüfusun ortalama yaşam süresinin daha fazla olması
- D) Şehirlerde eğitim ve sağlık imkanlarının daha fazla olması
- E) Kırsal kesimden kentlere yoğun göçlerin yaşanması

8. Türkiye’nin kırsal kesimlerinin;

- tarım topraklarının miras yoluyla parçalanması,
- tarım dışı sektörlerin gelişmemiş olması,
- tarımda makine kullanımının yaygınlaşması,
- eğitim, sağlık olanakları ve iş olanaklarının az olması

özellikleri öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisinin artmasına neden olur?

- A) Kırsal kesimden kentlere yapılan göçlerin
- B) Doğal nüfus artış hızının
- C) Tarımda çalışanların aktif nüfusa olan oranının
- D) Kırsal yerleşim birimlerinin sayısının
- E) Tarım alanlarından elde edilen ürün miktarının

9. Alınan göç ile verilen göç arasındaki farka net göç denir. Net göçün toplam nüfusa oranına da net göç hızı denir. Ağrı, Muş, Gümüşhane, Sivas, Yozgat, Bitlis, Ardahan gibi iller net göç hızı negatif olan illerdir.

Buna göre Türkiye’de net göç hızı negatif olan illerdeki nüfus hareketleri üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Sanayi yatırımlarının az olması
- B) Ulaşım ve ticaret faaliyetlerinin gelişmemiş olması
- C) Nüfus artış hızının düşük olması
- D) Yer şekillerinin ekonomik faaliyetleri olumsuz etkilemesi
- E) Tarım alanlarında verim düşüklüğünün yaşanması

10. Bolu, Eskişehir, Ankara, Antalya, Kayseri, İzmir gibi şehirler nüfus artışı, doğal nüfus artışından daha yüksek olan şehirlerdir.

Buna göre Türkiye’de net göç hızı pozitif olan şehirlerin ortak özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Tarım sektöründe çalışanların oranının fazla olması
- B) Kişi başına düşen milli gelirin düşük olması
- C) Yeraltı kaynakları bakımından zengin yörelerde yer alması
- D) İş bulma olanaklarının daha fazla olması
- E) Kentsel alt yapı sorunlarının az olması

2. ÜNİTE 3. BÖLÜM

1. Ekonomik nedenlerle meydana gelen göçlere daha çok genç erkek nüfus katılmaktadır. Bu nedenle göç gönderen yerleşmelerde özellikle kırsal kesimde kadınların ve yaşlıların oranında belirgin bir artış görülür.

Buna göre göçlerin yukarıdaki özelliği kırsal kesimde;

- I. işlenmeyen tarım alanlarının artması,
- II. nadasa ayrılan tarım topraklarının azalması,
- III. tarım ve hayvancılıkta verimin artması,
- IV. kırsal kesimdeki bazı kamu yatırımlarının atıl kalması

sonuçlarından hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Göç gönderen yerlerde nüfusun yer değiştirmesi bir takım mekânsal değişikliklere yol açar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi göç gönderen yerleşim birimlerinde ortaya çıkabilecek mekânsal etkilerden biri değildir?

- A) Boş kalan ev ve eklentilerinin zamanla harabeye dönmesi
- B) Kamu yatırımlarının kullanılamaz hale gelmesi
- C) Tarım ve hayvancılıkta üretimin azalması
- D) Alt yapı hizmetlerinin yetersiz kalması
- E) İşlenmeyen tarım alanlarının meraya dönüşmesi

3. Gelişmekte olan ülkelerde kırsal kesimden kentlere doğru olan yoğun göç hareketleri beraberinde birçok sorunun yaşanmasına yol açar.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu sorunlardan biri değildir?

- A) Tarımsal üretimin yetersiz kalması
- B) Çevre sorunlarının ve hava kirliliğinin artması
- C) Kentlerde alt yapı sorunlarının artması
- D) Konut sorununun artması
- E) Kentlerde çarpık yapılaşmanın artması

4. Göç gönderen ve göç alan yerleşmelerde bazı ekonomik, sosyal ve mekânsal sorunlar ortaya çıkar.

Bun göre aşağıdakilerden hangisi göç veren yerleşmelerde görülecek etkilerden biridir?

- A) Hızlı nüfus artışına bağlı olarak trafik sorunlarının artması
- B) Kültürel ve sosyal çeşitliliğin artması
- C) Orman ve tarım alanlarının amaç dışı işgal edilmesi
- D) Fabrikaların zamanla şehirin içinde kalması
- E) Yeterince işlenmeyen tarım alanlarında verimin düşmesi

5. I. Kültürel yapının çeşitlilik kazanması
II. Alt yapı sorunlarının artması
III. Bazı tarım alanlarının boş kalması
IV. Hava, su ve toprak kirliliğinin artması

Yukarıda verilenlerden hangileri göç gönderen yerleşim birimlerinde yaşanması beklenen olumsuzluklar arasında yer alır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

6. Türkiye'de hızlı nüfus artışı özellikle iş olanaklarının fazla olduğu sanayileşmiş kentlerde çeşitli sorunlara neden olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu kentlerin yaşadığı sorunlardan biri değildir?

- A) Yerleşim alanları açılmasında ormanlık ve tarım alanlarının kullanılması
- B) Şehirlerin kenar kısımlarında alt yapısı eksik, plansız ve düzensiz gecekondü semtlerinin ortaya çıkması
- C) Kentlerde sosyokültürel çeşitliliğin artması ve yeni iş gücü potansiyelinin ortaya çıkması
- D) Sanayi tesislerinin önceden yoğunlukla şehir merkezlerinin dışında iken şehrin büyümesiyle şehir merkezlerinin içinde kalması
- E) Yeni kurulan semtlere belediye, sağlık, alt yapı, ulaşım, eğitim vb. hizmetlerin ulaştırılmasında sıkıntılardan yaşanması

7. Kırsal kesimden veya küçük kentlerden büyük kentlere yapılan göçler sonucu nüfusu hızla artan şehirlerde plansız yeni yerleşme alanları oluşmaktadır. Bu şehirlerin kenar mahallelerinde oluşan alt yapısı eksik, plansız ve düzensiz yerleşmelere gecekondü semtleri denir. Gecekondü semtlerinin sorunlarının çözülmesinde en etkili çalışma kentsel dönüşüm projeleridir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen illerden hangisinde kentsel dönüşüm projelerine duyulan ihtiyaç daha fazladır?

- A) Ankara   B) Artvin   C) Aksaray
D) Malatya   E) Kütahya

8. Türkiye’de kırdan kente doğru olan göçlerin yoğun olmasına bağlı olarak göç gönderen yerleşmelerde özellikle tarım sektöründe iş gücü yetersizliği yaşanan en önemli sorunlar arasında yer alır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde gönderilen göçlerle iş gücü yetersizliğinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. I. Erkek ve genç nüfus oranının artması
II. Boş kalan ev ve eklentilerinin bakımsız kalması
III. Bazı tarım alanlarının işlenmemesi
IV. Okul, sağlık ocağı gibi kamu binalarının sayısının artması
V. Yerleşmedeki nüfus miktarının azalması

Yukarıdakilerden hangileri ekonomik nedenlerle göç gönderen kırsal yerleşmelerde görülen değişiklikler arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve V   E) IV ve V

10. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de yaşanan iç göçlerin azaltılabilmesi için yapılması gerekenler arasında yer almaz?

- A) Tarım ve hayvancılık gelirlerinin artırılması
B) Küçük kentlerde ve kırsal kesimde iş olanaklarının artırılması
C) Negatif göç hızının görüldüğü yerlerde eğitim ve sağlık olanaklarının artırılması
D) Mera ve sulak alanların tarım alanlarına dönüştürülmesi
E) Kalkınma projesi kapsamındaki illerin sayısının artırılması

11. Göçlere bağlı meydana gelen nüfus hareketi, bazı yerlerde nüfusun azalmasına bazı yerlerde de nüfusun artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle özellikle göç alan yerleşmelerde mekânsal, demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik sonuçlar ortaya çıkar.

Buna göre kentlerde yaşanan aşağıdaki sorunlardan göç ile ilişkilendirilemez?

- A) Kentlerin orman, mera ve tarım alanlarına doğru genişlemesi
B) Alt yapı ve trafik sorunlarının artması
C) Sanayi tesislerinin şehir içinde kalması
D) Üretim sektörlerinde iş gücü açığının ortaya çıkması
E) Çeşitli belediye ve şehircilik hizmetlerinden faydalanamayan semtlerin ortaya çıkması

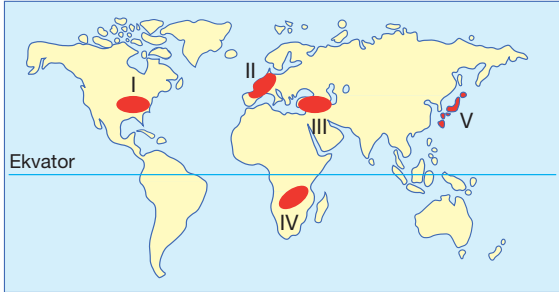
2. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. Sanayi Devrimi ülkelerin üretim, ticaret, tüketim, sosyal ve ekonomik yapılarında hızlı değişimlere yol açmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sanayi Devrimi'nin ekonomik hayat ve ekonomik faaliyetler üzerindeki etkilerinden biri değildir?

- A) Üçüncül ekonomik faaliyetlerin gelişimine katkı sağlaması
B) İmalat sanayisinde fabrika türü işletmelerin sayısının artması
C) Ekonomik faaliyetlerde insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması
D) İkincil ekonomik faaliyetlerde üretim kapasite-
lerinin artması
E) Birincil ekonomik faaliyetlerde üretimin azalması

2.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı diğerlerine göre daha yüksektir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdakilerden hangisi çalışan nüfusun %70'den fazlasının hizmet sektöründe çalıştığı ülkelerin özelliklerinden biridir?

- A) Demografik yatırımlara duyulan ihtiyaç fazladır.
B) Kırsal nüfus oranı kentli nüfustan yüksektir.
C) Kişi başına düşen milli gelir yüksektir.
D) Çalışan nüfusun yaş ortalaması düşüktür.
E) Kalkınma hızı nüfus artış hızından yüksektir.

4. I. Belçika
II. Brezilya
III. Nijerya
IV. Moğolistan

Yukarıdaki ülkelerden hangilerinde çalışan nüfus içinde, birincil sektörlerde çalışanların oranı %10'dan daha azdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıdaki tabloda beş ülkenin doğum oranları ve doğal nüfus artış hızları gösterilmiştir.

	Doğum Oranı (%)	Doğal Nüfus Artış Hızı (%)
I	34	26
II	16	14,2
III	10	9,1
IV	4	3,8
V	-2,2	-2

Bu ülkelerden hangisinde birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranının daha fazla olduğu söylenebilir?

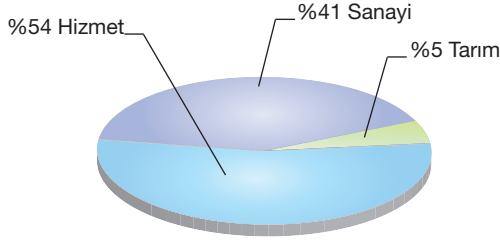
- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. İnsanların bitkileri kültür altına alarak yerleşik hayata geçmesi ve köy topluluklarının kurulması ile birlikte yeni meslekler veya iş kolları ortaya çıkmıştır.

Buna göre aşağıdaki mesleklerden hangisi yerleşik hayata geçilmesiyle ortaya çıkan mesleklerden biri değildir?

- A) Zanaatkarlar B) Yöneticiler
C) Din adamları D) Avcılar
E) Savaşçılar

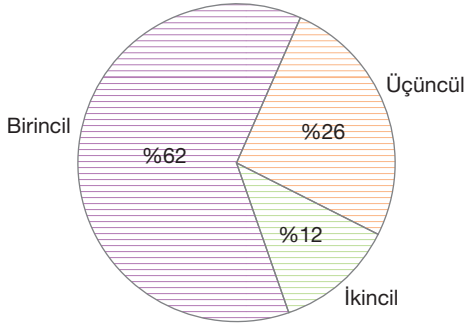
7. Aşağıda grafikte Hollanda'nın çalışan nüfusunun sektörel dağılışı gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre Hollanda ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Hizmet sektöründe çalışanları sayısı ülkenin toplam nüfusunun yarısından fazladır.
B) Hollanda'nın üretmiş olduğu tarım ürünleri ihtiyacını karşılamaz.
C) Hollanda'da tarıma ayrılan alanların oranı düşüktür.
D) Hollanda'da tarımsal ürün çeşitliliği azdır.
E) Hollanda'da hizmet sektöründe çalışanlar sanayi ve tarım sektöründe çalışanlardan fazladır.

8. Aşağıdaki grafikte bir ülkede çalışan nüfusun çalışılan sektörlere göre dağılışı verilmiştir.

Bu ülkede

- I. sanayi,
II. tarım,
III. ticaret,
IV. turizm,
V. hayvancılık

sektörlerinden hangilerinin halkın geçim kaynakları arasındaki payı daha fazladır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

9. Üçüncül ekonomik faaliyetlerde doğrudan bir üretim görülmemekle birlikte insanlara ve diğer ekonomik faaliyetlere ürün ve hizmet sağlandığı görülür.

Buna göre;

- I. aile sağlığı merkezleri,
II. sanayi tesisleri,
III. maden ocakları,
IV. eğitim kurumları

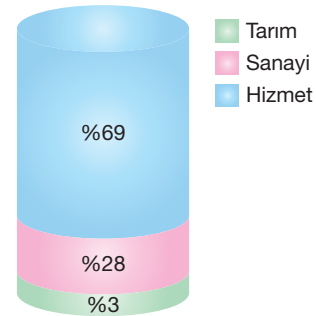
mekânlarından hangilerinde üçüncül ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi bir ülkedeki üçüncül ekonomik faaliyetlerle daha az ilişkilidir?

- A) Tarım faaliyetlerine ayrılan alanların genişlemesi
B) İç ve dış ticaret faaliyetlerinin artması
C) Eğitim ve sağlık kurumlarının artması
D) Ulaşım hizmetlerinin gelişmesi
E) Turizm ve alt yapı yatırımlarının artması

11. Aşağıdaki grafikte bir ülkede çalışan nüfusun sektörel dağılışı gösterilmiştir.

Bu ülke ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi kesinlikle doğrudur?

- A) Kişi başına düşen milli gelir düşüktür.
B) Sanayi ürünleri dış alımı fazladır.
C) Doğal nüfus artış hızı yüksektir.
D) Şehirleşme oranı yüksektir.
E) Ortalama yaşam süresi kısadır.

2. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. I. Üçüncül ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı yüksektir.
II. İhracatta tarım ürünlerinin ve ham maddelerin payı yüksektir.
III. Birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların çalışan nüfusa oranı %10'dan azdır.
IV. Doğal şartların ekonomik faaliyetler ve nüfusun ülkeye dağılışı üzerindeki etkisi azdır.

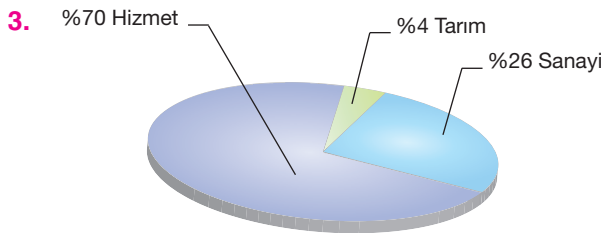
Yukarıdaki özelliklerden hangilerinin gelişmiş ülkelere ait olduğu söylenemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

2. I. Sudan
II. Nijer
III. ABD
IV. Fransa
V. Pakistan

Yukarıdaki ülkelerden hangilerinde ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranının daha yüksek olduğu söylenebilir?

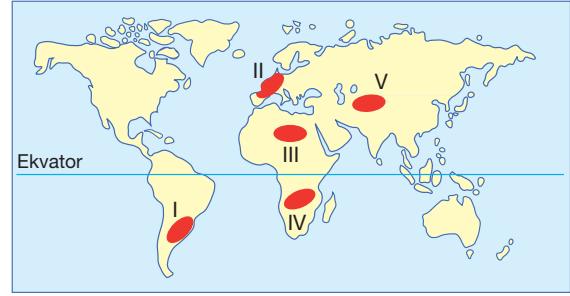
- A) I ve II   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

Yukarıda aktif nüfusun sektörel dağılışı verilen ülke ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ham madde ithalatı ve sanayi ürünü ihracatı fazladır.
B) Ülke içinde ve kırsal kesimden kentlere göç fazladır.
C) Yaşam standartları ve ortanca yaş yüksektir.
D) Genç bağımlı nüfusun oranı azdır.
E) Çalışan nüfus içinde nitelikli iş gücünün oranı yüksektir.

4.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde çalışan nüfus içinde birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı daha azdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Aşağıda iki ülkede çalışan nüfusun ekonomik faaliyetlere göre dağılışı gösterilmiştir.

	Birincil Ekonomik Faaliyetler	İkincil Ekonomik Faaliyetler	Üçüncül Ekonomik Faaliyetler
X ülkesi	%73	%7	%20
Y ülkesi	%2	%20	%78

Buna göre X ve Y ülkeleri karşılaştırıldığında;

- I. doğum oranları,
II. ham madde ithalatı,
III. ortalama yaşam süresi

niceliklerinden hangilerinin Y ülkesinde daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

6. I. Büyükbaş hayvancılık
II. Petrol arıtma
III. Yünlü kumaş üretimi
IV. Turizm

Yukarıdaki ekonomik faaliyetlerden hangilerinde çalışanların ikincil ekonomik faaliyetlerde çalıştığı söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. I. Sağlık memuru
II. Çiftçi
III. Maden işçisi
IV. Mağaza çalışanı
V. Marangoz

Yukarıdaki mesleklerden hangilerini yapan insanlar üçüncül ekonomik faaliyetlerde istihdam edilmektedir?

- A) I ve IV   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

8. Bir ülkede çalışan nüfusun çalışılan sektörler dağılışı oranları incelendiğinde bu ülkenin aşağıdaki özelliklerden hangisi hakkında yorum yapılabilir?

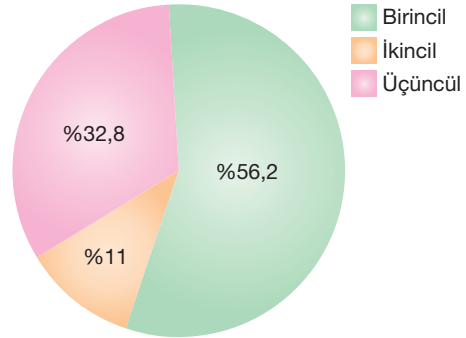
- A) Aritmetik nüfus yoğunluğu
B) Gelişmişlik seviyesi
C) Doğal kaynaklarının potansiyeli
D) Üretilen tarım ürünlerinin cinsi
E) Sanayide çalışan kişi sayısı

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde üçüncül ekonomik faaliyetlerde çalışan nüfusun oranının diğerlerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

10. Aşağıdaki grafikte bir ülkede çalışan nüfusun sektörel dağılışı gösterilmiştir.

Bu ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğal nüfus artış hızı yüksektir.
B) Çalışanların yaş ortalaması düşüktür.
C) Genç bağımlı nüfusun oranı yüksektir.
D) Nitelikli iş gücünün oranı yüksektir.
E) İhracatta ham madde ve tarım ürünlerinin payı yüksektir.

11. Aşağıdaki kişilerden hangisinin iş değişikliği sonucunda istihdamda sektörel değişim yaşadığı söylenemez?

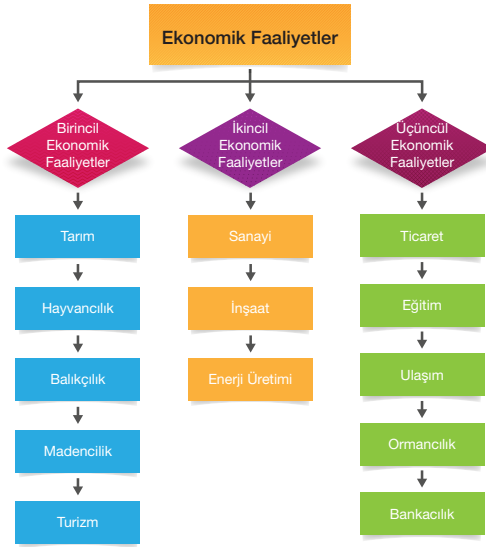
- A) Fabrika işçisi Yılmaz Bey'in ilçe belediyesinde vezne görevlisi olması
B) Öğretmen Ahmet Bey'in köyünde organik tarım yapmaya başlaması
C) Subay Servet Bey'in emekli olduktan sonra mavi ladin yetiştirmeye başlaması
D) Çiftçi İhsan Bey'in ilçeye taşınarak lokanta işletmeye başlaması
E) Eczacı Mehtap Hanım'ın eczanesini kapatıp ecza deposunda çalışmaya başlaması

12. Aşağıdaki mekânlardan hangisi üçüncül ekonomik faaliyetlerin yürütüldüğü mekânlar arasında yer alır?

- A) Fabrika   B) Çiftlik
C) Maden ocağı   D) Mağaza
E) Atölye

2. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. Aşağıdaki kavram haritasında ekonomik faaliyet kolları ve bu faaliyetlerin bazı alt sektörleri verilmiştir.

Bu kavram haritasında yapılan yanlışlığın düzeltilmesi için aşağıdaki alt sektörlerden hangilerinin kavram haritasındaki yerinin değiştirilmesi gerekir?

- A) Madencilik ile inşaat
B) Balıkçılık ile ulaşım
C) Turizm ile ormancılık
D) Turizm ile inşaat
E) Madencilik ile enerji üretimi

2. Dördüncül ekonomik faaliyetler; teknolojinin gelişmesine bağlı olarak günümüzde ortaya çıkan bilgi toplama, bilgiyi işleme, değiştirme ve yayma çalışmalarını kapsar.

Buna göre;

- I. yazılım hizmetleri,
II. eğitim hizmetleri,
III. reklam yayıncılığı,
IV. ticaret,
V. ulaşım

faaliyet alanlarından hangilerinde çalışanların dördüncül ekonomik faaliyetlerde istihdam edildiği söylenebilir?

- A) I ve III
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

3. İkincil ekonomik faaliyetler, birincil ekonomik faaliyetlerden elde edilen ham maddeler veya yarı işlenmiş maddeler kullanılarak yeni ürünler elde edilmesidir.

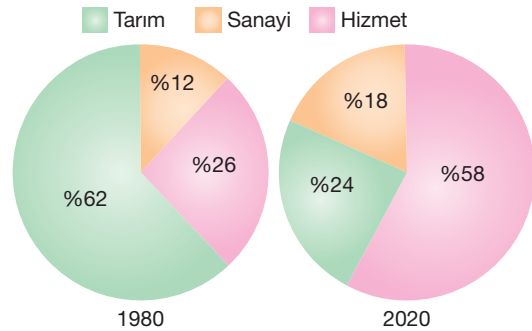
Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir bölgede ikincil ekonomik faaliyet kollarında çalışanların sayısının fazla olduğunu kanıtlamak için kullanılamaz?

- A) Şehirleşme oranının artması
B) Kişi başına tüketilen enerji miktarının artması
C) Nitelikli iş gücü ihtiyacının artması
D) Tarım ürünleri üretiminin fazla olması
E) Sanayi ürünleri ihracatının artması

4. İkincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranının sürekli artış gösterdiği bir ülkede aşağıdakilerden hangisinde artış yaşanması beklenmez?

- A) Ulaşım, dağıtım ve pazarlama imkanlarında
B) Ülkenin toplam enerji tüketim miktarında
C) Ekonomik kalkınma hızında
D) Tarım sektöründe çalışanların oranında
E) Ülkenin ihracat gelirlerinde

5. Aşağıda bir ülkede çalışanların 1980 ve 2020 yıllarındaki sektörel dağılışı gösterilmiştir.

Grafiklerdeki bilgilere göre 2020 yılında bu ülke ile ilgili;

- I. İşsiz nüfus miktarı artmıştır.
II. Tarımsal üretim miktarı azalmıştır.
III. Kişi başına düşen milli gelir artmıştır.
IV. İhracatta sanayinin payı artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

6. Aşağıdaki tabloda bir bölgedeki istihdama ait bazı veriler gösterilmiştir.

Tarımda Çalışan Sayısı	40.000
Sanayide Çalışan Sayısı	570.000
Hizmet Sektöründe Çalışan Sayısı	1.100.000

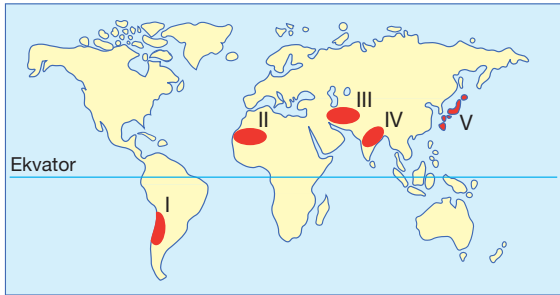
Bu bölge ile ilgili aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) İkincil ekonomik faaliyetler gelişmiştir.
B) Aritmetik nüfus yoğunluğu düşüktür.
C) Genç nüfusun toplam nüfusa oranı fazladır.
D) Bölge dışından gelen göçler azalmaktadır.
E) Bulunduğu ülkenin en kalabalık bölgesidir.
7. I. Doğal nüfus artış hızı yüksektir.
II. Çalışan nüfusun yaş ortalaması düşüktür.
III. Büyük şirket sayısı fazladır.
IV. Ham madde ihracatı fazladır.

Yukarıda verilen özelliklerden hangilerine sahip olan ülkelerde beşincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı daha fazladır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve IV   E) III ve IV

8. Çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılışı ülkelerin gelişmişlik seviyesi ile doğrudan ilgilidir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı diğerlerine göre daha yüksektir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Pamuğun tarladan mağazaya kadar üretim sektörlerinden geçiş aşamaları aşağıdaki gibidir:

- I. Pamuğun ekilmesi ve hasat edilmesi
II. Pamuktan iplik üretilmesi
III. Pamuk ipliğinden kumaş yapılması
IV. Pamuklu kumaştan elbise yapılması

Buna göre pamuğun ekonomik faaliyetlerden geçiş sıralaması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Birincil	Birincil	İkincil	Üçüncül
B)	Birincil	İkincil	İkincil	İkincil
C)	Birincil	İkincil	Üçüncül	İkincil
D)	Birincil	İkincil	Üçüncül	Üçüncül
E)	Birincil	Birincil	İkincil	İkincil

10. Birincil ekonomik faaliyetler, temel maddelerin doğrudan veya dolaylı olarak doğal çevreden temin edilmesine denir.

Buna göre aşağıdaki birincil ekonomik faaliyetlerden hangisinin diğerlerine göre daha önceki bir çağda ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Toplayıcılık   B) Tarım
C) Hayvancılık   D) Madencilik
E) Ormancılık

11. Birincil ekonomik faaliyetler, temel maddelerin doğrudan veya dolaylı olarak doğal çevreden temin edilmesine dayanır. Birincil ekonomik faaliyetlerde iki temel amaç ön plandadır. Bu amaçlar gıda ihtiyacının karşılanması ve sanayiye ham madde sağlanmasıdır.

Buna göre birincil ekonomik faaliyetler kapsamında yer alan aşağıdaki alt sektörlerden hangisinde sadece ham madde üretimi vardır?

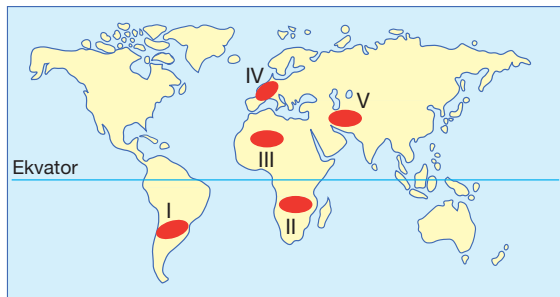
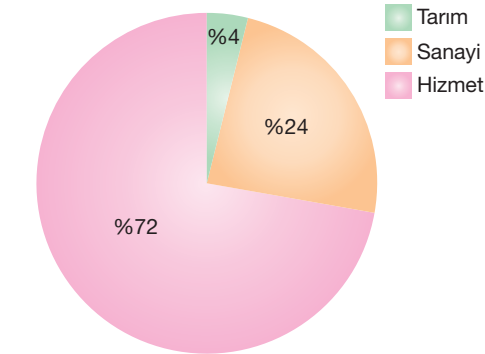
- A) Tarım   B) Hayvancılık   C) Avcılık
D) Madencilik   E) Balıkçılık

2. ÜNİTE 4. BÖLÜM

1. Ekonomik faaliyetler ile ilgili aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

- A) **Dilek:** Doğadan elde edilen tarım ürünleri ve yer altı kaynaklarının işlenerek yeni bir ürün elde edilmesine ikincil ekonomik faaliyet denir.
- B) **Mert:** Bir ürünün yetiştirilmesi veya ham madde teminine dayalı sektörlerin tamamında çalışan insanlar birincil ekonomik faaliyetlerde istihdam edilmektedir.
- C) **Demet:** Teknolojik gelişmelerin üretim sektörlerinde kullanılması ile birlikte birincil ve ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı azalır.
- D) **Ezgi:** Gelişmiş teknolojilere sahip ve yeterli sermaye birikimi bulunan ülkelerde, üçüncül, dördüncül ve beşincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı yüksektir.
- E) **Ayhan:** Gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde ikincil ekonomik faaliyetlerin ihracat içindeki payı ile bu faaliyetlerde çalışanların oranı diğer ekonomik faaliyetlere göre daha yüksektir.

2. Aşağıdaki grafikte bir bölgede aktif nüfusun sektörel dağılışı gösterilmiştir.

Bu grafik yukarıdaki haritada gösterilen bölgelerden hangisine ait olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki tabloda üç ülkede çalışan nüfusun sektörel dağılışı gösterilmiştir.

Ülke	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
I	3	32	65
II	26	30	44
III	53	16	31

Tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) I. ülkede tarımsal üretim yetersiz olduğu için tarım ürünleri ithalatı fazladır.
- B) III. ülkede doğal koşulların ekonomik faaliyetler üzerindeki etkisi daha fazladır.
- C) Gelişmişlik sıralamasında I. ülke diğerlerine göre daha ileri durumdadır.
- D) II. ülkede tarım ve sanayi faaliyetlerinde çalışanlar arasındaki oransal fark diğer ülkelere göre daha azdır.
- E) I. ülkede tarım faaliyetlerinde makine ve teknoloji kullanımı diğer ülkelere göre daha fazladır.

4. I. Nüfus artış hızı
II. Kalkınma hızı
III. Şehirleşme oranı
IV. Ham madde ihracatı
V. Ortalama yaşam süresi

Gelişmiş ülkelerde yukarıdakilerden hangilerinin değerinin yüksek olduğu söylenemez?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

5. Birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranının %5, ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranının %25 olduğu bir ülke ile ilgili;

- I. Ortalama yaşam süresi kısadır.
II. Kentli nüfusun oranı yüksektir.
III. Tarım alanlarından elde edilen verim azdır.
IV. İhracat gelirleri ithalat giderlerinden yüksektir.

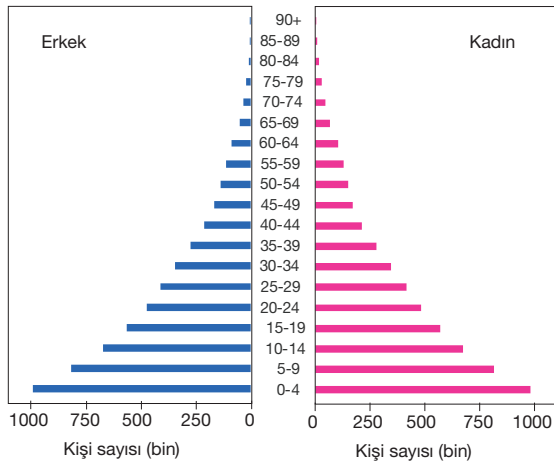
yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

6. Aşağıdakilerden hangisi gelişmiş ülkelerin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Ham madde ithalatının ihracatından fazla olması
- B) Tarım sektöründe çalışanların oranının düşük olması
- C) Ekonomik faaliyetler üzerinde doğal koşulların etkisinin fazla olması
- D) Nitelikli iş gücü göçü olması
- E) Kentsel nüfusun oranının kırsal nüfustan yüksek olması

7.

Yukarıda nüfusun yaş gruplarına dağılışı verilen ülkede aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinde çalışan nüfusun oranı diğerlerine göre daha yüksektir?

- A) Finans
- B) Tarım
- C) Sanayi
- D) Sağlık
- E) Eğitim

8. Aşağıdaki tabloda üç ülkede çalışan nüfusun sektörel dağılışı gösterilmiştir.

Ülke	Tarım	Sanayi	Hizmet
I	%66	%6	%28
II	%4	%26	%70
III	%12	%28	%60

Buna göre ülkelerin gelişmişlik seviyesi en yüksek olandan en düşük olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I - II - III
- B) I - III - II
- C) II - I - III
- D) II - III - I
- E) III - I - II

9. Ekonomik faaliyetlerde teknoloji kullanımı ve sanayi ürünleri ihracatı artış gösteren bir ülkede aşağıdaki değişikliklerden hangisinin yaşanması beklenmez?

- A) Kişi başına düşen milli gelir artar.
- B) Doğal nüfus artış hızı kalkınma hızının üzerine çıkar.
- C) İhracat gelirleri içinde sanayi ve hizmet sektörlerinin payı artar.
- D) Dışarıdan ham madde ve maden alımı artar.
- E) Birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı azalır.

10. Doğadan doğrudan veya dolaylı ham madde ve ürün elde edilmesine birincil ekonomik faaliyet, bu ürünlerin ve ham maddelerin işlenerek yeni bir ürün elde edilmesine ikincil ekonomik faaliyet denir. Doğrudan üretime katılmayan ancak insanlar ve diğer sektörlerle hizmet veya ürün sağlanmasına üçüncül ekonomik faaliyet denir.

Buna göre üçüncül ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranının birincil ve ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışanlardan daha fazla olduğu ülkelerin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Çalışanların yaş ortalaması düşüktür.
- B) Kırsal nüfusun oranı yüksektir.
- C) Ekonomik kalkınma hızı yüksektir.
- D) Tarımın ulusal gelir içindeki payı yüksektir.
- E) Yaşlı bağımlı nüfusun oranı düşüktür.

11. Aşağıdaki kişilerden hangisinin çalıştığı mekân ve bu mekânda yürütmüş olduğu ekonomik faaliyet eşleştirmesi yanlış verilmiştir?

- A) Doğan: Maden ocağı - İkincil ekonomik faaliyet
- B) Şule: Hastane - Üçüncül ekonomik faaliyet
- C) Yusuf: Çiftlik - Birincil ekonomik faaliyet
- D) Cemal: Soğuk demir atölyesi - İkincil ekonomik faaliyet
- E) Ayfer: Sera - Birincil ekonomik faaliyet

1. Hava yolu ulaşımı ile ilgili;

- I. kara, deniz ve demir yolu ulaşımına göre daha geç gelişme göstermiş olması,
- II. diğer ulaşım sistemlerinden daha hızlı olması,
- III. yük ve ham madde taşımacılığında daha fazla kullanılması,
- IV. yük taşımacılığında diğer ulaşım sistemlerinden daha ekonomik olması,
- V. gelişmiş ülkelerde, yoğun nüfuslu bölgelerde ve büyük kentlerin bulunduğu alanlarda daha fazla kullanılması

özelliklerinden hangileri yanlıştır?

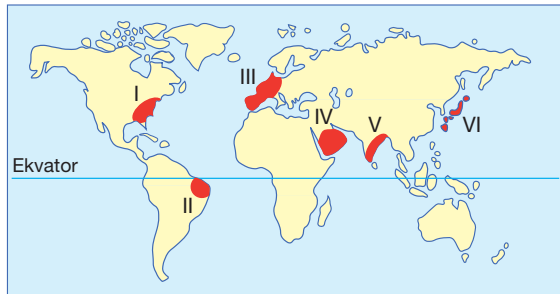
- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve V
D) III ve IV   E) II, III ve V

2. İstanbul Havalimanı gerek yolcu kapasitesi gerek iniş kalkış yapan uçak sayısının fazla olması nedeniyle Türkiye'nin uluslararası hava yolu taşımacılığında önemini artırmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin uluslararası hava yolu taşımacılığında potansiyelinin yüksek olmasını sağlayan en önemli faktördür?

- A) Kıyı uzunluğunun fazla olması
B) Genç nüfusun oranının fazla olması
C) Yer şekillerinin engebeli olması
D) Büyük hava limanı sayısının fazla olması
E) Kıtaları birbirine bağlayan noktada bulunması

3.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangileri arasındaki hava yolu trafiği diğerlerine göre daha yoğundur?

- A) I ile III   B) II ile IV   C) III ile IV
D) IV ile V   E) V ile VI

4. Kıtaların arasında yer alan ve denizleri birbirine bağlayan doğal su yollarına boğaz denir. Denizler arasındaki bağlantıların kara üzerindeki yapay bağlantı sistemleri ile sağlandığı su yollarına ise kanal adı verilir. Kanalların açılması ile bazı deniz yolları veya boğazlar önemini kaybetmiştir.

Buna göre aşağıda kanal ve önemini yitiren su yolu eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

Kanal	Önemini Kaybeden Su Yolu
A) Korint Kanalı	Çanakkale Boğazı
B) Kiel Kanalı	Dover Boğazı
C) Panama Kanalı	Macellan Boğazı
D) Süveyş Kanalı	Babülmendep Boğazı
E) Panama Kanalı	Hürmüz Boğazı

5. Kuzey Atlantik Yolu dünyada deniz yollarında gerçekleşen yük taşımacılığında potansiyeli en fazla olan deniz yoludur. Kuzey Atlantik'ten sonraki en önemli yol ise Batı Avrupa'dan başlayıp Güney ve Doğu Asya'ya kadar uzanan güzergâhtır.

Buna göre aşağıdaki su yollarından hangisinin Batı Avrupa, Akdeniz ve Hint Okyanusu Yolu üzerinde yer aldığı söylenemez?

- A) Cebelitarık Boğazı   B) Süveyş Kanalı
C) Babülmendep Boğazı   D) Malakka Boğazı
E) Macellan Boğazı

6. Petrol, doğalgaz ve temiz su naklinde son yıllarda boru hatları taşımacılığının yaygınlaşmasında;

- I. sanayi faaliyetlerinin yaygınlaşması
- II. kara ve demir yolu taşımacılığının yaygınlaşması,
- III. üretim ve tüketim faaliyetlerinde ham maddeye duyulan ihtiyacın artması

faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Kara yolları ile ilgili;

- I. Modern kara yolları, 19. yüzyılda İngiltere’de yapılmış ve zamanla tüm dünyaya yayılmıştır.
- II. Diğer ulaşım sistemlerine göre daha düşük maliyetli, hızlı ve güvenli olması ticari yük taşımacılığında en fazla kullanılan ulaşım şekli olmasını sağlamıştır.
- III. Sanayi Devrimi sonrasında demir yollarının gelişmesiyle önemini kaybetmesine karşın motorlu taşıtların icadı ve yol yapım tekniklerinin gelişmesiyle tekrar önem kazanmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

8. Aşağıdaki tabloda dünyada en fazla demir yolu ağına sahip ülkelerin demir yolu uzunlukları gösterilmiştir.

	Demir Yolu Uzunluğu
ABD	228.218 km
Rusya	85.266 km
Çin	66.808 km
Hindistan	52.131 km
Kanada	33.426 km
Almanya	30.013 km
Fransa	29.817 km
Brezilya	29.817 km
Meksika	26.704 km
Arjantin	25.023 km

Buna göre tabloda verilen ülkelerde demir yolu ulaşımının gelişmiş olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Sanayileşme
B) Ülkelerin sermaye birikimi
C) Ülkelerin doğal bitki örtüsü
D) Yer şekillerinin ulaşımına etkisi
E) Teknoloji birikimi

9. Kara yolu ulaşım sistemi dünyanın en eski ulaşım şekli olmasına karşın uluslararası ticarete ham madde ve ticari ürün taşımacılığında maliyet olarak deniz ve demir yolu ulaşımına göre daha yüksektir.

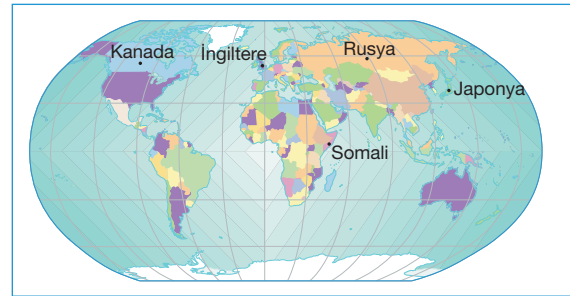
Bu durum kara yolu ulaşım sisteminin;

- I. en küçük yerleşim birimine kadar ulaşım sağlayabilmesi,
- III. yol yapım ve bakım giderlerinin yüksek olması,
- III. kara yolu taşıtlarının yük taşıma kapasitesinin düşük olması,
- IV. kara yolu ulaşımının doğal koşullardan fazla etkilenmesi

özelliklerinden hangileri ile açıklanamaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) III ve IV

10. – Hava yolu, nüfusun fazla ve sanayinin gelişmiş olduğu bölgelerde özellikle yolcu taşımacılığında en çok tercih edilen ulaşım şeklidir.
– Hava yolu taşımacılığı, daha çok gelişmiş ekonomi merkezleri arasında uluslararası yolcu taşımacılığında kullanılmakla birlikte yüz ölçümü fazla ve doğal engellerin fazla olduğu ülkelerde ülke içinde kullanılan bir ulaşım sistemidir.

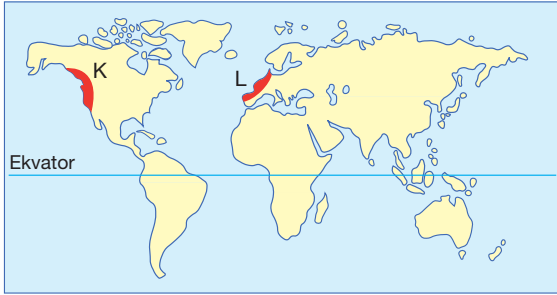
Yukarıdaki bilgilere göre haritada gösterilen ülkelerden hangisinde hava yolu ulaşımı daha az kullanılmaktadır?

- A) Kanada   B) Somali   C) İngiltere
D) Rusya   E) Japonya

3. ÜNİTE

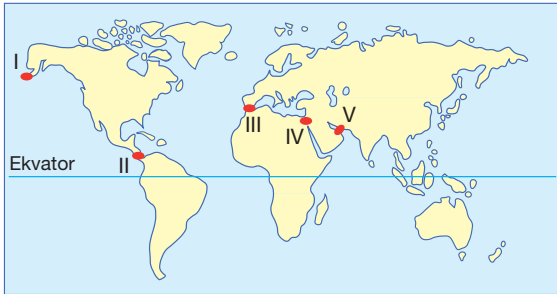
1. Panama Kanalı, Orta Amerika'nın güneyinde yer alan Panama topraklarında yer alır. Kanal Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanus'u birbirine bağlayan su yoludur. İnşaat, ABD tarafından tamamlanmış ve kanal 1924'te hizmete açılmıştır.

Buna göre Panama Kanalı'nın hizmete açılmadan önce yukarıdaki haritada gösterilen K ve L bölgeleri arasında ticaret yapan gemiler aşağıdaki su yollarından hangisini daha fazla kullanmaktaydı?

- A) Bering Boğazı   B) Macellan Boğazı
C) Ümit Burnu   D) Cebelitarık Boğazı
E) Malakka Boğazı

2.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı su yolları ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı su yolu fazla yük taşıyan gemilerin en fazla kullandığı boğazdır.
B) II numaralı noktada yer alan kanal Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanusu birbirine bağlar.
C) Akdeniz limanlarından yola çıkan gemilerin Atlas Okyanusuna açılan en kısa yolu III numaralı su yolundan geçer.
D) IV numaralı su yolu Avrupa limanları ile Güneydoğu Asya limanları arasındaki en kısa yol üzerinde yer alır.
E) V numaralı su yolu petrol tankerlerinin yoğun olarak kullandığı boğazlardan biridir.

3. Avrupa Kıtası'nda kara ve demir yolu ağlarının dünyanın birçok bölgesine göre daha gelişmiş olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

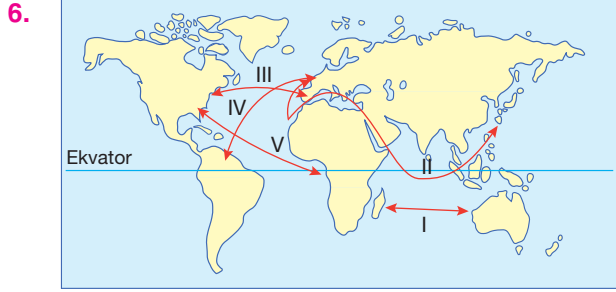
- A) Kıtada yol yapım maliyetlerinin düşük olması
B) Avrupa kıtasının nüfus miktarının fazla olması
C) Avrupa'nın tamamında engebenin az olması
D) Avrupa'da gelişmiş ülke sayısının fazla olması
E) Avrupa'nın genelinde ılıman iklim şartlarının hakim olması

4. Türkiye'de kara yolu ulaşımının diğer ulaşım sistemlerine göre daha yaygın olarak kullanılmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Kara yolu taşıtlarının yakıt tüketiminin daha az olması
B) Kara yolu taşıtlarının daha kısa sürede ulaşım sağlaması
C) Kara yolu ulaşımının daha güvenli olması
D) Kara yolu taşıtlarının yük taşıma kapasitesinin az olması
E) Kara yolu ile en küçük yerleşim birimine kadar ulaşımın sağlanabilmesi

5. Ham madde ve madenlerin uzun mesafelerde taşınmasında deniz yolu taşımacılığının kara ve demir yoluna göre daha düşük maliyetlerle yapılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Limanların yük yükleme teknolojilerinin gelişmesi
B) Tek seferde yüksek miktarlarda yük taşıyabilmesi
C) İklimin olumsuzluklarından etkilenmemesi
D) Sadece kuru yükleri taşıyabilmesi
E) Yeryüzündeki denizlerin karalardan geniş yer kaplaması

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı deniz yollarından hangisinin deniz yolları ile gerçekleşen yük taşımacılığındaki payı diğerlerine göre **daha fazladır**?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Bir ülkede ulaşım ağlarının gelişmesinde;

- I. turizm,
II. ticaret,
III. hayvancılık,
IV. sanayi

faaliyetlerinden hangilerini doğrudan etkilediği **söylenemez**?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) II ve IV

8. İki su kütlelerini birleştiren doğal su yollarına “boğaz”, iki su kütlelerini birleştirmek için insanlar tarafından açılan su yollarına ise “kanal” denir.

Buna göre boğazların veya kanalların işlek bir deniz yolu olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi **daha azdır**?

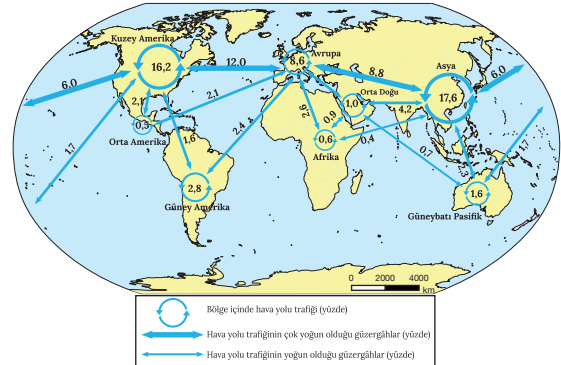
- A) Okyanusları birbirine bağlaması
B) Sanayi ve ticaret bölgelerini birbirine bağlayan güzergâh üzerinde yer alması
C) Yoğun nüfuslu bölgelere yakın olması
D) Üretim ve tüketim bölgelerini birbirine bağlaması
E) Etki alanı ile kara ve demir yolu bağlantısının fazla olması

9. Orta Çağ'da ve Yeni Çağ'da Doğu'nun ticari ürünlerini Batı'ya taşıyan en önemli ticaret yolları İpek ve Baharat yollarıdır. Bu tarihi ticaret yollarının geçtiği topraklarda yaşanan savaşlar nedeniyle ticari faaliyetler dönem dönem kesintiye uğramaktaydı.

İpek ve Baharat yollarının yukarıdaki parçada anlatılan durumu Avrupalıları aşağıdakilerden hangisine yöneltmiştir?

- A) Yeni ticaret anlaşmaları yapmaya
B) Akdeniz limanlarında ticareti geliştirmeye
C) Doğudan gelen malların kullanımı sınırlandırmaya
D) Yeni ticaret güzergâhları aramaya
E) İpek ve Baharat yolunun güvenliğini sağlamaya

10. Aşağıdaki haritada dünyanın önemli bölgeleri arasında görülen hava yolu trafiği gösterilmiştir.

Haritadaki verilere göre

- I. Bölge içinde hava yolu trafiğinin en fazla olduğu alan Kuzey Amerika'dır.
II. Bölge içi hava yolu trafiği en az olan kıta Afrika kıtasıdır.
III. Kuzey Amerika ile Batı Avrupa arasında yer alan Kuzey Atlantik güzergâhı hava yolu trafiğinin en yoğun olduğu hattır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. ÜNİTE

1. Yurt dışından maden cevheri alan bir firmanın bu ticaretinde aldığı malların ülkeye getirilmesinde daha çok deniz yolu taşımacılığını tercih etmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?
- A) Yol yapım giderlerinin olmaması
B) Yük taşıma kapasitesi nedeniyle maliyetinin düşük olması
C) İklim koşullarından fazla etkilenmemesi
D) Kıyı kentlerinin tamamında limanların bulunması
E) Kıyı kentlerinde iş gücü ve tüketici nüfusun fazla olması

2. 1869 yılında Süveyş Kanalı'nın ulaşımında kullanılması ile birlikte önemi azalan deniz yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batı Avrupa limanları ile Ümit Burnu üzerinden Güney Asya limanlarına ulaşan su yolu
B) Karadeniz ile Batı Avrupa limanları arasındaki su yolu
C) Akdeniz'den Baltık Denizi'ne ulaşan su yolu
D) Amerika kıtasının batısı ile Asya'nın doğusu arasındaki su yolu
E) Batı Afrika limanları ile Kuzey Amerika limanları arasındaki su yolu

3. Aşağıdaki tabloda Süveyş ve Panama kanallarının açılması ile önemi azalan su yolları ve önemi artan denizler belirtilmiştir.

	Önemi Artan	Önemi Azalan
Süveyş Kanalı	Akdeniz	Ümit Burnu
Panama Kanalı	Karayip Denizi	Cebelitarık Boğazı

Bu tabloda yanlışlığın giderilebilmesi için aşağıdaki düzeltmelerden hangisinin yapılması gerekir?

- A) Ümit Burnu yerine Malakka Boğazı yazılması
B) Ümit Burnu yerine İstanbul Boğazı yazılması
C) Karayip Denizi yerine Baltık Denizi yazılması
D) Akdeniz yerine Batı Afrika limanları yazılması
E) Cebelitarık Boğazı yerine Macellan Boğazı yazılması

4. Hindistan'dan Ereğli (Zonguldak) Demir Çelik Fabrikası limanına hurda demir taşıyan bir kuru yük gemisi aşağıdaki su yollarından hangisini kullanmaz?

- A) Çanakkale Boğazı   B) Süveyş Kanalı
C) Dover Boğazı   D) Babülmendep Boğazı
E) İstanbul Boğazı

5. Bir ülkede ulaşım sistemlerinin gelişmesi veya ulaşım ağlarının artması başta ticaret, turizm ve sanayi olmak üzere birçok ekonomik faaliyetin gelişimini hızlandırır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir ülkede ulaşım sistemlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar arasında yer almaz?

- A) Gelişen kentlerin yakınına hava limanlarının yapılması
B) Hızlı tren sistemleri ile birbirine bağlanan kentlerin sayısının artırılması
C) Kara yollarında yük taşıyan taşıtların sayısına sınırlandırma getirilmesi
D) Büyük limanların iç kesimlerle kara ve demir yolu bağlantılarının artırılması
E) Kentler arasındaki bağlantıları sağlayan kara yollarının modernize edilmesi

6. 15. ve 16. yüzyıla kadar Avrupalılar özellikle Asya ülkelerine göre kendilerini fakir görmekteydi. Asya ve Afrika'da bulunan zenginlikler, baharat, ipek ve el işi ürünler ticaret yolları ile Avrupa'ya taşınmaktaydı. Bu durum Avrupalıları Coğrafi Keşifleri gerçekleştirecek seyahatlere yöneltmiştir.

Buna göre Avrupalıların Coğrafi Keşiflere başlamasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

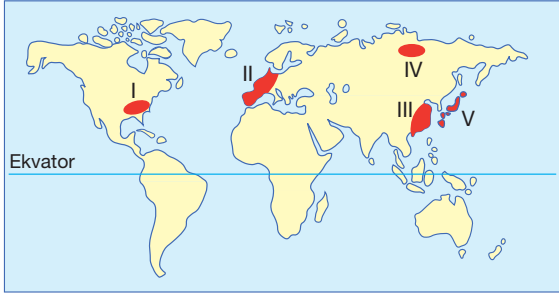
- A) Hristiyanlığı yayma faaliyetleri
B) Avrupalıların doğu medeniyetlerini tanıma isteği
C) Sanayi üretimi için ham madde temini
D) Avrupa'da baş gösteren salgın hastalıkların artması
E) Ekonomik zenginliklere ulaşma isteği

7. I. Sanayi bölgeleri
II. Engelibeli bölgeler
III. Yoğun nüfuslu bölgeler
IV. Ormanlık bölgeler

Yeryüzünde kara ve demir yollarının yukarıdaki bölgelerden hangilerinde yoğunlaştığı söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

8. Nüfusun ve ticari faaliyetlerin yoğun olduğu bölgelerde kara ve demir yolu ağları da yoğundur.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde kara ve demir yolu ağının yoğun olduğu söylenemez?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Hava yolu ulaşımı ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kuzey Amerika'nın doğusu ile Batı Avrupa hava yolu taşımacılığının en yoğun olduğu yerler arasında yer alır.
B) Dünyadaki yolcu taşımacılığının %75'i hava yolu ile yapılmaktadır.
C) Ham madde taşımacılığında en az kullanılan ulaşım şeklidir.
D) Gelişmesi diğer ulaşım şekillerine göre daha geç başlamıştır.
E) ABD, Japonya ve İngiltere hava yolu ile yolcu taşımacılığının en fazla olduğu ülkeler arasında yer alır.

10. Karaların birbirine yaklaştığı ve iki su kütlelerini birbirine bağlayan doğal su yollarına "boğaz" adı verilir.

Buna göre aşağıdaki boğazlardan hangisi iki farklı kıtayı birbirinden ayıran boğazlardan biri değildir?

- A) Bering Boğazı   B) Cebelitarık Boğazı
C) Çanakkale Boğazı   D) Hürmüz Boğazı
E) Balbülmendep Boğazı

11. Kara, demir, deniz ve hava yolu ulaşım sistemlerinin tamamına sahip olan iki kent arasında ham madde taşımacılığında;

- I. deniz yolu,
II. kara yolu,
III. demir yolu,
IV. hava yolu

ulaşım sistemlerinden hangileri daha fazla kullanılır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

12. Aşağıdaki haritada Kanal İstanbul'un yapılması düşünülen yeri gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kanal İstanbul Projesi'nin amaçları arasında yer almaz?

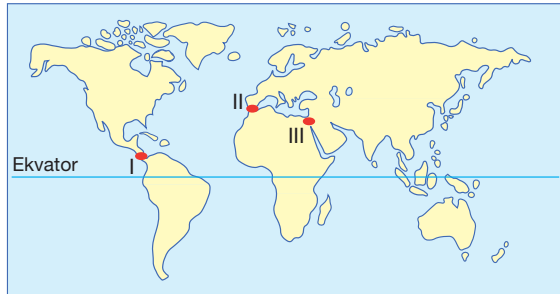
- A) İstanbul'a yapılan göçlerin azaltılması
B) Tankerler'in İstanbul Boğazı'nda oluşturacağı risklerin azaltılması
C) İstanbul'a yeni yerleşim ve ticaret alanları kazandırmak
D) Boğaz'daki gemi trafiğinin azalmasını sağlamak
E) Boğaz'da yaşanması olası gemi kazalarının vereceği zararları önlemek

3. ÜNİTE

1. Ulaşım faaliyetleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İlk yerleşim merkezleri kara ve demir yolu ulaşım sistemlerinin en gelişmiş olduğu yerlerdir.
- B) Hava yolu ulaşımının gelişmesinde etkili olan faktörlerin başında ulaşımın hızlı olması etkili olmuştur.
- C) Teknoloji ve sanayideki gelişmeler ulaşım araçlarının yaygınlaşmasını sağlamıştır.
- D) Boru hatlarının gelişmesi ve yaygınlaşması deniz yolu ulaşımını olumsuz olarak etkilemiştir.
- E) Kara yolu ve hava yolu ulaşım araçlarının gelişmesi demir yolu ulaşımını olumsuz olarak etkilemiştir.

2.

- Akdeniz ile Atlas Okyanusunu birbirine bağlayan boğazdır.
- Kızıldeniz ile Akdeniz arasındaki bağlantıyı sağlayan yapay su yoludur.
- Kuzey Amerika'nın doğu kıyıları ile batı kıyıları arasındaki en kısa rota üzerindeki kanaldır.

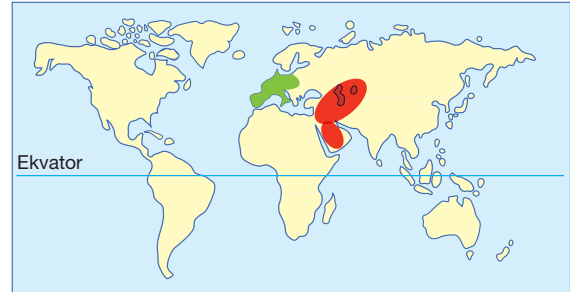
Yukarıda özellikleri verilen su yollarının haritadaki numaralı su yolları ile sırasıyla eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I - II - III
- B) I - III - II
- C) II - I - III
- D) II - III - I
- E) III - I - II

3. Kara yolu ulaşım sistemi ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Nüfusun fazla, sanayinin gelişmiş olduğu bölgelerde kara yolu ağı daha sıktır.
- B) Batı Avrupa, ABD ve Japonya kara yolu ağının sık olduğu bölgelerdir.
- C) En küçük yerleşim birimine kadar ulaşım imkanı sağladığı için en yaygın kullanılan ulaşım sistemidir.
- D) İklim ve yer şekilleri özellikleri kara yolu ulaşımını etkileyen en önemli doğal faktörlerdir.
- E) Yol yapım ve bakım giderleri diğer ulaşım sistemlerine göre daha düşüktür.

4. Aşağıdaki haritada petrol ile doğalgazın üretim ve tüketim bölgeleri gösterilmiştir.

● Tüketim Bölgesi ● Üretim Bölgesi

Buna göre petrol ve doğalgazın üretim bölgesinden tüketim bölgesine taşınmasında;

- I. demir yolu,
- II. deniz yolu,
- III. boru hattı,
- IV. kara yolu

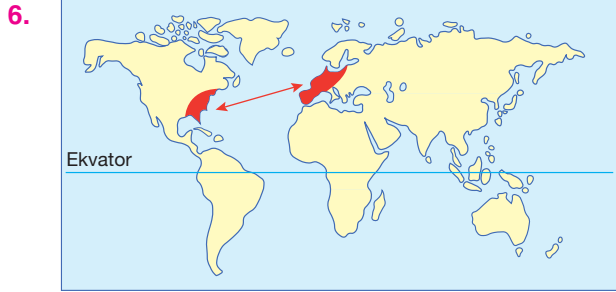
ulaşım sistemlerinden hangilerinin daha yaygın olarak kullanıldığı söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. I. Akdeniz
II. Baltık Denizi
III. Kızıldeniz
IV. Meksika Körfezi

Yukarıdaki denizlerden hangileri tarihi İpek ve Baharat Yolu üzerinde ticari öneme sahip denizler arasında yer alır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

Yukarıdaki haritada gösterilen bölgeler arasındaki deniz yolu ile ilgili;

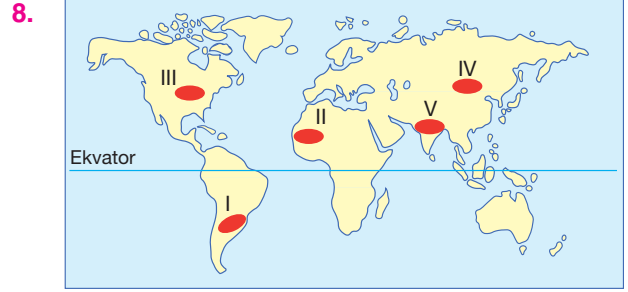
- I. Küresel ticarete yük taşıma hacmi en fazla olan su yoludur.
II. Sadece ham madde ve maden taşımacılığı için kullanılan su yoludur.
III. Coğrafi Keşifler ve Sanayi Devrimi sonrasında gelişmiştir.

yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Demir yolu ulaşım ağlarının yaygınlaştığı ve geliştiği bir ülkede aşağıdaki değişimlerden hangisinin yaşanması beklenmez?

- A) Ham madde ve ticari ürün taşımacılığında maliyetin azalması
B) Farklı bölgeler arasındaki ticari faaliyetlerin artması
C) Ülkede turizm faaliyetlerinin yaygınlaşması
D) Demir yolları üzerindeki yerleşmelerin gelişiminin hızlanması
E) Yük ve yolcu taşımacılığında kara yollarının payının artması

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi, ülke içi ulaşımda hava yolunu kullanan kişi sayısı fazla olan bölgelerden biridir?

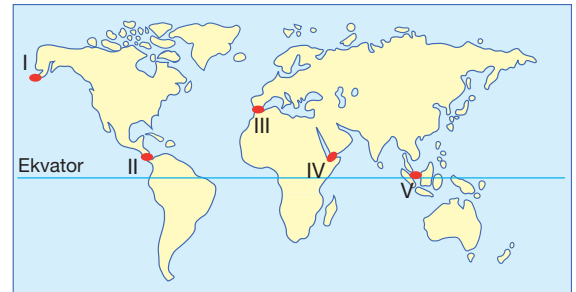
- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. I. Yer şekillerinin engebe durumu
II. Ülkenin jeolojik yapısı
III. Sıradağların uzanış doğrultusu
IV. Volkanik toprakların ülkeye dağılışı
V. Nüfusun ve sanayinin ülkeye dağılışı

Yukarıdakilerden hangileri bir ülkede demir yolu ağının gelişimi ve dağılışı üzerinde daha az etkili olan faktörlerdir?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

10. Konumu nedeniyle önemli ticaret yollarının güzergâhı üzerinde yer alan boğaz veya kanalların stratejik önemi artar.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı su yollarından hangisi küresel ticarete önemli bir yere sahip değildir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

1. Demir yolu taşımacılığı 2000'li yıllara kadar genellikle tahıl, maden, cevheri, taşıt, ham madde ve ticari mal taşımacılığında kullanılmaktaydı. Ancak son yıllarda bazı ülkelerde yapılan hızlı tren hatları ile yolcu taşımacılığında demir yollarının payı artırmıştır.

Buna göre aşağıdaki ülke çiftlerinden hangisindeki ülkelerde demir yollarının yolcu taşımacılığındaki payının daha fazla artırdığı söylenebilir?

- A) Meksika - Peru   B) Afganistan - Somali
C) Japonya - Fransa   D) Mısır - Cezayir
E) Şili - Suudi Arabistan

2. Küresel ticarete konu olan yüklerin %75'e yakın bir kısmının deniz yolu ile taşınması deniz yollarının;

- I. taşımacılık faaliyetinin daha ekonomik olması,
II. daha güvenli olması,
III. en hızlı ulaşım şekli olması

özelliklerinden hangilerine sahip olmasıyla açıklanabilir?

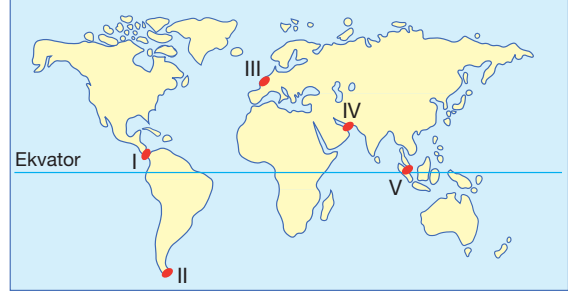
- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

3. İki su kütesini birleştirmek için insanlar tarafından açılan su yollarına kanal denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir kanalın açılması ile ortaya çıkan gelişmelerden biri değildir?

- A) Kanalın yakın çevresindeki doğal limanların sayısının fazla olması
B) Kanal çevresindeki limanların küresel ticarettaki öneminin artması
C) Küresel ticarete yeni deniz yolu rotalarının ortaya çıkması
D) Kanalın bulunduğu bölgenin ekonomik gelişiminin hızlanması
E) Kanal çevresindeki deniz yolu dışındaki ulaşım sistemlerinin gelişmesi

4.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı su yollarından hangisi uluslararası petrol taşımacılığında daha fazla kullanılmaktadır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. Petrol ve doğalgazın taşınması ve pazarlanmasında tankerlerin yanında boru hatlarının kullanımı yaygınlaşmıştır. Petrol ve doğalgazın uzun mesafelerde taşınmasında tankerler kullanılırken kısa mesafelerde boru hatlarının kullanımı daha yaygındır.

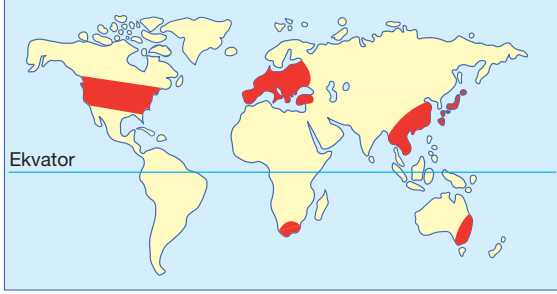
Buna göre Hazar Havzası'nın petrol ve doğal gazının aşağıdaki ülkelerden hangisine boru hatları ile taşınmasından söz edilemez?

- A) Bulgaristan   B) Japonya
C) Ukrayna   D) Türkiye
E) Yunanistan

6. Bir boğazın veya kanalın işlek bir deniz yoluna dönüşmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) Çevresindeki merkezler ile arasında ulaşımın gelişmiş olması
B) Su yolunun derinliği ve genişliğinin fazla olması
C) Nüfus miktarı fazla olan ticaret merkezlerine yakın olması
D) Küresel ticaretin yoğun olduğu ulaşım hatlarını birbirine bağlaması
E) Üretim kapasitesi yüksek sanayi merkezlerine yakın olması

7.

Yukarıdaki haritada gösterilen bölgelerde kara yolu ağının gelişmiş ve sık olmasında

- I. nüfus miktarı ve yoğunluğunun fazla olması,
- II. sanayi ve ticaret faaliyetlerinin gelişmiş olması,
- III. doğal bitki örtüsünün gür olması

**faktörlerinden hangilerinin etkili olduğu söylene-
mez?**

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

8.

- I. Turizm
- II. Ticaret
- III. Tarım
- IV. Madencilik
- V. Hayvancılık

Bir bölgede ulaşım sistemlerinin gelişmesinde yukarıdaki ekonomik faaliyetlerden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

9.

Coğrafya öğretmeni; "Küresel ticarete tarım ürünü, hammadde, petrol, maden cevheri ve imalat sanayisi ürünleri taşımacılığında deniz yollarının payı diğer ulaşım sistemlerine göre daha fazladır. Bu nedenle bazı su yolları gemi trafiğinin yoğun olduğu alanlardır." ifadesini kullanmıştır.

Coğrafya öğretmenin yukarıdaki ifadesini desteklemek için aşağıdaki su yollarından hangisini örnek vermesi beklenmez?

- A) Cebelitank Boğazı   B) Hürmüz Boğazı
C) Malakka Boğazı   D) Süveyş Kanalı
E) Korint Kanalı

10.

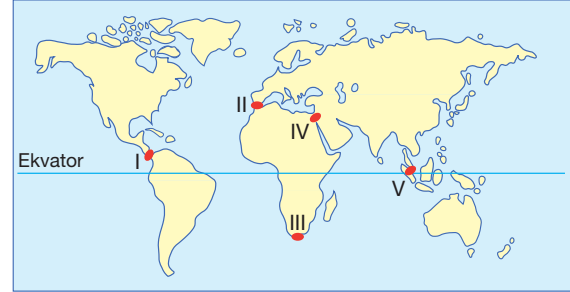
Aşağıda bir yük gemisinin geçiş yaptığı su yollarının tarihleri verilmiştir.

- 20 Mayıs 2021 → İstanbul Boğazı
- 21 Mayıs 2021 → Çanakkale Boğazı
- 25 Mayıs 2021 → Süveyş Kanalı
- 28 Mayıs 2021 → Babülmendep Boğazı

Buna göre yük gemisinin aşağıdaki ülke çiftlerinden hangisindeki ülkeler arasında taşımacılık yaptığı söylenebilir?

- A) Romanya - Fransa   B) Gürcistan - İspanya
C) Ukranya - İtalya   D) Bulgaristan - Hindistan
E) Rusya - Portekiz

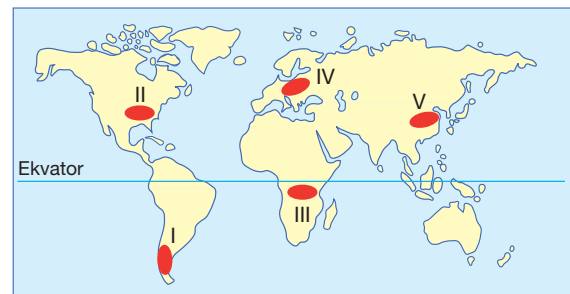
11.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı su yolları aşağıdakilerden hangisinde yanlış olarak eşleştirilmiştir?

- A) I - Panama Kanalı   B) II - Cebelitank Boğazı
C) III - Macellan Boğazı   D) IV - Süveyş Kanalı
E) V - Malakka Boğazı

12.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangileri kara yolu ağının sık olduğu alanlar arasında yer almaz?

- A) I ve III   B) II ve III   C) II ve V
D) III ve IV   E) IV ve V

1. Afet yönetimi; risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ile iyileştirme olmak üzere dört aşamadan oluşur.

Buna göre afet öncesinde yapılması gereken risk ve zarar azaltma, hazırlık aşamalarına uygun olarak deprem riski yüksek olan bir bölgede;

- I. yıllık yağış miktarı,
- II. jeolojik yapı,
- III. bölgenin nüfus miktarı,
- IV. bölgenin enlem derecesi

gibi bilgilerden hangilerinin belirlenmesine öncelik verilmelidir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Aşağıda zemin özellikleri aynı olan beş bölgenin yıllık yağış miktarı, ortalama eğimi ve kar kalınlığı gösterilmiştir.

	Ortalama Eğim (%)	Yıllık Yağış Miktarı (mm)	Kar kalınlığı (cm)
I	14	1200	6
II	9	600	3
III	24	1800	35
IV	7	700	15
V	12	300	10

Tablodaki bilgilere göre bölgelerden hangisinde heyelan ve kütle hareketlerinin daha fazla yaşanması beklenir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. 21. yüzyılda Dünya’da afete dönüşen doğa olaylarının sıklığı artmış, afetler daha geniş alanlarda etkili olmaya başlamıştır. Doğal afetlerden etkilenen insan sayısı ve hayatını kaybeden insan sayısı artmıştır.

Doğal olayların bu özelliği kazanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Nükleer enerji santrallerinde meydana gelen kazaların artması
- B) Motorlu taşıt sayısının artmasına bağlı olarak sera gazı salınımının artması
- C) Sanayi faaliyetlerine bağlı olarak hava ve çevre kirliliğinin artması
- D) Jeotermal sıcak su kaynaklarının enerji üretiminde kullanımının artması
- E) Dünya nüfusunun ve sanayi faaliyetlerinin artmasına bağlı olarak doğal kaynak kullanımının artması

4. **Afetlerin genel özellikleri veya yeryüzüne dağılışı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Türkiye’nin hemen hemen her bölgesinde görülen çığ düşmelerine daha çok; Muğla, Manisa, Balıkesir, Karaman, Gaziantep ve Edirne çevresinde rastlanır.
- B) Kasırga ve hortum gibi şiddetli rüzgârlar tropikal kuşakta okyanuslardaki adalarda ve çevresindeki ülkelerde görülür.
- C) Volkanik faaliyetlerle yüzeye ulaşan volkanik küller ve parçacıklar tarım alanlarına, bitkilere ve hava yolu ulaşımına zarar verebilir.
- D) Türkiye ve Akdeniz iklim kuşağında yer alan Avrupa ülkelerinde orman yangınlarının büyük bir kısmı yaz kuraklığının belirgin olarak yaşandığı haziran - kasım arasındaki dönemde meydana gelir.
- E) Pasifik ve Hint Okyanusu kıyıları tsunamilerin en fazla olduğu alanlardır. Özellikle; Endonezya, Sri Lanka, Hindistan, Tayland ve Japonya tsunamilerden en fazla etkilenen ülkelerdir.

5. (I) Doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi sonucunda toprağın su, rüzgâr ve insanların çeşitli faaliyetleriyle kütle halinde yamaç boyunca yer değiştirmesine “erozyon” denir. (II) Doğadaki faaliyetlerin normal seyrinde gerçekleşmesi halinde doğal (jeolojik) erozyon meydana gelir. (III) İnsanların, toprak, su ve bitki örtüsü arasındaki dengeyi bozmaya yönelik faaliyetleri ile toprağın aşınması halinde hızlandırılmış erozyon meydana gelir. (IV) Bir bölgede erozyonun hızlanması ve toprak kaybının artmasıyla birlikte birçok doğal afetin oluşumu hızlanır. (V) Erozyon yavaş gerçekleşir ancak kalıcı etkileri yıllar sonra ortaya çıktığından toplumlar çözümü mümkün olmayan sonuçlarla karşı karşıya kalır.

Yukarıdaki parçada verilen numaralı cümlelerden hangisinde bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

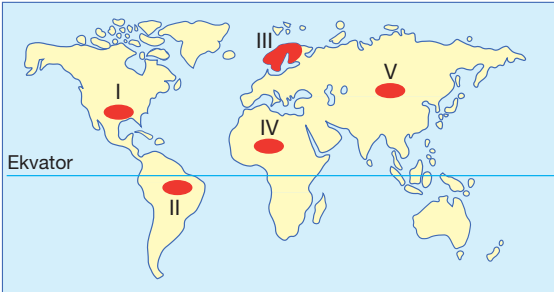
6. Türkiye'deki orman yangınlarının büyük bir kısmı, yaz kuraklığının belirgin olduğu haziran-kasım ayları arasında görülür.

Türkiye'de ormanların dağılışı ve yörelerimizin iklim özellikleri düşünüldüğünde yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde orman yangınlarının daha az görülmesi beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

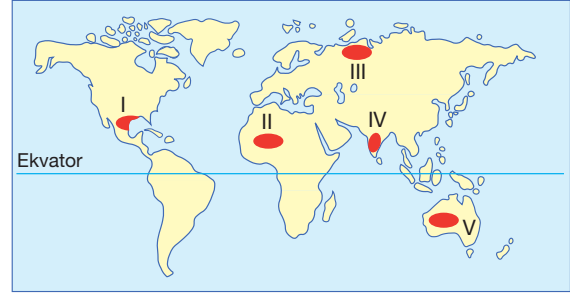
7. Genellikle eğimli yamaçlarda tabakalar halinde birikmiş olan kar kütlelerinin çeşitli nedenlerle aşağıya doğru hızla kayması sonucu çığ olayı gerçekleşir. Çığ, dağlık ve engebeli bölgelerde yamaç eğiminin %2,5 - 50 civarında olduğu bölgelerde meydana gelir.

Buna göre yer şekilleri ve iklim özellikleri düşünüldüğünde yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin hangisinde çığ olayının yaygın olarak görülmesi beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 8.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgeler ile bu bölgede görülen doğal afet eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I - Kasırga B) II - Kuraklık
C) III - Soğuk hava dalgası D) IV - Aşırı yağışlar
E) V - Deprem

- 9.

- I. Aşırı yağışlar, kuraklık ve soğuk hava dalgası gibi afetler iklimik-hidrolojik afetler içinde yer alır.
- II. Türkiye'de görülme oranı en yüksek olan afet helvan iken afetzede sayısı en fazla olan afet depremdir.
- III. Volkanik faaliyetler; can ve mal kaybının yanı sıra tarım alanları ve bitkilere büyük zararlar vermekte, hava ulaşımını olumsuz etkilemekte ve büyük çevre sorunlarına neden olabilmektedir.
- IV. Kasırga ve hortum gibi şiddetli rüzgârlar Avrupa'nın kuzeyi ve Asya'nın kuzeyinde sık yaşandığı için en fazla can ve mal kayıplarına bu bölgelerde neden olur.
- V. Türkiye'de çığ olaylarının en fazla görüldüğü alanlar; Marmara Denizi çevresi, Batı Anadolu ve İç Anadolu'nun batısıdır.

Yukarıda afetler ile ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

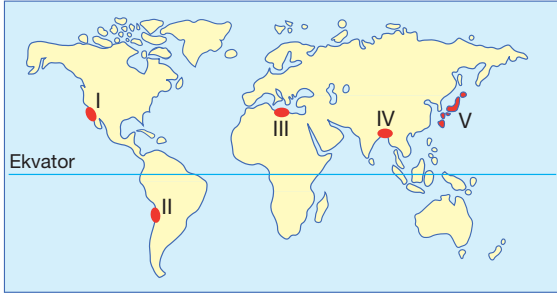
- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

4. ÜNİTE

1. İnsanlar, ihtiyaçlarını karşılayabilmek için doğrudan veya dolaylı olarak doğal süreçlere müdahale etmektedir. Bu durum, doğadaki dengeye zarar vermekte ve bazı beşerî kaynaklı afetlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğa olaylarının afete dönüşmesine neden olan beşerî faktörler arasında yer alır?

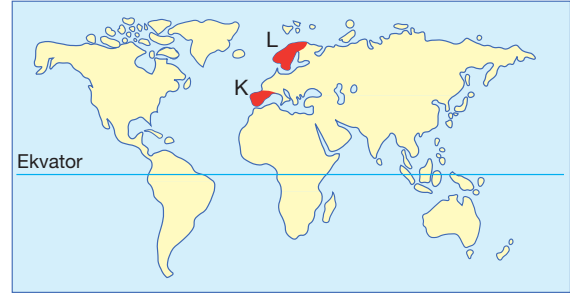
- A) Bahar aylarında ani kar erimelerinin görülmesi
B) Dik yamaçlardaki kayaların yamaç boyunca yuvarlanması
C) İki farklı levhanın birbirine doğru yaklaşması
D) Eğimli yamaçlardaki tarım alanlarının tarçalandırılması
E) Akarsuların taşkın tabanlarında tarım yapılması
2. Tsunami, okyanus veya deniz dibinde meydana gelen deprem, volkanizma ve toprak kaymaları sonucunda oluşur. Depremler ve volkanik faaliyetlerin levha sınırlarına yakın olduğu düşünülürse tsunamilerin levha sınırlarına yakın alanlarda daha fazla meydana geldiği görülür.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde tsunamilerin oluşma olasılığı daha azdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V
3. Yüzeydeki toprak tabakasının dış kuvvetler tarafından aşındırılmasına “doğal erozyon”, bu aşındırma faaliyetlerinin insanlar tarafından artırılmasına ise “toprak erozyonu” denir.
- Buna göre aşağıdakilerden hangisi toprak erozyonun şiddetini artıran faktörlerden biridir?**
- A) Ülkenin turizm varlıklarının sayısının artırılması
B) Besi ve ahır hayvancılığının yaygınlaştırılması
C) Nadasa ayrılan tarım topraklarının genişletilmesi
D) Makineli tarım uygulamalarının yaygınlaşması
E) Eğimin fazla olduğu alanların tarçalandırılması

4.

Yukarıdaki haritada gösterilen K bölgesinde doğal nedenlerle meydana gelen orman yangınlarının L bölgesine göre daha fazla olması, iki bölgenin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin farklı olması ile açıklanabilir?

- A) İklim özellikleri   B) Arazi yapısı
C) Orman yoğunluğu   D) Orman ağaçlarının cinsi
E) Gelişmişlik seviyeleri

5. **Aşağıdakilerden hangisi afetlerin neden olduğu can ve mal kayıplarını azaltmak için alınacak önlemler arasında yer almaz?**

- A) Kuru dere yataklarına konut yapımının önlenmesi
B) Afet bölgesinde çok katlı bina sayısının artırılması
C) Yerleşim alanlarının afet riski taşıyan alanların uzağına yapılması
D) Halkın doğal afetlere karşı bilinçlendirilmesi
E) Afetlere karşı erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi

6. **Coğrafya öğretmenin “Türkiye’de engebeli alanların geniş yer kaplaması ve yükseltinin fazla olması hangi doğal afetlerin daha fazla görülmesine neden olur?” sorusuna aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği cevap yanlıştır?**

- A) **Ayşe:** Toprak erozyonu
B) **Aylin:** Çiğ düşmeleri
C) **Nihat:** Sel ve taşkınlar
D) **Doğan:** Heyelan ve kütle hareketleri
E) **Didem:** Orman yangınları

7. Ece coğrafya performans ödevinde bazı afetlerin yoğun olarak yaşandığı bölgeleri aşağıdaki gibi göstermiştir.

Buna göre, Ece haritada afetlerden hangisinin yaygın olarak yaşandığı alanı yanlış göstermiştir?

- A) Kasırga
B) Tsunami
C) Kuraklık
D) Sel
E) Erozyon

8. Rize, Ordu, Giresun ve Trabzon gibi Doğu Karadeniz kıyılarındaki kentler topografik yapı ve iklim özellikleri nedeniyle birçok doğal afetin sık aralıklarla yaşandığı kentlerdir. Bu kentlerde sıkça yaşanan su baskınları ve heyelanlar can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Yaşanan can ve mal kayıplarını en aza indirmek için afet risk haritaları oluşturulmuştur. Bu kentlerin arazileri afet risk yönetmeliğine göre yerleşime uygun olan ve olmayan alanlar olarak belirlenmiştir.

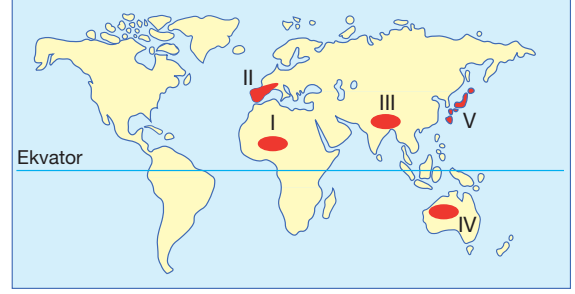
Buna göre, Doğu Karadeniz kentlerinde;

- I. yaylacılık faaliyetlerinin yapıldığı düzlükler,
II. akarsuların taşkın yatakları,
III. yağışın fazla olduğu dik yamaçlar,
IV. eğimin az olduğu kıyı düzlükleri

gibi alanlardan hangileri seller, heyelan ve kütle hareketleri riskinin yüksek olması nedeniyle yerleşime uygun olmayan alanlardır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve III
D) II ve III
E) III ve IV

- 9.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerde görülen doğal afetler ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. bölge şiddetli tektonik depremlerin ve volkanik patlamaların sık yaşandığı bölgeler arasında yer alır.
B) II. bölge orman yangınlarının sık yaşandığı bir bölgedir.
C) III. bölge'de aşırı yağışlar, kütle hareketleri, sel ve taşkınlar sık sık can ve mal kaybına neden olur.
D) IV. bölge'de yaşanan kuraklık beşerî faaliyetleri ve canlı yaşamını olumsuz olarak etkilemektedir.
E) V. bölge'nin levha sınırlarına yakın olması deprem, tsunami ve volkanik patlamaların sık yaşanmasına neden olur.

10. Kütle hareketleri doğadaki çeşitli etkenler ya da bazı beşerî faaliyetlere bağlı olarak yamaç dengesinin bozulması sonucu oluşur.

Buna göre kütle hareketleri ve heyelanların sık yaşandığı bir bölgenin

- I. arazinin eğimli olması,
II. toprağın su ile doymun hale gelmesi,
III. tabakaların karstik kayaçlardan oluşması,
IV. doğal bitki örtüsünün gür olması,
V. yamaç dengesinin inşaat çalışmalarıyla bozulmuş olması

özelliklerinden hangilerine sahip olduğu söylenemez?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

4. ÜNİTE

1. Afetler, doğada meydana gelen olaylar sonucu gerçekleşen doğal afetler ve insanların çeşitli faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan beşerî afetler olarak ikiye ayrılır. Ayrıca insan faaliyetleri bazı afetlerin oluşumunu hızlandırdığı gibi bazı durumlarda afetin şiddetini de artırabilir.

Buna göre aşağıdaki beşerî faaliyetlerden hangisinin eşleştirildiği afetin oluşmasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Bitki örtüsünün tahrip edilmesi - Erozyon
B) Karbon salınımının artması - Çiğ
C) Yer altı sularının aşırı kullanılması - Tsunami
D) Tarımda makine kullanımının artması - Heyelan
E) Biyolojik ve kimyasal silahların kullanılması - Soğuk hava dalgası

2. 2021 yılında Rize’de sel felaketinin yaşanmasında Rize’nin;

- I. enlem derecesi,
II. iklim özellikleri,
III. jeolojik yapısı

özelliklerinden hangilerinin ile daha fazla ilişkilidir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

3. Dünyada sel felaketleri sonucu yaşanan can kayıplarının büyük bir bölümü, Güneydoğu Asya ülkelerinde (Bangladeş, Çin, Hindistan, Pakistan vb.) görülür.

Buna göre Güneydoğu Asya ülkelerinin;

- I. yaz musonları ile oluşan şiddetli yağışların uzun sürmesi,
II. akarsu havzalarında alçak ovaların geniş yer kaplaması,
III. bu ülkelerin nüfus miktarlarının fazla olması,
IV. bu ülkelerde kişi başına düşen milli gelirin düşük olması,
V. akarsuların taşkın tabanlarında yerleşmelerin yer alması

özelliklerinden hangilerinin sel felaketlerinin sık yaşanmasındaki etkisi daha azdır?

- A) I ve III   B) I ve V   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

4.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangileri tektonik deprem riski fazla olan alanlar arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

5. Genellikle tropikal ve orta kuşakta görülen orman yangınlarının sadece %1’i doğal nedenlerden (yıldırım düşmesi, volkanik patlamalar, aşırı sıcaklar ve kuraklık) kaynaklanmaktadır. Orman yangınlarının %99’u ise insanların bilinçsiz veya kasıtlı davranışları sonucu oluşmaktadır.

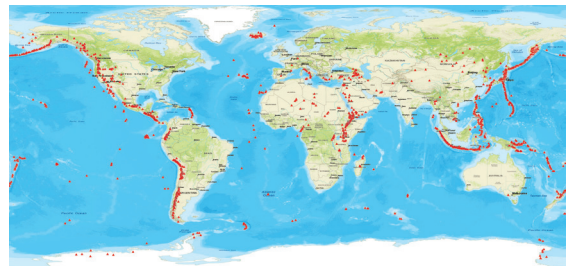
Buna göre, orman yangınları ve tahribatının;

- I. toprak erozyonunun artması,
II. sel ve taşkınların artması,
III. atmosferdeki karbon miktarının azalması

sorunlarından hangilerine neden olması beklenir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) II ve III

6. Aşağıdaki haritada volkanların yeryüzünde dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisi aktif volkanların bulunduğu bölgelerde yer almaz?

- A) Norveç   B) İzlanda   C) Endonezya
D) İtalya   E) Japonya

7. Yeryüzünde depremlerin yoğun olarak görüldüğü alanlar üç ana kuşak oluşturur. Bunlar; Pasifik Deprem Kuşağı, Akdeniz - Himalaya Deprem Kuşağı ve Atlantik Deprem Kuşağı'dır.

Bu bölgelerde depremlerin yoğun olarak görülmesi bu bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi bakımından benzer olmasının sonucudur?

- A) Ekvator'a kutuplara göre daha yakın olmaları
B) Sıradağların kıyıya paralel uzanması
C) Doğal bitki örtüsünün gür olması
D) Ilıman iklim kuşağında bulunmaları
E) Aktif fay hatlarının geçtiği bölgeler olmaları

8. Afet yönetimi risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ile iyileştirme olmak üzere dört aşamadan oluşur.

Buna göre etkili bir afet yönetiminde aşağıdakilerden hangisi yanlış bir uygulamadır?

- A) Uzaktan algılama ve erken uyarı sistemlerinin yaygınlaştırılması
B) Afetler sonrasında sivil, afet tıbbi yardım ve arama, kurtarma ekiplerinin kurulması
C) Afet riski yüksek bölgelerde afete yönelik tatbikatların sık sık yapılması
D) Modern bir afet modeli hazırlayarak bu modelin uygulamaya konulması
E) Afet esnasında ve sonrasında yetkili makamlardan gelecek bilgi ve yönlendirmelerin beklenmesi

9. Türkiye'de başta Doğu Anadolu olmak üzere Kuzey Anadolu, İç Anadolu'nun doğusu ve Orta Toroslar çığ riskinin yüksek olduğu alanlardır. Tunceli, Bitlis, Bingöl, Hakkari, Van ve Elazığ çığ olaylarının en fazla görüldüğü illerdir.

Buna göre çığ olayı;

- I. yükselti ortalaması,
II. yamaç eğimi,
III. toprak yapısı,
IV. iklim özellikleri

faktörlerinden hangileri ile ilişkilendirilmez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) II ve IV

10. – Nadasa bırakılan tarım alanlarında nöbetleşe ekim yapılmalıdır.
– Eğimli tarım alanları taraçalandırılmalıdır.
– Tarım alanları eğime dik sürülmelidir.
– Ürün alınmayan alanlarda ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır.

Bir araştırmacı yöre halkına yukarıdaki önlemleri almasını öneriyorsa, bu yöre ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sel ve taşkınlar fazla görülür.
B) Kar yağışı ve çığ felaketleri fazladır.
C) Yörede deprem tehlikeleri yüksektir.
D) Tarıma ayrılan alanların oranı fazladır.
E) Erozyonla toprak kaybı fazladır.

11. Bazı afetler sonrasında bu afete bağlı olarak başka afetler de yaşanabilir.

Buna göre aşağıda verilen afet ve sonrasında meydana gelen afet eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Aşırı yağışlar - Heyelan
B) Soğuk hava dalgası - Buzlanma
C) Kuraklık - Orman yangınları
D) Depremler - Tsunami
E) Yıldırım düşmesi - Erozyon

12. Türkiye'de toprak erozyonu Doğu Karadeniz'de az iken İç Anadolu'da daha şiddetlidir.

Buna göre Doğu Karadeniz ve İç Anadolu'da toprak erozyonunun şiddetinin farklı olması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Doğu Karadeniz'de toprakların yapısında kil miktarının fazla olması
B) Bitki örtüsünün erozyon üzerindeki etkisinin engebden daha fazla olması
C) İç Anadolu'da engebeli yer şekillerinin daha az yer kaplaması
D) Doğu Karadeniz'de tarım faaliyetlerinde insan gücüne duyulan ihtiyacın daha fazla olması
E) Doğu Karadeniz'de dağların hakim rüzgâr yönüne dik uzanması

4. ÜNİTE

1. I. Yağışların genellikle sağanak şeklinde düşmesi
II. Doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi
III. Yükselti ve engebenin fazla olması
IV. Tarım alanlarının nadasa bırakılması
V. Akarsuların akış hızının yüksek olması

Yukarıdakilerden hangileri dış kuvvetlerin aşındırma faaliyetlerinin beşerî etkilerle toprak erozyonu adı verilen beşerî afetlere dönüşmesinin nedenleri arasında yer alır?

- A) I ve II   B) I ve V   C) II ve IV
D) III ve IV   E) IV ve V

2. Türkiye’de kasırga, hortum ve tayfun gibi iklimatik kökenli afetlerin çok sık görülmemesi;

- I. üç tarafının denizlerle çevrili olması,
II. orta kuşakta yer alması,
III. tropikal iklim kuşağına yakın olmaması,
IV. yer şekillerinin engebeli olması

özelliklerinden hangileri ile açıklanabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

3. I. Akarsu üzerinde yapay çukurlukların ve taşkın döneminde su tutacak göletlerin yapılması
II. Akarsu havzalarının ağaçlandırılması
III. Akarsuyun taşkın tabanının imara ve yerleşmeye kapatılması
IV. Yerleşim birimlerinden geçen akarsuların doğal yatağının değiştirilmesi
V. Kuru dere yataklarının çöp veya moloz ile doldurulması

Yukarıda verilenlerden hangileri sel ve taşkınların zararlarını azaltabilmek amacıyla yapılması gereken çalışmalar arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) III ve IV   E) IV ve V

4. Heyelan olayı; eğimin fazla olduğu dik yamaçların bir kısmının su ile doymun hale gelerek eğim doğrultusunda yer değiştirmesi ile oluşur.

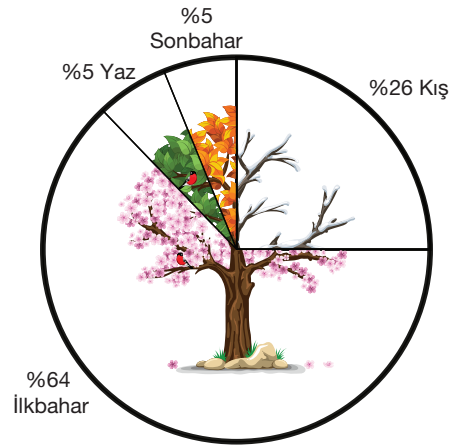
Buna göre;

- I. eğimli yamaçların teraslanması,
II. akarsular üzerinde barajların sayısının artırılması
III. dik yamaçların kenar kısmına istinat duvarları yapılması,
IV. yamaçlarda su birikimini engelleyecek drenaj sistemlerinin oluşturulması

çalışmalarından hangileri heyelan riski yüksek olan bölgelerde yapılması gerekenler arasında yer almaz?

- A) Yalnız II   B) Yalnız IV   C) I ve II
D) I ve III   E) III ve IV

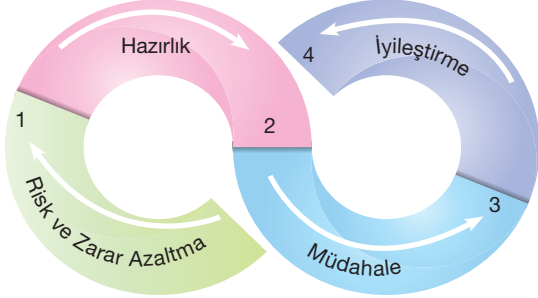
5. Aşağıdaki grafikte Türkiye’de etkili olan heyelanların mevsimlere göre dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre Türkiye’de heyelan olaylarında ilkbahar döneminde artış yaşanmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Tarımsal faaliyetlerin artması
B) Toprağın su ile doymun hale gelmesi
C) Yol ve baraj inşaatı gibi çalışmaların artması
D) Bitki örtüsünün yeşermeye başlaması
E) Güneşlenme oranının artması

6. Aşağıdaki şekilde afet yönetiminin, afet öncesinde, afet sırasında ve afet sonrasındaki aşamaları gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi afet sırasında yapılması gerekenler arasında yer alır?

- A) Afetten etkilenen bölgenin hızla inşasına başlamak
B) Halkın olası afetler konusunda eğitilmesi
C) Afet risk haritalarının oluşturulması
D) Arama kurtarma çalışmalarını başlatmak
E) Afetzedeler için güvenli bir yaşam alanının oluşturulması
7. Bazı doğal afetlerin nerede oluşacağı belirlenebilir ve doğal afet insanlar tarafından önlenemez. Bazı doğal afetlerin oluşacağı yer ve zaman belirlenemediği gibi doğal afetin oluşması önlenemez.

Buna göre aşağıdaki afetlerden hangisinin oluşumu insan müdahaleleri ile engellenebilir veya şiddeti azaltılabilir?

- A) Erozyon
B) Soğuk hava dalgası
C) Hortum
D) Dolu yağışları
E) Depremler
8. Afet yönetimi; risk ve zarar azaltma, hazırlık, müdahale ile iyileştirme olmak üzere dört aşamadan oluşur. Afet yönetiminin bu aşamalarına uyan ve uygulayan ülkelerde bir afet sonucunda oluşan can ve mal kayıpları daha az olur. Afete bağlı olarak oluşan hasar kısa bir sürede onarılır.

Buna göre şiddeti aynı olan bir deprem sonucunda aşağıdaki ülkelerden hangisinde maddi hasar daha kısa sürede onarılabilir?

- A) Hindistan
B) Irak
C) Japonya
D) Meksika
E) Haiti

9. Afetler özelliklerine göre jeolojik, iklimik - hidrolojik, biyolojik, sosyal ve teknolojik olarak gruplara ayrılmaktadır.

Buna göre;

- I. tsunami,
II. hortum,
III. deprem,
IV. erozyon,
V. salgın hastalıklar

afetlerinden hangilerinin oluşumunda afet bölgesinin jeolojik yapısının etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve III
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

10. Japonca bir kelime olan tsunami liman dalgası anlamına gelir. Tsunami okyanus ve deniz dibinde meydana gelen deprem, volkanizma ve toprak kaymaları sonucunda oluşan yüksekliği 60 metreye hızı saatte 700 km'ye ulaşabilen dalgardır.

Buna göre Hint Okyanusu'nda meydana gelen bir depremin neden olduğu tsunaminin aşağıdaki ülkelerden hangisinde daha fazla zarara neden olması beklenir?

- A) İtalya
B) Endonezya
C) Fransa
D) Meksika
E) İsveç

11. Genellikle eğimli yamaçlarda tabakalar halinde birikmiş olan kar kütlelerinin çeşitli etkenlerin etkisiyle aşağıya doğru hızla kayması sonucu çığ olayı gerçekleşir. Çığ, dağlık ve engebeli bölgelerde yamaç eğiminin %2,5-50 civarında ve bitki örtüsünün zayıf olduğu bölgelerde daha çok meydana gelir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde çığ felaketlerinin daha fazla yaşanması beklenir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

4. ÜNİTE

1. İnsan, yaşamını sürdürebilmek için faaliyet gösterdiği çevre ile sürekli etkileşim halindedir. Bu etkileşim sürecinde bazen canlı ve cansız çevreye zarar veren, insanların sosyal, ekonomik ve kültürel yaşantısına zarar verecek durumlar oluşur. Bu olaylar insana ve çevreye zarar verecek duruma ulaşıncaya kadar afet olarak adlandırılır.

Buna göre, bir doğa olayının doğal afet olarak adlandırılabilmesi için aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması gerekir?

- A) Etkili olduğu alanın dar olması
B) İnsanlara, doğal ve beşerî çevreye zarar vermesi
C) Yer kabuğu hareketlerine bağlı olarak gelişmiş olması
D) Etkilerinin uzun süre içinde görülmesi
E) Önlemler ile oluşumunun engellenebilir olması

2. Aşağıdaki şekilde, dağlık bir yörede kurulmuş köy yerleşmesi ve yakın çevresinin coğrafi özellikleri verilmiştir.

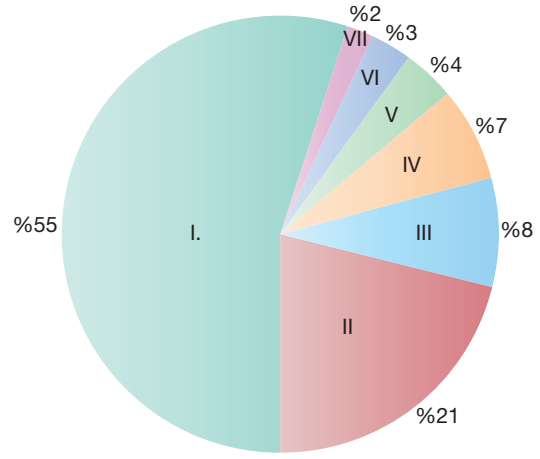

- Killi topraklar
● Ana kaya
● Konutlar
● Bitki örtüsü

Bu yerleşmenin kurulduğu alanın coğrafi özelliklerine bakıldığında aşağıdaki afetlerden hangisinin görülme olasılığının yüksek olduğu söylenebilir?

- A) Volkanik patlamalar
B) Kuraklık
C) Erozyon
D) Heyelan
E) Böcek istilaları

3. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de afetlerde sayısına göre afet türlerinin oranı gösterilmiştir.

Buna göre I ve II numaralı doğal afetler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

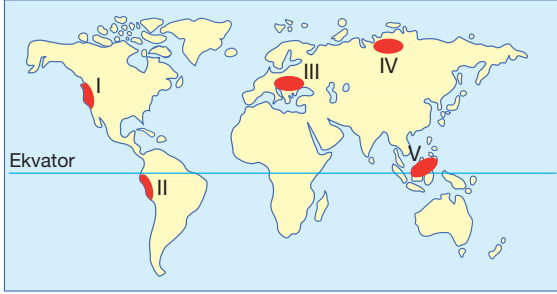
- A) Sel - Çığ
B) Orman yangınları - Sel
C) Kasırga - Erozyon
D) Kuraklık - Heyelan
E) Deprem - Heyelan

4. Afetler öncesinde risk ve zarar azaltma aşaması ile hazırlık aşaması afetlerle mücadelede en etkili yöntem, afetin oluşmasına zemin hazırlayacak koşullara karşı bilinçli davranarak önceden önlem almaktır. Bu önlemler ülkelerin gelişmişlik seviyeleri ile doğrudan ilişkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi gelişmişlik seviyesi yüksek olan ülkelerde afetlere karşı afet öncesinde alınan önlemler arasında yer almaz?

- A) Deprem kuşakları üzerinde zemin etütlerinin yapılması
B) Erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi
C) Sığ kıyılarda taşkın koruma sistemlerinin yapılması
D) Uzaktan algılama sistemleri ile afetlerin oluşumu ve ilerlemesinin takip edilmesi
E) Arama kurtarma çalışmalarının profesyonel ekipler tarafından yürütülmesi

5. Levha sınırları, fay hatları ve genç yapılı araziler tektonik depremlerin yaygın olarak görüldüğü alanlardır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisi şiddetli depremlerin sıkça görüldüğü yerler arasında yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Depremler yer kabuğu hareketlerine bağlı olarak meydana gelen sarsıntı, titreşim ve salınımlardır. Depremler meydana geldiği bölgede can ve mal kaybına neden olduğu gibi farklı afetlerin oluşmasına da yol açabilir.

Buna göre kıyıda yer alan bir bölgede meydana gelen depremler sonucunda;

- I. heyelan,
II. erozyon,
III. orman yaygınları,
IV. tsunami

afetlerinden hangilerinin yaşanma olasılığı daha yüksektir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

7. Yılın herhangi bir mevsiminde veya belirli bir zaman içinde yağış miktarının normal değerinin önemli ölçüde azalması ve buharlaşma ile su kaybının aşırı miktarda artması sonucunda kuraklık oluşur.

Buna göre kuraklığın şiddetinin arttığı bir bölgede aşağıdakilerden hangisinde azalma olması beklenmez?

- A) Tarım alanlarından elde edilen verimde
B) Rüzgâr erozyonu ile toprak kaybında
C) Mera ve otlaklarının veriminde
D) Akarsuların taşıdığı su miktarında
E) Taban suyu seviyesinde

8. Volkanizma, magmanın yeryüzüne çıkması olarak adlandırılır. Volkanik faaliyetler; can ve mal kaybının yanı sıra tarım alanları ve bitkilere zarar vermektedir. Yeryüzünde 500'e yakın aktif volkan bulunur. Bu aktif volkanlar başta Pasifik Ateş Çemberi olmak üzere yeryüzünün belirli yerlerinde yoğunlaşmaktadır.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisi afetlere neden olan volkanların bulunduğu ülkelere değildir?

- A) Şili B) Peru C) Mısır
D) Filipinler E) Japonya

9. Eğimin, yağışın ve killi tabakaların fazla olduğu yörelerde yamacın bir kısmının eğim boyunca yer değiştirmesi ile heyelanlar oluşur. Türkiye'de heyelanlar; çoğunlukla arazi yapısı ve yağış koşullarına bağlı olarak Kuzey Anadolu'da yaygın olarak görülmektedir.

Buna göre heyelanların zararlarını azaltabilmek için Karadeniz kıyısındaki illerde;

- I. ağaçlandırma yapılması ve meraların korunması,
II. yamaçlardaki tarım alanlarının eğim yönüne dik sürülmesi,
III. istinat duvarlarının yapılması,
IV. yamaçlarda suyun birikmesinin önlenmesi

çalışmalarından hangilerinin yapılması gerekir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

10. Ani ve şiddetli yağışlar ile kar erimeleri sonucu oluşan hızlı akışa sahip sulara sel, akarsuyun sahip olduğu akımın artmasıyla taşıdığı su miktarının çevredeki arazilerde göllenmesine de taşkın denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sel ve taşkınların oluşturması olası zararlara karşı alınabilecek önlemlerden biri değildir?

- A) Akarsuların baskın tabanlarında tarım yapılması
B) Taşkın olasılığı olan akarsuların kenarlarına setler yapılması
C) Kuru dere yataklarında konut kurulmasının önlenmesi
D) Akarsu yatakları ve kuru dere yataklarının ıslah edilmesi
E) Akarsuların vadilerinin daraltılmasını önlemek

4. ÜNİTE

1. Yerin derinliklerindeki kızgın ve basınçlı magmanın yer kabuğunun kırık ve çatlak kısımlarını izleyerek yeryüzüne ulaşmasına volkanizma denir. Volkanik patlamalar can ve mal kayıplarına neden olduğu gibi volkanik patlama sırasında ve sonrasında çeşitli afetlerin yaşanmasına neden olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi volkanik faaliyetlerin görüldüğü alanlarda volkanizma sonucunda oluşan afetlerden biri değildir?

- A) Depremler
B) Çamur akıntıları
C) Erozyon
D) Tsunami
E) Seller

2. I. Oluşumunda etkisi en fazla olan faktör; yağış azlığı ve şiddetli buharlaşmadır.
II. Kısa sürede can ve mal kaybına neden olur.
III. Oluşumu meteorolojik olmakla birlikte beşerî etkilerin payı da yüksektir.
IV. Uzun sürede yavaşça gelişen tahmini zor olan afetlerden biridir.

Kuraklık ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

3. Dış kuvvetlerin toprağın üst kısmını aşındırılması doğal erozyon, insanın toprak, su ve bitkiler arasında var olan dengeyi bozmaya yönelik faaliyetleri sonucunda toprağın aşınmasına ise toprak erozyonu veya hızlandırılmış erozyon denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi toprak erozyonuna neden olan yanlış arazi kullanımına örnek verilebilir?

- A) Eğimli yamaçlardaki tarım alanlarının eğim yönüne dik sürülmesi
B) Tarım yapılan eğimi fazla yamaçların teraslandırılması
C) Bitki örtüsünden yoksun yamaçlarda ağaçlandırma çalışmalarının yapılması
D) Nadas yöntemi ile toprakların bir kısmının bir yıl süre ile boş bırakılması
E) Meralarda hayvan otlatma faaliyetlerinin kontrollü yapılması

4. Türkiye’de yetkililerin ilkbahar aylarında sel ve taşkın olaylarına karşı birçok yörede halkı uyarımında;

- I. Türkiye’nin büyük bir kısmında ilkbahar aylarının yağışlı geçmesi,
II. tarım faaliyetlerinde çalışmaların bu mevsimde artması,
III. ani kar erimelerinin görülme olasılığının fazla olması

faktörlerinden hangilerinin etkisi daha fazladır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

5. Afetlerin oluşturduğu zararın azaltılması sadece afet öncesinde alınan önlemlerle sınırlı değildir. Afet sırasında ve afet sonrasında yapılması gerekenler ile afetlerin zararları azaltılabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sel olayları sırasında yapılacaklar arasında yer almaz?

- A) Akarsuyun taşkın alanının dışına çıkmak
B) Sel sularının yönünü değiştirmeye çalışmak
C) Bulanık, dibi görünmeyen ve hızlı akan sulara girmek
D) Arızalı araçların içinde beklememek
E) Elektrikli aletleri prizden çekmek

6. Türkiye, Akdeniz Havzası Volkanik Kuşağı’nda yer alır. Ancak Türkiye’deki volkanların faaliyeti durmuştur.

Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerde hangileri Türkiye’nin volkanik arazileri arasında yer alır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

7. Etkin afet yönetimi uygulamalarının en önemli aşamaları hazırlık, risk ve zarar azaltmadır. Bu nedenle afetler öncesinde alınan önlemler afetin zararlarını azaltacaktır.

Buna göre deprem olasılığı yüksek olan bir bölgede deprem öncesinde alınması gereken önlemler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

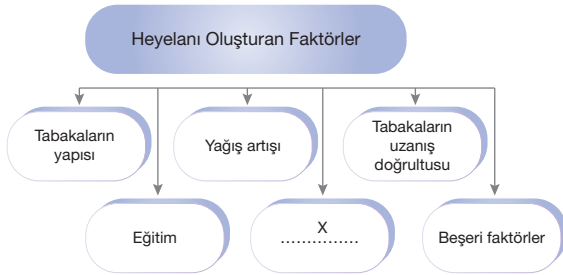
- A) Konutlarda ve iş yerlerinde daha güvenli alanları belirlemek
B) Arama kurtarma tatbikatları yapmak
C) Arama kurtarma çalışmalarına katılmak
D) Konutları depreme dayanıklı inşa etmek
E) Devrilebilecek büyük eşyaları duvara sabitlemek

8. – Aşırı yağış veya kar erimeleri
– Yamaç eğiminin fazla olması
– Geçirimsiz (killi) tabakaların varlığı
– Tabakaların eğim yönünde uzanması
– Yamaçların eğim durumunun beşerî faaliyetlerle bozulması

Yukarıda belirtilen faktörler aşağıdaki afetlerden hangisinin oluşmasına neden olur?

- A) Erozyon B) Çiğ C) Taşkınlar
D) Heyelan E) Tsunami

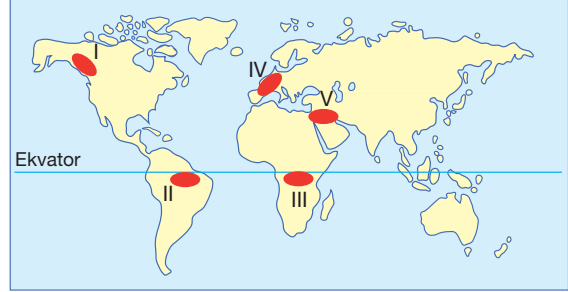
9. Aşağıdaki kavram haritasında heyelan olayının oluşmasında etkili olan faktörler gösterilmiştir.

Buna göre kavram haritasında "X" harfi ile gösterilen kısma yazılması gereken kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Volkanik arazi B) Güneşlenme süresi
C) Ekonomik faaliyetler D) Hakim rüzgâr yönü
E) Kar erimeleri

10. Kuraklık yavaş gelişen ve etkileri uzun süre hissedilen iklimik ve hidrolojik afettir. Kuraklığın en önemli nedeni yağış azlığı ve şiddetli buharlaşmadır. Kurak bölgelerin genişlemesi doğal sistemler üzerinde ve beşerî sistemler üzerinde kuraklığın olumsuz etkilerini artırır.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerden hangisinde gelecekte su azlığına bağlı olarak bir takım anlaşmazlıkların yaşanma olasılığı daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdaki haritada Türkiye’de erozyonun şiddetli olduğu alanların dağılışı gösterilmiştir.

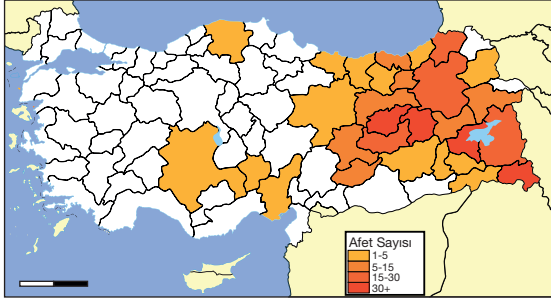

Buna göre Türkiye’de erozyonun şiddetli olduğu alanların ortak özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Yükselti ortalamasının az olması
B) Kuraklığın belirgin bitki örtüsünün cılız olması
C) Tarım alanlarının oranının az olması
D) Engebeli yer şekillerinin fazla alan kaplaması
E) Taban suyu seviyesinin yüksek olması

4. ÜNİTE

1. Aşağıdaki haritada bir doğal afetin iller bazında yaşanan afet sayısı gösterilmiştir.

Buna göre yukarıdaki haritada dağılışı gösterilen afet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erozyon
B) Çiğ
C) Heyelan
D) Kuraklık
E) Sel ve taşkınlar

2. I. Risk ve zarar azaltma
II. Hazırlık
III. Müdahale
IV. İyileştirme

Yukarıdakilerden hangileri etkin afet yönetimi çalışmalarının afet sırasında ve afet sonrasındaki aşamaları arasında yer alır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

3. Yeryüzünde depremlerin en sık yaşandığı ülkelerden biri de Japonya'dır. Japonya'da aynı şiddetteki bir depremde yaşanan can kaybı dünyanın farklı ülkelere göre daha azdır.

Buna göre Japonya'da depremler sonucunda can kaybının birçok ülkeye göre az olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Deprem kuşakları üzerinde nüfus yoğunluğunun az olması
B) Halkın deprem esnasında bilinçli hareket etmesi
C) Binaların deprem yönetmeliğine uygun inşa edilmiş olması
D) Etkin afet yönetimi uygulamalarının yaygın olması
E) Alt yapı ve ulaşım sistemlerinin depreme dayanıklı olarak inşa edilmiş olması

4. Volkanizma, magmanın yeryüzüne çıkması olarak ifade edilir. Volkanik faaliyetler özellikle yakın çevresi olmak üzere çeşitli zararlara neden olur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi volkanik faaliyetlerin meydana geldiği bir bölgede gözlenebilecek olumsuzluklar arasında yer almaz?

- A) Hava olaylarında kısa süreli değişikliklerin yaşanması
B) Volkan konilerinden gelen çamur akıntılarının tarım topraklarını kaplaması
C) Bölgede oluşan toprakların mineralce çeşitli olması
D) Kül bulutlarının hava yolu ulaşımını engellemesi
E) Eriyen dağ buzullarının sel ve taşkınlara neden olması

ÇİTA YAYINLARI

5. Yukarıdaki haritada gösterilen taralı alanda;

- I. orman yangınları,
II. deprem,
III. sıcak hava dalgası,
IV. hava kirliliği,
V. çiğ

afetlerinden hangilerinin daha fazla görüldüğü söylenebilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

6. – Yıllık yağış miktarı 2000 mm'nin üzerindedir.
– Eğimi %20 ile %50 arasında olan arazilerin oranı fazladır.
– Yamaçları oluşturan malzemeler içinde killi geçirimsiz tabakalar fazladır.
– Yer kabuğunu oluşturan tabakalar eğim doğrultusuna paralel uzanmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bölgede aşağıdaki afetlerden hangisinin oluşma ihtimali ile ilgili yorum yapılabilir?

- A) Volkanik faaliyetler   B) Kütle hareketleri
C) Maden kazaları   D) Soğuk hava dalgası
E) Aşırı yağışlar

7. **Aşağıdaki iller ile bu illerde yoğun olarak görülen afet eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Rize - Sel ve taşkın   B) Mardin - Deprem
C) Konya - Erozyon   D) Bitlis - Çiğ
E) Şanlıurfa - Kuraklık

8. Türkiye arazisinin büyük bir kısmı günümüze yakın bir jeolojik dönemde şekillendiği için topraklarımızın büyük bir kısmı I. ve II. dereceden deprem kuşakları üzerinde yer alır. Türkiye'nin bu özelliği deprem riski yüksek alanların geniş yer kapladığını gösterir.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen numaralı yörelerden hangisinde deprem riski daha azdır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Aşağıdaki haritada bazı afetlerin yoğun olarak görüldüğü alanlar gösterilmiştir.

Buna göre haritada afetlerden hangisinin yoğun olarak görüldüğü bölge yanlış belirtilmiştir?

- A) Çiğ   B) Kasırga   C) Kuraklık
D) Deprem   E) Aşırı yağışlar

10. Su baskınlarının oluşmasında iklim ve yer şekilleri özelliklerinin etkisinin yanı sıra beşerî faktörlerde etkili olmaktadır.

Buna göre su baskınlarına neden olan;

- I. aşırı yağışlar ve fırtınalar,
II. beton ve asfalt ile kaplı yüzeylerin genişlemesi,
III. dere yataklarının dar olması,
IV. dere yataklarında gecekondulaşmanın görülmesi

faktörlerinden hangileri beşerî kökenlidir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

11. 2021 yılında Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu'nun büyük bir kısmında yağış miktarlarının %50 oranına varacak miktarlarda azaldığı görülmektedir. Bu durum yarı kurak iklimin etkili olduğu yörelerde kuraklığın şiddetli olarak yaşandığını gösterir.

Buna göre Türkiye'de kuraklığın şiddetli olduğu bölgelerde;

- I. tarımsal üretim miktarı,
II. bitki örtüsü yangınları,
III. toprak nemi

unsurlarından hangilerinin azalması beklenir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

4. ÜNİTE

1. Aşağıdaki görselde biti örtüsü tahrip edilmiş olan bir yöredeki ağaçlandırma çalışmaları ile yörenin düzenlenmiş hali gösterilmiştir.

Meşe ağaçları Kızılcam ağaçları Toprak yol

Bu ağaçlandırma projesinde sık toprak yolların yapılmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak kaymalarının önlenmesi
B) Avcılık faaliyetlerinin daha kolay yapılabilmesi
C) Çevre kirliliğinin azaltılması
D) Orman yangınlarına daha kolay müdahale edilmesi
E) Sel ve taşkınların vereceği zararların azaltılabilmesi

2. Aşağıda afet ve afete neden olan faktör eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Afet	Faktör
A) Çamur akıntıları	Dik yamaçlarda meydana gelen heyelanlar veya volkanik faaliyetler
B) Çiğ	Ani basınç değişimleri ve ısınan havanın yükselmesi
C) Deprem	Genç yapılı arazi ve aktif fay hatları
D) Kuraklık	Uzun süreli yağış azlığı ve buharlaşmanın şiddetli olması
E) Heyelan	Eğimin ve yağışın fazla olması

3. I. Heyelan
II. Tsunami
III. Sel
IV. Erozyon
V. Kuraklık

Yukarıdaki afetlerden hangileri yavaş gelişen oluşumu uzun süre alan afetler arasında yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

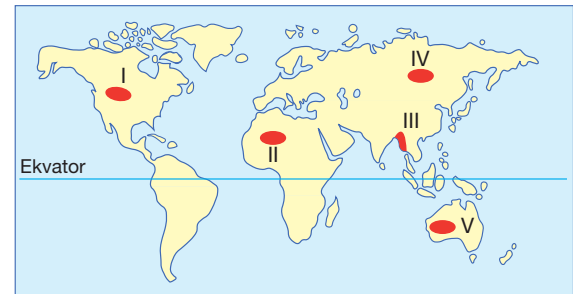
4. Akarsu kıyısında kurulmuş olan bir yerleşmede sel felaketlerinin yaşanmasında yerleşmenin;

- I. iklim özellikleri,
II. yerleşmenin kuruluş yerinin arazi durumu
III. yakın çevrenin kayaç türleri,
IV. yerleşmenin kurulduğu yerin jeolojik yapısı

özelliklerinden hangileri ile daha fazla ilişki kurulabilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Ani kar erimeleri ve kısa sürede meydana gelen aşırı yağışlar sel ve taşkınların en önemli nedenidir.

Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen numaralı bölgelerin hangisinde sel ve taşkın olaylarının daha sık yaşanması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Saatteki hızı 60 km'nin üzerinde olan rüzgârların şiddetli sağanak, yıldırım ve şimşekleri de beraberinde getirecek şekilde tehlikeli sonuçlara yol açtığı şiddetli rüzgârlara fırtına denir. Fırtınaların, en hızlı gelişen ve en yıkıcı etkiye sahip olan kasırgaların saatteki hızı 300 km'ye ulaşabilir.

Buna göre fırtına ve kasırga gibi afetler aşağıdaki alanlardan hangisinde daha sık görülür?

- A) Tropikal kuşakta okyanusa kıyısı olan karalar
B) Orta kuşak karalarının iç kesimleri
C) Yıl boyunca sıcaklık ortalamasının düşük olduğu alanlar
D) Yüksek dağlık alanlar ve platolar
E) Levhaların sınırlarına yakın alanlar

7. Türkiye'de afetlerin görülme oranı; %45 heyelan, %18 deprem %14 sel ve taşkın, %10 kaya düşmesi, %7 çoklu afetler, %2 çığ düşmeleri şeklindedir.

Buna göre Türkiye'de afetlerin yukarıdaki oranlara sahip olmasında

- I. iklim,
II. jeolojik yapı,
III. topografik yapı

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) I, II ve III

8. Yaşadığı yörede çığ düşmelerinin sık meydana geldiğini söyleyen bir kişi bu duruma aşağıdakilerden hangisini neden olarak gösteremez?

- A) Kış döneminde akarsuların akımının artması
B) Eğim ve engebenin fazla olması
C) Kar yağışı ve kalınlığının fazla olması
D) Yamaçların bitki örtüsünden yoksun olması
E) Çevrede yüksek ses ve titreşimlerin fazla olması

9. Bazı afetler esnasında veya sonucunda başka bir afet meydana gelebilir. Bu nedenle afetlerin bir kısmı başka bir afetin nedenine dönüşebilir.

Buna göre aşağıda neden ve sonuç olan doğal afet eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

Neden	Sonuç
A) Tsunami	Sıcak hava dalgası
B) Erozyon	Orman yangınları
C) Çamur akıntısı	Deprem
D) Sel ve taşkın	Kuraklık
E) Soğuk hava dalgası	Buzlanma

10. I. Binaların kat sayısının az olması ve dayanıklı olarak yapılması
II. Zeminin sert kayalardan oluşması
III. Yerleşmelerin alüvyal topraklar üzerine kurulmuş olması
IV. Binaların deprem yönetmeliğine uygun inşaa edilmiş olması

Yukarıdakilerden hangileri şiddeti 7'nin üzerinde olan bir depremin neden olacağı depremin zararının az olmasında etkili değildir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
D) II ve III   E) II ve IV

11. Günümüzde doğal olayların afete dönüşerek can ve mal kaybına yol açmaması için teknolojik ve dijital gelişmelere paralel olarak erken uyarı sistemleri geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Buna göre;

- I. sel ve taşkın,
II. tektonik deprem,
III. erozyon,
IV. kasırga

afetlerinden hangilerinin erken uyarı sistemleri ile önceden nerede ve ne zaman meydana geleceğini belirlemek olanıklı değildir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

1. ÜNİTE

DÜNYA'NIN TEKTONİK OLUŞUMU

Test 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	C	D	A	C	E	D	A	E			
Test 2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	C	A	D	A	D	A	D	A			
Test 3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	E	A	D	C	D	D	C				
Test 4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	C	A	E	C	B	B	D	C	E		
Test 5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	D	B	D	A	C	C	E	A	C		
Test 6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	E	E	C	B	E	E	D	A	C	A	B

JEOLOJİK ZAMANLAR

Test 7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	D	E	E	B	A	B	C	A	C		
Test 8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	C	A	C	A	D	C	A	E	B	E	D
Test 9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	D	A	E	D	B	D	B	C	B	C	E

İÇ KUVVETLER

Test 10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
	B	A	A	D	C	D	C	A	D					
Test 11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
	D	B	B	D	C	E	C	A	E					
Test 12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
	D	A	C	E	A	A	B	E	D					
Test 13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	D	E	E	B	B	A	D	B	A	B				
Test 14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	C	A	E	B	C	A	D	B	A					
Test 15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
	B	D	A	E	B	E	B	A	C	A	C			

YANIT ANAHTARI

KAYAÇLAR

Test 16	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	E	B	A	B	E	A	D	D	C	B	E

Test 17	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	E	E	B	B	D	A	C	A	D		

Test 18	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	E	C	C	D	E	B	E	B	D	

TÜRKİYE'DE İÇ KUVVETLER

Test 19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	C	A	C	B	B	E	C	D	E		

Test 20	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	D	C	E	E	C	B	D	C	E		

Test 21	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	B	E	C	A	D	C	A	D			

Test 22	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	A	C	E	D	C	A	D	B	E		

DIŞ KUVVETLER

Test 23	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	D	C	D	B	C	E	C	E			

Test 24	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	D	C	B	D	D	A	E	B	C		

Test 25	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	E	B	A	B	E	D	B	A		

Test 26	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	E	C	A	D	A	E	C	E			

Test 27	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	B	C	A	D	B	B	C	E			

Test 28	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	C	B	A	A	E	B	C	E	A		

Test 29	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	D	D	A	B	E	A	C	B	E		

Test 30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	B	B	C	D	A	E	B	C	E	A	

Test 31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	E	B	A	C	C	E	C	A	B		

Test 32	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	E	D	A	B	E	C	A				

Test 33	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	C	D	B	A	A	B	C	D	A	E	

TÜRKİYE'DE DIŞ KUVVETLER

Test 34	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	B	C	E	A	B	E	D	D	B	A	

Test 35	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	A	D	A	C	D	E	C	B			

Test 36	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	D	B	E	E	D	B	A	A	C		

Test 37	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	E	D	A	C	A	A	B	E	C	B	

Test 38	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	B	B	A	D	B	C	B	E	B		

Test 39	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	E	C	D	B	B	E	C	A	B	D	

TÜRKİYE'DE BAŞLICA YÜZEY ŞEKİLLERİ

Test 40	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	D	D	E	A	C	E	A	B	C	B	

Test 41	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	D	A	B	E	D	C	B	E		

Test 42	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	B	E	A	C	A	E	C	D	B	A	D

Test 43	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	B	D	C	C	A	A	E	B	D	D	

Test 44	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	B	E	C	D	A	B	C	A	D		

YANIT ANAHTARI

DÜNYADA SU KAYNAKLARI

Test 45	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	C	C	A	A	E	D	B	D	C		

Test 46	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	B	D	C	A	C	E	E	C	B		

Test 47	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	B	A	C	B	D	A	A	E	D		

Test 48	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	B	D	C	E	A	C	D	A	B	A	

Test 49	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	A	C	D	A	C	A	D	B	D	E	

TÜRKİYE'DE SU KAYNAKLARI

Test 50	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	E	D	E	E	D	A	B	C	E	A	B

Test 51	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	D	A	A	C	D	A	B	D	E		

Test 52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	C	E	A	A	B	E	E	C	D	B	

Test 53	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	B	D	C	C	E	A	D	A	D	C	

DÜNYADA TOPRAKLAR

Test 54	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	E	B	C	A	E	B	D	A			

Test 55	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	A	C	E	C	B	A	D	E			

Test 56	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	C	C	D	E	B	B	C	B	A		

Test 57	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	E	D	A	C	B	E	B	D			

Test 58	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	D	A	E	E	B	E	C	A	A		

TÜRKİYE'DE TOPRAKLAR

Test 59	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	D	B	C	A	B	C	A	A	C		

Test 60	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	C	B	D	A	A	C	B	E			

Test 61	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	C	E	E	A	D	B	C	A	E	C	

Test 62	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	A	D	D	B	C	A	D	B			

DÜNYADA BİTKİLER

Test 63	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	C	E	E	D	B	D	A	C			

Test 64	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	D	E	A	B	D	A	C	E	B		

Test 65	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	E	E	D	D	A	B	C	C	A	D	

Test 66	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	C	A	E	C	B	A	B	D	E	D	

Test 67	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	C	A	E	B	D	E	D	C	B	A	

TÜRKİYE'DE BİTKİLER

Test 68	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	C	D	A	B	E	B	D	B	B		

Test 69	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	B	D	B	A	D	C	D	A			

Test 70	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	E	C	A	D	B	C	B	B			

Test 71	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	C	A	B	B	C	E	C	D		

2. ÜNİTE

NÜFUSUN ÖZELLİKLERİ VE ÖNEMİ

Test 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	D	C	D	E	A	D	E	A	C		

Test 2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	E	D	E	B	D	A	C	E	D		

Test 3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	A	D	A	C	C	E	C	B	D	A	

Test 4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	A	C	E	B	C	E	B	D	E		

DÜNYA NÜFUSUNUN TARİHSEL SÜREÇTEKİ DEĞİŞİMİ

Test 5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	E	C	B	E	A	C	E				

DÜNYADA NÜFUSUN DAĞILIŞI

Test 6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	B	B	A	D	C	B	D	E			

Test 7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	C	A	D	B	C	E	C	B			

NÜFUS PİRAMİTLERİ

Test 8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	D	B	E	C	D	C	A	E			

Test 9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	A	D	B	C	B	D	A				

TÜRKİYE'DE NÜFUSUN DEĞİŞİMİ

Test 10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	A	D	A	C	B	A	E	E			

Test 11	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	A	C	A	B	E	C	D	E		

TÜRKİYE'DE NÜFUSUN DAĞILIŞI

Test 12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	C	E	C	A	A	D	B	B	B	C	

Test 13	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	E	C	E	B	A	B	D	C	E	E	

TÜRKİYE'DE NÜFUSUN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

Test 14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	E	C	B	A	C	B	C	A	C		

Test 15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	A	B	D	E	E	A	D			

Test 16	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	C	A	B	D	A	E	C	C	A		

Test 17	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	A	E	C	B	B	B	A	D	E	C	

GÖÇLER VE GÖÇLERİN NEDENLERİ

Test 18	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	E	D	C	A	E	C	B	D	C		

Test 19	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	A	B	C	E	A	E	B	B	A	C	C

TÜRKİYE'DE GÖÇLERİN NEDENLERİ VE SONUÇLARI

Test 20	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	E	A	C	D	A	E	D	B	C		

Test 21	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	A	B	D	A	C	E	A	C	D		

TÜRKİYE'DE GÖÇLERİN MEKÂNSAL ETKİLERİ

Test 22	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	D	A	E	B	C	A	E	B	D	D	

EKONOMİK FAALİYETLER

Test 23	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	D	C	A	A	D	E	C	B	A	D	

Test 24	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	D	B	B	E	C	A	B	A	D	E	D

Test 25	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	D	D	E	A	B	E	B	A	D	

Test 26	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	D	A	B	D	C	B	D	B	C	A	

3. ÜNİTE

ULUSLARARASI ULAŞIM HATLARININ GENEL ÖZELLİKLERİ VE ETKİLERİ

Test 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	E	A	C	E	D	A	C	A	B		
Test 2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	A	D	E	B	C	B	A	D	E		
Test 3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	A	E	C	C	E	B	D	B	D	B	A
Test 4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	D	E	C	B	A	E	C	C	A		
Test 5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	C	A	D	B	B	B	A	E	D	C	A

4. ÜNİTE

AFETLER

Test 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	C	D	A	A	E	C	E	E			
Test 2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	E	C	C	A	B	E	B	D	A	D		
Test 3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A	B	D	D	C	A	E	B	B	E	E	B
Test 4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	C	E	A	B	D	A	C	A	B	E	
Test 5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	D	E	E	D	B	B	C	E	A		
Test 6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	C	A	D	D	B	E	C	D	E	E	B	
Test 7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	B	E	A	C	C	B	B	E	C	D	D	
Test 8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	D	B	E	A	C	A	E	A	E	B	B	